

КазМұнайГаз
NATIONAL COMPANY • ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ

*Тұрақты
болашақты
құра отырып*

2017

**ТҰРАҚТЫ
ДАМУ
ТУРАЛЫ ЕСЕП**

КОМПАНИЯЛАР ТОБЫ

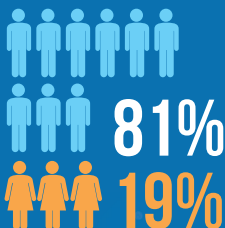

КазМұнайГаз
NATIONAL COMPANY ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ

АДАМ САНЫ

90 111

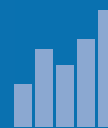
адам

ПАЙДА

519,5

млрд
теңге

немесе 1,6 млрд АҚШ доллары

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ

18,9 млрд теңге

16,1

1 қызметкерге
арналған оқыту
сағаты

Өлім саны

Мақсат — 0

өлім жағдайы

2017 5 адам

2016 7 адам

2015 4 адам

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

85% Газды кәдеге
жарату деңгейі

6,5 млн тонна
CO₂ шығарындылары

0,8 млн ГДж
Жылу энергиясын үнемдеу

84,5 млн м³
суды тұтыну

119,42 млн ГДж
Қуат көзін тұтыну

САТЫП АЛУ

2 553 млрд
теңге

немесе 7,8 млрд АҚШ доллары

75% жергілікті қамту
үлесі

ҚОРЛАР

млн баррель

5 379

А+В+С1 санаты
бойынша мұнай қорлары

358

А+В+С1 санаты бойынша
конденсат қорлары

3 008

А+В+С1 Санаты бойынша
табиғи газ қорлары

Мұнай мен газды өндіру

Өңдеу және маркетинг

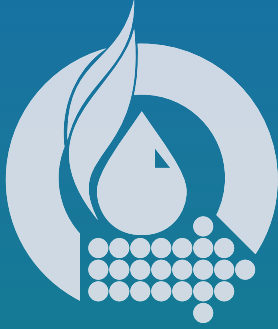

Мұнай мен газ тасымалдау

Сервис

ЕСЕП ТУРАЛЫ

ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЕСЕПТІҢ МАҚСАТЫ

Ұзақ мерзімді кірістілік әлеуметтік әділдікпен және қоршаған ортаны қорғаумен ұштасуы тиіс деген түсінік кеңінен тарап келеді. Бұл күтулер шынайы тұрақты экономикаға көшу қажеттілігін компаниялар мен ұйымдарды қаржыландырушылар, тұтынушылар мен басқа мүдделі тараптар неғұрлым толығырақ мойындаған сайын тек өсе және күшейе бермек.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметін сипаттау үшін жыл сайын «Тұрақты даму туралы есеп» шығарады. Тұрақты даму саласындағы есептілік Компанияға және оның мүдделі тараптарына тиімді өзара әрекеттесуге, мақсаттарын келісіп белгілеуіне, жалпыға ортақ жұмыс нәтижелерін бағалауға, сондай-ақ өзара байланысты қызметті неғұрлым тұрақты етуге бағытталған қайта құруларды басқаруға көмектесуге бағытталған.

- ◆ Global Reporting Initiative Sustainability Reporting Standarts
- ◆ Біз БҰҰ Жаһандық Шартының және ОДЦ қағидаттарын ұстанамыз.

Есеп туралы

Тұрақты болашақ
құра отырып

Корпоративтік
басқару

GLOBAL REPORTING INITIATIVE

Осы есеп GRI Standards: Comprehensive option (кеңейтілген опция) дайындалды.

Сондай-ақ, ҚМГ-нің Тұрақты даму есебі GRI G4 Мұнай-газ секторына арналған арнайы стандартын пайдалана отырып дайындалған. Маңыздылықты ашу жөніндегі қызметке негізделген (Materiality Disclosures Service), 102-49- 102-ге дейінгі GRI Standards жариялау көрсетілімдері: Жалпы көрсетілімдер Мазмұн индексында және түпкілікті Есептің мәтінінде дұрыс орнатылғаны тексерілді. Есептің мазмұны GRI Standards стандарттарының әдіснамасы мен есептің мазмұны мен сапасын анықтау принциптері бойынша анықталады.

Осы есеп GRI Standards стандарттарына сәйкес екінші ҚМГ Есебі болып табылады, ол 1 қаңтардан бастап 31 желтоқсанға дейін 2017 жылға арналған индикаторлар мен жетістіктерді ұсынады. Кейбір көрсеткіштер бойынша деректерді салыстыру және салыстыру мүмкіндіктерін қамтамасыз ету үшін ақпарат алдыңғы есеп беру кезеңдерінің динамикасы және алдағы жылдардағы жоспарлар көрсетілген. ҚМГ-нің тұрақты даму туралы барлық есептері қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде компанияның: http://www.kmg.kz/rus/ustoichivoe_razvitiye/reports/ веб-сайтында қол жетімді.

GRI 102-45
102-46
102-50
102-52
102-54

ҚОЛ ЖЕТКІЗІЛГЕН ПРОГРЕСС ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМА

2017 жылғы Тұрақты даму туралы есеп сондай-ақ ҚМГ-нің «Біріккен Ұлттар Ұйымының Жаһандық шарты» / United Nations Global Compact (бұдан әрі – БҰҰ ЖШ) шеңберіндегі жыл сайынғы Қол жеткізілген прогресс / Communication on Progress (бұдан әрі – СДП) туралы хабарламамыз болып табылады және Компанияның жаһандықжаһандық тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге жәрдемі туралы ақпаратты көрсетеді. Қол жеткізілген прогресс туралы хабарлама – бұл жыл сайынғы хабарлама, ол арқылы компания БҰҰ ҒШ қағидаттарын интеграциялау жөнінде жұмсалып жатқан күштер туралы мүдделі тараптарды хабардар етеді. ҚМГ-нің Қол жеткізілген прогресс туралы хабарламасын көрсететін барлық Тұрақты даму туралы есептер БҰҰ ҒШ сайтында орналастырылған және мүдделі тараптарға <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/6810> сілтемесі бойынша қол жетімді.

2018 жылдан бастап ҚМГ БҰҰ ЖШ жіктегішіне сәйкес «Қатысушы» мәртебесіне ие болған. Қатысушылар БҰҰ-ның Жаһандық шартымен жаһандық, сондай-ақ мемлекеттік немесе өңірлік деңгейде белсенді жұмыс істеуде және барлық мүдделі тараптармен тұрақты даму және БҰҰ ЖШ-ның ағымдағы күн тәртібінің мәселелері бойынша өзара әрекеттеседі.

ҚМГ БҰҰ ЖШ-қа «Қатысушы» бола отырып, БҰҰ Бас ассамблеясы қабылдаған біздің әлемді өзгертуге бағытталған Тұрақты дамудың 17 жаһандық мақсатын қолдайды.

Тұрақты даму туралы есеп ҚМГ-нің тұрақты дамудың 17 Жаһандық мақсатына бейілділігі туралы ақпаратты ашады және оларды іске асыру үшін Компанияның жетістіктерін көрсетеді.

БҰҰ Жаһандық шартының 10 қағидаты

Адам құқығы	1-қағидат	Іскерлік топтар халықаралық деңгейде жарияланған адам құқығын қорғау және құрметтеуі тиіс
	2-қағидат	Іскерлік топтар адам құқығының бұзылуына қатыспауы тиіс
Еңбек қатынастары	3-қағидат	Іскерлік топтар бірлік еркіндігін және ұжымдық шарттарды жасауға арналған құқықтарды нақты мойындауды қолдауы тиіс
	4-қағидат	Іскерлік топтар мәжбүрлі және міндетті еңбектің барлық түрлерін жою үшін іс-әрекет етуі тиіс
	5-қағидат	Іскерлік топтар балалар еңбегін толық жою үшін іс-әрекет етуі тиіс
Қоршаған орта	6-қағидат	Іскерлік топтар еңбек және жұмыспен қамту саласындағы кемсітушілікті жою үшін іс-әрекет етуі тиіс
	7-қағидат	Іскерлік топтар сақтық қағидатына негізделген экологиялық мәселелерге қатысты тәсілді жоюы тиіс
	8-қағидат	Іскерлік топтар қоршаған ортаның жағдайы үшін жауапкершілікті арттыруға бағытталған бастамашылықтарды қолдануы тиіс
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	9-қағидат	Іскерлік топтар экологиялық қауіпсіз технологияларды дамытуға және таратуға жәрдем көрсетуі тиіс
	10-қағидат	Іскерлік топтар бопсалау мен парақорлықты қоса алғанда, сыбайлас жемқорлықтың барлық түрдеріне қарсы болуы тиіс

ЦЕЛИ В ОБЛАСТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

АШЫҚТЫҚ

Біз кездесулерге, талқылауларға және диалогқа әрдайым ашықпыз.

Біз тараптардың мүдделері арасындағы құқықтар мен теңгерімді сақтауға, өзара мүдделерді ескеруге негізделген ұзақ мерзімді ынтымақтасуды мүдделі тараптармен қалыптастыруға ұмтыламыз.

ЕСЕП БЕРУШІЛІК

Біз экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға әсеріміз үшін есеп беретіндігімізді сезінеміз.

Біз акционерлер мен инвесторлар алдында ұзақ мерзімді кезеңде ұзақ мерзімді құнының өсуі және тұрақты дамуы үшін өз жауапкершілігімізді сезінеміз.

Біз ресурстарды (энергияны, шикізатты, суды қоса алғанда) ұқыпты пайдалану, шығарылымдарды, қалдықтарды дәйекті түрде азайту және өнімділігі жоғары энергия және ресурс үнемдейтін технологияларды енгізу жолымен өз қызметіміздің қоршаған ортаға және қоғамға теріс әсерін азайтуға ұмтыламыз.

Біз мемлекеттік бюджетке салықтарды және заңнамада көзделген өзге де алымдарды төлейміз.

Біз өзіміздің даму стратегиямыз бен мүмкіндіктеріміздің шеңберінде жұмыс орындарын сақтаймыз және оларды құрамыз.

Біз өз стратегиямыздың шеңберінде және қолда бар қаржылық мүмкіндіктеріміздің шегінде қызметімізді жүзеге асыратын жерді дамытуға жәрдем көрсетуге ұмтыламыз.

Біз шешімдерді ойластырып және ақылға қонымды етіп қабылдаймыз және әрекеттерді лауазымды тұлғалар деңгейінен бастап қызметкерлерге дейінгі әрбір деңгейде жасаймыз.

Біз ресурстарды ұқыпты және жауапты пайдалануға, еңбек өнімділігін арттыруға бағытталған инновациялық технологияларды енгізуге ұмтыламыз.

Біздің өнімдеріміз, тауарларымыз бен көрсетілетін қызметтеріміз тұтынушылардың денсаулығы мен қауіпсіздігінің заңнамада белгіленген стандарттарына сәйкес келуге және лайықты сапада болуға тиіс.

Біз клиенттерімізді құрметтейміз.

АНЫҚТЫЛЫҚ

Біздің шешімдеріміз бен іс-әрекеттеріміз мүдделі тараптар үшін анық және ашық болуы тиіс.

Біз құпия ақпаратты қорғау бойынша нормаларды ескере отырып, заңнамада және құжаттарымызда көзделген ақпаратты ашамыз.

ЭТИКАЛЫҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ

Біздің шешімдеріміз бен әрекеттеріміздің негізіне құрмет, адалдық, ашықтық, командалық рух және сенім, ақ ниеттілік және әділдік сияқты құндылықтар жатады.

ҚҰРМЕТ

Біз заңнамадан, жасалған шарттардан немесе тікелей іскерлік өзара қарым-қатынастар шеңберінде қолданатын мүдделі тараптардың құқықтары мен мүдделерін құрметтейміз.

ЗАНДЫЛЫҚ

Біздің шешімдеріміз, іс-әрекеттеріміз және мінез-құлқымыз Қазақстан Республикасының заңнамасына және ұйымдар органдарының шешімдеріне сәйкес келеді.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН САҚТАУ

Біз Қазақстан Республикасының Конституциясында және халықаралық құжаттарда, Адам құқықтары туралы жалпыға ортақ декларацияда қарастырылған адам құқықтарын сақтаймыз және адам құқықтарын сақтауға ықпал етеміз.

Біз балалар еңбегін мүлдем қолданбаймыз және оған қатаң тыйым саламыз.

Біздің қызметкерлер – біздің басты құндылығымыз және негізгі ресурсымыз, олардың кәсіптік және қауіпсіздік деңгейінен біздің қызметіміздің нәтижелері мен инвесторлар үшін жасалатын құндылығымыз тікелей байланысты.

Біз өз қызметкерлеріміздің қауіпсіздігін және еңбегін қорғауды қамтамасыз етеміз.

Сауықтыру бағдарламасын жүргіземіз және қызметкерлерге әлеуметтік қолдау көрсетеміз.

Қызметкерлерді ынталандырудың және дамытудың тиімді жүйесін құрамыз.

Корпоративтік мәдениетті дамытамыз.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ТӨЗІМСІЗДІК

Сыбайлас жемқорлық біздің акционерлеріміз, инвесторларымыз өзге тұтас алғанда мүдделі тысқары қоғамдар үшін біздің ұйымдар құратын құнды бұзады.

Біз барлық мүдделі тараптармен өзара әрекеттесуде сыбайлас жемқорлыққа оның кез келген түрлеріне төзімсіздік танытамыз.

Сыбайлас жемқорлық істеріне тартылған лауазымды тұлғалар мен қызметкерлер заңмен көзделген тәртіппен жұмыстан шығаруға және жауапкершілікке тартуға жатады.

Қордағы және ұйымдағы ішкі бақылау жүйесі сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарына жол бермеуге, алдын алуға және анықтауға бағытталған шараларды да қамтуы тиіс.

Мүдделі тараптармен олардың сыбайлас жемқорлықпен күрестегі хабардарлығын көтеру үшін диалогты дамыту қажет.

МҮДДЕЛЕР ҚАЙШЫЛЫҒЫНА ЖОЛ БЕРМЕУ

Компания беделіне залал келтіруі мүмкін және акционерлер мен өзге мүдделі тараптар тарапынан оларға деген сенімнің жоғалуына әкелетін, мүдделер қақтығысымен байланысты күрделі бұзушылықтар.

Лауазымды тұлғаның немесе қызметкердің жеке мүдделері олардың өзінің лауазымдық, функционалдық міндеттерін әділ орындауына әсерін тигізбей тиіс.

Серіктестермен қатынастарда, фидуциарлық қатынастарды белгілеу және сақтауды ескере отырып, сол кезде тараптар бір-біріне қарым-қатынаста барынша адалдықпен, сыйластықпен, әділдікпен және ниеттестікпен іс-қимыл жасауға міндетті, мүдделер қайшылығын болдырмау, анықтау және жою жөнінде шараларды алдын ала қабылдайды.

ЖЕКЕ ҮЛГІ

Біздің әрқайсымыз күн сайын өзіміздің іс-әрекетімізде, мінез-құлқымызда және шешімдер қабылдауда тұрақты даму қағидастарын енгізуге ықпал етеміз.

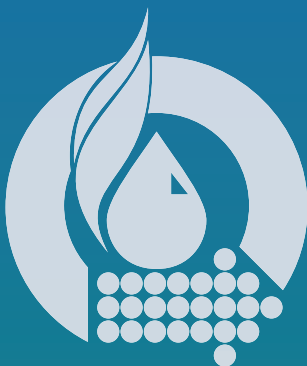
Басқарушылық позицияларда отырған лауазымды тұлғалар мен қызметкерлер өзінің жеке үлгісімен тұрақты даму қағидастарын енгізуге уәждеуі тиіс.

МАЗМҰНЫ

Есеп туралы	2
Тұрақты болашақ құра отырып	6
Басқарма төрағасының үндеуі	6
Бизнес-модель және құндылықтар тізбегі	8
Миссия және пайымдау	19
Трансформация	19
ҚМГ-нің 2018 жылға арналған міндеттері	23
Корпоративтік басқару	24
Директорлар кеңесі төрағасының үндеуі	24
Корпоративтік басқару	26
Тұрақты дамуды басқару	33
Стратегия жөніндегі вице-президенттің сұхбаты	34
2017 жылғы Тұрақты даму туралы есепті дайындау	36
Этика мен адалдық	41
Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу	43
Бастамалар және мүшелік	48
Экономикалық өркендеу	51
Қаржылық тұрақтылық стратегиясы	52
Қорлардың көлемі мен жіктелуі	53
Қатысу географиясы	54
Әлемдік нарыққа шығу стратегиясы	55
Тікелей емес экономикалық әсерлер	58
Сатып алу практикасы	59
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және қауіпсіздікті қамтамасыз ету	61
Экологиялық баланс	63
Экологиялық жауапкершілік	65
Энергетикалық ресурстарды пайдалану және энергиялық тиімділікті арттыру	66
Су ресурстарын пайдалану	69
Биоәртүрліліктерді сақтау және экологиялық мониторингтеу	72
Мұнайдың тегілуінің алдын алу және дайындықты қамтамасыз ету	76
Климаттың өзгеруі және атмосфералық ауаның сапасы	79
Парниктік газ шығарындылары	80

Қалдықтарды басқару	85
Талаптарға сәйкестік	90
Әлеуметтік жауапкершілік	92
Жұмыспен қамту	93
Адам құқығы	96
Персоналды дамыту	98
Персоналды бағалау	101
Тең мүмкіндіктер және біздің нарықтарға қатысуымыз	102
Біздің қауымдастықтар	105
Жұмыс орнындағы қауіпсіздік	106
Денсаулықты сақтау	111
ЕҚ, ҚҚ және ҚОҚ бойынша дайындық және білім беру	112
Өнеркәсіптік қауіпсіздік және өндірістің тұтастығын басқару	113
Тұтынушының денсаулығы және қауіпсіздігі	115
Өндірісті дамыту	117
МӨЗ жаңғырту 2017 жылы ЖЖМ өткізу	118
Құқықтық іс-қимылдар және нарықтық реттеу	119
Газдандыру жобалары	120
Инновациялар мен операциялық тиімділікті дамыту	122
Интеллектуалдық кен орындары	124
ҚазМұнайГаздың «Біздің жол» экспозициясы	126
Жаңартылатын энергия көздері	128
Қосымшалар	129
GRI content Index мазмұн көрсеткіші	144
Байланыс ақпараты	157

ТҰРАҚТЫ БОЛАШАҚ ҚҰРА ОТЫРЫП

ҚазМұнайГаз – Қазақстанның аумағында бірқатар мұнай-газ кен орындары бар жетекші ұлттық мұнай-газ компаниясы және елдің аса ірі жұмыс берушілерінің бірі болып табылады. Компания мұнай-газ секторының көптеген салаларында мамандандырылған, Қазақстандағы мұнай өңдеу зауыттарын басқарады және Румынияда мұнай өңдеу және мұнай-химия зауыттары, сондай-ақ Қазақстанда және Қара теңіз өңірінде мұнай өнімдерін өткізудің бөлшек сауда желісі бар.

Бөлімде Компанияның бизнес-модель және қызметтің секторлары бойынша құнды құру тізбегі ұсынылған. Біздің миссиямыз, ұстанымымыз және Компанияның стратегиясы біздің келесі жаңа жобалар арқылы трансформациялауға бағытымыз:

- ◆ Жаңа операциялық модельді енгізу
- ◆ Процестік басқаруды енгізу
- ◆ Жалпы қызмет көрсету орталықтарын құру
- ◆ Санаттық сатып алуды басқаруды енгізу.

Есеп туралы

Тұрақты болашақ
құра отырыпКорпоративтік
басқару

GRI 102-10
102-14
102-15
102-44

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

ҚҰРМЕТТІ ОҚЫРМАНДАР!

Сіздердің назарларыңызға «ҚазМұнай-Газ» ҰК» АҚ (ҚМГ) компаниялар тобының тұрақты даму туралы 2017 жылғы шоғырландырылған есебін ұсынамыз.

Біздің акционеріміз – «Самұрық-Қазына» қорының тұрақты дамуға қол жеткізу жөніндегі стратегиялық мақсаттарына сәйкес біз өз қызметімізді тұрақты дамыту, өзіміздің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мақсаттарымыздың келісілген қағидаттарына сәйкестікті қамтамасыз етуге ұмтыламыз. ҚМГ тұрақты дамуды компанияның ұзақ мерзімді құнының өсуімен қатар стратегиялық міндеттерінің бірі ретінде қарайды. Тұрақты даму қағидаттарын негізгі бизнес-процестерге, операциялық қызметтерге және шешімдер қабылдау процестеріне енгізу мен интеграциялау Компанияның негізгі ба-сымдықтарының бірі болып табылады.

2017 жылы біз өзіміздің бизнес-модельімізді және операциялық қызметімізді трансформациялау жолымен біздің қаржылық тұрақтылығымыз-

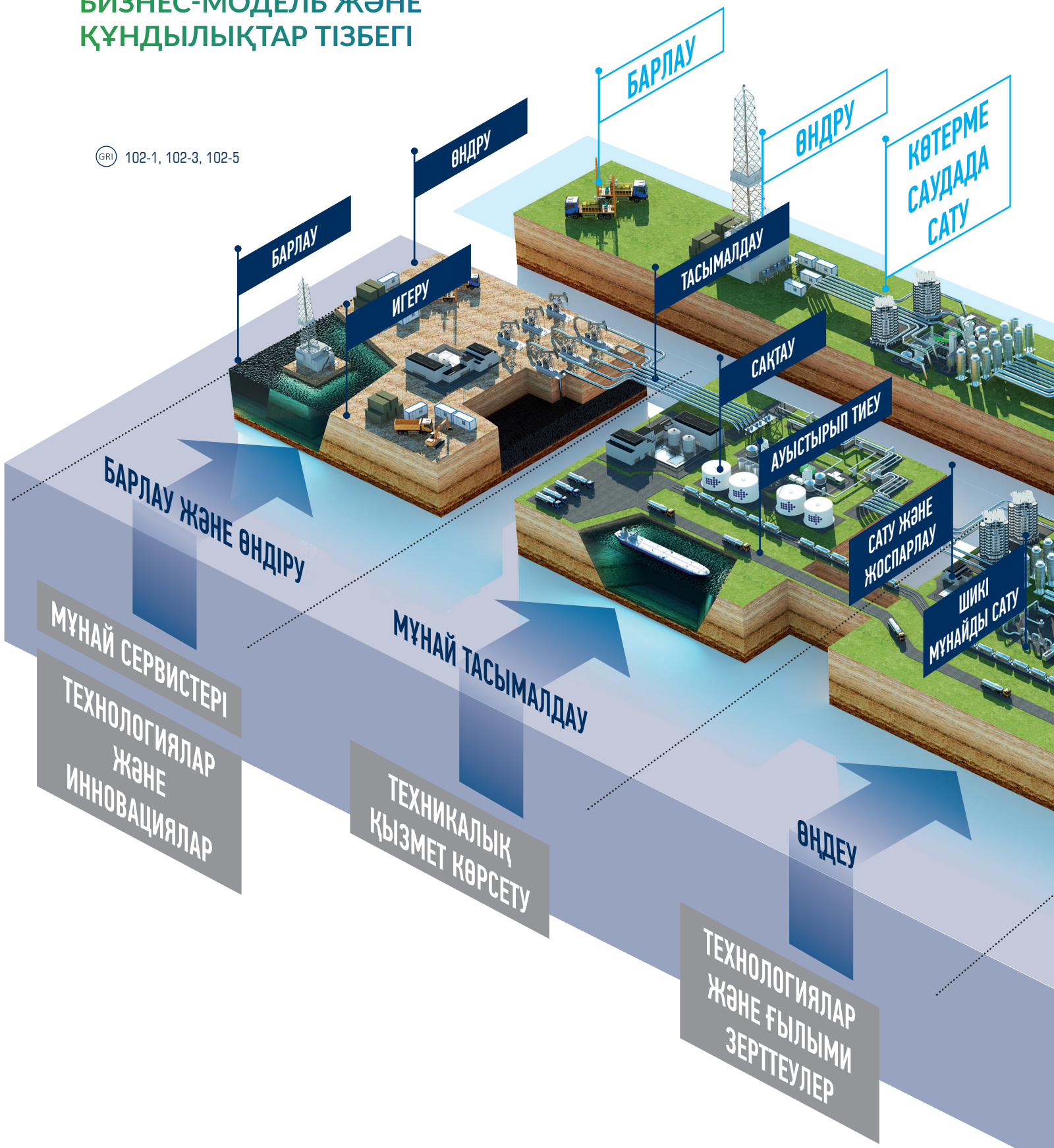

Тұрақты дамуды басқару	Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
<p>ды көтеруге жұмылдырдық. Біз Трансформациялау бағдарламасын белсенді іске асыруды жалғастырудамыз және қазірдің өзінде қабылданған шешімдердің көрінетін оң нәтижелерін алудамыз.</p>	<p>Холдингтік құрылымда барлық жерде бизнес-процестерді оңтайландыру, басқару жүйесін жеңілдету және орындалатын жұмыстар сапасын жақсарту жөніндегі жұмыстар жалғасуда. Іске асырылып жатқан Трансформациялау бағдарламасынан бағдарламаны іске асыру басталған сәттен бері жиынтық экономикалық пайда 61,8 млрд теңгені құрайды.</p>	<p>Осы кезеңнің неғұрлым маңызды жетістігі басқарудың жаңа мақсатты операциялық моделін енгізу болып табылады, ол басқару деңгейлерінің санын бестен екіге дейін қысқартуды көздейді. Бұл Компанияға өндірістік активтерді тікелей операциялық басқаруға жұмылдыруға мүмкіндік береді.</p>	<p>МӨЗ-дерді жаңғыртуды аяқтау 2018 жылдың соңында ҚР ішкі нарығын мұнай өнімдерімен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Бұл сондай-ақ автомобиль отынын К4, К5 стандарттары бойынша шығаруға көшуге жағдай тудырады.</p>	<p>Компания үшін өзгермейтін ең үлкен басымдық адамдар болған және бола береді. Еліміздің ең ірі жұмыс берушілерінің бірі бола отырып, біз әлеуметтік тұрақтылыққа және еңбек даулары мен қақтығыстарын реттеуге ұмтыламыз. 2017 жылы тараптардың келісімі бойынша «Oil Services Company» ЖШС-мен 3 жыл мерзімге ұжымдық шартқа қол қойылды.</p>	<p>Job matching бағдарламасын іске асыру шеңберінде компанияның ішінде де, сондай-ақ одан тысқары да барлық ниет білдіруші ізденушілер үшін ҚМГ орталық аппаратында басшы лауазымдарды иеленудің тең мүмкіндігі берілді. Бұл бағдарлама жалғасатын болады.</p>
<p>Басқарудың жаңа моделіне сәйкес 2017 жылы ірі қосалқы холдингтердің бірі – «ҚМГ – өңдеу және маркетингті» қосу жүзеге асырылды. 2018 жылы Компанияның басқа қосалқы холдингтерін одан әрі қосу жоспарлануда. Өндірістік активтерді басқару тікелей ҚМГ-ден жүзеге асырылатын болады.</p>			<p>Біз сондай-ақ барлық жұмысшыларды тарта отырып, еңбек қауіпсіздігі мен денсаулықты қорғау мәдениетін алға жылжытуға ұмтыламыз. Компания қызметкерлері үшін де, сондай-ақ мердігерлер үшін де кез келген жұмысты қауіпсіз жүргізуге арналған бағыт өзгеріссіз қалды, біз қауіпсіздік шараларына жоғары талаптар қоямыз және өзіміз орналасқан өңірлерде қоршаған ортаға барынша аз әсер етуге ұмтыламыз.</p>		
<p>Біз қызметтің бейіндік емес түрлерін нарықтық ортаға шығаруға және қайталанатын функцияларды қысқартуға ұмтыламыз, бұл ретте негізгі және қосалқы функцияларды бөлу жұмыс орындарын, әлеуметтік кепілдіктерді максимумды сақтаумен және сыртқы ортаға шығарылатын персоналдың бейімделуін қолдаумен жүреді. Өзгерістер жағдайларында жұмыс істей отырып, Компания есептік кезеңде өткен кезеңмен салыстырғанда өзінің өндірістік нәтижелігінің көрсеткіштерін төмендетпеуге қол жеткізді. 2017 жылы көмірсүтек шикізатын өндіру көлемі 23,4 млн тоннаны құрады.</p>			<p>Өзіміздің экологиялық ықпалымыздың маңыздылығын түсіне отырып, біз өзіміздің нәтижелеріміз және жетістіктеріміз туралы ақпаратты жан-жақты ашуға ұмтыламыз. Мәселен, Қазақстанның мұнай-газ компаниялары үшін экологиялық жауапкершіліктің бірінші рейтингі жобасына қатысып, біз тәуелсіз халықаралық ұйымдардың біздің Компанияны көшбасшы және экологиялық жауапты компания ретінде мойындауына қол жеткіздік.</p>		
<p>Біз үшін Павлодар мұнай-химия зауытын жаңғыртуды аяқтау мен Атырау зауытында жаңа жабдықты орнату жөніндегі барлық механикалық жұмыстардың аяқталуы маңызды оқиға болды. 2018 жылдың екінші жартыжылдығында Шымкент мұнай өңдеу зауытын жаңғыртуды аяқтау жоспарланып отыр. Қазақстандық</p>			<p>Өткен жыл біз үшін ЭКСПО-2017 халықаралық көрмесін өткізу жылы болды. ҚМГ компаниялар тобы көрме демеушілерінің бірі болды және ЭКСПО-2017 шеңберінде өзінің қызметі және Компаниядағы жаңа технологиялардың дамуы туралы ақпаратты ұсынып, өзінің экспозициясымен таныстырды.</p>		

Құрметпен, Сауат Мыңбаев

БИЗНЕС-МОДЕЛЬ ЖӘНЕ ҚҰНДЫЛЫҚТАР ТІЗБЕГІ

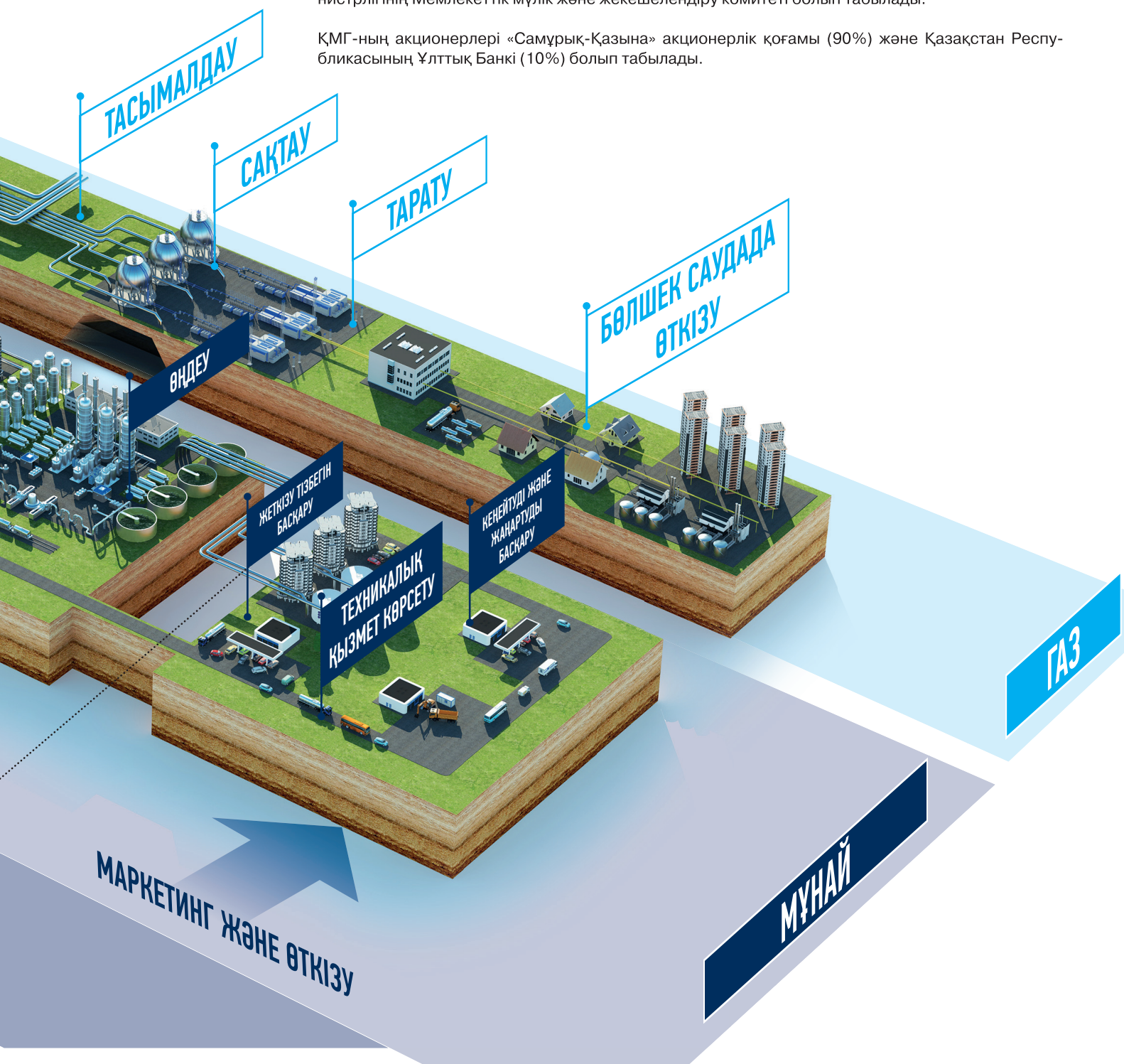
GRI 102-1, 102-3, 102-5

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы – Қазақстанның мұнай-газ саласындағы мемлекеттің мүдделерін білдіретін, көмірсутектерін барлау мен өндіруден, оларды тасымалдау мен өңдеуден мамандандырылған сервистік қызметтерді көрсетуге дейінгі толық өндірістік циклді жүзеге асыратын, бірегей тік интеграцияланған мұнай-газ операторы.

ҚМГ Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы Жарлығымен «Қазақойл» ҰМК» ЖАҚ және «Мұнай және газ тасымалдау» ҰК» ЖАҚ-ты біріктіру жолымен құрылған. ҚМГ-ның құрылтайшысы Қазақстан Республикасы Үкіметі атынан Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті болып табылады.

ҚМГ-ның акционерлері «Самұрық-Қазына» акционерлік қоғамы (90%) және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (10%) болып табылады.

БАРЛАУ, ӨНДІРУ ЖӘНЕ МҰНАЙ СЕРВИСТЕРІ (GRI) 102-2, 102-4, 102-6, 102-7, 102-8

Негізгі барлау активтері

«Өріктау Оперейтинг» ЖШС	«Сәтпаев Оперейтинг» ЖШС	НГКЦ ЖШҚ	Каспий Меруерті Оперейтинг Компани Б.В.
«Жамбыл Петролеум» ЖШС	«Исатай Оперейтинг» Жобасы	«Н Оперейтинг Компани» ЖШС	
«Бектұрлы Энерджи Оперейтинг» ЖШС	«Құрмангазы» Петролеум» ЖШС	Каспий мұнай-газ компаниясы	
«ҚМГ-Үстірт» ЖШС	«Урал Ойл энд Газ» ЖШС	«Карповский Северный» ЖШС	

Өндіру

«ҚМГ» БӨ АҚ	 ҚазМұнайГаз	«Қазақойл Ақтөбе» ЖШС	«Теңізшевройл» ЖШС
«Қазгермұнай» ЖШС	«Ембімұнайгаз» АҚ	«Қазақтүрікмұнай» ЖШС	Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.
PetroKazakhstan Inc.	«Қаражанбасмұнай» АҚ	«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ	North Caspian Operating Company N.V.
«Өзенмұнайгаз» АҚ		«ҚазМұнайТеңіз» ТМК» ЖШС	

Мұнай сервистері

«Oil Services Company» ЖШС	«Ойл Транспорт Корпорейшэн» ЖШС	«Oil Construction Company» ЖШС	«Маңғыстауэнергомұнай» ЖШС	«МұнайТелеКом» ЖШС
«ТК және ҰҚБ» ЖШС	«Қаз ГӨЗ» ЖШС	«ӨМС» ЖШС	«ККС» ЖШС	«KMG EP-Catering» ЖШС
«Argymak Trans Service» ЖШС	KMG Drilling & Services	«Тұлпар Мұнай-Сервис» ЖШС	«УДТВ» ЖШС	

Инновациялар және технологиялар

БӨТ ҒЗИ

КаспийМұнайГаз

ҚазҒЗЖИ

Мұнай қоры

247,8 МЛН ТОННА

Өндіруші активтер:

1. «Өзенмұнайгаз» АҚ (100%) – 5480 мың тонна
2. «Ембімұнайгаз» АҚ (100%) – 2840 мың тонна

Бірлескен кәсіпорындар:

3. «ПетроКазахстан Инк.» (33%) - 1077 мың тонна
4. «Каражанбасмұнай» АҚ (50%) – 1071 мың тонна
5. «Қазгермұнай» БК» ЖШС (50%) – 1400 мың тонна

Барлау активтері:

6. «Ural Group Limited» АҚ (50%)
7. «Карповский Северный» ЖШС (100%)

«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ – ҚМГ-нің еншілес компаниясы, оған 2017 жылы акциялардың жалпы санының 58%-ы тиесілі болған. РД ҚМГ БӨ 2004 жылғы наурызда «Өзенмұнайгаз» АҚ-ты және «Ембімұнайгаз» АҚ-ты біріктіру жолымен құрылған. ҚМГ БӨ меншікті активінде, 2007–2011 жылдары жасалған сатып алуларды есепке алмағанда, 41 кенорны бар. Кенорындардың ең ірісі Өзен кенорны болып табылады, онда өндіру 1965 жылдан бері жүргізіліп келеді. 2017 жылы ҚМГ БӨ-ні 2018 жылға жоспарланған бас компанияға қосуға дайындық жүргізілді.

МАҢҒЫСТАУМҰНАЙГАЗ
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

Мұнай қоры

63 МЛН ТОННА

«Маңғыстаумұнайгаз» (50%) – Қазақстан Республикасының ең ірі мұнай-газ өндіруші кәсіпорындарының бірі болып табылады және бүгінгі сәтте жалпы қоры 1 24,671 миллион тонна (8 131 миллион баррель) болатын 15 мұнай және газ кенорындарын игеруде.

«Теңішевройл» (ТШО), Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В. (КПО) және Норт Каспиан Оперейтинг Компани Н.В. (НКОК) ЖШС-тері ҚМГ-нің ең ірі активтері болып табылады.

GRI 102-2, 102-4, 102-6, 102-7, 102-8

МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ

ҚазТрансОйл

МұнайТас

Қазақстан-Қытай мұнай құбыры

Қазақтеңізкөлікфлоты

Батуми мұнай терминалы

Батуми теңіз порты

Петротранс

КҚК

Мұнай тасымалдау жүйелері Қазақстанның экономикалық және энергетикалық әлеуетінің негізгі элементтерінің бірі, сондай-ақ мемлекеттің жаһандық экономикаға интеграциясының құралы болып табылады.

«Қазтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС– ұлттық теңізбен тасымалдаушы.

КМТФ активіне сегіз танкер, 17 буксир-баржа кіреді.

Еншілес компаниялар:

- ◆ «Kazmortransflot Ltd» – 100%
- ◆ «Kazmortransflot UK Ltd» – 100%
- ◆ «Altai Shipping Ltd» – 100%
- ◆ «Alatau Shipping Ltd» – 100%

«ҚазТрансОйл» АҚ ішкі нарыққа, экспортқа мұнай тасымалдау жөніндегі қызметтерді көрсетеді, сондай-ақ мұнай транзитін жүзеге асырады.

ҚазТрансОйл компаниялар тобы активтерінің құрылымы:

- ◆ «МұнайТас» СБҚКАҚ (Қазақстан) – 51%
- ◆ «Қазақстан-Қытай құбыры» ЖШС- 50%
- ◆ «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ (Грузия) – 100%
- ◆ «Батуми теңіз порты» ЖШҚ (Грузия) – 100%
- ◆ «Petrotrans Limited» (БАӘ, АДГМ) – 100%
- ◆ «Магистральдық суағызғы» ЖШС (Қазақстан) – 100%

Құбырлардың жалпы ұзындығы 5,4 мың км құрайды

Бүгінгі күні қазақстандың мұнайдың негізгі қолданыстағы экспорттық маршруттары болып:

- «Атырау – Самара» құбыры («ҚазТрансОйл» АҚ – 100%);
- Каспий құбыр Консорциумы құбыры («ҚазМұнай-Газ» ҰК АҚ – 20,75%);
- «Атасу – Алашанькоу» құбыры («ҚазТрансОйл» АҚ – 50%);
- Ақтау теңіз терминалы.

2017 жылы мұнай тасымалдау 65 489 мың тоннаны құрады, оның ішінде құбырмен – 58 538 мың тонна, (МҚ ұзақтығы – 7 585,5 км), теңіз флотымен – 6 951 мың тонна.

«Қазтеңізкөлікфлоты» АҚ кемелері Каспий теңізіндегі қазіргі заманғы кемелер болып табылады және барлық қолданыстағы халықаралық теңізде жүзу стандарттарына сәйкес келеді.

Ақтау портынан Каспий теңізіне, Батуми және Новороссийск порттары арқылы Қара теңізге, сондай-ақ Жерорта теңізінің айдынына мұнай құбыры көлігімен теңіз тасымалдары арқылы жүзеге асырылады.

Тасымалдау бағыттары:

- Ақтау – Махачкала
- Ақтау – Баку
- Қара теңіз
- Жерорта теңізі
- Туркменбаши – Баку/Махачкала
- МПК «Юрий Корчагин» – Баку

МҰНАЙ ӨНДЕУ

(GRI) 102-2, 102-4, 102-6, 102-7, 102-8

«АМӨЗ» ЖШС

«ПМХЗ» ЖШС

«ПКОП» ЖШС

«КАСПИЙ БИТУМ» ЖШС

Қазақстандық өңдеуші сектор мұнай және газ өңдеу жөніндегі бірқатар ірі компаниялармен ұсынылған:

1. Атырау мұнай өңдеу зауыты (АМӨЗ): өңдеудің жобалық қуаты жылына 5,0 млн тоннаны құрайды, өңдеу тереңдігі – 62,73%.
2. Шымкент мұнай өңдеу зауыты («ПетроКазахстан Ойл Продактс», ПКОП): өңдеудің жобалық қуаты жылына 6,0 млн тоннаны құрайды, өңдеу тереңдігі – 73,03%.
3. Павлодар мұнай-химия зауыты (ПМХЗ): Қазақстанның технологиялық тұрғыдан неғұрлым күрделі мұнай өңдеу зауыты. Өңдеудің теңдестірілген қуаты жылына 5,1 млн тоннаны құрайды, өңдеу тереңдігі – 76,08%. Кәсіпорын Батыс Сібір кен орындарының мұнайын өңдеуге жобаланған.
4. CASPIBITUM: Қааражанбастың ауыр мұнайынан жол битумдарын өндіру жөніндегі зауыт. Өңдеу жөніндегі жобалық қуаты жылына 1,0 млн тоннаны құрайды.

«ҚазМұнайГаз өңдеу және маркетинг» АҚ – бұл жаңартылған мұнай өңдеу активтеріне иелік етуші мұнай өнімдерін өндіру және сату саласындағы қазақстандық көшбасшы. ҚМГ-ні трансформациялау шеңберінде «ҚазМұнайГаз өңдеу және маркетинг» АҚ 2017 жылы ҚМГ бас тобының құрылымына қосылған.

Республикада жылына жалпы газ өңдеу қуаты 18,9 млрд м³ болатын үш газөңдеуші зауыт жұмыс істейді:

1. Қазақ газөңдеуші зауыты (ҚазГӨЗ), табиғи газ өңдеу қуаты – 2,9 млрд м³.
2. Жаңажол газөңдеуші зауыты (ЖГӨЗ) – 4 млрд м³.
3. Теңіз газөңдеуші зауыты (ТГӨЗ) – 12 млрд м³.

Одан басқа, 2006 жылғы 27 желтоқсандағы «Газпром» ААҚ, НХК «Узбекнефтегаз» ААҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ арасындағы өзара газ жеткізу келісіміне сәйкес Қарашығанақ кен орнының газы Оренбург ГӨЗ-де өңделеді.

2017 жылы – 14 874 мың тонна мұнай өңделді, 23 158 мың тонна мұнай сатылды, 17 759 млн м³ газ сатылды.

2017 жылғы өңдеудің негізгі көрсеткіштері:

- АМӨЗ 4 724 мың тонна
- ПКОП 2 343 мың тонна
- ПМХЗ 4 747 мың тонна
- CASPIBITUM 359 мың тонна.

МҰНАЙ ӨНІМДЕРІ МАРКЕТИНГІ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ

GRI 102-2, 102-4, 102-6,
102-7, 102-8

«ҚМГ-Өнімдері» ЖШС

«ҚМГ АЭРО» ЖШС

«ТН KazMunayGaz A.G»

«ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС – жанар-жағар май материалдарын бөлшек сату жөніндегі компания. Біз мұнай өнімдерінің кең ассортиментін – сапасы жоғары бензин, дизель отыны, авиакеросин, пеш отыны, мазут, вакуумдық газойль, кокс, сұйылтылған газ, күкірт және битумды экспортқа да, ҚР ішкі нарығына көтерме және бөлшек күйде де сатамыз.

Қазіргі күні «ҚазМұнайГаз» АЗС Қазақстан Республикасындағы саны бойынша және сату көлемі бойынша ең ірі АЗС бірі болып табылады.

ҚМГ-де 11 меншік мұнай базасы бар.

№	Мұнай өнімдерінің түрі	Мұнай өнімдерін көтерме сату көлемі, мың тонна	ҚР нарықтағы үлесі, %
1	Бензин (АИ-80, АИ-92, АИ-95, АИ-98 бөлшек сату)	409,29	14
2	Дизель отыны	726,43	14
3	Мұнай отыны. Мазут	717,31	
4	Битум	18,76	
5	Сұйылтылған газ	46,83	
6	Күкірт	1,55	
7	Мұнай коксы	86,32	
8	Вакуумдық газойль	327,2	
9	Авиаотын	9,78	
10	Өзге	3,65	

Қазіргі күні, «ҚазМұнайГаз» АЗС бөлшек сату желісі Қазақстан Республикасындағы саны бойынша және сату көлемі бойынша ең ірі АЗС бірі болып табылады. «ҚазМұнайГаз Өнімдері» АҚ негізгі миссиясы Қазақстан Республикасының ішкі нарығын сапалы мұнай өнімдерімен қамтамасыз ету және оларды «ҚазМұнайГаз» тармақталған бөлшек сату желісі арқылы сату болып табылады.

Қазақстанның ішкі нарығында мұнай өнімдерін бөлшек саудада сату:

343 «ҚазМұнайГаз» («ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС) бренді бар АҚС, оның ішінде:

- ◆ 25 АЗС «DODO»,
- ◆ 176 АЗС «COCO»,
- ◆ 142 АЗС «CODO».

«ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС бөлшектеп сату ассортиментінде ашық мұнай өнімдері – АИ-80, АИ-92, АИ-95, АИ-98, ДТ маркалы бензин басымдықпен сатылады.

Сегменттер бойынша ірі тұтынушылар:

- ◆ Ұлттық компаниялар – 18%
- ◆ Мемлекеттік органдар мен мекемелер – 21%
- ◆ Өзге заңды тұлғалар – 55%
- ◆ Жеке тұлғалар – 6%

АҚС аумақтық бөлшек сату желісі келесі өңірлерде орналасқан:

№ п/п	Облыс/өңір	АЭС саны	2017 жылы АЭС сату көлемі, тонна
1	Астана қ.	26	111 886
2	Павлодар	13	52 096
3	Ақмола	19	55 031
4	Қостанай	12	42 054
5	Солтүстік Қазақстан	20	52 394
6	Қарағанды	44	112 563
7	Шығыс Қазақстан	26	90 711
8	Алматы қ.	22	63 206
9	Алматы	34	82 786
10	Жамбыл	16	44 892
11	Қызылорда	14	35 714
12	Оңтүстік Қазақстан	18	26 896
13	Атырау	24	65 933
14	Маңғыстау	20	79 025
15	Ақтөбе	21	74 105
16	Батыс Қазақстан	14	60 867
ЖИЫНТЫҒЫ		343	1 050 161

Сондай-ақ Маңғыстау облысында тұтынушыларды автотөлікке газ толтырумен жабдықтайтын 12 АГТС және 3 АГТС/АЭС жұмыс істейді.

KMG International N.V.

Петромидия

Vega

Midia Marine
Terminal

Dyneff SAS

KMG International N.V. Еуропадағы ҚМГ шетелдік активі болып табылады және Қара теңіз өңіріндегі қазіргі заманғы мұнай өңдеу кәсіпорындарының бірі — Petromidia Năvodari, сондай-ақ полимерлердің жалғыз өндірушісі — Vega Ploiesti мұнай өңдеу зауытына иелік етеді.

Қазақстанның шегінен тыс ҚазМұнайГаз тобында Румынияда, Молдовияда, Болгарияда, Грузияда, Франция мен Испанияда отын сатудың мыңдаған пункттері бар. KMG International N.V. – Румынияда, Қара теңіз елдерінде және Жерорта теңізі бассейндерінде мұнай өңдеу, мұнай және мұнай өнімдерін өңдеу маркетингісі бойынша стратегиялық кәсіпорын.

Rompetrol брендімен KMG International тобының автожанармай құю станциялары торабының 1000 сату пункттері бар, соның ішінде 600 бірлік – Rompetrol-дың автожанармай құю станциясының меншікті жүйесі.

KMG еншілес Trading кәсіпорны ҚМГ бас компаниясының ресурстарынан шикізат мұнайының экспортын, сондай-ақ халықаралық нарықтағы сауда операцияларын жүзеге асыратын жалғыз оператор болып табылады.

ГАЗДЫ БАРЛАУ, ӨНДІРУ, ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ

GRI 102-2, 102-4, 102-6, 102-7, 102-8

«ҚМГ-Қансу
Оперейтинг» ЖШС

Амангелді
Газ

«ҚазТрансГаз»
АҚ

«Интергаз
Орталық Азия» АҚ

Азиялық газ
құбыры

Бейнеу – Бозой –
Шымкент газ құбыры

«ҚазРосГаз»
ЖШС

ҚазТрансГаз
Өнімдері

«ҚазТрансГаз» АҚ тобының басқаруында тауарлық газды елдің ішіндегі жеті миллионнан артық тұтынушыға транзитті қамтамасыз ететін тауарлық газдың магистральдық газ құбырлары және газ тарату желілері бойынша тарату жөніндегі кең тармақты инфрақұрылымы бар. Бүгінгі күні газ кенттер мен ірі қалаларды қоректендіре отырып, еліміздің көптеген алыс өңірлеріне де келіп түседі, сондай-ақ газ қазақстандық өнеркәсіптік және өндірістік кәсіпорындарының жұмысын қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының газ транзиті жөніндегі газ көліктік инфрақұрылымы негізгі магистральдық газ құбырларынан тұрады:

- ◆ «Орталық Азия – Орталық» – ұзындығы шамамен 4 151 км, қуаты 47,2 млрд м³/жыл;
- ◆ «Бұқара – Орал» – ұзындығы шамамен 1 575 километр, қуаты 8,5 млрд м³/жыл;
- ◆ «Орынбор – Новопсков» және МГ «Союз» – ұзындығы 760 км, қуаты 10 млрд м³/жыл және 20 млрд м³/жыл;
- ◆ «Қазақстан – Қытай» – ұзындығы 3917 км, қолданыстағы қуаты 50 млрд м³/жыл «Орталық Азия – Қытай» магистральдық газ құбырының бір бөлігі, келешекте 65 млрд м³/жылғы дейін кеңейтумен.
- ◆ 2017 жылы газ тасымалдау 100,857 млрд м³ (ұзындығы ГС – 18 960 км) құрады.
- ◆ Окарем-Бейнеу (лупингпен) – ұзындығы 546 км, қуаты 7,2 млрд. м³;
- ◆ Бейнеу–Бозой–Шымкент – ұзындығы 1 454 км, қуаты 10 млрд. м³/жылына;
- ◆ Ташкент–Бішкек–Алматы (БГА-ТБА) – Бұхара газды ауданы – ұзындығы 1 637 км, қуаты 5,8 млрд. м³/жылына.

«ҚазТрансГаз» АҚ – газ және газбен жабдықтау саласындағы ұлттық оператор, Қазақстанның негізгі газ-энергетикалық және газ тасымалдаушы компаниясы болып табылады.

Активтерінің құрылымы 14 еншілес және тәуелді ұйымдардан тұрады:

1. «Интергаз Орталық Азия» АҚ – 100%
2. «Бейнеу – Шымкент газ құбыр жолы» ЖШС – 50%
3. Intergas Finance B.V. – 100%
4. «ҚМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС – 100%
5. «ҚазТрансГаз – Бишкек» ЖШҚ – 100%
6. «ҚазТрансГаз – Тбилиси» ЖШҚ – 100%
7. «Азиялық Газ құбыры» ЖШС – 50%
8. «Азиялық Газ құбыры – Хоргос» ЖШС – 100%
9. «ҚазТрансГаз Аймақ» – 100%
10. «ҚазРосГаз» ЖШС – 50%
11. «ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС – 100%
12. «АвтоГаз Алматы» ЖШС – 50%
13. «Астана Газ ҚМГ» АҚ – 100%
14. «Амангелді Газ» ЖШС – 100%

- ◆ 2017 жылы магистральдық газ құбырлары бойынша газ тасымалдау 100,857 млрд м³ (ГЖ ұзындығы – 18 960 км) құрады.

2017 ЖЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіштер атауы	Өлш. бірл.	2017 жылы факт
ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР		
Мұнай мен газ конденсатын өндіру	мың тонна	23 362
Газ өндіру	мың тонна	7 997
Мұнайды тасымалдау	мың тонна	65 489
Мұнай жүк айналымы	млн тонн*км	48 360
Газ тасымалдау	млн м³	100 857
Газ тасымалдау бойынша тауарлық-көліктік жұмыстар көлемі	млрд м³*км	47 652
Мұнайды өңдеу	мың тонна	16 879
ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР		
Негізгі қызметтен түсетін кірістер	млрд тг	2 459
Өзіндік құны	млрд тг	2 380
Таза кіріс (шығыс)	млрд тг	437
Күрделі салымдар	млрд тг	703

2017 жылы ҚМГ рейтингтері:

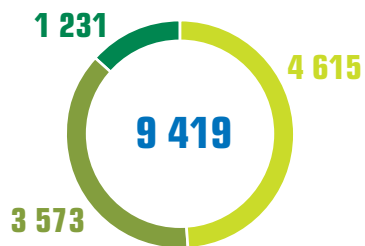
Moody's	S & P	Fitch
Aaa	AAA	AAA
Aa1	AA+	AA+
Aa2	AA	AA
A1	A+	A+
A2	A	A
Aa3	AA-	AA-
A3	A-	A-
Baa1	BBB+	BBB+
Baa2	BBB	BBB
Baa3	BBB-	BBB-
Ba1	BB+	BB+
Ba2	BB	BB
Ba3	BB-	BB-
B1	b+	B+
B2	b	B
B3	b-	B-
Caa1	ccc+	CCC+
Caa2	ccc	CCC
Caa3	ccc-	CCC-

ҚМГ 2017 жылдың қорытындысы бойынша ҚНК негізгі стратегиялық көрсеткіштері бойынша төменде келтірілген нәтижелерді көрсетті:

ҚНК	Өлшем бірлігі	2016 (факт)	2017 (факт)
Мұнай мен конденсатты өндіру көлемі	млн тонна	22,6	23,4
Қорлар (A+B+C1)	млн тонна	786	756
ROACE*	%	7,1	9,1

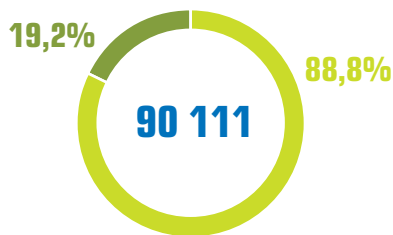
Анықтамалық: *ROACE= (бір жыл ішіндегі пайда+ салықтық төлемдерге/түзетілген сыйақы бойынша шығындар)/ақша қаражатын және банк салымдарын есепке алмағанда орташа жұмсалған капитал*

2017 жылы мұнай өнімдерін өткізу көлемі, мың тонна

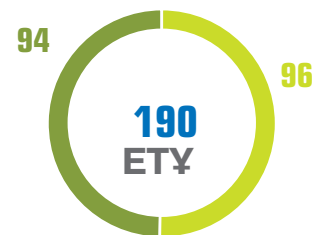
- экспорт
- ішкі нарық, көтерме сауда
- ішкі нарық, бөлшек сауда (ҚМГ АҚС арқылы)

Қызметкерлер саны

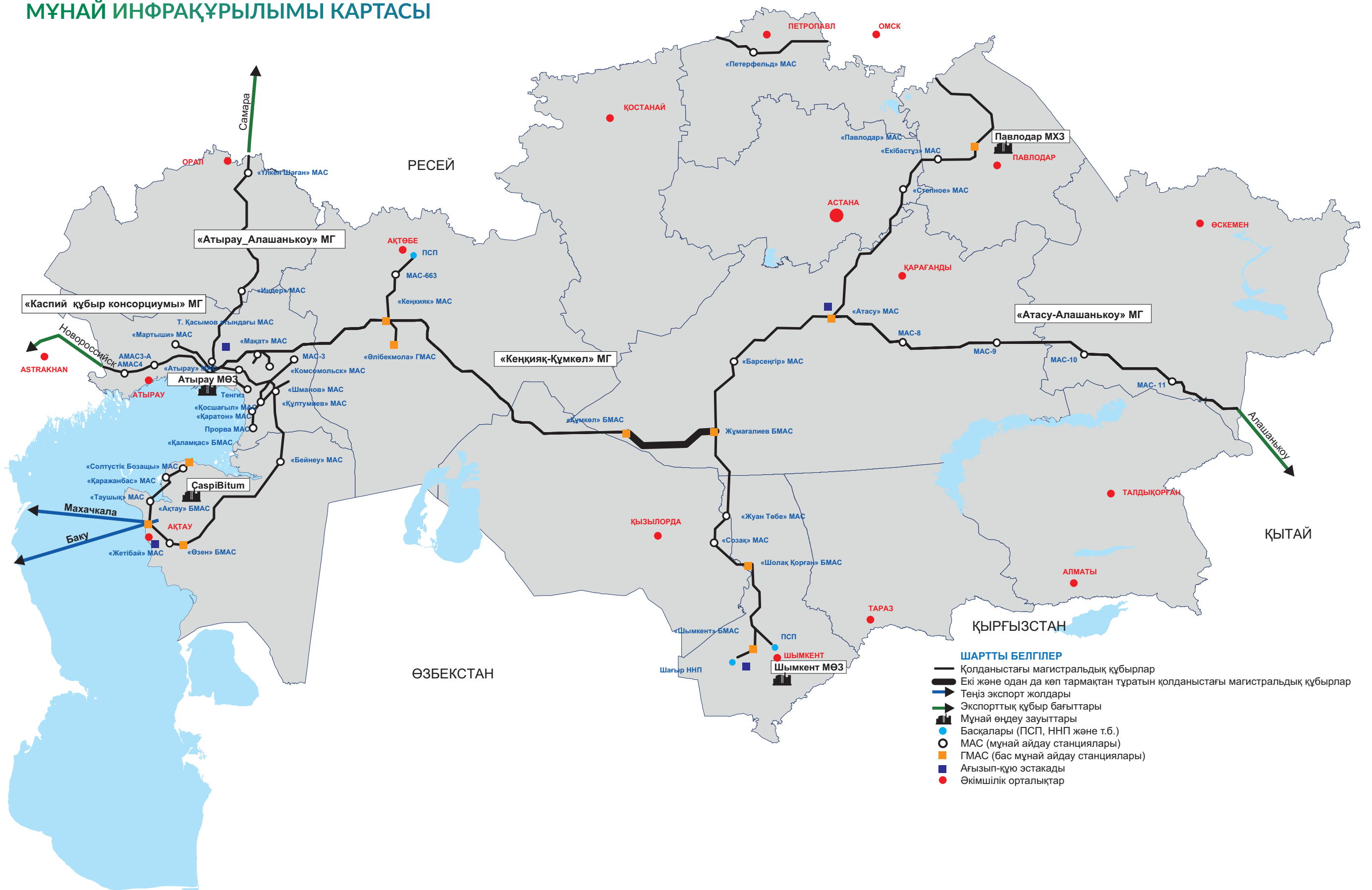
- еркектер
- әйелдер

Бөлімшелердің жалпы саны

- шетелде
- ҚР-да

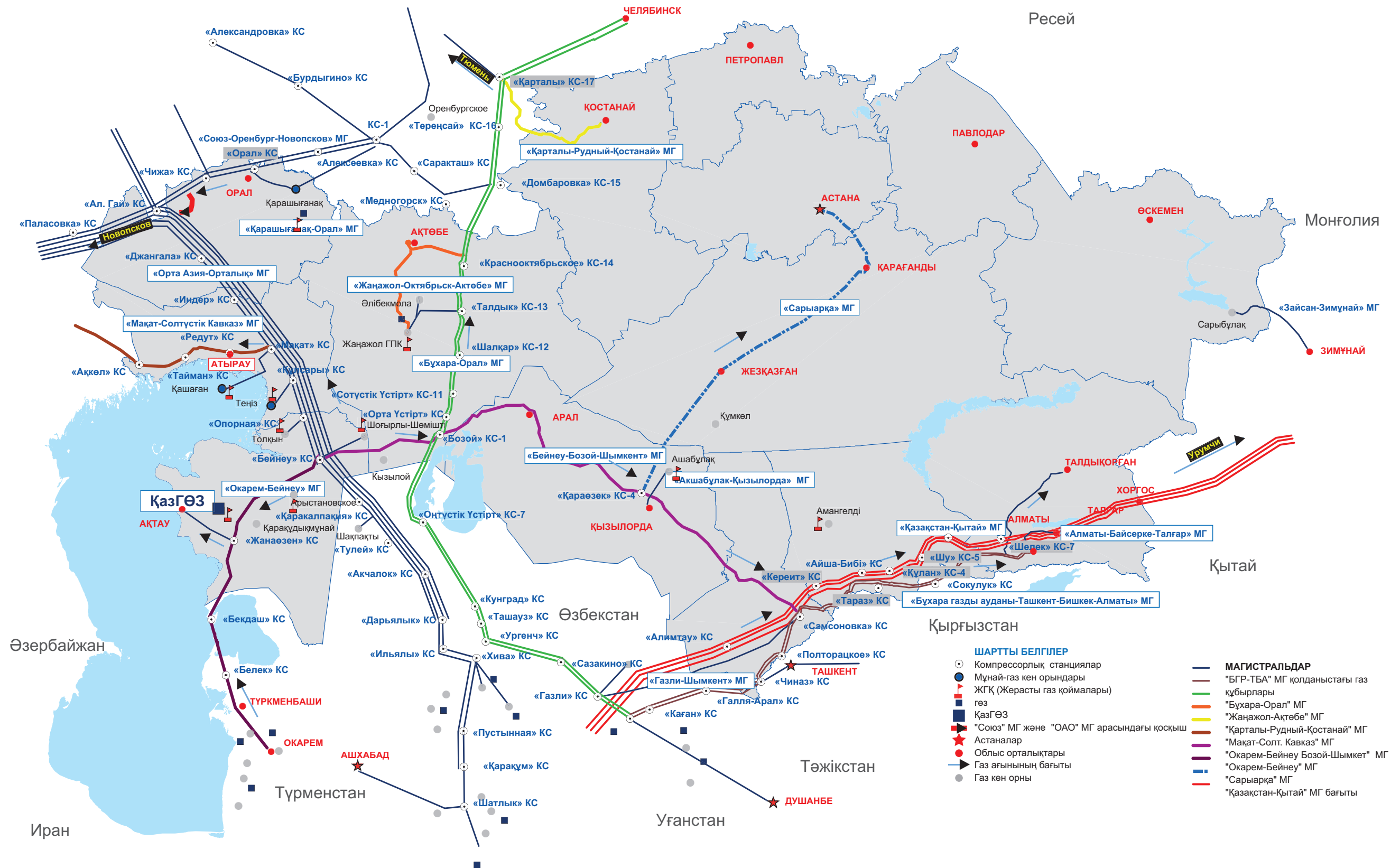
МҰНАЙ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ КАРТАСЫ

ШАРТТЫ БЕЛГІЛЕР

- Қолданыстағы магистральдық құбырлар
- Екі және одан да көп тармақтан тұратын қолданыстағы магистральдық құбырлар
- Теңіз экспорт жолдары
- Экспорттық құбыр бағыттары
- Мұнай өңдеу зауыттары
- Басқалары (ПСП, ННП және т.б.)
- МАС (мұнай айдау станциялары)
- ГМАС (бас мұнай айдау станциялары)
- Ағызып-қю эстакады
- Әкімшілік орталықтар

ГАЗ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ КАРТАСЫ

ШАРТТЫ БЕЛГІЛЕР

- Компрессорлық станциялар
  - Мұнай-газ кен орындары
  - ▲ ЖГҚ (Жерасты газ қоймалары)
  - газ
  - ҚазГӨЗ
  - "Союз" МГ және "ОАО" МГ арасындағы қосқыш
  - ★ Астаналар
  - Облыс орталықтары
  - Газ ағынының бағыты
  - Газ кен орны
- МАГИСТРАЛЬДАР
  - "БГР-ТБА" МГ қолданыстағы газ құбырлары
  - "Бұхара-Орал" МГ
  - "Жаңажол-Ақтөбе" МГ
  - "Қарталы-Рудный-Қостанай" МГ
  - "Мақат-Солт. Кавказ" МГ
  - "Окарем-Бейнеу Бозой-Шымкент" МГ
  - "Окарем-Бейнеу" МГ
  - "Сарыарқа" МГ
  - "Қазақстан-Қытай" МГ бағыты

МИССИЯ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ

GRI 102-15, 102-16

ҚМГ дамудың пысықталған бағыттары және акционерлердің мақсаттары бойынша қол жеткізу бойынша өзінің ұстанымын растайды: Компания активтерінің ұзақ мерзім құнын арттыру және Қазақстан экономикасын жаңғыртуға және әртараптандыруға ықпал ету.

ПАЙЫМДАУ

Корпоративтік басқарудың және қауіпсіздіктің жоғары стандарттарына сәйкес келетін тиімділігі жоғары ұлттық мұнай-газ өндіруші және мұнай-газ көлік компаниясы.

МИССИЯ

Қазақстан Республикасын ұлттық мұнай-газ саласын дамытуға қатысу үшін келесілерді максимум пайдамен қамтамасыз ету.

СТРАТЕГИЯ

Есепті жариялау сәтінде 2018 жылы Қор Қазақстан Республикасының ұлттық байлығын ұлғайту және келешек ұрпақ үшін ұзақ мерзімді тұрақтылық миссиясымен 2018–2028 жылдарға арналған жаңа Стратегия әзірледі. Осыған байланысты ҚМГ бүгінгі таңда Қордың 2018–2028 жылдарға арналған Даму стратегиясымен үйлесімдікті қамтамасыз ету үшін өзінің Даму стратегиясына өзекті сипат беру сатысында.

ТРАНСФОРМАЦИЯ

GRI 102-8, 102-10

Қазіргі заманғы әлем мұнай-газ саласы мен нарығына қатысушыларға жаңа сын-тегеуріндер қояды, олардың ішінде негізгі үрдістер болып:

- ◆ піскен кен орындары;
- ◆ мұнай өндіруді азайту;
- ◆ операциялық шығындардың өсуі;
- ◆ мұнайға әлемдік бағалардың құлдырауы болып табылады.

Осы нарықтық-экономикалық өзгерістерге байланысты әлемдік нарықта табысты бәсекелестік үшін жаңа көзқарастар әзірлеу қажеттілігі пайда болады. Ұзақ мерзімді бәсекеге қабілеттілік үшін сындарлы және сауатты шешімдер талап етіледі. Өзгерістерді жоспарлы енгізу, өндірістік және басқа бизнес-процестерді жетілдіру – кез келген компанияның бәсекеге қабілеттілік мәселесі, ал мұнай-газ үшін белгілі бір деңгейде бағаға төмен әлемдік төмен бағалар жағдайында тіпті өміршеңдік мәселесі.

«ҚазМұнайГаз» АҚ түрлендірулер қажеттілігін түсінгендіктен, 2015 жылдан бастап трансформациялау бағдарламасын жалғастыруда. Трансформациялау – ұйым қызметінің барлық саласын қозғайтын, бизнес-процестерді оңтайландыруға, өндірістік тиімділікті ұлғайтуға, тұрақты жетілдіру процесін іске қозғалуға және соңғы есепте компания құнын ұлғайтуға бағытталған жүйелі, өзара байланысты процесс. Трансформациялаудың міндеттері:

- ұйымдастырушылық әлеуетті ұлғайту;
- басқарушылық процестерін жетілдіру;
- қызметтің бейіндік түрлерінде операциялық блоктарды мамандандыру;
- бизнес-процестерді оңтайландыру;
- барлық өндірістік блоктардың тиімділігін арттыру;
- персоналды дамыту және оқыту;
- әлеуметтік қанағаттанушылық және болашақ ұрпаққа арналған перспектива.

Трансформациялаудың негізгі бағыттары бойынша жобалар портфелі: «ҚазМұнайГаз» өндірістік бизнес-процестерін жетілдіру, компанияның қосалқы бизнес-процестерінде, ұйымдық құрылымдық түзетулер мен өзгерістер қалыптастырылған. Мәселен, екінші бағыт бойынша екі жобаға бастама көтерілген: «ҚазмұнайГаз» ҰК АҚ жаңа операциялық моделіне көшу мен қызмет көрсетудің жалпы орталығын құру. Өндірістік бағыттар бойынша бастамалар қалыптастырылған. Олар «Жылдам жеңістер» (Quick Wins) атауын алды және неғұрлым аз шығындар талап ететін, өзін-өзі ақтауы жылдам нақты процестерден тұрады. Тұтас алғанда 2017 жылдың соңында трансформациялау жобаларының портфелі:

- 32 «жылдам жеңісті», яғни неғұрлым аз шығынды талап ететін, нақты, өзін-өзі жылдам ақтайтын жобаларды;
- Жаңа операциялық модельге көшуді;

- Автоматтандыруды енгізумен, басқарушылық және қамтамасыз етушілік процестерде жүйелік-әдіснамалық 13 жоба, соның ішінде ІТ және қаржылық функциялар бойынша жалпы қызмет көрсету орталықтарын (ЖҚО) құруды қамтиды.

Рақты трансформациялау негізінде үш негізгі бағыт бойынша параллель жұмыс:

- Процестер – компанияның қызметін сипаттайтын біртұтас, ашық, стандартталған процестік модельді қалыптастыру;
- Адамдар – жаңа міндеттерді орындау үшін қажет адамдардың дағдылары мен құзыреттерін талдау және көтеру;
- Технологиялар – қызмет процестерін автоматтандыруға арналған алғышарттарды анықтау.

Трансформациялау периметріне ҚМГ-нің келесі еншілес және тәуелді ұйымдары: «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру», «ҚазТрансГаз» АҚ, сондай-ақ «Тасымалдау, Өңдеу және Маркетинг» дивизионының компаниялары енгізілген.

«Жылдам жеңістер» бойынша 2017 жылы өндірісте мынадай табысты көрсеткіштер тіркелді:

- «Қазақтүрікмұнай» ЖШС-да өндіруді ұлғайту;
- «Ембімұнайгаз» АҚ (ЕМГ) То и Р және «Маңғыстау-мұнайгаз» АҚ-та басқарудың жаңа моделін енгізу;
- ЕМГ-де «Интеллектуалдыө кен орны УАЗ» тұжырымдамасын енгізу
- МӨЗ-де ұлғайтылған жөндеуаралық кезеңге өту, оның ішінде ТОРО жүйесін автоматтандыру;
- ТӨМ дивизионы компанияларында Lean 6 Sigma/Ұқыпты өндіріс бағдарламасын енгізу және басқалары.

Жаңа операциялық модель

Тұрақты дамуды басқару	Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
<p>Трансформациялау бағдарламасын іске асыру шеңберінде 2017 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобының мақсатты ұйымдық құрылымын әзірлеу және оған өту жоспары» жобасын іске асыру басталды. Жоба басқару деңгейлерін қысқарту есебінен Компанияның тиімділігін көтеруге бағытталған.</p> <p>Жобаның периметріне Компанияның корпоративтік орталығы мен ҚМГ компаниялар тобының корпоративтік және өндірістік процестерді кеңінен диагностикалау, жетекші вертикаль-интеграцияланған мұнай-газ компаниялары арасында үздік әлемдік практикаларды талдау жүргізілді. Жобаның периметріне барлау және өндіруді, мұнай және газ тасымалдауды, мұнай өңдеу мен мұнай және мұнай өнімдері маркетингі, мұнай сервистерін қоса алғанда, барлық бизнес-бағыттары кірген. Жоба кезеңдерінің біреуін сәтті іске асыру нәтижесінде Компания бизнесінің барлық вертикалдары бойынша қосылған құн салығының тізбегі жасалды, «ҚазМұнай-Газ» ҰК АҚ басқару моделінің мақсатты операциялық моделі әзірленген, Компания директорының кеңесімен 20017 жылғы 29 маусымда бекітілген.</p> <p>ҚМГ жаңа операциялық моделіне сәйкес холдингтік басқару жүйесінен өндірістік активтерді белсене басқару жүйесіне ауысады. Соның нәтижесінде Басқару деңгейлері екі деңгейге дейін қысқарады: бірінші деңгейде – бірыңғай Корпоративтік орталық, ал екінші деңгейде – Компанияның еншілес және тәуелді ұйымдары. ҚМГ Корпоративті орталығы стратегияны қалыптастырады, жоспарлауды және толық инновациялық қолдауды жүзеге асырады, ал еншілес компаниялар өндірістік жоспарларды орындауға айрықша шоғырланады. Бұл компаниядағы шешімдерді тиімді қабылдауға, бюрократияны азайтуға және рәсімдерді ықшамдауға мүмкіндік береді.</p>					<p>Жобаны бұдан әрі қарай іске асыру нәтижесінде Компанияның аралық мақсатты ұйымдастыру құрылымы, сондай-ақ мақсатты басқару моделіне кезең-кезеңмен ауыстыру жоспары әзірленген. Әзірленген ауыстыру жоспары компанияның ағымдағы басқару моделінен («қалай бар солай») мақсатты модельге («қалай болады») кезең-кезеңмен трансформациялау бойынша іс-шаралардың мақсатты кешенін іске асыруды жорамалдайды. Сондай-ақ күтілетін нәтижелер:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ оңайлатылған екі деңгейлі заңды құрылым (субхолдингсіз); ◆ өндірістік қызметке тікелей әсер ету; ◆ қолдаушы процестерді орталықтандыру, Жалпы қызмет көрсету орталығына кертартпалыққа негізделген операцияларды шығару; ◆ ҚМГ тобының ақша қаражатын және инвестицияларын орталықтан басқару; ◆ Қосылған құнның барлық тізбегі бойынша маржаны және ҚМГ тобының өнімін сатуды орталықтан басқару. <p>2017 жылы «Тасымалдау, Өңдеу және Маркетинг» (ТӨМ) дивизионы түрінде Корпоративтік орталық құрамына кіретін «ҚазМұнайГаз» өңдеу және маркетингі» АҚ субхолдингін тарату табысты аяқталды. ҚМГ Корпоративтік орталығының «Барлау, өндіру және мұнай сервисі» дивизионына «ҚазМұнайГаз» Барлау және өндіру», «Мұнай сервисі» блоктарын біріктіру аяқталды.</p> <p>Компаниядағы бұдан әрі қарай шешімдерді қабылдау тиімділігі мен жедел қабылдауды арттыру мақсатында жарыса қайталанатын функцияларды қысқарту, Корпоративтік орталығының құрамындағы рәсімдерді ықшамдау ҚМГ негізгі субхолдингтері – «ҚазМұнайГаз» Барлау және өндіру» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ дивизиондары нысанында кезең-кезеңмен енгізіледі.</p>
<h2>Бизнес-процестерді құру және жетілдіру</h2> <p>Басқару жүйесін жетілдіру мақсатында ARIS платформасы базасында Компанияға процестік тәсілді енгізу және бұдан әрі қарай автоматтандыруға бағытталған жүйелік-әдіснамалық сипаттағы іс-шаралар жүргізілген.</p> <p>Мәселен, Жоба шеңберінде 2018 жылы негізгі корпоративтік және өндірістік бизнес-процестердің үшінші деңгейіне дейін (орындаушылар деңгейі) сипаттау мен толық талдау аяқталған, процестерді төртінші деңгейге дейін декомпазициялап, ARIS-ке процестерді модельдеу жүзеге асырылады.</p> <p>Жоба нәтижелері ЕТҰ үшін типтік ұйымдық құрылымды қалыптастыру, мақсатты санын болжаудың әдіснамалық қолдауды қамтамасыз ету, жеке және тұтастай алғанда бизнес-функционал және әрбір бизнес-процестер бойынша қағидалар мен регламенттерді жүктеу, Компани-</p>					<p>яның әрбір құрылымдық бөлімшесінде процестердің маңызды кезеңдеріне арналған тәуелділіктер мен бақылау рәсімдерін, тәуекелдерді талдау жүйесін енгізуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.</p> <p>Компания қызметкерлері арасында ARIS-де процестік тәсілдер жүргізу мен модельдеу бойынша жаңа дағдылар мен күздіреттіліктерді дамытуға үлкен көңіл бөлінеді. Бұдан әрі қарай ҰТДД бизнес-процестердің архитектурасын басқару және ұйымдық дизайнды басқару үшін жауапты Процестік Офис болатындығы жоспарланып отыр. 2017 жылы құрылған Ұйымдық және тұрақты даму департаменті бизнес-процестер архитектурасын басқару, ұйымдастырушылық дизайнды басқару және Компанияның бизнес-процестерін үздіксіз жетілдіру фасилитациясы үшін жауапты толыққанды Процестік Офис болып табылады.</p>

Трансформациялау бағдарламасын іске асыру қорытындысы бойынша 2015-2017 жылдары ішінде нақты таза пайда 61, 8 миллиард теңгені құрайды.

Жалпы қызмет көрсету орталықтары

2017 жылы ҚМГ жалпы қызмет көрсету (ЖҚО) АТ бойынша және HR («HR Qyzmet») бойынша жұмысқа кірісті. АТ бойынша ЖҚО-ға жеке заңды тұлғалар түрінде АТ-сервис бойынша кертартпалыққа негізделген операцияларды орындау үшін ҚМГ бірнеше тәуелді ұйымдарынан АТ-мамандар шығарылған. Қазіргі кезде ПТ бойынша ЖҚО ҚМГ корпоративтік орталығының, ТӨМ дивизионының, сондай-ақ «Өндіру және бұрғылау технологияларының ғылыми-зерттеушілік институты» (SLA) сервис деңгейінде келісімдер негізінде «бір терезе» режимінде қызмет көрсетуге көшті. Ағымдағы жылы ТӨМ дивизионының қалған еншілес компанияларына АТ бойынша ЖҚО операциялық модельдерін тарату басталады.

«Самұрық-Қазына» АҚ Корпоративтік университеті (СҚКУ) базасында құрылған «HR Qyzmet» кадрлық қамтамасыз ету саласындағы функциялармен айналысады. Қазір орталықта «Самұрық-Қазына» тобының 9 компаниясының 3,5 мың қызметкері қызмет көрсетеді. 2018 жылдың соңына дейін жоспарланғандай, орталықта қызмет көрсету үшін 28 мың адам жұмыс істейтін болады.

Адами ресурстарды басқару саласындағы өзгерістер келесі міндеттерді шешуге бағытталған:

- бизнестің ағымдағы және перспективалы нәтижелеріне қол жеткізу үшін мамандардың жеткілікті саны;

Сатып алуларды санаттық басқару

Өткен жылы сатып алу жүйесін жетілдіру және санаттық басқаруларды енгізу бойынша жұмыстар шеңберінде әдіснамалық бөлігі аяқталды. Практикалық қызметке ауысу – санаттық басқару бойынша құзіреттіліктер орталығын құру басталды. ҚМГ үшін негізгі – ДиБ, мұнай өндіретін сорғы және көлік бойынша үш санаттық стратегия әзірленді. Компания алдына 5 жылдан кейін ҚМГ сатып алуларының жалпы көлемінен түсетін 70%-ға санаттық басқаруды енгізу бойынша міндет қойылды.

Орталық алдына сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың және қызметтердің сапасын арттыру және сатып алуларды өткізу мерзімін қысқарту, сатып алу функциясына жұмсалатын шығындарды азайту бойынша міндет қойылды. Бұл үшін 39 санат бойынша сатып алу санаттық стратегияларын әзірлеу және бекіту қажет.

2018 жылдан бастап 2025 жылға дейінгі кезеңде Трансформациялау бағдарламасы жобасынан 215 миллиард теңге сомасында таза пайданы алу күтілуде.

- қызметкерлерді тарту және елеуметтік тұрақтылықтың жоғары деңгейі;
- әлемнің жетекші мұнай-газ компаниялары деңгейіндегі еңбек өнімділігі;
- бизнес-тапсырысшылармен серіктестікте персоналмен міндеттерді тиімді шешуге қабілетті кәсіптік кадрлық қызмет;
- персоналды тарту, іріктеу және бағалаудың ашық жүйесі;
- HR бойынша Біріктірілген қызмет көрсету орталығын (БҚКО) автоматтандыру және пайдалану есебінен минимум шығындары бар әкімшілік функцияларды тиімді және сапалы басқару.

Қаржы ЖҚО жөніндегі бастамаларды іске асыру бойынша жұмыс «Негізгі бизнес-функцияларды трансформациялау және ERP енгізу» ілеспе жобасының шеңберінде қажетті әдіснаманы дайындауды ескере отырып, жалғасуда.

Тұтастай алғанда ҚМГ еншілес компаниялары үшін ЖҚО құру көрсетілген қосалқы функцияларды ұстауға арналған шығыстар деңгейін азайту, сервистік қызметтер сапасын жақсарту, бірыңғай стандарттар мен әдіснамалар бойынша бизнес-процестерді орындау, жедел шешім қабылдау үшін қажетті ақпараттың қол жетімділігін арттыру түрінде бірқатар пайда әкеледі.

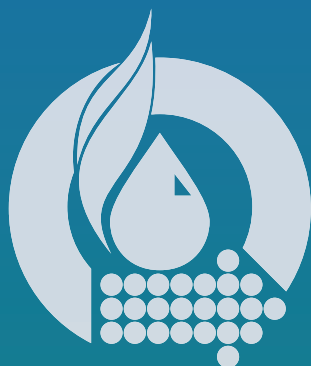
Анықтама:

«Санаттық басқару бойынша құзіреттіліктер орталығын құру» жобасының мәртебесі/Ірі жобаларды санаттық басқару және тауарлармен, жұмыстармен және қызметтермен қамтамасыз ету департаменті:

- ҚМГ санаттық басқару бойынша құзіреттілік орталығы құрылды/Ірі жобаларды санаттық басқару және тауарлармен, жұмыстармен және қызметтермен қамтамасыз ету департаменті – 16 адам;
- бсатып алу санаттық стратегиялары әзірленді, бекітілді және іске асырылып жатыр;
- «Астана қаласындағы компаниялар тобы үшін автокөлік қызметінің қызметтерін сатып алу» санаты бойынша сатып алу санаттық стратегиясын енгізуден 546 млн теңге мөлшерінде экономикалық әсер алынды;
- «Самұрық-Казына» АҚ үшін «Жеңіл автомобильдер және автобустар» категориясы бойынша категориялық сатып алу стратегияларын әзірлеуге қатысу.

ҚМГ-НІҢ 2018 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН МІНДЕТТЕРІ

GRI 102-14

ҚМГ-нің 2018 жылдарға арналған жоспарлары келесі стратегиялық міндеттер мен бастамаларды іске асыруды қамтиды:

ҚОРЛАРДЫ ҰЛҒАЙТУ

- ◆ Компания стратегиялық міндеттерді іске асыру және жаңа технологияларды енгізу мақсатында бизнес-процестерді қайта құру есебінен операциялық тиімді қызметті арттыру бойынша жұмыс істеуді жалғастыра береді. Геологиялық-техникалық іс-шаралар тиімділігін арттыру, жөндеуаралық мерзімді ұлғайту, мұнайды өңдеу тереңдігін ұлғайту, мұнай мен газды тасымалдау бойынша операциялар рентабельдігін арттыруға басты назар аударылады.

ЕҢБЕК

- ◆ Баға белгілеу жөніндегі мемлекеттік норматив ретінде ҚМГ компаниялары тобында мұнай-газ кешені объектілерін салу кезінде сметалық еңбекақыны төлеуді есептеу жөніндегі әдістемені өзірлеу жоспарланып отыр.
- ◆ МЭМ, ККМ, ТББ және ОКК ЖШС ұжымдық шарттарға қол қою жоспарланып отыр.
- ◆ Тараптардың қызметкерлермен келісімі бойынша және зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша еңбек шарттарын мерзімінен бұрын бұзу жөніндегі бағдарламаны іске асыру жалғаса береді.

ПКОП ЖАҢҒЫРТУ

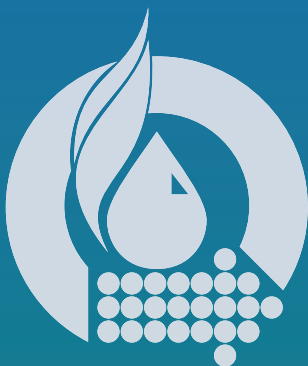
- ◆ 2018 жылдың екінші жарты жылдығында Шымкент МӨЗ жаңғырту аяқтау жоспарланып отыр, ал бұл жылына 6,0 млн тоннаға дейін өңдеу көлемін ұлғайтуға және соған сәйкес мұнай өнімдерін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

ҚЫТАЙҒА ГАЗ ЭКСПОРТТАУ

Газ тасымалдау және маркетинг саласында «Қазақстан – Қытай» магистральдық газ құбырында №5 және №7 компрессорлық станцияларды 2018 жылы шілде мен қазан айында іске қосу, «Қазақстан – Қытай» магистральдық газ құбырында 2018 жылы қараша айында «СКАДА» жүйесін іске қосу жоспарланып отыр, газ құбырының қуатын 15 млрд газға дейін ұлғайту үшін «Бейнеу – Шымкент» магистральдық газ құбырының бойымен үш компрессорлық станция құрылысы басталды.

АКТИВТЕРДІ ЖЕКЕШЕЛЕНДІРУ

- ◆ ҚМГ бейінді емес және сервистік активтерді сатуды жалғастырады.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Біз мүдделі тұлғалар үшін корпоративтік басқару құрылымы мен ұйымдық құрылымның ашық болуының маңызды екенін ұзынамыз.

Есептіліктің келесі бөлімі өз мақсаттарымызды ескере отырып, корпоративтік басқарудың жоғары органдарын қалай қалыптастырып жатқанымыз және осы мақсаттардың ҚМГ тобының экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсерлерімен қалай ұштасатыны жайлы болады.

Корпоративтік басқару саласында мынадай жобалар іске асырылуда:

- ◆ Корпоративтік басқару жүйесін енгізу
- ◆ Тәуекелдерді басқарудың жаңа моделін енгізу.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

GRI 102-7
102-14
102-10
102-15

ҚМГ ҮШІН 2017 ЖЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ НӘТИЖЕЛЕРІ

2017 жыл «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компанияларының тобы үшін қызметтің барлық салаларында табысты болды. Біздің бір жылдағы пайдамыз 519 млрд теңге болды, бұл алдыңғы жылдан 44%-ке артық. Былтыр біздің акционерлерге төленген дивидендтер мөлшері, «Самұрық-Қазына» АҚ пайдасына – 41 млрд теңге және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі пайдасына – 4 млрд теңге.

Біз өткен жылмен салыстырғанда, тиімділіктің басты көрсеткіштеріміздің айтарлықтай өскенін атап өтеміз. Осылайша, мұнай мен конденсат өндірісі 3%-ке, газ өндіру 10%-ке, мұнайды магистральдық құбырлармен тасымалдау 3%-ке ұлғайды, бұл ретте, мұнай айналымының жалпы өсімі 12% болды, газды магистральдық құбырлармен тасымалдау 15%-ке, ал газ тасымалдаудың жалпы өсімі 6%-ке ұлғайды. Бір жыл ішінде барлық үш мұнай өңдеу зауытында жүргізілген ірі ауқымды жөндеуді есепке алсақ, компаниялар тобының мұнай өңдеуінің жалпы көлемі 2%-ке өсті, бұл да компанияның шаралары мен шешімдерінің өсіп жатқан тиімділігін көрсетеді.

Біз қаржы тұрақтылығының негізгі критерийлері бойынша мақсатты көрсеткіштерге қол жеткізілгенін атап өтеміз: қарыздың EBITDA-ға ара қатынасы – 3,57, EBITDA – проценттік шығыстар 6,25 – бұл да акционерлеріміздің үміттеріне сәйкес келеді. 2017 жылы Moody's рейтингтік агенттігі KMG «Ваа3» рейтингінің болжамын «терістен» «тұрақтыға» өзгертті. 2017 жылы Standard & Poor's рейтингтік агенттігі ҚМГ ҰК рейтингісін «BB» бастап «BB-» дейін төмендетті, болжам тұрақты.

ЖЕКЕ ҮЛГІ

Біздің әрқайсымыз күн сайын өзіміздің іс-әрекетімізде, мінез-құлқымызда және шешімдер қабылдауда тұрақты даму қағидаттарын енгізуге ықпал етеміз.

Басқарушылық позицияларда отырған лауазымды тұлғалар мен қызметкерлер өзінің жеке үлгісімен тұрақты даму қағидаттарын енгізуге уәждеуі тиіс.

2017 ЖЫЛДЫҢ ЕҢ МАҢЫЗДЫ ОҚИҒАЛАРЫ

2017 жылы Қазақстан Республикасын индустриялық-инновациялық дамытудың 2015–2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының шеңберінде Атырау мұнай өңдеу зауыты мен Павлодар мұнай-химия зауытын жаңғырту және қайта құру аяқталды. Атырау МӨЗ-де мұнайды терең өңдеу өндірісі бойынша жұмыстар басталды, ал Павлодар МХЗ-да жеңіл мұнай өнімдерінің өндірісі бойынша жаңа кешен пайдалануға енгізілді.

Шымкент мұнай өңдеу зауытында жаңғырту мен қайта жаңарту жобасының бірінші кезеңі аяқталып, экологиялық таза К6 және К5 бензиндерінің бірінші сертификатталған партиясы алынды. Өңдеу тереңдігі мен қуатты ұлғайтуға бағытталған Шымкент МӨЗ-ді жаңғырту жобасының екінші кезеңін 2018 жылы аяқтау жоспарлануда.

Каспий құбыр арнасы консорциумы Қазақстандағы КҚК қуатын жылына 53,7 млн тоннаға дейін кеңейту бойынша барлық жұмыстарды аяқтады.

Қазақстан – Қытай мен Бейнеу-Шымкент газ құбырларының өнімділігі, тиісінше, жылына 52 және 10 млрд текше метрге дейін ұлғайтылды. Қызылорда облысында жоғары технологиялы «Қараөзек» газ-компрессорлық станциясы пайдалануға енгізілді.

Біз 2016–2020 жылдарға арналған жекешелендірудің кешенді жоспарының шеңберіндегі жұмысымызды жалғастырып, есепті кезеңде жеке инвестор – «Sky Logistics Service LLP» ЖШС «Еуразия-Эйр» авиакомпаниясы» АҚ акцияларының 100%-тін табысты сатты.

2017 жылы трансформация бағдарламасының шеңберінде, ҚМГ мен «ҚМГ – өңдеу және маркетинг» біріктіріліп, бұрын қолданылған қоржынды инвесторларды басқару тұжырымдамасының орнына, операциялық активтерді басқаруға бағытталған жаңа ұйымдық құрылым болды.

ҚТК-нің құбыр инфрақұрылымы арқылы Қытайға мұнай тасымалдаудың өткізу қабілеттілігін жылына 7 млн тоннадан 10 млн тоннаға дейін ұлғайту жұмысы жүргізіліп жатыр, сондай-ақ транзиттік және экспорттық тасымалдау қызметтерінің тарифтік жүйесі бірте-бірте ұлғаюда. Сонымен бірге, мұнай-газ құбырлары жүйесін қолдауға және дамытуға бағытталған ауқымдық инвестициялық бағдарлама жалғасып жатыр.

Бұл қызметкерлеріміздің жүргізіп жатқан орасан жұмысының аз ғана бөлігі, бұдан басқа, олар ұлттық мұнай және газ операторы ретінде ҚМГ-нің даму тарихының негізгі кезеңдері болып табылады, біз осымен өзіміздің мүдделі тараптарымызбен мақтаншыпен бөлісе аламыз.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДАҒЫ БАҒЫТ

Біз қазіргі және болашақ ұрпақтардың қажеттіліктерін әділ қанағаттандыру үшін қоршаған ортаны, адамдардың өмірін қорғау және денсаулығын сақтау, адамның құқықтарын сыйлау мен әлеуметтік жауапкершілік, сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу және ғаламдық әріптестік ҚМГ мен мүдделі тарап-

тарымыздың тұрақты дамуы үшін негіз болып табылатынын түсінеміз.

«Самұрық-Қазына» АҚ-тың шешімімен 2017 жылы Тұрақты даму бойынша Референстік модель бекітілді, ол болашақта осы бағыттағы біздің негізгі жоба – экономикалық, әлеуметтік және экологиялық компоненттерді теңдестіретін тұрақты дамуға арналған бірыңғай интеграцияланған басқару жүйесін құру негізі ретінде қабылданатын болады.

2016 жылдан бастап біз БҰҰ-ның Ғаламдық шартына кіріп, Адамның құқықтарын қорғаудың, еңбек қатынастарының, қоршаған ортаны қорғау мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің әмбебап қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету үшін дәйекті қадамдар қолданып жатырмыз. Сондай-ақ, біз кедейлікті қысқарту, гендерлік теңдік, климаттың өзгеруімен күрес пен тұрақты даму мүдделеріндегі әріптестік секілді ғаламдық басымдықтарды қамтитын тұрақты дамудың 17 ғаламдық мақсатын іске асыруға күш-жігерімізді саламыз. Қазір ең маңызды басымдықтарымыз бен болашақ ұрпақтар үшін құндылықтарды қорғау үшін әлемге күшті және біртұтас дауыс қажет, ал ҚМГ біз көргіміз келетін әлемдегі оң өзгерістерді қолдайды. Сонымен қатар, осы Тұрақты даму жөніндегі есеп біздің БҰҰ-ның Ғаламдық шартындағы ҚМГ-нің мүшелігі шеңберінде 2017 жылы қол жеткізілген Прогресс туралы баяндамамыз болып табылады.

ҚМГ ең ірі мұнай-газ кәсіпорны мен шикізат экспорттаушы болып табылады және Қазақстанның экономикалық әл-ауқатына едәуір әсер етеді. Біз өңірлік, сондай-ақ әлемдік деңгейде үнемі өзгеріп жатқан нарықтық жағдайларда жұмыс істеп жатырмыз. Компанияның шикі мұнай мен мұнай өнімдері және мұнайды алдын ала сату бағаларының құбылуы, айырбастау бағамының өзгеруінің әсері, мұнай мен газ тасымалдау қызметтеріне арналған тарифтердің өзгеруі, мен салық салудағы өзгерістер 2017 жылы Компания қызметінің қорытындыларына әсер еткен негізгі факторлар болып табылады.

Барлық осы факторлар ұйымдарға бизнес-моделінің, операцияларын дәйекті түрде және үнемі өзгертіп, құндылықтарын қайта бағалап және нарықтың үнемі өзгеретін жағдайына бейімделу қабілеттігін ұлғайтып, өздерінің қаржылық орнықтылығын арттыруға көмектеседі. Біз трансформация үшін ойланған қадамдарымызды жалғастырып жатырмыз және қабылданған шешімдердің оң нәтижелерін көріп жатырмыз. Осылайша, холдингтік құрылымда, барлық жерде, бизнес-процестерді оңтайландыру бойынша жұмыс жүргізіліп, орындалып жатқан жұмыстарды басқару жүйесі жеңілдетілді және орындалатын жұмыстардың сапасы жақсартылуда. Біз нарықтық ортаға қызметтің негізгі емес түрлерін енгізіп, қайталанатын функцияларды азайтуға ұмтыламыз, сонымен бірге негізгі және қосалқы функцияларды бөлу жұмыс орындарын барынша сақтап, әлеуметтік кепілдіктермен және сыртқы қауымдастыққа берілетін персоналды бейімдеу үшін қолдаумен жүргізіліп жатыр. Біздің күш-жігеріміз компанияның тұрақты дамуы мен ұзақ мерзімді құнын арттырудың тұрақты бағытына шоғырландырылған.

**Құрметпен,
Кристофер Джон Уолтон**

ҚМГ-ның корпоративтік басқару жүйесі тиісті басқаруды және қызметке бақылау жасауды қамтамасыз етеді және ұзақ мерзімдік құнын өсіруге және тұрақты дамуға бағытталған.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

GRI 102-18, 102-22

Тұрақты даму мүдделерінде бейбіт сүйгіш және ашық қоғамдар құруға көмектесу, барлығы үшін әділ сотқа қол жеткізуді қамтамасыз ету және барлық деңгейде тиімді, есеп беретін және кең қатысуға негізделген мекемелер құру.

ҚМГ-дегі корпоративтік басқару құрылымы

АКЦИОНЕРЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ ЖИНАЛЫСЫ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

ТАҒАЙЫНДАУЛАР
ЖӘНЕ СЫЙАҚЫ
ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ
ИННОВАЦИЯЛАР
ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

ҚАРЖЫ
КОМИТЕТІ

АУДИТ
КОМИТЕТІ

ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛҒАН
ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ

БАСҚАРМА

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ
КОМИТЕТ

ІРІ МҰНАЙ-ГАЗ ЖОБАЛАРЫ
ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

ЖОСПАРЛАУ ЖӨНІНДЕГІ
КОМИТЕТ

КРЕДИТ
КОМИТЕТІ

ЕҚӨҚҚОҚ
КОМИТЕТІ

Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар бойынша өзара іс-қимыл жасау

GRI 102-21

ҚМГ-де коммуникациялардың әртүрлі тәсілдері бар, олар мүдделі тараптар мен компания арасында диалогты тиісінше түрде құруға, сондай-ақ белгіленген тәртіппен олардың мазмұнын ҚМГ ДК-ге дейін жеткізуге мүмкіндік береді. Мәселен, проблемалық мәселелерді акционермен талқылау ДК және оның тиісті комитеттерінің мүшелері болып табылатын акционердің өкілдері арқылы ДК және оның Комитеттері отырыстарының шеңберінде жүзеге асырылады. Бұдан басқа, ДК мүшелері тұрақты негізде әлеуетті инвесторлармен роуд-шоу шеңберінде кездесулерді жүзеге асырады. Бұдан басқа ДК мүдделі тұлғалармен коммуникацияларды мұндай

жұмысты ДК-ге тікелей бағынатын құрылымдар – Корпоративтік хатшы, Омбудсмен, Ішкі аудит қызметі, Комплаенс қызметі арқылы ұйымдастырмен жүзеге асырады. Тұрақты даму туралы ақпарат ай сайынғы негізде Басқарма төрағасының есебіне енгізіледі.

Кері байланысты алу проблемалық мәселелерді ДК және оның Комитеттері отырыстарында, ДК төрағасы мен мүшелерінің КХ-мен, Омбудсменмен, ӘАҚ-мен және Комплаенс пен кездесулерінде талқылау жолымен жүзеге асырылады.

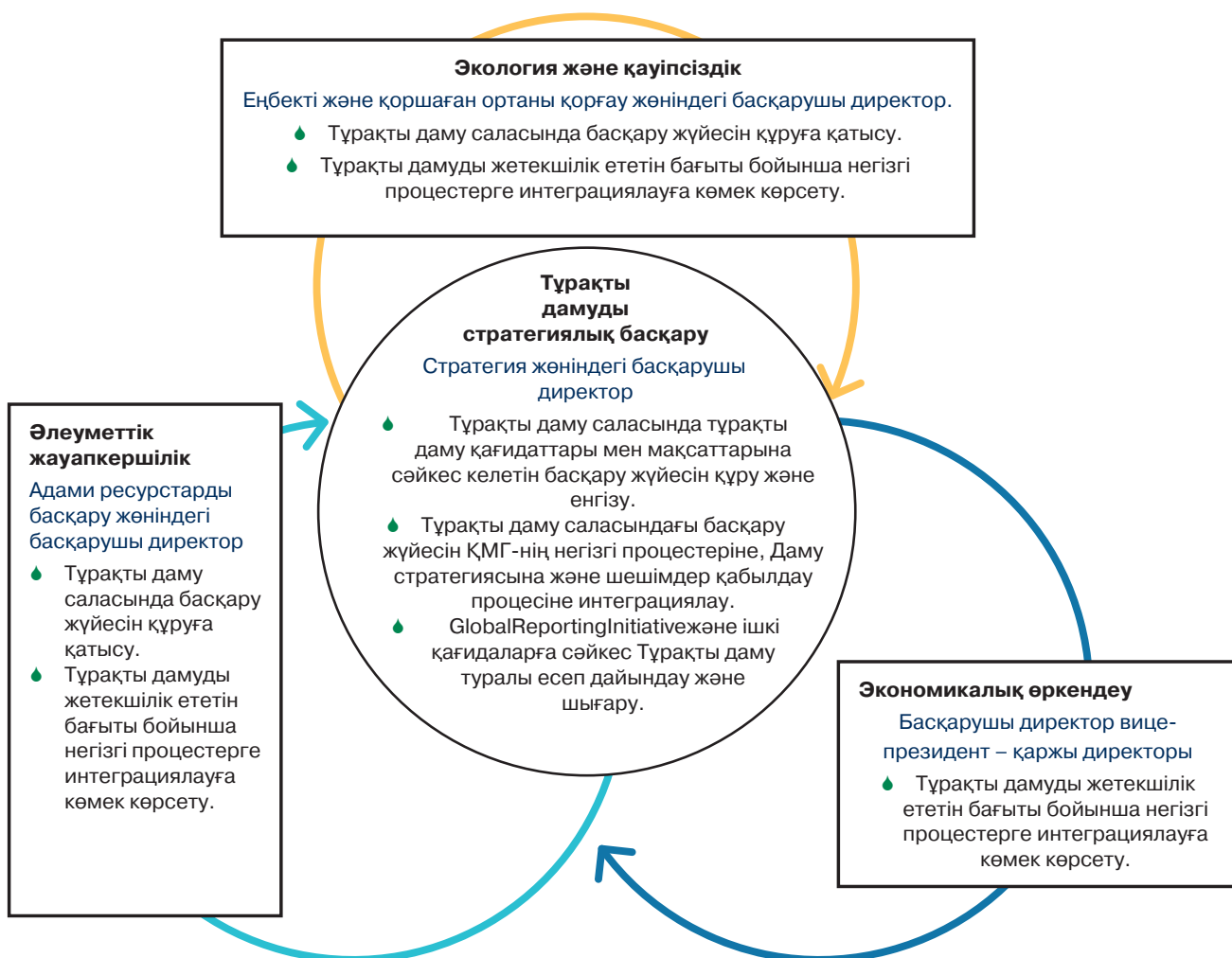
Атқарушы биліктің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік даму бағыттары үшін жауапкершілігі

GRI 102-20,
102-34

Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік проблемалардың шешілуі үшін жауапкершілік стратегия, қаржы, адами ресурстарды басқару және еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі блоктардың тиісті басшыларына бекітілген, олар өз кезегінде ҚМГ Басқармасының төрағасына бағынады. Мәселелер қарау

жоспарлары мен графиктеріне сәйкес Басқарма, Директорлар кеңесі Комитеттерінің және Директорлар кеңесі мүшелерінің қарауына тұрақты негізде шығарылады.

Тұрақты даму үшін жауапкершілік ҚМГ-де келесі тәртіппен бөлінеді:

ДК және оның комитеттерінің 2017 жылғы құрамы

GRI 102-21, 102-22, 102-23, 102-24, 102-26, 102-27, 102-29

ҚМГ ДК құрамы ӨМГ-нің барлық дауыс беруші акцияларына иелік ететін тұлғаның (бұдан әрі – Акционер) шешімімен 3 жыл мерзімге сайланған (2017 жылғы 29 маусымдағы №20/17 шешім). Кейінірек Акционердің шешімімен ҚМГ ДК құрамына өзгеріс енгізілген («Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2017 жылғы 4 қазандағы 23/17 хаттамасы) және 31.12.2017 жағдай бойынша ҚМГ ДК құрамына мыналар енеді:

Уолтон Кристофер Джон – тәуелсіз директор, ДК төрағасы.

Уолтон Кристофер Джон Директорлар институтының, Ұлыбританияның Суасты қайықтарын жеткізу агенттігі Аудит жөніндегі комитетінің уақытша төрағасы және Ұлыбританияның Король флотының Теңіз флотилиясын стратегиялық жоспарлау кеңесінің атқарушы емес директоры болып табылады. Ол Корольдік авиация қорғамының (Ұлыбритания) мүшесі және Директорлар институтының мүшесі болып табылады.

Уайт Стивен Джеймс – тәуелсіз директор.

Уайт Стивен Джеймс Genel Energy plc. Директорлар кеңесінің төрағасы және Echo Energy plc. Директорлар кеңесінің тәуелсіз директоры болып табылады.

Баймұратов Ерлан Оразгелдіұлы – тәуелсіз директор.

Баймұратов Ерлан Оразгелдіұлы бір мезгілде «Баян Сұлу» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы лауазымын атқарады және «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС Қадағалау кеңесінің мүшесі болып табылады.

Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы – акционердің («Самұрық-Қазына» АҚ) өкілі.

Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы мұнай-газ саласында 20 жылдан артық, соның ішінде ҚМГ Президенті ретінде, Қазақстан Республикасы Мұнай және газ министрі және Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің орынбасары лауазымдарында жұмыс тәжірибесі бар. Қазіргі уақытта «KAZENERGY» қауымдастығының Басқарма төрағасының орынбасары және «ҚМГИ» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі (тәуелсіз директоры) болып табылады.

Грюал Балжит Каур – акционердің («Самұрық-Қазына» АҚ) өкілі, «Самұрық-Қазына» АҚ Стратегия және портфельді инвестициялар жөніндегі басқарушы директоры - Басқарма мүшесі.

Осыған дейін ол Азия даму банкінде кеңесші және қаржы жөніндегі маман болып, ұлттық экономикалық саясат және егеменді қорлар мәселелері бойынша консультация беріп отырды. Бұрын Гревал ханым Кувейт қаржы үйінің Инвестициялық консультациялық бөлімі төрағасының орынбасары және басқарушы директоры, Maybank Group (Малайзия) инвестициялық банкінің басшысы болған. Гревал ханым сондай-ақ, ABN AMRO Bank және Deutsche Bank (Лондон) басшы лауазымдарды атқарды. Гревал ханымның экономика саласында дәрежесі бар (1-ші сынып) және Кембридж университетінде Executive MBA дәрежесі бар.

Ильквявичюс Адамас Олегас – акционердің («Самұрық-Қазына» АҚ) өкілі, «Самұрық-Қазына» АҚ активтерін трансформациялау және оңтайландыру жөніндегі басқарушы директор – Басқарма мүшесі.

Ильквявичюс Адамас Олегас Hi-Tech -HP, Siemens және IBM, Eurasian Natural Resources Corporation PLC (ENRC BTS) сияқты компанияларда басшылық лауазымдардағы жұмыс тәжірибесі бар.

Мыңбаев Сауат Мұхаметбайұлы – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасы.

Мыңбаев Сауат Мұхаметбайұлы елеулі жұмыс тәжірибесі бар, соның ішінде Қазақстан Республикасы орталық мемлекеттік органдарында басшы лауазымдарда, соның ішінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрі, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрі, «Қазақстан Даму Банкі» ЖАҚ, «Каспий Өнеркәсіптік-Қаржылық Тобы» ЖШС бірінші басшысы, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары, Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрі, Қазақстан Республикасы Энергетика және минералдық ресурстар министрі, Қазақстан Республикасы Мұнай және газ министрі позицияларында.

Осылайша, ҚМГ ДК және оның комитеттерінде ҚМГ мүдделері үшін және барлық акционерлерге әділ қарым-қатынасты және тұрақты даму қағидаттарын ескере отырып, тәуелсіз, объективті және тиімді шешімдер қабылдауды қамтамасыз ететін дағдылар, тәжірибе мен білім теңгерімінің сақталуы қамтамасыз етіледі. ҚМГ ДК құрамына бір әйел адам – Грюал Балжит Каур кіреді.

Осы Есепті жариялау сәтінде ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамында өзгерістер болды, Ильквявичюс Адамас Олегас кетіп, Филип Джон Дайер ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына қосылды.

ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Ескерту: Акциялары (қатысу үлестері) тікелей немесе жанама түрде ҚМГ-ге тиесілі ЕТҰ туралы ақпарат ҚМГ қызметіне елеулі әсер ететін ҚМГ тобының компанияларында қолданыстағы корпоративтік басқару жүйесін талдау жолымен әзірленген. Компанияның деректері акционерлік қоғамның (АҚ) да, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің (ЖШС) ұйымдық-құқықтық нысанында берілген. ҚМГ-ге тиесілік деңгейін және иелік ету үлесін көрсетумен талдау периметріне енген негізгі ЕТҰ тізбесі: «ҚазМұнайГаз» БӨ АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ, «АМӨЗ» ЖШС, «ПМХЗ» ЖШС, «ПКОП» ЖШС.

Өкілеттіктер беру

GRI 102-19

Атқарушы орган басшысынан өкілдіктерді ЕТҰ-ның өзге қызметкерлеріне табыстау негізінен, міндеттерді бөлу туралы бұйрықтың немесе компания басшылығының

өкілдіктері туралы ереженің (ішкі пайдалану үшін) және сенімхаттың (компанияның мүдделерін үшінші тұлғалар алдында білдіру) негізінде жүзеге асырылады.

Атқарушы биліктің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар үшін жауапкершілігі

GRI 102-20

Талдау периметріне кірген барлық ЕТҰ-да құзыретіне экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мәселелер бойынша шешімдер қабылдау кіретін жекелеген басшылық лауазымдар (әдетте, атқарушы органның

бірінші басшысының орынбасарлары деңгейінде) болады. Бұл лауазымды тұлғалар атқарушы органның бірінші басшысына тікелей бағынады.

Дамудың экономикалық, экологиялық және әлеуметтік бағыттары бойынша өзара әрекеттесу

GRI 102-21

Талдау периметріне кірген ЕТҰ арасында экономикалық, экологиялық және әлеуметтік проблемалар бойынша мүдделі тараптар мен корпоративтік басқарудың жоғарғы органы арасында консультациялар жүргізу рәсімі «ҚазТрансОйл» АҚ-та бар. Мүдделі тараптарды анықтау мен іріктеу мақсатында компанияда жыл сайынғы негізде ішкі және сыртқы қоршаған ортаны талдау жүргізіледі. Мәселен, компания мен мүдделері компа-

нияның қызметі шеңберінде қозғалатын, сондай-ақ компания қызметінің кейбір аспектілеріне қатысты заңды талаптары бар немесе бар деп санайтын тұлғалардың өзара қарым-қатынасы талданады. Талдау нәтижелері бойынша Қоғамның стейкхолдерлер топтарының тізбесі қайта қаралады және жаңартылады. Консультациялар жүргізу жөніндегі өкілеттіктер тапсырылмайды.

ҚМГ жыл сайынғы негізде корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру шеңберінде тұрақты даму бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлейді. Компанияның тұрақты дамудың үш құрамдас бөлігі бойынша іс-шаралар жоспарын орындау бойынша қызметін мониторингтен бөлек ҚМГ мыналарға ұмтылады:

 102-29, 103-2, 103-3

— адам құқығын сақтауды ескере отырып ашық және анық қызмет жүргізу;

— корпоративтік деңгейде тұрақты даму бойынша ҚНК әзірлеу және енгізу;

— Тұрақты кездесулер жүргізу арқылы мүдделі тараптардың мүдделерін сыйлау;

— оларды ҚМГ компаниялар тобы бойынша тұрақты дамуды жылжытуға белсенді қатысу мақсатында жастар кеңесін тарту;

— Сыбайлас жемқорлыққа және корпоративтік этиканың бұзылуын төзбеу;

— басшылар мен қызметкерлердің тұрақты даму саласындағы құзыретін арттыру;

— бүкіл өндірістік цикл бойы экологиялық таза және энергияны үнемдеу технологияларын енгізу;

— GRI Standards талаптарына сәйкес тұрақты даму туралы Компанияның жыл сайынғы есебін дайындау.

Тұрақты дамуға арналған ҚНК жүйесі

 102-29, 102-31, 102-20, 103-2, 103-3

Тұрақты даму қағидаттарын ілгерілету мақсатында, Директорлар кеңесі тұрақты даму қағидаттарын ілгерілету үшін жауап береді:

- ◆ Қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді ҚНК талдау негізінде компания Стратегиясының іске асырылуын бақылайды.
- ◆ Компания үшін тұрақты даму қағидаттарының мәнін белгілейді және барлық мүдделі тараптарға олардың тиімді коммуникациясын қамтамасыз етеді.
- ◆ Компанияның стратегиясын, бизнес-жоспары мен инвестициялық стратегиясын жасау кезінде Кодексте бекітілген корпоративтік басқару, әлеуметтік мәселелер мен экология қағидаттарын белсенді түрде қарайды.
- ◆ Компанияның тұрақты даму саласындағы іс-шаралардың стратегиялық мақсаттарына нақты байланысын қамтамасыз етеді.
- ◆ Компания мен оның еншілес ұйымдары үшін тұрақты даму саласындағы негізгі қағидаттарды талдайды және бекітеді.

- ◆ Тиісті ҚНК белгілеу мен мақсатты көрсеткіштерге қол жеткізу мониторингі арқылы тұрақты даму саласындағы Компания қызметінің тиімділігіне мониторинг жүргізеді.
- ◆ Барлық Топ бойынша тұрақты даму саласындағы бағдарламаның іске асырылуына мониторингті жүргізеді.

Тұрақты даму функционалы бойынша қызметтің негізгі көрсеткішіміз мынадай критерийлерге қол жеткізу болып табылады:

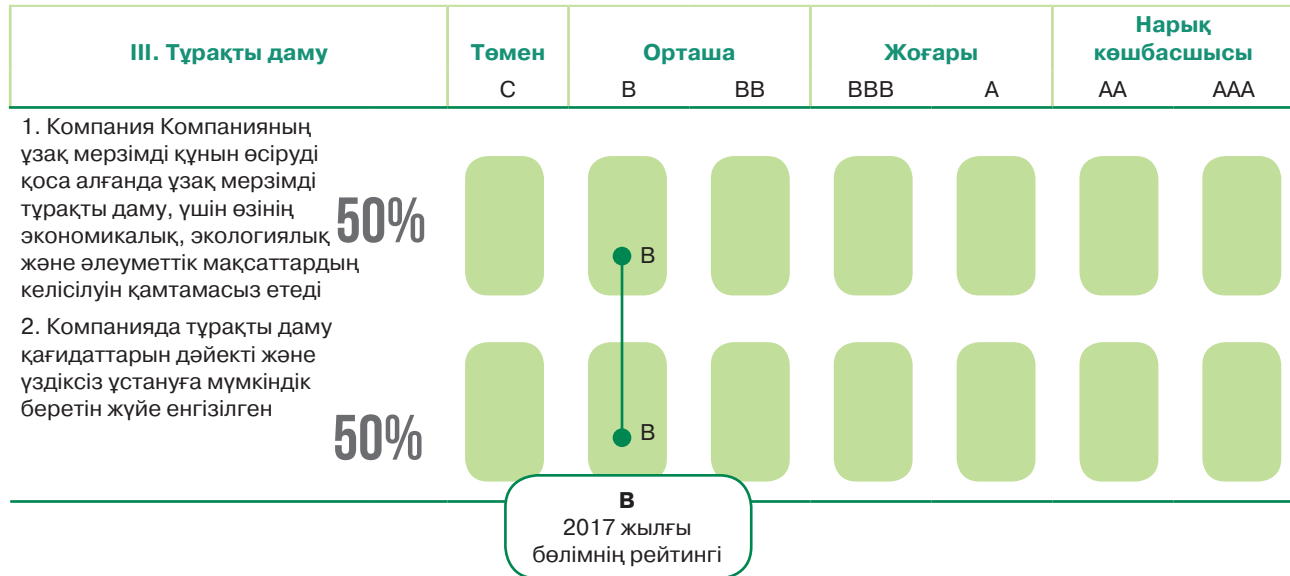
1. Компания Компанияның ұзақ мерзімді құнының өсуін қамтитын ұзақ мерзімді тұрақты даму үшін өзінің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мақсаттарының келісілуін қамтамасыз етеді.
2. Компанияда тұрақты даму қағидаттарын дәйекті түрде және үздіксіз сақтауға мүмкіндік беретін жүйе енгізілді.

«Тұрақты даму» компонентінің диагностикасы

GRI 102-28, 103-2, 103-3

2017 жылы ҚМГ-де корпоративтік басқару диагностикасы жүргізілді, оның қорытындылары бойынша «Тұрақты даму» компоненті бойынша рейтинг берілді. Тұрақты даму бөлігіндегі диагностика барлық тиісті функционалдық бағыттардағы тиімділікті, оның ішінде

тәуекелдерді басқаруды, жоспарлауды, адами ресурстар басқаруды, инвестицияларды, операциялық қызметті, еңбек қауіпсіздігі мен оны қорғауды, қоршаған ортаны қорғауды, корпоративтік қауіпсіздік пен сатып алу қызметін басқаруды талдауды қамтиды.

Практикадан мысалы

GRI 102-21, 102-27, 102-28, 102-29

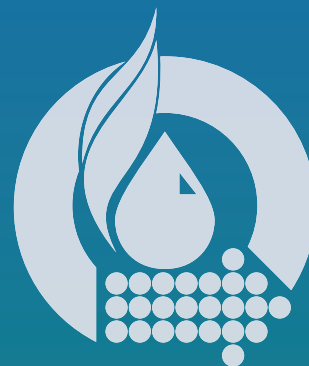

ҚазМұнайГаздағы Тұрақты даму диагностикасы

2017 жылғы 6 қазанда «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-та Стратегия жөніндегі вице-президент Әсия Нарыманқызы Сырғабекованың төрағалығымен қоржынды компанияларға арналған «Самұрық-Қазына» АҚ (СҚ) тұрақты даму бойынша референстік модельді енгізу мәселелері бойынша «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың (ҚМГ) жұмыс семинары өтті. Семинарға 35-тен астам басшы – ҚМГ құрылымдық бөлімшелерінің өкілдері қатысты, осындай іс-шараны өткізу мақсаты PriceWaterhouseCoopers (PWC) компаниясының тәуелсіз консультанттарының қатысуымен тұрақты дамуды енгізу процесінің фасилитациясы болды.

Ұлттық мұнай-газ операторы ретінде ҚМГ-дегі тұрақты даму тұжырымдамасы, Компанияның тұрақты даму бойынша жаһандық бастамашылықтарға үлесі ретінде экономикалық және әлеуметтік әл-ауқатында бірегей болып табылады. Семинарда PWC өкілдері СҚ-ның кешенді транс-

формация бағдарламасының шеңберінде, 2017 жылдың екінші жартыжылдығына арналған тұрақты дамудың референстік моделін іске асыру жобасы туралы айтты. Тұрақты даму саласындағы басқару бойынша мұнай-газ секторы көшбасшыларының ең үздік әлемдік практикаларының бенчмаркингі, сондай-ақ СҚ-ның тұрақты дамуға қатысты көзқарасы мен тәсілінің тұсаукесері өткізілді. Сонымен бірге, қызметкерлер фасилитациялық сессияның шеңберінде, тұрақты дамудың негізгі аспектілерін анықтау, ҚМГ компанияларының тобы үшін маңыздылық мәніне бағалау және елеулі аспектілер матрицасын қалыптастыру бойынша топтық жаттығу өткізді. Осындай әдіс ішкі мүдделі тараптардың ұжымдық пікірін жинауды білдіреді, ал толық матрицаны объективті жасау үшін одан әрі сыртқы мүдделі тараптардың тобы бойынша да сауалнаманы жүргізу жоспарланып отыр.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ

Біз ұзақ мерзімді құнды өсіруге ұмтыламыз, Компанияны тұрақты даму қажеттігін жәнeмүдделі тұлғалардың алдындағы өзіміздің жауапкершілігімізді ұғынамыз.

Тұрақты даму қағидаттарын негізгі бизнес-процестерге, операциялық қызметке және шешімдер қабылдау процестеріне енгізу және интеграциялау Компанияның негізгі басымдықтарының бірі болып табылады. Тұрақты дамуды басқару жүйесі мынадай процестерден тұратын болады:

- ◆ Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасасу;
- ◆ Тұрақты даму жөніндегі есептілікті дайындау;
- ◆ Тұрақты даму мәдениетін арттыру.

СТРАТЕГИЯ ЖӨНІНДЕГІ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТПЕН СҰХБАТ

GRI 102-20, 102-21, 102-26, 102-29, 102-31, 102-32

ҚМГ үшін тұрақты дамудың неге қажет екенін айтып берсеңіз?

ҚМГ ұлттық компания ретінде әрқашан әлеуметтік тұрғыдан бағдарланған компания болды. Өз тиімділігін арттыру бойынша бірінші кезекті міндетті шешкенде, біз әрқашанда өз қызметіміздің әлеуметтік аспектілеріне баса назар аудардық.

Орнықты даму қағидаттары – бұл Кеңес Одағында әлеуметтік әділдік пен жауапкершілік жағдайында өскен адамдар санасының бір бөлігі. Сондықтан да орнықты даму тақырыбы біз үшін жаңа емес.

Экономикалық тиімділікке қол жеткізу басымдығы жағдайында ҚМГ өз қызметкерлерінің, сондай-ақ қатысатын өңірлердегі халықтың қаржылық пайдасы, экологиялық пайда, экологиялық заңнаманы сақтау мен әлеуметтік қажеттіліктерді қанағаттандыру арасындағы мүдделер теңгерімін сақтауға ұмтылады.

Қазіргі уақытта ҚМГ өзінің стейкхолдерлеріне баса назар аударады, барлық пікірлерді тыңдап, барлық тараптарды қанағаттандыратын мүдделердің дұрыс балансын табу үшін барлығына пікір білдіру мүмкіндігін береді.

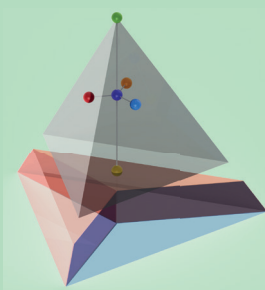
Тұрақты даму қағидаттарын ұстану бізді қоршаған ортаға теріс әсерді азайту үшін жаңа таза технологияларды дамытуға итермелейді.

ҚазМұнайГаздағы тұрақты дамудың бүгінгі жағдайы қандай?

Қазақстан жаһандық мақсаттар мен орнықты даму қағидаттарын ұстанатынын растап, 169 елмен бірге БҰҰ-ның Жаһандық шартына (БҰҰ FШ) қол қойды. Өзінің жаңа Даму стратегиясында біздің акционеріміз Самұрық-Қазына қоры, тұрақты дамуды өзінің үш стратегиялық мақсатының бірі етіп белгіледі. ҚМГ ұзақ мерзімді құнның өсуімен қатар, Корпоративтік басқару кодексінде орнықты дамуды өзінің стратегиялық міндеті етіп белгіледі.

2017 жылы ҚМГ, корпоративтік сектордың өкілі ретінде, БҰҰ ЖШ ұйымына жаңадан кіріп және өткен жыл тұрақты даму функционалы үшін сапалы жаңа даму жылы болды. Барлық ҚМГ компаниялар тобы бойынша бірдей дамуды және орнықты даму құндылықтарын енгізуді қамтамасыз ету үшін Директорлар кеңесінің шешімімен функциялары тізбесіне орнықты даму бойынша мәселелердің толық спектрі кіретін жаңа департамент құрылды.

Егер бұрын біз орнықты даму туралы жыл сайынғы шоғырландырылған есептілік шығару арқылы мүдделі тараптарға қызмет туралы хабарлауды күшейтуге баса назар аударсақ, бүгінгі таңда біз орнықты дамуды басқару жүйесін әзірлеуге шоғырландық. Жаңа басқару жүйесі ҚМГ-нің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мақсаттарының келісілуін қамтамасыз етуге, сондай-ақ біздің операциялық және стратегиялық қызметімізге орнықты даму қағидаттарын дәйекті түрде және үздіксіз енгізуге мүмкіндік береді.

- Директорлар кеңесі
- ЕҚОК жөніндегі ВП
- Стратегия жөніндегі вице-президент
- АДБ жөніндегі вице-президент
- Э және Қ жөніндегі вице-президент
- Ұйымдық және тұрақты даму жөніндегі департамент

ҚМГ трансформациясының мәнін айта кетсеңіз?

ҚМГ-де трансформация бағдарламасы іске асырылуда және оның үш құрамдас бөлікке шоғырландырылған: адамдарды трансформациялау, процестерді жетілдіру мен озық технологияларды қолдану. Бүгінгі таңда осы бағыттарда көзделген мақсаттарды іске асыру бойынша үлкен жұмыс жүргізіліп жатыр.

Осы Есеп тұрақты дамуға арналғандықтан, ҚМГ компаниясын басқару процестерінің өзгерістеріне байланысты трансформациялау процесінің кейбір аспектілеріне тоқтата кетейін.

2017 жылы қызмет тиімділігін арттыру және процестерді жақсырақ басқару мақсатында ҚМГ компанияларының тобын басқарудың жаңа операциялық моделі әзірленді. Осы модельге сәйкес ҚМГ-нің Корпоративтік орталығының деңгейіндегі негізгі корпоративтік функцияларды шоғырландыру, компаниялардың тобы бойынша рутиналық процестерді Жалпы қызмет көрсету орталығына (ЖҚО) көшіру, ал еншілес тәуелді ұйымдарда (ЕТҰ) өндірістік процестерді ғана шоғырландыру көзделуде. Сондай-ақ жаңа операциялық модельді енгізу басқару деңгейлерін кейбір бағытта мақсатты бес деңгейге дейін қысқартуды көздейді. Осылайша, негізгі өндірістік ЕТҰ-ны ҚМГ тікелей басқаратын болады.

Осы жұмыстың шеңберінде, өткен жылда «ҚМГ-Өңдеу Маркетинг» компаниясы қосылды. Бүгінгі таңда есепті жариялау күні біз 2018 жылғы маусымда тағы бір қосалқы холдинг – «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ-ты қосып алдық; 2018 жылдың аяғына дейін «ҚазТрансГаз» қосалқы холдингін қосуды аяқтау жоспарланып отыр.

Сонымен бірге, әрбір функция бойынша мақсатты операциялық модельге көшу жұмысының аясында, Корпоративтік орталық, бейінді бағыттар бойынша жаңадан құрылған Бизнес-бірліктер, ЖҚО мен ЕТҰ арасындағы жауапкершілік аймақтарына бөлініп, 3-ші деңгейге дейінгі Корпоративтік және өндірістік бизнес-процестер каталогы әзірленді.

Сөзіңіздің соңында не айтар едіңіз?

Тұрақты даму ҚМГ үшін әлеуметтік жауапкершілік қағидаттарын ілгерілету, форматы болып табылады. Мүдделі тараптар мүдделерінің балансын сақтау мақсатында орнықты даму мәселелері бойынша мүдделі тараптармен үнемі өзара іс-қимыл жасау біз үшін өте маңызды. Осыған байланысты, бүгінгі таңда Тұрақты даму туралы есеп коммуникациялардың орталық арнасы болып табылады, ол арқылы біз экономикаға экология мен қоғамға тигізетін ықпалымыз туралы көпшілікке көрсетеміз.

2017 жылы орнықты даму саласындағы маңызды аспектілердің тізілімін белгілеу үшін ҚМГ негізге стейкхолдерлері арасында сауалнама жүргізілді. ҚМГ қызметкерлерімен бірге, сауалнамаға жергілікті жерлердегі мемлекеттік және атқарушылық билік өкілдері, үкіметтік емес ұйымдар, ҚМГ-нің әріптестері мен мүдделі тараптарының басқа да тараптары алғаш рет қатысты. Алынған сауалнамаларды талдау елеулілік матрицасын қалыптастыру және бірінші кезекте күш-жігерімізді шоғырландыру қажет болатын қызметіміздің аймақтарын түсіну негізі болды, міне осыларға біз басты назар аударуымыз қажет.

**Құрметпен,
Әсия Сырғабекова**

GRI 102-46, 102-47, 102-49, 102-50, 102-54, 102-56, 102-40, 102-42, 102-43

2017 ЖЫЛҒЫ ТҰРАҚТЫ ДАМУ ТУРАЛЫ ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУ

ЕСЕП БЕРУШІЛІК

Біз экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға тиетін әсер үшін есеп беру қажеттілігін мойындаймыз.

АНЫҚТЫЛЫК

Біздің шешімдеріміз бен іс-әрекеттеріміз мүдделі тараптар үшін анық және ашық болуы тиіс.

Ұйымдастырушылық және тұрақты даму департаменті 2017 жылғы Тұрақты даму туралы есепті дайындау үшін жауапты құрылымдық бөлімше болып табылады. Осы Есепті дайындау үшін департамент ҚМГ-нің корпора-

тивтік орталығының жауа құрылымдық бөлімшелерімен және жекелеген ЕТҰ-мен өзара іс-қимыл жасау, қажетті ақпаратты жинау және шоғырландыру жұмыстарын ұйымдастыру.

Мүдделі тараптарға сауалнама жүргізу

Есептің мазмұнын айқындау мақсатында тұрақты даму саласындағы Топ қызметі туралы ақпаратты көрсету үшін мүдделі тараптарға сауалнама жүргізу арқылы елеулі тақырыптар бағаланды. Бағалау GRI Standards тақырыптарын жіктеуден және алдыңғы есепті кезеңдерде маңызды деп белгіленген тақырыптардан туын-

дай отырып жүргізілді. Сондай-ақ есептілік периметріне уәкілетті тараптар мен БАҚ жарияланымдарын талдау негізінде белгіленген есепті кезеңнің басты оқиғалары кірді. Сұралған мүдделі тараптардың тізбесі осы есепке Қосымшаларда көрсетілген.

Материалдылық белгілеу

Біздің стейкхолдерлеріміздің пікірін ескеру және мүдделерінің балансын қамтамасыз ету біз үшін негізгі басымдықтардың бірі болып табылады. GRI қағидаттарына сәйкес, Тұрақты даму туралы есептің мазмұнын айқындау шеңберінде, біз тұрақты даму аспектілерін бағалау мәніне ішкі және сыртқы мүдделі тараптардың ауқымды тобында сауалнаманы жүргіздік.

Осылайша, біз өзіміз, сондай-ақ мүдделі тараптар үшін неғұрлым маңызды аспектілерді белгілей алдық, нәтижесінде, мынадай үрдістерді анықтадық:

- Біз өзіміздің мүдделі тараптарымызбен мүдделер мен басымдықтар корреляциясы ұқсас, яғни, желілік корреляцияны визуализациялау, тұтастай алғанда, тараптардың мүдделері ұқсас екенін білдіреді.

- Экологиялық қауіпсіздік мәселелері біздің негізгі басымдықтарымыздың бірі болып қала береді.
- Мүдделі тараптар өндірістік тұтастылық пен серпінділік мәселелеріне жоғары алаңдаушылық білдірді, бұл есептіліктің ерте кезеңдерінде байқалмады.
- Тұтастай алғанда, ҚМГ-нің тұрақты даму аспектілеріне жалпы алаңдаушылық білдіруі мүдделі тараптардың алаңдаушылығынан жоғары, бұл компанияның ерекше жауаптылығын көрсетеді.

2017 жылғы аспектілердің басымдығы

№	Елеулілігі 10-нан асатын аспектілер
1	Белгіленген және бөлінген тікелей экономикалық құн
60	Инновацияларды және операциялық тиімділікті дамыту
36	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
59	Активтердің тұтастылығы мен өндірістік процестердің қауіпсіздігі
47	Бағалау және дәлелденген қорлар мен өндіру көлемі және жіктелуі
46	Өнім мен қызметтердің нормативтік талаптарға сәйкес келуі
19	Денсаулық және жұмыс орнындағы қауіпсіздік
52	Бұрғылау қалдықтарымен жұмыс істеу
6	Энергия
9	Тасталындылар
30	Қауіпсіздікті қамтамасыз ету практикалары
51	Өртелген көмірсутегілер мен парниктік газдардың кему көлемі
54	Өндірілетін өнімнің құрамы туралы мәліметтер
20	Дайындау және білім
7	Су
42	Тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігі
50	Ілеспе сулардың көлемі және оларды кәдеге асыру
53	Төгілудің алдын алу және төтенше жағдайларға дайындық
38	Сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу
48	Жаңғыртылатын энергия көздеріне инвестициялар салу
10	Тасталындылар мен қалдықтар
49	Қызметті жүзеге асыру өңірлеріндегі биоалуантүрлілікке тиетін әсерге мониторинг жүргізу

26	Кемсітуге жол бермеу
17	Жұмыспен қамту
56	Өңірлердегі жергілікті тұрғындармен жанжалдар мен талқылауларды шешу
12	Экологиялық талаптарға сәйкес келу
55	Қызметті жүзеге асыру өңірлеріндегі тұрғындармен өзара іс-әрекет жасау стратегиясы мен бағдарламалары
8	Биоалуантүрлілік
18	Қызметкерлер мен басшылықтың өзара қатынастары
№ 8,5-тен жоғары елеулілік аспектілері	
21	Алуын түрлілік пен тең мүмкіндіктер
32	Адам құқықтарын сақтау мәніне бағалау
27	Қауымдастықтар еркіндігі мен ұжымдық шарттарды жүргізу
3	Тікелей емес экономикалық әсер
57	Өндірістік объектілерді пайдаланудан шығару
2	Нарықтардағы қатысу
45	Тұтынушының жеке өміріне қол сұқпаушылық
58	Тұрғындарды мәжбүрлі түрде көшіру
35	Жергілікті қоғамдастықтар
40	Өнім берушілердің қоғам тигізетін әсерін бағалау
4	Сатып алу практикалары
28	Балалар еңбегін пайдалану тәуекелі
29	Мәжбүрлі және міндетті еңбекті пайдалану тәуекелі
37	Мемлекеттік саясат
№ 7,5-тен жоғары елеулілік аспектілері	
31	Жергілікті және саны аз халықтың құқықтары
5	Материалдарды пайдалану
15	Өнім берушілерді экологиялық бағалау
44	Маркетингтік коммуникациялар

Тұрақты даму туралы есепті қалыптастыру

Жиынтық есеп жасау мақсатында Корпоративтік орталық және еншілес және тәуелді ұйымдар арқылы компанияның экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға әсері туралы ақпараттық сұраулар жолданды.

Ақпарат алынғаннан кейін, Департамент Есептің жобасын жасады, одан кейін оның түпкілікті нұсқасы тиісті ішкі регламенттерге сәйкес тәртіппен ҚМГ-нің Корпоративтік орталығының барлық жауапты мүдделі тараптарымен келісілді. Есеп ҚМГ Басқармасының шешімімен

мақұлданып, ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілді.

2017 жылғы Тұрақты даму туралы есеп тәуелсіз верификациядан өтпеді. Есепке қосылған деректердің дұрыстығы ақпарат есебі мен оны жинаудың елеулі жүйелерімен және ҚМГ-де қолданылатын ішкі бақылау рәсімдерімен қамтамасыз етіледі.

Сауалнамаға қатысқа мүдделі тараптар сұралған тараптың тәуелсіздігінің критерийі, өзара іс-әрекет жасау практикасының негізінде белгіленген әсер ету және хабардар болу дәрежесі ескеріліп белгіленді. Осылайша, Есеп мүдделі тараптардың анықталған үміттеріне сәйкес қалыптастырылды.

Жауап бөлімше GRI бойынша ақпаратты сұрау әдіснамасы, құрылымы мен мазмұны мәніне ҚМГ-нің әр түрле құрылымдық бөлімшелері үшін 10-нан астам түсіндіру

семинарлар мен кездесуді өткізді. Осылайша, корпоративтік басқару, өзара іс-қимыл жасау және коммуникациялар, адами ресурстарды басқару, сатып алуды басқару, бюджеттеу, бухгалтерия, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау, қауіпсіздікті қамтамасыз ету, инвестицияларды басқару, активтерді басқару және өзгелері үшін жауапты ҚМГ-нің корпоративтік орталығының барлық іске тартылған бөлімшелер үшін түсіндіру жүргізілді.

Есептілік периметріне кіретін мәселелер ауқымы да кеңейтілді. Осы тұрақты даму туралы есеп GRI Standards басшылығына сәйкес 160-тан астам аспектілер мен мүдделі тараптар есепті кезең ішінде көтерген негізгі тақырыптар бойынша ҚМГ-нің барлық тобы бойынша ақпаратты жинау және шоғырландыру нәтижесі болып табылады. ақпарат ҚМГ-нің барлық тобы, оның ішінде Қазақстаннан тыс жерде орналасқан бөлімшелер бойынша жасалды.

Есептілік шекаралары, көрсеткіштер, ескертулер

 102-45, 102-46, 102-47, 102-48, 102-49, 102-50, 102-51, 102-52, 102-53, 102-54, 102-55, 102-56

Осы тұрақты даму туралы есептің шекаралары есепті кезеңде ҚМГ үлесі 50% және одан да көп болған ҚМГ-нің барлық еншілес және тәуелді ұйымдарын қамтиды. Осы есепте операциялық емес активтер – ТШО, ҚПО мен НКОК туралы ақпарат берілмеді. Кейбір бөлімдерде 2017 жылдағы қатысу үлесі 100% болған КМГ

International туралы ақпарат берілген. ҚМГ-нің кейбір еншілес және тәуелді ұйымдар, оның ішінде КМГ International жеке Тұрақты даму туралы есепті шығарады.

Тұрақты даму туралы соңғы есеп 2017 жылы шығарылды.

Тұрақты даму туралы есепке ескертулер

Қызметінің қорытындылары Тұрақты даму туралы есепте көрсетілген ҚМГ тобы компанияларының тізбесі ХҚЕС «Шоғырландырылған қаржы есептілігі» (IFRS) бойынша шоғырландырылған есептілікке компанияларды қосу қағидаттарына сәйкес қалыптасты. Осы есепте қызметтің бірқатар қаржы, экономикалық және өндірістік көрсеткіштері ХҚЕС қағидаттарына сәйкес белгіленді. Есептің форматы мен стилистикасын жақсарту мақса-

тында дөңгелектеуге немесе өзге де басқарушылық ұғыныстарға байланысты Есептің мәтініндегі жекелеген деректердің сомалары Қаржы-шаруашылық қызмет туралы шоғырландырылған есептіліктердің деректерін беруден елеусіз өзгешеленуі мүмкін. Осындай жағдайларда ҚМГ-нің интернет-сайтына сілтеме бойынша еркін қол жеткізуге болатын тиісті қаржы есептілігінің деректері дұрыс және маңыздырақ болып табылады.

Тұрақты даму мәдениетін арттыру

 102-27, 102-29, 102-42, 102-43

Тұрақты даму саласындағы есептілікті дайындау практикасы мүдделі тараптарға есеп туралы хабарлау бойынша ауқымды өзара іс-әрекет жасауды, елеулілікті айқындау мәселелері бойынша консультацияны және ақпаратты жинау мен есепке кері байланысты көздейді.

2017 жылы бірқатар оқу іс-шаралары, оның ішінде шақырылған швейцариялық Schwery Consulting консалтингтік компаниясы тренерінің қатысуымен GRI

Standarts туралы құрылымдық бөлімшелердің басшылары үшін сертификатталған тренинг өткізілді. Осылайша, басшылар үшін өткізілген екі күндік оқу нәтижелері бойынша 20-дан астам қызметкер материалдылық пен өзара іс-әрекетті айқындау оқуынан өтті, ал ҚМГ-нің әр түрлі құрылымдық бөлімшелерінен 8 қызметкер GRI сертификаттарын алды.

Практикадан мысал**Тұрақты даму саласындағы басшылардың біліктілігін арттыру**

2017 жылдың 16-17 қарашасында «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ корпоративтік орталығында тұрақты даму саласындағы құрылымдық бөлімшелердің басшыларына тренинг өткізілді. Екі күндік тренинг екі халықаралық стандартты: Global Reporting Initiative тұрақты даму саласындағы есептілік жөніндегі басшылық пен AA1000 Stakeholder Engagement Standard мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау бойынша стандарт оқуды қамтыды.

Global Sustainability Standards Board (GSSB) ұйымы GRI, GSSB аясында тәуелсіз операциялық орган ретінде құрылады, тұрақты даму саласындағы есептілік бойынша көптеген мүдделі тараптардың қатысуымен сараптамалық білі мен перспективалардың кең спектрін білдіретін 15 мүшеден тұрады. «ҚазМұнайГаз» ұлттық мұнай және газ операторы ретінде Тұрақты даму туралы есепті 2015 жылдан бері шығарып келеді. ҚазМұнайГаз, ұлттық мұнай-газ операторы ретінде, 2013 жылдан бастап GRI сәйкес тұрақты даму саласындағы есепті шығарады, Есепте экономикалық, әлеуметтік даму және қоршаған ортаны қорғау қимасында компания қызметінің әсері көрсетіледі. AA1000SES сәйкес мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасауды басқару, олардың мүдделерін есепке алу және олардың балансын қамтамасыз ету компанияның тұрақты даму мен ұзақ мерзімді құнын арттыру жолындағы ҚазМұнайГаздың негізгі басымдықтарының бірі болып табылады. Практикалық тұрғыдан тренинг басшылардың тәуекелдер мен мүмкіндіктерді, әр түрлі стейкхолдер топтарымен өзара қарым-қатынастарды басқару тәсілдерін белгілеу және талдау, сондай-ақ

тұрақты даму саласындағы жалпы әлемдік бастамашылықтарға жәрдемдесу бойынша құралдары менеджментін байытуға бағытталған. GRI сәйкес жыл сайын есеп беру және AA1000SES сәйкес стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл жасауды басқару практикасы әлемдік қор биржаларында өз акцияларын орналастыратын көпшілік компаниялар арасында неғұрлым талап етілген болып табылады және әлеуетті инвесторлар, мемлекеттік емес ұйымдар, қоғамдық қозғалыстар, бұқаралық ақпарат құралдары мен қарапайым азаматтар арасында үлкен сұранысқа ие.

Оқу швейцариялық Schwery Consulting компаниясының GRI мен AA1000 сертификатталған тренері – осы саладағы бірегей тәжірибесі мен халықаралық танылған біліктілігі бар Рольф Шверидің, PhD, сондай-ақ басшы Алия Қадыралиева тұлғасында CSR Central Asia Орталық Азиядағы корпоративтік тұрақтылық пен жауапкершілік саласындағы сараптамалық ұйымның қатысуымен өткізілді. Топ-менеджментке арналған оқу бағдарламасы ҚазМұнайГаздың арнайы тапсырысымен жасалып, GRI сертификациясымен бекітілді және осындай форматта Қазақстанның аумағында алғаш рет өткізілді. Осылайша, ҚазМұнайГаз, құрамында тұрақты даму бойынша 20-дан астам сертификатталған маманы бар Қазақстандағы жалғыз компания ретінде тұрақты даму саласындағы корпоративтік басқару сапасының жаңа деңгейіне шығады. Тренинг қатысушылары атап өткендей, қызметкерлердің хабардар болуын үнемі арттыру ҚазМұнайГаз компаниялар тобының қызметіне тұрақты даму құндылықтарын тиімді енгізу үшін өте маңызды.

4 КАЧЕСТВЕННОЕ
ОБРАЗОВАНИЕ

Барлығын қамтитын және әділ сапалы оқу қамтамасыз ету және барлығы үшін өмір бойы оқу мүмкіндігін ынталандыру.

ҚМГ-нің 2016 жылғы тұрақты даму туралы есебі Жылдық есептер конкурсында ең үздік болды

2017 жылдың 8 желтоқсанында RAEX рейтингтік агенттігі (Қазақстан РА сарапшысы) ұйымдастырған Жыл сайынғы VII жылдық есептер конкурсының лауреаттары мен номинанттарын марапаттау рәсімі өтті. 2017 жылы конкурстың шеңберінде қазақстандық компаниялардың, оның ішінде 41 қаржы ұйымы мен 64 қаржылық емес ұйымның 105 жылдың есебі бағаланды.

Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау департаменті дайындаған «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың 2016 жылғы тұрақты даму туралы есебі бірден үш номинацияда жүлделі орын

алды. Осы ҚМГ-нің осы жылғы тұрақты даму туралы есебі корпоративтік-әлеуметтік жауапкершілік бойынша ең үздік есептердің бірі болып, бірінші рет осы номинацияның шеңберінен шығып, «Ең үздік интерактивті есеп» пен «Жылдық есептің ең үздік дизайны» ретінде жүлделі орындар алды. Қазылар алқасы мен рейтингтік агенттіктердің сарапшылары осы есептің көптеген артықшылықтарын – ақпараттың сапалы ашылғанын, материалдың кәсіби берілгенін, сондай-ақ бірегей креативті ресімделуін атап өтті.

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

Бұрын, 2017 жылғы 24 қарашада «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тұрақты дамуы туралы есеп Ресейдің ең ірі RAEX «Эксперт РА» рейтингтік агенттігінің (Ресей) нұсқасы бойынша қаржылық емес есептер арасында «Дизайн мен по-

лиграфия» номинациясында Ресейдегі жылдық есептер конкурсында жеңімпаз болып танылды. <http://raexpert.kz/press-center/news/show/342/>

ЭТИКА ЖӘНЕ АДАЛДЫҚ

GRI 102-16, 102-17, 102-33, 102-43

Гендерлік теңдікті қамтамасыз ету және барлық әйелдер мен қыздардың құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту.

Елдің ішіндегі және олардың арасындағы теңсіздік деңгейін азайту.

ЭТИКАЛЫҚ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ

Біздің шешімдеріміз бен әрекеттеріміздің негізіне құрмет, адалдық, ашықтық, командалық рух және сенім, ақ ниеттілік және әділдік сияқты құндылықтар жатады.

Құндылықтар, қағидаттар, стандарттар мен мінез-құлық нормалары

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың іскерлік этика кодексі Компания мен оның қызметкерлерінің іскерлік мінез-құлықтың маңызды қағидаларының, ішкі корпоративтік өзара қарым-қатынастардың этикалық нормаларының, әрбір қызметкердің әлеуметтік жауапкершілігінің жиыны болып табылады.

Кодекс корпоративтік құндылықтарды белгілейді, оларды ұстану ҚМГ мен оның қызметкерлерінің іскерлік мінез-құлқын белгілейтін және Компанияның беделін, оның бәсекеге қабілеттігі мен тиімділігін қалыптастыратын базалық этикалық қағидаттарды ұстанатынын көрсетеді.

Кодекс – ҚМГ-нің корпоративтік басқару жүйесінің маңызды бөлігі болып табылады, ол ұзақ мерзімді перспективада Компанияның экономикалық өсуіне ықпал етеді.

Кодекстің ережелері, атқаратын лауазымға қарамастан, ҚМГ қызметкерлеріне қолданылады. ҚМГ қызметкерлері Кодекстің қағидаттары мен ұсынымдарымен танысып, оларды сақтауға міндетті.

ҚМГ іскерлік шешімдерді қабылдау кезінде, сондай-ақ күнделікті жағдайларда осы Кодекстің ережелерін ҚМГ акционерлерімен, қызметкерлерімен, еншілес және тәуелді ұйымдарымен, мемлекеттік органдармен, әріптестермен, өзге де мүдделі тұлғалармен қабылдайды және сақтайды.

ҚМГ Кодексі ашық құжат болып табылады және ҚМГ-нің іскерлік әріптестері мен кез келген басқа да мүдделі тұлғалар арасында еркін таратылады.

Қызметкерлердің жүріп-тұру нормасы

ҚМГ Қазақстан Республикасының заңнамасымен қорғалған қандай да бір белгі бойынша қысым көрсетудің кез-келген көрінісіне жол бермейтін жұмысшы ортаны

құруға ұмтылады. Қорқыныш, жұмысшы ортада өшпенділік тудыратын, жәбірлейтін атмосфера тудыратын, сондай-ақ ҚМГ қызметкерлерінің қызметін орындауына кедергі келтіретін кез-келген мінез-құлыққа жол берілмейді.

 102-17, 102-33, 102-43

Әдепсіз мінез-құлықтар туралы кеңеске жүгіну механизмдері**МҮДДЕЛЕР ҚАЙШЫЛЫҒЫНА ЖОЛ БЕРМЕУ**

Компания беделіне залал келтіруі мүмкін және акционерлер мен өзге мүдделі тараптар тарапынан оларға деген сенімнің жоғалуына әкелетін, мүдделер қақтығысымен байланысты күрделі бұзушылықтар.

Лауазымды тұлғаның немесе қызметкердің жеке мүдделері олардың өзінің лауазымдық, функционалдық міндеттерін әділ орындауына әсерін тигізбеуі тиіс.

Серіктестермен қатынастарда, фидуциарлық қатынастарды белгілеу және сақтауды ескере отырып, сол кезде тараптар бір-біріне қарым-қатынаста барынша адалдықпен, сыйластықпен, әділдікпен және ниеттестікпен іс-қимыл жасауға міндетті, мүдделер қайшылығын болдырмау, анықтау және жою жөнінде шараларды алдын ала қабылдайды.

Компанияның іскерлік мінез-құлық пен бизнес-этиканың мүмкін бұзушылықтарын анықтау, алдын алу және болдырмау үшін жауап беруге міндетті құрылымдық бөлімшелерімен қатар (мысалы, адами ресурстарды басқару бөлімшесі, корпоративтік қауіпсіздік қызметі, жедел желі телефондары және т.б.), сондай-ақ ҚМГ-да дауларды/қақтығысты оқиғаларды реттеу үшін корпоративтік Омбудсмен лауазымы енгізілген.

Халықаралық практикаға, соның ішінде Халықаралық Омбудсмендер Қауымдастығы (ХОҚ) стандарттары мен қағидаттарына сәйкес, ҚМГ Омбудсмені ҚМГ Директорлар кеңесіне есеп беруге міндетті, жоғары деңгейдегі менеджерді білдіреді, оған жүгінген қызметкерлерге, еңбек даулары мен қақтығыстарының қатысушыларына кеңес береді, оларға Қазақстан Республикасының заңнамасының нормаларын сақтауды ескере отырып, өзара көмек, конструктивті және іске асырылатын шешімдерді пысықтауда жәрдем көрсетеді (соның ішінде қажеттілік жағдайында құпиялықты сақтау), ҚМГ мен ұйымдардың және қызметкерлердің проблемалық әлеуметтік-еңбек мәселелерін шешуге, сондай-ақ ҚМГ мен ұйымдардың қызметкерлерінің іскерлік этика қағидаттарын сақтауға жәрдем көрсетеді.

Компания ішіндегі дауларды шеше отырып, Омбудсмен қақтығыстар тараптарына оны бейбіт жолмен реттеу арқылы шешуге көмек көрсетуге тырысады. Осы мақсатта, Омбудсмен объективтілік, құпиялылық және тәуелсіздік қағидаттарын мүлтіксіз сақтай отырып, консультант, келіссөз жүргізуші, медиатор немесе қақтығыстарды реттеуші ретінде сөз сөйлейді. Омбудсмен қақтығыстарды реттеу процесінде теңдік пен әділдік қағидатына сүйенеді, ал бұл жұмыс орнындағы моральдық-психологиялық климатты жақсартуға және қызметкерлерді уәждендіру мен жылы шырай көзқарасты қатынасты арттыруға мүмкіндік туғызады.

Омбудсменнің қызметі ҚМГ-ге қақтығысты оқиғаларды (ИСО 10003) реттеумен жұмыс және шағымдармен жү-

мыс жөніндегі (ИСО 10002) халықаралық стандарттарды сақтауды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Біз Топ ұйымдарындағы даулар мен қақтығыстардың кез келген түрлерінің алдын алуға және болдырмауға ұмтыламыз. Кез келген адамның шағым жасау құқығы бұзылмауы тиіс. Біз әр түрлі механизмдерді әзірледік, қызметкерлер, іскерлік серіктестер мен мүдделі тараптар кез келген корпоративтік этиканы сақтамаушылық туралы, адам құқықтарының, еңбекті қатынастары практикасының бұзушылығы, келеңсіз экологиялық немесе әлеуметтік әсерлер туралы хабарлай алатын әртүрлі механизмдерді әзірледік:

- Қызметкерлер – өзінің тікелей басшысын немесе жоғарыда тұрған тұлғаны хабардар ету арқылы; немесе Омбудсменге ақпарат ұсыну арқылы;
- Қызметкерлер және басқа тұлғалар – –78-65-65 телефоны бойынша немесе электрондық сенім телефоны арқылы: doverie@kmg.kz (ақпарат жасырын түрде берілуі мүмкін).

Будан басқа, ішкі коммуникациялардың бірыңғай жүйесі шеңберінде келесілер:

- басшылардың еңбек ұжымдарымен және кәсіподақ ұйымдарымен кездесулері;
- қызметкерлерді Бірінші басшының жеке сұрақтар бойынша қабылдауы;
- Бірінші басшының блогы;
- Ұсыныстарды жинауға арналған жәшіктер сияқты механизмдер қолданылады.

Іскерлік этика кодексін сәйкессіздік бойынша өтініштер құпиялылық жағдайындағы Омбудсменнің міндетті қатысуымен қарастырылады.

Кез келген өтініштер келіп түскен кезде Топ басшылығын хабардар етеді. Барлық келіп түскен шағымдар мен ұсыныстар тіркеледі, өтінішті қарау қорытындысы бойынша басшылық шешімі өтініш берушіге дейін жеткізіледі.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

АШЫҚТЫҚ

Біз кездесулерге, талқылауларға және диалогқа әрдайым ашықпыз.

Біз тараптардың мүдделері арасындағы құқықтар мен теңгерімді сақтауға, өзара мүдделерді ескеруге негізделген ұзақ мерзімді ынтымақтасуды мүдделі тараптармен қалыптастыруға ұмтыламыз.

ҚМГ көмірсутегілерін барлау мен өндіру, оларды тасымалдау және Қазақстан ішінде және шетелде мұнай мен мұнай өнімдерін іске асырғанға дейін өңдеудің толық өндірістік циклін жүзеге асырады және мемлекеттің мұнай-газ секторындағы мүдделерін білдіреді. ҚМГ қызметінің бұйымдылығы мен түрлеріне байланысты мүдделі тараптардың кең ауқымымен өзара әрекеттеседі.

Біздің негізгі мүдделі тараптарымыз, бұл

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасасу әдістері

Өзара әрекеттесу деңгейі	Өзара әрекеттесу әдістері
Консультациялар: екіжақты өзара әрекеттесу; мүдделі тараптар Қордың және ұйымның сұрақтарына жауап береді	Сауалнамалар; фокус-топтар; мүдделі тараптармен кездесулер; жария кездесулер; семинарлар; коммуникация құралдары арқылы кері байланысты ұсыну; консультациялық кеңестер
Келіссөздер:	Әлеуметтік серіктестік қағидаттары негізінде ұжымдық келіссөздер
Елiктiрушiлiк екiжақты немесе көпжақты өзара әрекеттесу; барлық тараптан тәжірибе мен білімді жинақтау, мүдделі тараптар және ұйымдар тәуелсіз жұмыс істейді	Көпжақты форумдар; консультациялық панельдер; консенсусты қол жеткізу процесі; шешімдерді бірлескен қабылдау процесі; фокус-топтар; кері байланысты ұсыну схемасы
Ынтымақтастық: екіжақты немесе көпжақты өзара әрекеттесу; тәжірибе мен білімді бірлесе жинақтау, шешімдер мен шаралар қабылдау	Бірлескен жобалар; Бірлескен кәсіпорындар; серіктестік; мүдделі тараптардың бірлескен бастамалары
Өкілеттіктерді ұсыну: Мүдделі тараптар басқаруға қатысуды (егер қолданылса) қабылдайды	Мүдделі тараптармен басқаруға, стратегияға және операциялық қызметке өзара әрекеттесу мәселелерін интеграциялау

Мүдделі тараптарды анықтау

ҚМГ тұрақты негізде МТ-мен диалогты реттеу, ұзақ мерзімді ынтымақтастық жасау және қатынастарды басқару бойынша шараларды қабылдайды.

ҚМГ-да тәуекелдерді және тәуекелдіктерді саралаумен (тікелей немесе жанама), міндеттерді, оқиғаларды (жоғары тәуекел аймағына айрықша назар аудара отырып), әсерлер, әртүрлі перспективаларды ескере отырып жасалған мүдделі тараптардың картасы бекітілген.

Қойылған міндеттерді тиімді іске асыру үшін мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу жоспары жасалады.

ҚМГ мүдделі тараптарды және солармен өзара әрекеттесуді анықтау кезінде мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің ең озық практикаларын, сондай-ақ AA1000SES Stakeholder Engagement Standard сияқты халықаралық стандарттарды қолданады.

Өзара әрекеттесудің негізгі бағыттары

Тұрақты даму жетістіктерінің құралдарын нығайту және тұрақты даму мүддесіндегі жаһандық серіктестік механизмдерінің жұмысын жандандыру.

ЕСЕП БЕРУШІЛІК

Біз акционерлер мен инвесторлар алдында ұзақ мерзімді кезеңде ұзақ мерзімді құнының өсуі және тұрақты дамуы үшін өз жауапкершілігімізді сезінеміз.

Инвестициялық қауымдастық (IR / Investor Relations)

Мүдделі тараптарды жіктеу:

- Облигациялар ұстаушылар;
- Инвестициялық банктер;
- Рейтингік агенттіктер;
- ҚМГ әлеуетті инвесторлары;
- «Қазақстанқор биржасы» АҚ
- ҚР Ұлттық банктің қаржылық есептік депозитарийі
- Нарықтың басқа кәсіпқой қатысушылары.

ҚМГ туралы ақпаратты ашу ҚМГ құнды қағаздары айналымда болатын қор биржаларының қолданылатын талаптарына және Қазақстан Республикасының заңнамасының ақпаратты ашу бөлігіндегі талаптарына сәйкес жүргізіледі.

ҚМГ-да инвесторлық қауымдастық бөлігіндегі мүдделі тараптардың іріктеу рәсімдері мен қағидаттары болмайды. ҚМГ инвесторларының тізбесі кездесулер, конференциялар, роуд-шоу жүргізуден кейін тұрақты негізде толтырылады. Тізбе инвестициялық банктерден және ҚМГ облигацияларын ұстаушы ҚМГ компанияларынан, сондай-ақ ҚМГ қызметіне қызығушылық тудырыған нарықтың кәсіпқой қатысушыларынан тұрады. Ішкі құрылымдық бөлімшелерге қатысты алатын болсақ, IR team мәселесінің ерекшелігіне байланысты қаржылық

және өндірістік блоктармен (upstream, midstream and downstream), сондай-ақ қажеттілік жағдайында ЕТҰ-мен тікелей өзара әрекеттеседі.

Инвестициялық қауымдастықтармен коммуникацияны қолдап тұру келесі IR іс-шараларын жүргізу арқылы қамтамасыз етіледі:

- өткен тоқсан ішіндегі Компания қызметінің нәтижелері бойынша инвесторлармен тоқсан сайынғы конференц-қоңыраулар;
- Инвесторлармен роуд-шоу, кездесулер (инвестор күні, аналитика күні, ҚМГ офисіндегі кездесулер);
- Мүдделі инвесторлардан, инвестициялық банктерден /компания, қаржылық аналитиктер және т.б. электрондық (ir@kmg.kz) почта арқылы немесе телефон бойынша келіп түсетін ҚМГ қызметі туралы сұрақтарға жауап беру;
- ҚМГ қаржылық және өндірістік нәтижелер бойынша мерзімдік IR-материалдарды жариялау – баспасөз-релиздер, инвесторларға арналған тұсаукесерлер, ҚМГ туралы брошюра, ҚМГ туралы фактілер (KMG factsheet), Жылдық есеп және т.б.

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

Инвесторлармен өзара әрекеттесу

2017, сәуір	2.75 млрд АҚШ долл. көлемінде еврооблигацияларды шығару бойынша роуд-шоу
2017, маусым	Инвесторлармен 2017 жылғы 1 тоқсан ішіндегі қаржылық және операциялық нәтижелердің қорытындысы бойынша конференц-қоңыраулар
2017, мамыр	ҚМГ офисінде басшылықтың инвесторлар тобымен кездесуі (HSBC, Barclays, BankofAmericaMerrillLynch, RenaissanceCapital)
2017, қыркүйек	Инвесторлармен 2017 жылғы 2 тоқсан ішіндегі қаржылық және операциялық нәтижелердің қорытындысы бойынша конференц-қоңыраулар
2017, қараша	Инвесторлармен және Лондондағы облигациялар ұстаушылармен роуд-шоу (non-dealroad-show)
2017, желтоқсан	Инвесторлармен 2017 жылғы 3 тоқсан ішіндегі қаржылық және операциялық нәтижелердің қорытындысы бойынша конференц-қоңыраулар

Қоғамдық өзара қарым-қатынастар (PR/ Public Relations):

Мүдделі тараптарды жіктеу:

- ◆ Қазақстандық және шетелдік БАҚ;
- ◆ Жалпақ жұрт;
- ◆ ҚМГ ЕТҰ бейінді құрылымдық бөлімшелері мен ҚР мемлекеттік органдары.

Компания жариялылық пен ашықтық қағидаттарын сақтау шеңберінде барлық республикалық және өңірлік ақпарат құралдарымен өзара әрекеттеседі, соның ішінде барлық мүдделі тараптардың қол жетімділігі үшін Компанияның ресми сайтында ақпараттарды орналастырады, ақпараттық хабарламаларды таратудың жүзеге асырады, БАҚ сауалдарына жауаптарды ұсынады,

барлық қатысқысы келетін БАҚ шақыруымен баспасөз конференцияларды ұйымдастырады және т.б.

БАҚ-пен және жалпақ жұртпен байланысуды ұстап тұру келесі PR іс-шараларын жүргізу арқылы қамтамасыз етіледі:

- ◆ Баспасөз-релиздерді, ақпараттық хабарламаларды, Компания сайтында және БАҚ-та мақалаларды жариялау;
- ◆ БАҚ сауалдарына жауап беру;
- ◆ БАҚ шақыра отырып форумдар, өндірістік кеңестерді, инфосессияларды және т.б. өткізу
- ◆ Брифингтерді ұйымдастыру және Компания басшылығынан сұхбат алу.

Мемлекеттік органдар (GR / Government Relations):

Мүдделі тараптарды жіктеу:

- ◆ ҚР мемлекеттік органдары;
- ◆ Халықаралық ұйымдар /Серіктестер,
- ◆ Шетелдік елшіліктер, ведомстволар
- ◆ ҚМГ ЕТҰ және «Самұрық-Қазына» АҚ бейінді құрылымдық бөлімшелері

GR-бағыты ҚМГ-нің жалғыз құрылымдық бөлімшесі болып табылады, бұл ҚМГ мен ЕТҰ жалпы қызметінің мәселелері бойынша жиынтық ақпаратты орталықтандырылған жинау мен дайындауды жүзеге асырады. GR-бөлімі ҚР Президенті Әкімшілігінің, ҚР Үкіметінің, ҚР Парламентінің, «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ АҚ және ҚР мемлекеттік органдарының тапсырмаларын/сауалдарын орындауды мазмұнды жауап хаттарды жолдау арқылы қамтамасыз етеді. Жоғарыда баяндалғанның негізінде мүдделі тараптардың мемлекеттік органдармен өзара әрекеттесу үшін қандай да бір іріктеу қағидаттары GR-қызметінде болмайды. GR-бөлімі негізінен өндірістік блоктармен, сондай-ақ қажеттілік жағдайында ЕТҰ-мен тікелей өзара әрекеттеседі.

Мемлекеттік органдармен өзара әрекеттесу келесілер арқылы жүзеге асырылады:

- ◆ мемлекеттік органдарының сауалдарына мазмұнды жауап хаттарды жолдау;
- ◆ бастамашылық мәселелер бойынша (ҚМГ тобының қызметіне қатысты ұсыныстар, рұқсат беру, реттеу және лицензиялық құжаттаманы беру мәселелері бойынша, бірлескен жұмыс топтарына қатысу бойынша) ҚМГ құрылымдық бөлімшелеріне жәрдем көрсету;
- ◆ ҚР Президенті Әкімшілігіне, ҚР Үкіметіне, ҚР Парламентіне, «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ АҚ және басқа мемлекеттік органдарына беру үшін ҚМГ жалпы қызметінің мәселелері бойынша жиынтық ақпаратты дайындау және жинау;
- ◆ ҚР Президенті жанындағы Мұнай-газ секторының, ҚР Премьер-Министрінің төрағалығымен мұнай-газ және энергетикалық салаларды дамыту жөніндегі ведомствоаралық комиссия отырыстарына ақпараттық-анықтамалық материалдарды дайындау;

- ◆ ҚМГ басшылығы мен өкілдерінің: мемлекеттік маңызы бар іс-шараларға, Мемлекет басшысының шетелдегі ресми сапарларында; мемлекетаралық сипаттағы іс-шараларға, шет елдермен ынтымақтастық жасау жөніндегі үкіметаралық комиссиялар мен комитеттердің жұмысына, еліміздің ішіндегі және шетелдегі халықаралық іс-шараларға (конференцияларға, форумдарға) қатысуын үйлестіру.

Халықаралық ұйымдар/Серіктестер, шетелдік елшіліктер, ведомстволар:

- ◆ ҚМГ Басқармасы төрағасының шетелдік мемлекеттердің, халықаралық ұйымдардың және шетелдік компаниялар өкілдерінің қатысуымен кездесулерін және келіссөздерін хаттамалық-ұйымдастырушылық және ақпараттық қамтамасыз ету;
- ◆ ҚМГ ЕТҰ және «Самұрық-Қазына» АҚ бейінді құрылымдық бөлімшелері.

2017 жылғы түйінді тақырыптар

GRI 102-44, 102-15

Төмендегі келесі оқиғалар 2017 жылы ҚазМұнай-Газ үшін барынша маңызды болады:

1. «ҚазТрансГаз» АҚ және «PetroChina International Company Limited» компаниясы арасында қазақстандық 5 млрд куб-метрін жеткізу туралы сатып алу-сату тарихи шартына қол қою. Ағымдағы жылдың 16 қазанынан бастап ҚазТрансГаз отандық газды Қытайға экспорттауды бастады.
2. Павлодар мұнай-химия зауытын жаңғыртуды аяқтау. Атырау мұнай өңдеу зауытын қайта құру және жаңғыртуды аяқтау бойынша жоспарлар.
3. Шымкент мұнай өңдеу зауытын жаңғыртудың бірінші кезеңін аяқтау, бұл К4 және К5 экологиялық кластарға сәйкестікте автомобиль отындарының сапасын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.
4. ҚМГ-нің жаңа операциялық моделіне сәйкес Трансформациялау бағдарламасы бойынша іске асыру сатысына ауысу және ҚМГ-нің жаңа операциялық моделін енгізуді бастау стратегиялық холдинг ролінен, директорлар кеңесі арқылы субхолдингтерді басқарушы сипатынан ауысып, өндірістік активтерді белсенді операцияларды басқаруға шоғырландырылады.
5. «Авиакомпания «Евро-Азия Эйр» АҚ ірі активін сату. ҚМГ 2017 жылғы 8 қарашада Жекешелендірудің 2016–2020 жылдарға арналған кешенді жоспары шеңберінде авиакомпания акцияларының 100%-ын бәсекелестік ортада сатты. Сатып алушы «Sky Logistics Service» ЖШС ашық екі кезеңді конкурс шеңберінде анықталды. Сату сомасы – 11 850 млн теңге.
6. ҚМГ мен итальяндық ENI мұнай-газ компаниясы арасында Каспий теңізіндегі Исатай учаскесіне жер қойнауын пайдалану құқығына үлестерді тапсыру туралы келісімге қол қою. ENI бірлескен барлау мен өндіруге арналған келісім-шартқа сәйкес 50%-ды алады. Сондай-ақ тараптар Қазақстандағы индустриялық-инвестициялық жобаны бірлескен іске асырудың негізгі жағдайы туралы келісімге қол қойды. Екі келісім мұнай-газ саласы секторы және Қазақстан Республикасының өнеркәсіп саласы ретінде дамыту мақсатында пакеттік мәмілені жасайды.
7. «Бозой» жерасты газ қоймасында «Газды кептіру қондырғысын» пайдалануға тапсыру. Мемлекет басшысының жаңа қондырғыны іске қосуға нұсқауы еліміздің индустриалдандыру күніне арналған дәстүрлі телекөпір уақытында тікелей эфирде берілді (2017 жылғы 06 желтоқсан). Газды кептіру қондырғысы Қазақстанның Ақтөбе облысы мен оңтүстік өңірлерінің тұтынушыларына «Бұхар – Орал» және «Бейнеу – Бозой – Шымкент» магистральдық газ құбырлары арқылы «Бозой» газ қоймасынан іріктелетін табиғи газды тасымалдау мүмкіндігін берді, осылайша жылыту маусымында сапалы және үздіксіз газбен жабдықтауды қамтамасыз етіп отыр.
8. «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС үшінші тоқсанда болашақ кеңейту жобасын/«Теңізшевройл» ЖШС сағалық қысыммен басқару жобасын (бұдан әрі – ТШО БКЖ/СҚБЖ) іске асыруға қатысу шеңберінде екі өзі жүретін баржаның және екі буксирдің құрылысын аяқтады. «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКК» ЖШС ТШО БКЖ/СҚБЖ іске асыруға қазақстандық компаниялардың салмақты үлесін қамтамасыз ете отырып, Прорва порты ауданында жүктерді тасымалдау маршруты бойынша кеме жүретін арналарда модульдерді және кемелер өткізгіштерін тасымалдау үшін кемелерді пайдаланатын болады.
9. Қашаған мұнай кенорнында мұнайды өндіру. 2017 жылы Қашаған кенорнында қауіпсіздік, қоршаған ортаны қорғау және жабдықтар сенімділігі бойынша негізгі басымдықпен өндіру деңгейін арттыру және тұрақтандыру бойынша жұмыстар жалғасып жатыр. А, Д және ЕРС-3 аралдарының ұңғымалары пайдалануда. 2017 жылдың ортасында шикі газды кері айдаудың 2 компрессоры пайдалануға енгізілген, ал бұл өндіру деңгейін жоспарлы арттыруды жалғастыруға мүмкіндік береді.
10. Рекордты қысқа мерзім ішінде «Қазақстан-Қытай» және «Бейнеу – Бозой – Шымкент» трансұлттық магистральдық газ құбырларына 4 қуатты, жоғары технологиялық компрессорлық станция іске қосылған. Қазақстандағы өте қуатты станция Ақтөбе қаласындағы АГРС-300 іске қосылған. Газ тарату станциясы өңірдің тең жартысын газбен қамтамасыз етуге қабілетті.
11. «ҚазТрансГаз» АҚ Орта және Орталық Азиядағы газ ағындарының маңызды және технологиялығы жағынан өте қуатты оператор болып саналады.
12. Алғашқы рет Алматы облысының облыс орталығы, Талдықорған қаласы және Қапшағай, Есік, Жаркент

және Шелек қалаларына газ тартылды. Алматы, Оңтүстік Қазақстан, Қостанай, Ақтөбе және Маңғыстау облыстарының алыстағы 30 елді мекеніне газ тартылды.

13. Қазақстанның газбен жабдықтау жүйесіне Байқоңыр қаласы қосылды.
14. 2017 жылғы маңызды оқиғалардың бірі ЭКСПО-2017 халықаралық көрмесінің өтуі болып табылды. ҚМГ компаниялары тобы көрменің басты демеушілерінің бірі ретінде қатысты, көрмеге келген барлық келушілерге ЭКСПО-2017 шеңберінде өзінің меншік композициясын таныстырды, тік-интеграцияланған ұлттық мұнай-газ операторы ретінде компанияның қызметі, ҚМГ-нің Қазақстан экономикасына және қоғамына қосқан үлесі, сондай-ақ тұтастай әлемдегі өзгеріп жатқан жаңа энергетика бойынша мұнай-газ саласының даму перспективалары туралы ақпаратты ұсынды.
15. Ақтөбе қаласында жаңа АГНКС іске қосылды, бұл қаланың барлық автокөлігін газбен (сығылған метанмен) қамтамасыз етуге қабілетті.
16. «ҚазТрансГаз» АҚ еурооблигацияларды 10 жыл мерзіммен айналымға, «ISE» Ирланд қор биржасында және «KASE» Қазақстандық қор биржасында жалпы көлемі \$750 млн листингіменсәтті орналастырды. Инвесторлар өтінімдері бірнеше рет ұсыныстардан асып кеткен.
17. «ҚазТрансГаз» АҚ және «Республикалық газ саласының ардагерлер кеңесі» қоғамдық бірлестігі алғашқы рет «Нұр Отан» партиясымен бірше газдандыру мәселелері бойынша өңірлерде масштабты көшпелі қоғамдық қабылдаулар ұйымдастырды. Мыңдаған

қазақстандықтардың проблемалар мәселелері шешілді.

18. Әлемдегі ұзындығы барынша ұзын және өте қуатты газ құбырларының бірі – «Орталық Азия – Центр» магистральдық маршруты 50-жылдық мерейтойын атап өтті.
19. Тараптардың келісімі бойынша (жұмыс беруші, кәсіподақ) 3 жыл мерзімге «Oil Services Company» ЖШС ұжымдық шартына қол қойылған.
20. Қаламқас кенорнында автокөлік техникасының 400 бірлігіне арналған өндірістік-техникалық базаны салуды аяқтау және пайдалануға енгізу.
21. Қаламқас кенорнында автокөлік құралдарының және арнайы техникасының 100 бірлігіне арналған өндірістік базаны сатып алу.
22. Қаламқас кенорнында 200 орынға арналған вахталық кентті сатып алу.
23. 2017 жылғы 16 наурыз. «KMG Drilling & Services» ЖШС «Satti» өздігінен көтергіш қалқымалы бұрғылау қондырғыларын (бұдан әрі – ӨКҚБҚ) жеткізу және алдын ала қабылдау актісіне қол қойды.

БАСТАМАЛАР ЖӘНЕ МҮШЕЛІК

GRI 102-12

Тұрақты даму жетістіктерінің құралдарын нығайту және тұрақты даму мүддесіндегі жаһандық серіктестік механизмдерінің жұмысын жандандыру.

<http://www.worldbank.org/>

Дүниежүзілік Банктің «2030 жылға қарай ІМГ тұрақты жалындатып жағуды толық тоқтату» бастамасы

ҚМГ аталған бастаманы 2015 жылы қолдады. Бұл үкіметтерді, мұнай компанияларын және даму ұйымдарын біріктіреді, олар 2030 жылдан кешкірмей ІМГ тұрақты жалындатып жағу практикасын толық тоқтату үшін ынтымақтастық жасауға келісім береді. 2017 жылы наурызда ҚМГ 2016 жылы ішіндегі алғашқы есептілікті жолдады.

<https://www.globalmethane.org/>

Жаһандық Метан Бастамасы

ҚМГ 2017 жылы Жаһандық метал бастамаларының (ҒМБ) Жобалау желісіне кірді, бұл метанмен күрес жөніндегі, сондай-ақ метанды қалпына келтіру және пайдалану бойынша жобаларға мүдделі жеке сектор субъектілерінің, қаржылық мекемелердің және басқа үкіметтік және үкіметтік емес ұйымдарының өсуші қауымдастығын білдіреді. ҒМБ серіктестері болып табылатын елдермен жұмыс істей отырып, Жобалау желісінің мүшелері метан бойынша нақты жобаларға

арналған негізді дайындай отырып, осы қызметті жандандыруға кірісті.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің ҚМГ бастамасын қолдай отырып, ҒМБ Мұнай мен газ кіші комитетіне кірді.

<https://www.worldwildlife.org/>

<http://creoncapital.lu/>

<https://www.unenvironment.org/>

Қазақстанның мұнай-газ компаниялары үшін экологиялық жауапкершілік рейтингі

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Орталық Азиядағы (UNEP – CA), CREON Capital және Ұлттық рейтингтік агенттікпен қоршаған ортаны қорғау жөніндегі БҰҰ бағдарламасы бойынша серіктестік бойынша, Қазақстанның мұнай-газ компаниялары үшін экологиялық жауапкершіліктің бірінші рейтингін әзірлеу бойынша Ресейдің Дүние жүзілік табиғи қорымен (WWF) және Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің қолдауымен «КРЕ-

ОН» тобымен ұйымдастырылған жобаға қатысты.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобы Қазақстанның мұнай-газ компанияларының алғашқы экологиялық рейтингіне басшылық етеді. ҚазМұнайГаз қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқару жүйесін үздіксіз жетілдіруге ұмтылады, барлық мүдделі тараптармен экология мәселесі бойынша белсенді өзара әрекеттеседі, сондай-ақ жыл сайынғы негізде барлық экологиялық аспектілер бойынша ақпаратты жариялайды, осылайша қоғам алдындағы ашықтық мен жауапкершілікке өзінің шынайы берілгендігін тұрақты түрде дәлелдеп келеді.

<https://expo2017astana.com/>

Астана ЭКСПО-2017

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ «Астана Экспо-2017» халықаралық көрме шеңберінде корпоративтік павильондағы ауданы 370 кв. м бөлінген аумақта өзінің меншік экспозициясын таныстырды. Экспозицияда тік-интеграцияланған ұлттық мұнай-газ операторы ретінде компанияның қызметі, ҚМГ-нің Қазақстан экономикасына және қоғамына қосқан үлесі, сондай-ақ Көрменің «Болашақ энергиясы» тақырыбына қатысты мұнай-газ саласының даму перспективалары туралы ақпаратты ұсынды.

Сондай-ақ «Жастар слеті» форумы өтті, онда ҚМГ дискуссиялық фор-

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

матта инновациялық-технологиялық даму және Қазақстан жастары мен жас қызметкерлері арасында мұнай-газ және энергетикалық саласының үрдістеріне салыстырмалы үрдістер болжамы туралы пікір алмасты.

<https://www.iso.org/ru/home.html>

ISO стандарттау бойынша халықаралық ұйымы

2006 жылдан бастап ISO 9001, ISO 14001 және OHSAS 18001 талап-

тарына сәйкес сапаны басқару, қоршаған ортаны қорғау, денсаулықты сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы басқару жүйесін жұмыс жағдайында ұстап тұрады. Еншілес ұйымдар энергияны тұтынудың маңызды деңгейімен ISO 50001 бойынша сертификатталған.

2017 жылы топтағы барлық компаниялар қадағалау аудиттерінен сәтті өтті, халықаралық стандарттардың талаптарының қолданыстағы интеграцияланған жүйесіне сәйкестігін растады.

<https://eiti.org/>

Өндіруші салалардың ашықтық бастамасы (ӨСАБ)

Өнеркәсіптің мұнай, газ және кен өндіруші салаларынан түсетін кірістердің ашықтығын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін әлемдік стандартты білдіреді. Біз Бастаманы өзара түсіну туралы меморандум жағдайын сақтаймыз және салықтар және еліміздің бюджетіне басқа төлемдер бойынша есептілікті ұсынамыз.

Тұрақты даму жетістіктерінің құралдарын нығайту және тұрақты даму мүддесіндегі жаһандық серіктестік механизмдерінің жұмысын жандандыру.

Қауымдастыққа мүшелік

ҚР «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасы

2017 жылы 10 қарашада ҚМГ мен Қазақстан Республикасының «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасы арасында құқықтық мәселелер бойынша ынтымақтастық туралы келісім жасалды.

Келісім заңнаманы жетілдіру ретіндегі құқықтық қызметтің маңызды бағыттарында құқықтық мәдениетті арттыруға арналған бірлескен бағдарламалар мен жобаларды әзірлеу, арбитражда коммерциялық дауларға рұқсат етуді кеңей-

ту сияқты маңызды бағыттарында тараптардың өзара әрекеттесуін қарастырады.

<http://www.kazenergy.com/ru/>

Қазақстандық «KAZENERGY» мұнай-газ және энергетикалық кешені қауымдастығы

ҚМГ басшылығы Қауымдастықтың бірнеше комитеттерінің және жұмыс топтарының жұмысына қатысады.

KAZENERGY экология, әлеуметтік жауапкершілік және ашықтық мәселелері бойынша Үйлестіру кеңесіне төрағалық ету ҚМГ үшін Қазақстан-

ның мұнай-газ саласының тұрақты даму мәселесін алға жылжыту мүмкіндігі болып табылады.

2017 жылы 11 тамызда ҚМГ мен қазақстандық «KAZENERGY» мұнай-газ және энергетикалық кешені қауымдастығы» заңды тұлғалардың бірлестігі арасында ынтымақтастық туралы меморандум жасалды.

Меморандум Қазақстан Республикасының жетілдіру ретіндегі құқықтық қызметтің маңызды бағыттарында құқықтық мәдениетті арттыруға арналған бірлескен бағдарламалар мен жобаларды әзірлеу, дөңгелек үстелдерді, құқықтану саласындағы өзекті мәселелерге арналған семинарларды, конференцияларды ынтымақтастық жасау сияқты маңызды бағыттарында тараптардың өзара әрекеттесуін қарастырады.

<https://www.unglobalcompact.org/>
БҰҰ Жаһандық шарты

Тұрақты даму қағидаттарына біздің шынайы берілгенімізді көрсету БҰҰ Жаһандық шартына мүше болу, сондай-ақ тұрақты даму саласындағы 17 жаһандық мақсатты және Жаһандық шарт Қағидаттарын және жылжыту бойынша ҚМГ-нің қол жеткізген прогресі туралы хабарлама ретінде БҰҰ FSH сайтында Тұрақты даму саласындағы есепті жыл сайын орналастыру болып табылады.

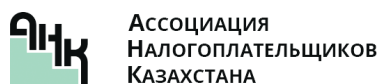

Ұңғымалардағы геофизикалық және жұмыстар бойынша халықаралық ғылыми-техникалық және іскерлік ынтымақтастық («AISC»)

<http://www.iaot.eu/>
Халықаралық мұнай тасымалдау қауымдастырғы (IAOT)

2015 жылдан бастап КТО мұнайды тасымалдаудың халықаралық жүйесін жақсарту үшін IAOT мүшесі болып табылады. Қауымдастық тариферді қалыптастырумен, құбырларды диагностикалау және пайдаланумен, тасымалдау және сақтаумен байланысты мәселелерді қарастырады.

<http://ank.kz/>
Қазақстанның салық төлеушілер қауымдастығы

<http://smk.kz/>
Қазақстан машина жасаушылар одағы

Одақтың негізгі мақсаты: Қатысушылардың мүддесі үшін Қазақстан Республикасының өкілетті және атқарушы органдары арқылы тиісті ұйымдық-құқықтық инфрақұрылымдарды және оның жұмыс істеу механизмдерін қалыптастыру; машина жасау саласын дамытудың келісілген стратегиясын қалыптастыру, бірлескен жобаларға инвестиция салу, кадрларды даярлау мен қайта даярлау; Қазақстан Республикасының экономика салаларының тауарларға, жұмыстарға және машина жасау қызметтеріне деген қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін Қатысушылардың күштерін біріктіру.

KAZWELD

КАЗАХСТАНСКАЯ АССОЦИАЦИЯ СВАРКИ

<http://smk.kz/>
Қазақстандық «KazWeld» дәнерлеу қауымдастығы

Қазақстан Республикасының инженерлер-энергетиктер одағы

<http://iris.kz/>
«IRIS» ұлттық бизнес қауымдастығы

<http://shipowners.kz/>
Қазақстан Республикасының теңіз көлігі кәсіпкерлерінің қауымдастығы

International
Association
of Oil & Gas
Producers

<https://www.iogp.org/>
Халықаралық IOGP Мұнай мен Газ өндірушілер қауымдастығы

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы АҚ мүмкіндіктер мен мақсаттарды, сондай-ақ еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау (ЕК, ӨК және ҚОК) процестерін жақсарту саласындағы Халықаралық Мұнай мен Газ Өндірушілер қауымдастығының (IOGP) бастамаларын қолдайды.

2014 жылдан бастап, ҚМГ практикаға бастамашы болды және IOGP стандарттары мен талаптарына сәйкес есептілікті пайдаланады, еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау мәселелерінде жақсарту үшін салаларды анықтау мақсатында, сондай-ақ жазатайым оқиғалар мен өнеркәсіптік инциденттердің көрсеткіштерін азайту үшін мұнай-газ секторының осыған ұқсас компанияларымен бенчмаркинг өткізеді. Алайда 2018 жылдың қаңтарынан бастап қана IOGP тең құқықты мүшесі болды.

Oil Spill Response Limited (OSRL) мұнайдың апатты құйылуларын жоюды қамтамасыз ету үшін халықаралық қауымдастыққа мүше болуды қалпына келтіру мәселесі пысықталып жатыр.

Бұдан басқа, 2018 жылы ҚМГ «Қазақстандық заңгерлер одағы» РҚБ арасындағы меморандумды жандыру қолға алынды.

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨРКЕНДЕУ

Күрделі шектеулер және операциялық тиімділікті арттыру арқылы қаржылық позицияны күшейту Компанияның аса маңызды басымдықтарының бірі болып табылады.

Нысаналы функционалған қол жеткізу шеңберінде ҚМГ-нің экономикалық блогында келесі жобалар іске асырылуда:

- ◆ Негізгі бизнес-функцияларды трансформациялау және ERP енгізу:
  - бухгалтерлік есеп
  - салық есебі
  - басқарушылық есеп
  - қазынашылық және корпоративтік қаржылар
  - ТЖҚ қамтамасыз етуді басқару
  - Жобаларды басқару
- ◆ Инвестициялар портфелін басқарудың жаңа моделін енгізу
- ◆ Сатып алу қызметін басқарудың жаңа моделін енгізу
- ◆ Санаттық сатып алу стратегияларын енгізу

ҚАРЖЫЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҚ СТРАТЕГИЯСЫ

GR1 102-15, 102-10, 103-1, 103-2, 103-3

Берік инфрақұрылым құру, жалпыға ортақ және тұрақты индустриаландыруды қамтамасыз ету және инновацияларды енгізу.

ҚМГ қаржылық тұрақтылығы

ҚМГ Қазақстан үшін максимум пайдаларды қамтамасыз етуге ұмтылады және еліміздің экономикасын әртараптандыруды жаңғыртуға жәрдемдеседі. Компанияның миссиясы өзге басымдықтар мен мақсаттар қатарында Компанияның қаржылық ұстанымын күшейтуге бағытталған.

Кейбір жетілген активтерге арналған өндіру деңгейін азайту үрдісі байқалады, оларды ағымдағы өндіру деңгейінде ұстап тұру үшін және мұнайды беруді арттыру үшін инвестициялар мен күрделі қаржы салымдарын жүргізу қажет.

ҚМГ шығындарды қысқартуды және қаржылық ұстанымдарын күшейтуді жоспарлайды. Егер бұрынғы жылдары ірі ақша салымдары инвестициялық бағдарламаларға бағытталған болса, мысалы, мұнайды қайта өңдейтін зауыттарды жаңғыртуға болса, онда болашақта мұндай шығындар жоспарланбайды. Қарқынды күрделі шығындар кезеңі аяқталды және бұдан әрі қарай

бұл жобалар қайтарымын беребастайды, соған сәйкес компанияға жүктелетін қаржылық жүктеме де азаяды.

Ірі жобалар негізінен пайдалы жағдайлар бойынша тартылған қарыз қаражаты есебінен жаңғыртылған болатын. Бірақ сол кезде осындай қызметтерден түсетін кірістер олардың қызметтеріне арналған тарифтік қарыздарға қызмет көрсету үшін жеткілікті деңгейде бекітілуіне байланысты маңызды болып табылмайды. Осылайша, жақын арада күрделі шығындардан түсетін үстеме пайда күтілмейді. Екінші жағынан алғанда, Қазақстанның экономикасына тұтастай жалпы мультипликативтік нәтиже барынша маңызды. Негізіне бұл жаңа жұмыс орындарын құру және қолданыстағы жұмыс орындарын ұстап тұруға қатысты. Компания құрылымында мұнай сервис компанияларының қатарына жататын залалды кәсіпорындар бар. Алайда ҚМГ әлеуметтік жауапкершілікке байланысты оларды тарата алмайды, басқа тәсілдер арқылы көмектесуге – тапсырыстар табуға, жұмыс орындарын сақтауға арналған жұмыстардың жаңа көлемдерін табуға тырысады.

DODO бағдарламасының негізгі көрсеткіштері

Атауы/ Кезеңі	2017 (Факт)	2018	2019	2020	2021
АЗС саны	25	40	60	80	100
Сату көлемі (мың тонна)	30	102	158	217	277

Анықтама:

DODO бағдарламасы «**Dealer Owned–Dealer Operated**» (Серіктес иеленеді – Серіктес басқарады). Бағдарламаның негізгі мақсаты – АЗС иелеріне ҚазМұнайГаз АЗС желісінің бөлігі болуға мүмкіндік беру – ҚазМұнайГаз брендімен жұмыс істеу, ҚМГ та-

лондары мен карталары бойынша мұнай өнімдерін сату. Кәсіпкерлер (Серіктестер) өзінің меншігіндегі және қолданыстағы АЗС неғұрлым тиімді басқару мүмкіндігін алу мүмкіндігіне ие болады.

CODO бағдарламасы «**Company Owned – Dealer Operated**» (Компания иеленеді – Серіктес басқарады) – АЗС жеке кәсіпкерлерінің басқаруына айына кемінде 300 тоннадан сату көлемін тапсыру. Аталған бағдарлама АЗС күтіп ұстау бойынша ағымдағы шығындарды оңтайландыруға мүмкіндік береді, сондай-ақ шағын кәсіпкерлерге нақты көлемге арналған күштерді шоғырландыру есебінен пайданы ұлғайтуға мүмкіндік береді.

CODO бағдарламасының экономикалық нәтижесі млн теңге

2017 ж. факт	1 306
2016 ж. факт	1 134
2015 ж. факт	422

млн теңге

ҚОРЛАРДЫҢ КӨЛЕМІ МЕН ЖІКТЕЛУІ

ЕСЕП БЕРУШІЛІК

Біз мемлекеттік бюджетке салықтарды және заңнамада көзделген өзге де алымдарды төлейміз.

PRMS стандарттарына сәйкес көмірсутегі қорлары:

Мұнай мен конденсаттың дәлелденген және ықтимал қорлары, млн барр.	3 209
– Мұнай мен конденсаттың дәлелденген қазылатын қорлары, млн барр.	1 826
– Мұнай мен конденсаттың дәлелденген қазылмаған қорлары, млн барр.	522
– Мұнай мен конденсаттың ықтимал қорлары, млн барр.	860
Сұйылтылған көмірсутегі газдардың дәлелденген және ықтимал қорлары, млн барр.	95
– Сұйылтылған көмірсутегі газдардың дәлелденген қазылатын қорлары, млн барр.	35
– Сұйылтылған көмірсутегі газдардың дәлелденген қазылмайтын қорлары, млн барр.	29
– Сұйылтылған көмірсутегі газдардың ықтимал қорлары, млн барр.	30
Тауарлық газдың дәлелденген және ықтимал қорлары, млн барр. н.э	810
– Тауарлық газдың дәлелденген қазылатын қорлары, млн барр. н.э	419
– Тауарлық газдың дәлелденген қазылмайтын қорлары, млн барр. н.э	216
– Тауарлық газдың ықтимал қорлары, млн барр. н.э	175
Көмірсутегілердің дәлелденген және ықтимал қорларының барлығы, млн барр. н.э	4 114
Өндіру көлемі:	
Мұнайды өндіру, млн барр.	174
Конденсатты өндіру, млн барр.	6
Табиғи газды өндіру, млн барр. н.э	54
Барлық көмірсутегілер, млн барр. н.э	234
ГКЗ бойынша көмірсутегілер қорлары:	
ABC1 санаты бойынша мұнай қоры, млн барр.	5 379
ABC1 санаты бойынша конденсат қоры, млн барр.	358
ABC1 санаты бойынша табиғи газ қорлары, млн барр. н.э	3 008
ABC1 санаты бойынша көмірсутегі қорларының барлығы, млн барр. н.э	8 744

«ҚазТрансГаз»АҚ (бұдан әрі – КТГ) компаниялар тобына екі мұнай пайдаланушы: «Амангелді Газ» ЖШС және «ҚМГ-Қансу Оперейтинг» ЖШС енгізіледі, бұлар Амангелді тобындағы кенорындарды және Қансу кенорнын барлау және қазумен айналысады.

КТГ компаниялары тобындағы 2017 жылы дәлелденген бағалау мен өндіру қорларының көлемі мен типі:

Амангелді тобындағы кенорындар:

- С1 санаты бойынша – 26 762 млн м³, С2 санаты бойынша – 13 664 млн м³ геологиялық қорлар;
- С1 санаты бойынша – 18 984 млн м³, С2 санаты бойынша – 9 733 млн м³ газдың шығарылатын қорлары;
- С1 санаты бойынша – 1 522,2 мың т, С2 санаты бойынша – 664,2 мың т конденсаттың геологиялық қорлары;

- С1 санаты бойынша – 493,8 мың т, С2 санаты бойынша – 304,45 мың т. Конденсаттың шығарылатын қорлары;
- өндірілетін газ көлемі – 343,738 млн м³, жоспар кезінде – 343,687 млн м³ құрайды;
- өндірілген конденсат көлемі – 20,650 мың т, жоспар кезінде – 20,125 мың т құрайды.

Қансу кенорны геологиялық барлау жұмыстары кезеңінде, газ қорлары С1 + С2 санаттары бойынша 4 314 млн м³ мөлшерінде пайдалы қазбалардың мемлекеттік балансындағы болжамды баланстан тыс (болжамдалған) пайдалы қазба ретінде ескерілген.

(Анықтамалық: С1 санаты бойынша – дәлелденген қорлар, С2 санаты бойынша – алдын ала бағаланған (барланбаған)).

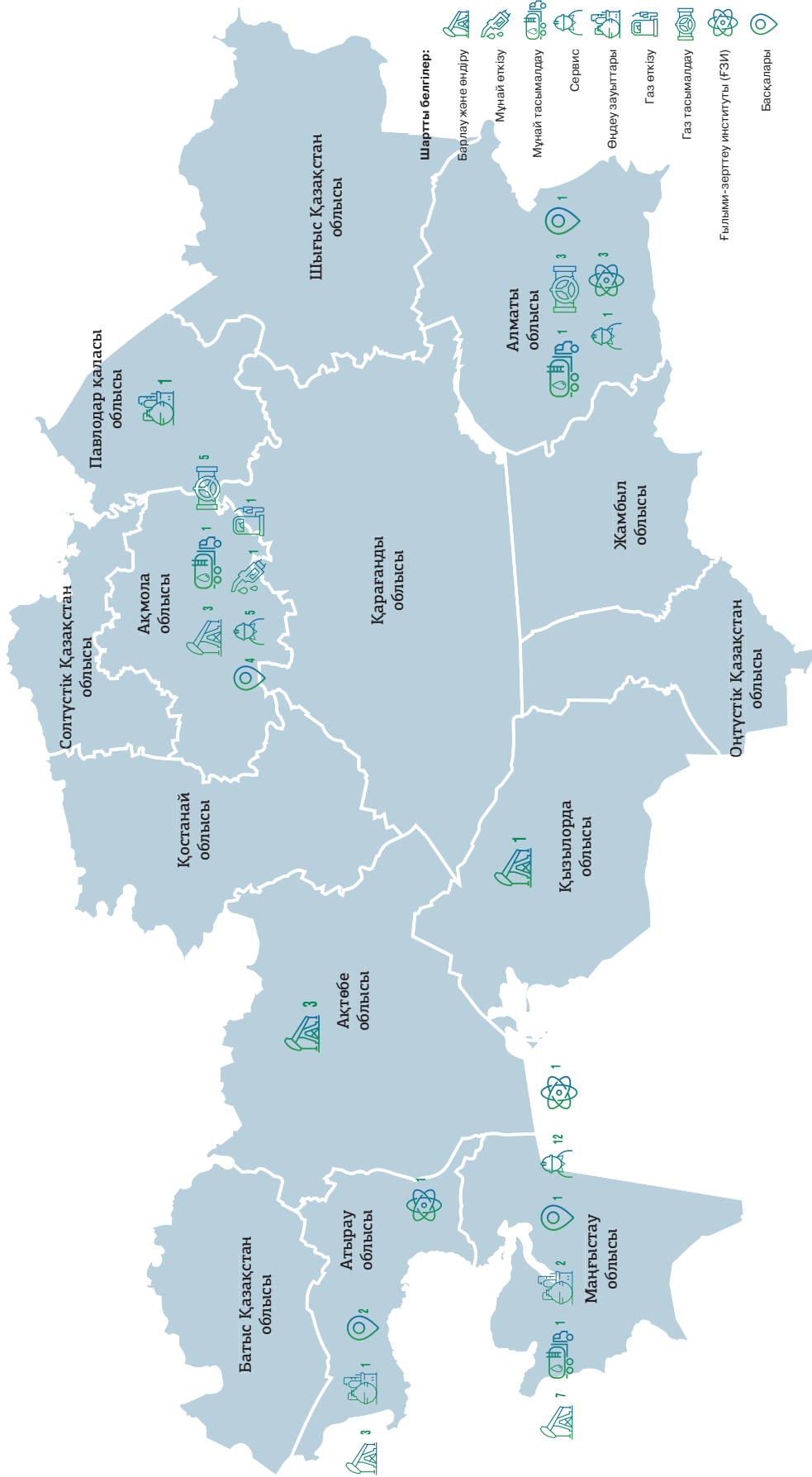
ҚАТЫСУ ГЕОГРАФИЯСЫ

GR) 102-3, 102-4, 102-6, 102-7

ЕСЕП БЕРУШІЛІК

Біз өзіміздің стратегиямыздың шеңберінде және қолдағы бар қаржылық мүмкіндіктер шегінде қызметімізді жүзеге асыратын жергілікті жердің дамуына жәрдемдесуге ұмтыламыз.

Есеп туралы

Тұрақты болашақ құра отырып

Корпоративтік басқару

ӘЛЕМДІК НАРЫҚҚА ШЫҒУ СТРАТЕГИЯСЫ

GRI 102-3, 102-4, 102-6, 102-7,
102-15, 103-2, 103-3

ЕСЕП БЕРУШІЛІК

Біз шешімдерді ойластырылған және саналы түрде қабылдаймыз, лауазымдық тұлғалар деңгейінен бастап қызметкерлермен аяқтап, әрбір деңгейге арналған іс-қимылдарды жасаймыз.

KazMunaiGas International

ҚМГ-де КМГИ болуы стратегиялық қызығушылық тудырады, яғни мұнайды Қара теңізге кепілдендірілген өткізуді қамтамасыз етеді және 300 млн астам тұрғындар саны бар ақырғы тұтынушылар нарығына қол жеткізуді ұсынады. КМГИ Румынияда Қаратеңіз өңіріндегі өңірі және қазіргі заманғы мұнай өңдеу кәсіпорындарының бірі – «Petromidia Navodari», сондай-ақ «Vega Ploiesti» мұнай өңдеу зауытын иеленеді. Автокөліктерге жанармай құю станцияларының желісі Румынияда, Молдовияда, Грузияда, Болгарияда, Францияда және Испанияда 1000 артық сату пункттерін және CEFC компаниясымен бірлесіп иелену арқылы DupneffSAS тәуелсіз мұнай-газ компаниясына акциялардың 51/49 процентін қамтиды.

«KMGTrading» еншілес кәсіпорны ҚМГ бас компанияларының ресурстарынан компанияның шикі мұнай экспортын, сондай-ақ халықаралық нарықтарға сауда-саттық операцияларын жүзеге асыраты жалғыз оператор болып табылады.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ 2007–2009 жылдары Rompetrol румындық мұнай концернінің 100% акциясын сатып алды. Бұл қазақстандық компанияның стратегиялық жоспарына сай келеді, яғни Еуропаға өзінің мұнайын экспорттауға, бірақ сонда мұнайды өңдеуге және ақырғы өнім ретінде сатуға мүмкіндік береді.

КМГИ өсу әлеуеті

КМГИ жалпы өңдеу көлемі 2017 жылдың қорытындысы бойынша 5,66 миллион тоннаны, соның ішінде 4,7 миллион тонна мұнайды құрады. Қалған көлемі баламалы шикізатқа тиесілі, соның ішінде жаңартылатын энергия көзі–биоэтанолда бар. Салыстыратын болсақ, 2010 жылы жалпы өңдеу көлемі 3,55 миллион тоннаны, соның ішінде 3,37 миллион тонна мұнайды құрады.

2017 жылы мұнайды орташа тәуелділік өңдеу тәулігіне 19 мың тонна рекордтық көрсеткіші бар 16,76 мың тоннаны құрады, ал бұл зауыттың 41 жылдық тарихы ішіндегі қол жеткен ең жоғарғы деңгейі болып табылады. Салыстыратын болсақ, 2010 жылы орташа тәуелділік өңдеу 10,87 мың тоннаны құрады. Бұл ретте энергиялық сыйымдылық индексі 99,97 дейін азайды, ал бұл 2010 жылы 120 болған. Vega МӨЗ жетістігі де жоғары, өзінің тарихи рекорды 373 мың тонна шикізатты өндіруге қол жеткізді.

КМГИ мақсаты «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ үшін мұнай өңдеу, мұнай химиясы, шетелдікнарыққа арналған мұнайды және мұнай өнімдерін өткізуден түсетін макси-

мум экономикалық қосылған құнды қамтамасыз ету болыптабылады:

- ◆ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың Еуропадағы бөлімшелерін дамыту және қазақстандық ұлттық мұнай брендин алға жылжыту арқылы халыралық нарыққа қол жеткізуді қамтамасыз ету;
- ◆ мұнай өңдеу мен мұнай-химия саласындағы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың ішкі ресурстарын барынша пайдалануды қамтамасыз ету мақсатында операциялық тиімділікті және технологиялық жабдықтауды арттыру;
- ◆ мұнай және мұнай өнімдерін өткізу сегментінде бәсекеге қабілетті, халықаралық нарықта интеграцияланған және өрараптандырылған мұнай компаниясы ретінде «ҚМГ» қалыптастыру;
- ◆ тиімді жеткізу тізбегін қалыптастыру және сатудың бақылауарналарын дамыту есебінен тұтынушыларға сапасы жоғары мұнай өнімдері мен қызметтерін ұсыну.

KMGI даму стратегиясы

Барлығы үшін қымбат емес, сенімді, тұрақты және қазіргі заманғы энергия көзіне қол жеткізуді қамтамасыз ету.

Берік инфрақұрылым құру, жалпыға ортақ және тұрақты индустрияландыруды қамтамасыз ету және инновацияларды енгізу.

Бұдан басқа, компания 200-ге дейін автокөліктерге жанармай құю станцияларын салуды, upstream мен downstream саласындағы өнеркәсіптік қызметтерді дамытуды, Petromidia зауытының алаңында когерентті режиміндегі ЖЭО салуды жоспарлап отыр.

Компанияда жалпы отын шығаруда бензин мен авиакеросиннің үлесін ұлғайту бойынша жұмыс істейді. KMGI бірнеше румын өңірлік әуежайларға авиакеросин жеткізуді қамтамасыз етуді бастауды жоспарлап отыр. Бұл ретте басты мақсат – елдегі ірі әуежай, Румыния астанасы Бухарест қаласынан алыс емес арақашықтықта орналасқан Хенри Коандзатындағы халықаралық әуежай. Өндірістің артуы нарықтық трендтегі отынның әртүрлі түрлерін тұтынуға, сонымен қатар авиакеросин дизельді отынға қарағанда қымбат тұратындығына байланысты мұнай өңдеудің маржиналдылығын (ең төменгішектелушілік) ұлғайтуға мүмкіндік береді. 2017 жылы 251 мың керосин өндірілді.

Румыниядағы Rompetrol мұнай өнімдерін сату бойынша нарықтық үлесі 25%-ды, соның ішінде бөлшек сату бойынша жеке үлесі 15% мөлшерінде құрайды. Компания Румыниядағы және соған жақын елдер: Болгарияда, Молдовияда және Грузияда нарық үлесін өндіреді. Компанияның өз активтері бар Испания мен Франциядағы жоспарларға қатысты алатын болсақ, онда қатысу үлесін екі есе – 2,5%-дан 5%-ға ұлғайту міндетті ұр.

KMGI өндіретін отынды Rompetrol брендімен Румынияда АЭС жұмыс істейтін 379 қызметкерден тұратын АЭС меншікті желісінің үлкен бөлігі бойынша сатуға болады. Компания Батыс Еуропаның басқа елдерінде мықты бәсекелестікпен жұмыс істейді. Грузиядағы, Молдовиядағы және Болгариядағы KMGI шамамен 221 АЭС тиесілі. 2017 жылы Румынияда, Грузияда, Болгарияда және Молдовияда 2,8 млн тонна бензин мен дизельді

отын сатылды. Өсу қарқынына қатысты алатын болсақ, соңғы жылдары румындық итейлдегі KMGI сату жыл сайын 10%-ға өсуде, сол уақытта тұтастай румыннарығы 2-5%-ға өсуде.

2013 жылдан бастап KMG еншілес Trading AG кәсіпорны ҚазМұнайГаз бас компанияларының ресурстарынан шикі мұнай экспортын, сондай-ақ халықаралық нарықтарда үшінші тараптармен сауда-саттық операцияларын жүзеге асыратын жалғыз оператор болып табылады. КМГТ өңдеу және бөлшектеу секторында мұнай өнімдері қорын, Топтардың еншілес компанияларымен (Болгария, Молдова, Грузия, Украина, Франция және Испания) және Қара теңіз өңіріндегі үшінші тараптармен отынды сатуды қоса алғанда, мұнай өнімдерінің қорларын басқарады. КМГТ өзінің ұстанымын үшінші тараптармен бизнесті дамытудың басталуы үшін жеткілікті масштабын қамти отырып, ҚМГ ҰК негізгі трейдеріне шоғырландыра алады.

ҚМГИ басқа нарыққа арналған экспорттық стратегиясының негізгі критерийлері:

- Маржаны барынша көбейту, ал бұл нарықтық талаптарға сәйкес максимум бағадамұнай өнімдерінкөтермесатудыбілдіреді;
- МӨЗ жанында жеткізу тізбегін оңтайландыру, ал бұл басқа нарыққа экспорттау кезінде логистикалық шығындарды барынша азайтудан тұрады;
- бөлшек сатумен байланысты тікелей инвестициялар басталғанда орташа мерзімді перспективаға бағдарланған жаңа тиімді нарықтарды ашу. Сербия, Түркия сияқты шекара маңындағы елдер мен мұнай өнімдерін сату және т.б.
- Үшінші тараптармен трейдингті бизнесті дамыту және жаңа экспорттық мәмілелерді құрылымдау.

Румынияда мұнай химиясын дамыту

КМГИ үшін әлеуетті даму нүктелерінің бірі ретінде Румыниядағы мұнай химиясын алуға болады, оның өнімдеріне бүкіл дүниежүзі бойынша үдемелі сұраныс бар. Қазіргі кезде компания жыл сайын 26 мың тонна пропан, 62 мың тонна тығыздығы төмен полиэтилен, 85 мың тонна полипропилен өндіре алады. Компания «Вега» МӨЗ-да арнайы өнімдер: гексан, экологиялық еріткіштер,

лак-бояу өнеркәсібіне арналған уайт-спирит және битум өндіреді. КМГИ Румыниядағы битумды жалғыз өндіруші болып табылады, елдің битумға деген жалпы сұранысының шамамен 25%-ын қанағаттандырады. Petromidia МӨЗ Евро-5 стандартты отын өндіреді, бұл ретте мұнайдың әртүрлі сорттарын өңдейді.

Қара теңіздегі теңіз терминалы

ҚМГ-нің Каспий мен Қара теңізді қосатын географиялық таралу аймағына қатысуы КМГИ тобына енетін «Midia Marine Terminal» терминалмен қамтамасыз етіледі.

Топтар құрамына енетін «Midia Marine Terminal» компаниясы 2009 жылы құрылған, «Rompetrol Logistics» компаниясынан Мидия портындағы айлақты басқаруды қабылдап алған. 2009 жылдан бастап терминал жаңғы-

ртылған, ал бұл оған теңіз және өзен кемелері үшін Қара теңіздегі заманау және көп функционалды мұнай-газ терминалы болуға мүмкіндік берді. Терминал арқылы жыл сайын шамамен 5 млн тонна мұнай мен 3,5 млн тонна мұнайөнімдері ауыстырып тиеледі, ал бұл тиісінше 50 танкермен және 60 000 теміржол цистернасымен тасымалдау көлеміне сәйкес келеді. Терминалды пайдалануға енгізу сәтінен бастап 385 астам танкермен жүк түсірілген.

Басқару тәсілі

Сатудың жоғарғы өсу қарқынына бірнеше факторлар есебінен қол жеткізілді. Соңғы бес жыл ішінде қазақстандық менеджмент бизнесті трансформациялаудың, Petromidia МӨЗ жаңғыртудың масштабы бағдарламасын жүргізді, бірқатар еуропалық елдерде АЭС желісін кеңейтті. Біріншіден, бұл операциялық модельдің өзгерісі, екіншіден, АЭС желісінің ребрендингісі, сондай-ақ бұл күшейтілген маркетингтік саясат. «ҚазМұнай-Газ» ҰК АҚ акционерін қолдау кезінде ойластырылған және теңгерімдік инвестициялық бағдарлама елеулі нәтижелер әкеледі. Компания соңғы бес жыл ішінде жыл сайын өзінің операциялық көрсеткіштерін (шикізатты өңдеу көлемдері, мұнай өнімдерін сату, өңдеуге және өткізуге жұмсалған шығындарды азайту/оңтайландыру) және қаржылық көрсеткіштерін жақсартады.

ҚМГИ Rompetrol брендісі арқылы ұлттық АЭС желісінің әсер етуші сауда маркасы және өзінің отын өнімдері асортиментінің жоғары сапасы, ілеспелі сервис, NEI ресторандар желісі және Fill&Go карточкасын пайдалана отырып май толтырудың қолайлы жүйесі ұсынылатын жоғары сападағы белгілі өзге типтегі отын-тарату пункттерінің бірі болып табылады. «Petromidia» МӨЗ-да өн-

дірілетін «Efix» (Евро-5) отын маркасы Қара теңіз өңіріндегі барынша белгілі және өзін жақсы жағынан танытқан отын брендісі болып табылады. Румыния ҚМГИ үшін сату арналарының табыстылығы жақсы болатын негізгі нарық болып табылады. Румыниядағы бөлшек сату нарығы отынды сатудың тек жоғарғы деңгейімен, сонымен қатар Қара теңіз өңіріндегі басқа нарықтармен салыстырғанда маңызды маржамен сипатталады. Экономикалық өсім және жылдам ауысатын инфрақұрылым жылдам және пайда берерлік кеңейту үшін мүмкіндіктерді ашады. ҚМГИ стратегиясы АЭС меншік желілерін бұдан әрі қарай дамытуды және қолданыстағы станциялар ребрендингісін қоса алғанда сатудың барлық арналарын шектеулі дамыту арқылы Қара теңізі өңіріндегі ең алғашқы үштікке кіретін ірі ойыншы ретінде компания ұстанымын нығайтудан тұрады. Бухарест қаласының маңайында ұстанымын нығайту осы стратегия орталығында болады. Бұдан басқа, сұйылтылған көмірсутекті газды тарату бойынша ҚМГИ-нің сауда қызметі кеңейтіледі.

ТІКЕЛЕЙ ЕМЕС ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӘСЕРЛЕР

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 203-1, 203-2

ҚМГ инфрақұрылымға арналған инвестицияларды жүзеге асырады. ҚМГ компаниялары тобы бойынша қала құраушы кәсіпорындар әлеуметтік объектілерді және спорттық ғимараттарды салуға инвестиция салады. Сонымен бірге компания үшін аталған инвестициялар бейінді емес қызмет болып табылады.

ҚР өңірлерін газдандыру бойынша жобаларды іске асыру

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өзінің 100% еншілес ұйымы «ҚазТрансГаз» АҚ арқылы ҚР өңірлерін дамытуға, әлеуметтік-экономикалық әлеуетті арттыруға және өңірлердегі халықтың әл-ауқатын жақсартуға маңызды үлесін қосады. «ҚазТрансГаз» АҚ өңірлерді газдандыру бағдарламасы шеңберінде ҚР елді мекендерін газдандыру және жаңғырту бойынша жұмыстарын жалғастырып отыр.

2017 жылы жалпы құны 20 млрд теңге тұратын «Ақтөбе облысы елді мекендерін газдандыру және газ тарату желілерін жаңғырту» жобасы бойынша жұмыстар аяқталды. Жоба шеңберінде:

- Жалпы ұзындығы 660 км газ құбырларын төсеу орындалған, соның ішінде магистральдық газ құбырын – 173 км, жоғары қысымды – 131 км, орташа қысымды – 66 км, төменгі қысымды – 290 км;
- 6 АГРС, 13 ПГБ, 158 ГРП Шорнатылған;
- Ақтөбе облысының он елді мекені газдандырылған: Ырғыз ауданы Ырғыз ауылы, Әйтеке би ауданы Комсомол ауылы, Алға ауданы Богословка ауылы, Хромтау ауданы Аққұдық ауылы, Мұғалжар ауданы Алтынды ауылы, Мұғалжар ауданы Еңбек ауылы және Талдысай ауылы, Қарғалы ауданы Қосестек ауылы, Мартук ауданы Жайсан ауылы, Ойыл ауданы Ойыл ауылы. 2017 жылы тұтастай алғанда өңір халқы 817 млн м³ газ тұтынды.

Сонымен бірге, қазіргі уақытта «ҚазТрансГаз» АҚ өңірлерді газдандыруға инвестиция салуды жалғастырады:

«Тараз қаласындағы газ тарату желілерін жаңғырту». Жоба шағын қабатты сектордағы болат газ құбырларын полиэтиленді орташа қысымға ауыстыруды, жоғарғы жерасты газ құбырларын ауыстыруды, қабатты аз үйлердегі әрбір тұтынушы үшін тікелей SMART картасымен ШГРП жеке орнатуды қарастырады. 2017 жылдың қорытындысы бойынша:

- 2 кезектегі 1 іске қосу кешені бойынша ұзындығы 82,29 км газ құбыры салынған;
- Жеке шкаф пункттері орнатылған – 2 596 дана.

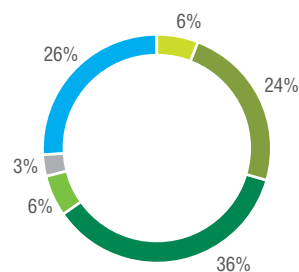
2017 жылдың ішінде тұтастай Тараз қаласының халқы 459 млн м³ газ тұтынған.

«Маңғыстау облысының елді мекендеріне газ тарату желілерін жаңғырту, қайта салу және жаңадан салу». Жоба газ желілерінің жеткіліксіз өнімділігінен және қанағаттанарлықсыз техникалық жағдайынан тұтынушылар үшін газ

Күрделі шығындар млрд теңге

Әлеуметтік бағдарлы негізгі инвестициялық жобалар, млрд теңге

- ТШО ҚКЖ үшін Каспий класының баржаларын салу
- ПМХЗ жаңарту
- КГПН («АМӨЗ» ЖШС)
- Қараөзек компрессорлық станциясын салу
- «Бозой» ЖАГҚ-да газды сақтау қуатын ұлғайту
- Өзгелер

* Компания магистральдық газ құбыры және газ тарату желілері бойынша тауарлық газды тасымалдау бойынша орталықтандырылған инфрақұрылымды басқарады, халықаралық транзитті қамтамасыз етеді, ішкі және сыртқы нарықта газ сатумен айналысады, құбыр жолдары мен газ қоймаларын өзірлейді, қаржыландырады, салады және пайдаланады. ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 5 шілдедегі № 914 қаулысына сәйкес «ҚазТрансГаз» АҚ Газ және газбен жабдықтау саласындағы ұлттық оператор болып белгіленді.

жетіспеушілігін болдырмау, қызметтер сапасын арттыру және сенімділігін жақсарту мақсатында Маңғыстау облысының газ желілерін жаңғыртуға және қайта салуға, сондай-ақ салуға бағытталған. Жоба шеңберінде 2017 жылы 23 млрд теңге инвестиция салынды.

2017 жылдың ішінде 737,44 км газ құбырларын төсеу жұмысы орындалған, соның ішінде: жоғары қысымды – 383,65 км, орташа қысымды – 47,65 км, төмен қысымды – 306,14 км.

АГРС-6 дана, ШГРП-23 дана, ПГБ-28 дана орнатылған. Бұрын инвестициялық бағдарламада бекітілген 11 объект көрсетілген мерзімде аяқталған және пайдалануға тапсырылған. Өңірдің бес елді мекені газдандырылған: Бейнеу, Боранкөл, Батыр, Жарма, Басқұдық.

«Қостанай облысының елді мекендерін газдандыруды кеңейту». 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жобаны іске асыру шеңберінде алты елді мекен:

Рудный қаласы Қашар кенті, Лисаковск қаласы Октябрьский кенті, Қарабалық ауданы Тоғұзақ кенті, Денисовский ауданы Антоновка, Алчановка кенттері газдандырылған, Рудный қаласы – газдандыру жалғастырылуда. 2017 жылдың ішінде тұтастай Қостанай облысының елді мекені 364 млн м³ газ тұтынған.

Өңірлерді газдандыруға инвестициялар салу, сонымен қатар газға қол жеткізуді ұсыну халықтың әлеуметтік-тұрмыстық өміріне басқа да оң нәтижелерін енгізеді:

- ◆ жаңа аумақтарды газдандыру газ тарату құбырлары объектілеріне және АГРС тікелей жұмыс істеу арқылы пайдаланушы ұйымдарда халықты жұмыспен қамтуға мүмкіндік береді;
- ◆ негізгі өнеркәсіптік объектілеріне отынның экологиялық түрі – табиғи газды аударады, өңірдің экологиялық ахуалын жақсартады;
- ◆ облыстағы халықтың қолайлы өмір сүруі артады, еңбек пен өмір жағдайлары жақсарады.

САТЫП АЛУ ПРАКТИКАСЫ

GRI 204-1, 102-9, 102-10, 103-1, 103-2, 103-3

Тұтынудың және өндірудің рационалды модельдерін қамтамасыз ету.

Сатып алу қағидаттарының бірі барлық әлеуетті жеткізушілерге сатып алу процесіне қатысу үшін тең мүмкіндіктер ұсыну болып табылады.

Бұл ретте, тауарларды сатып алудың қолданыстағы жүйесі Холдингтің Тауар өндірушілер тізілімінде тұрған сатып алынатын тауарды өндірушілер арасында, сондай-ақ тек Холдингтің мүгедектер ұйымының тізілімінде тұрған сатып алынатын тауарды өндіруші мүгедектер ұйымы арасынан ашық тендер өткізу арқылы немесе бағалы құсыныстарды сұрату тәсілі мен сатып алуды қарастырады. Бұдан басқа, Қағидада тауарларды сатып алуды жүзеге асыру бөлігінде айрықша ережелер қарастырылған, бұл ережелерді 2015 жылғы 1 қаңтарға дейін, осындай келісімшарттардың қолданыстағы мерзімі аяқталғанға дейін немесе 2021 жылғы 1 қаңтарға дейін жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар жасасқан Холдингтің Жер қойнауын пайдаланушылары қолданады. Бұл айрықша ережелерде Жер қойнауын пайдаланушылардың техникалық реттеу саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының және жобалық құжаттың талаптарына тауарлардың сәйкестігі жағдайында «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 78-бабы

3-тармағының талаптарына сәйкес қазақстандық тауар өндірушілерден тауарды сатып алуы міндетті екендігін қарастырады.

Сатып алу процесі келесі негізгі кезеңдерді енгізеді:

- сатып алудың жылдық жоспарын (ұзақмерзімді) әзірлеу және бекіту;
- жеткізушіні таңдау;
- сатып алу туралы шарт жасасу және орындау.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның ЕТҰ жеткізушілерін таңдау төмендетуге арналған сауда-саттықты қолданып ашық тендердің негізгі тәсілімен немесе бағалық ұсыныстарды сұрату тәсілімен, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу қағидасына (бұдан әрі – Қағида) сәйкес бір көзден жүзеге асырылады.

Барлық сатып алулар төмендетуге арналған сауда-саттықты қолданып ашық тендер тәсілімен немесе бағалық ұсыныстарды сұрату тәсілімен Электрондық сатып алуларды өткізу жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес Электрондық сатып алулардың ақпараттық жүйесі арқылы жүргізіледі.

Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді жеткізушіні таңдау кезінде қорытындыларға әсер ететін бұзушылықтар жасамай, Қордың сатып алу қағидасына анық сәйкестікте сатып алу рәсімдерін жүргізу маңызды аспект болып табылады. Аталған көрсеткіш ҚМГ және ЕТҰ басқарушы қызметкерлерінің қызметінің негізгі көрсеткіштер картасына енгізілген.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесі «ҚазМұнай-Газ» ҰК АҚ және оның еншілес ұйымдарына арналған Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу регламентін бекітті. Аталған Регламент «Самұрық-Қазына» АҚ және Холдингтің сатып алу қызметін басқару жөніндегі стандарттары негізінде әзірленген Санаттар тізбесін, Сатып алу санаттық топтарын қалыптастыру, сатып алу санаттық стратегияларын іске асыру, сатып алуды жоспарлау, жеткізушіні таңдау рәсімдерін өткізу, сондай-ақ ҚМГ және ҚМГ Ұйымдарындағы қорлардың

оңтайлы мөлшерін қолдаумен байланысты рәсімдер тәртібін белгілейді. Аталған Регламент қазіргі кезде Қордың сатып алу қағидасына қарама-қайшы келмейтін бөлігінде қолданылады.

Қор әлеуетті жеткізушілерді алдын ала біліктілік іріктеуден өткізуді және алдын ала біліктілік іріктеуден өткен әлеуетті жеткізушілердің деректер базасын қалыптастыруды қарастыратын білікті әлеуетті жеткізушілер арасынан сатып алуды жүзеге асырудың айрықша тәртібін әзірледі және бекітті.

ҚР резидент-компанияларынан тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу көлемі тұтастай алғанда (олардың қызметкерлерінің азаматтығына және «СТ-KZ» нысандағы тауардың шығу тегі туралы сертификаттардың болғанына қарамастан) құрайды:

млрд теңге

Жылы	Қорытынды	Тауарлар	Жұмыстар және қызметтер
2015	1 481	570,7	910,3
2016	1 602,5	637,5	965
2017	2 257,9	775,1	1 482,8

Осылайша, 2017 жылы ҚР резидент-компанияларынан тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу 2 257,9 млрд теңгені, сатып алулардың жалпы сомасынан 88,4%-ды құрайды.

Сол уақытта тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу кезіндегі жергілікті қамтудың үлесіне септеу ҚР Инвестициялар және даму министрінің 2015 жылғы 30 қаңтардағы № 87 бұйрығымен бекітілген тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу кезіндегі жергілікті мазмұнды ұйымдармен бірыңғай есептеу әдістемесі негізінде жүргізіледі.

«Жергілікті» деген сөз отандық кәсіпорындарды білдіреді, олар тауар өндіреді және тауардың «СТ-KZ» нысандағы тауардың шығуы туралы сертификаты болады. Бұл сертификатта жергілікті қамту үлесінің проценті көрсетіледі. Шартта жергілікті мазмұнды есептеу кезінде жер қойнауын пайдалану келісім-шарттары шеңберінде сатып алынған жұмыстарды (шарттан басқа, қызметтер көрсету) орындауға арналған шартта қазақстандық кадрлардың еңбекақы қорының үлесі қызметкерлердің еңбекақысының жалпы қорында ескеріледі.

Тауарлардың, жұмыстардың және қызметтердің жалпы сомасы және жергілікті қамту үлесі (млрд теңге)

Жылы	Қорытынды	ЖҚ үлесі, %	Тауарлар		Жұмыстар/қызметтер	
			сомасы	ЖҚ үлесі, %	сомасы	ЖҚ үлесі, %
2015	1 669	77	620	81	1 049	74
2016	1 871	76	721	83	1 149	71
2017	2 553	75	863	79	1 690	73

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 205-1, 205-2, 205-3,
406-1, 409-1, 410-1, 412-1, 412-2, 412-3

Тұрақты даму мүдделерінде бейбіт сүйгіш және ашық қоғамдар құруға көмектесу, барлығы үшін әділ сотқа қол жеткізуді қамтамасыз ету және барлық деңгейде тиімді, есеп беретін және кең қатысуға негізделген мекемелер құру.

10-қағидат

Сыбайлас жемқорлықпен күрес: Іскерлік орталар сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне, соның ішінде бопсалаушылық пен паракорлыққа қарсы іс-қимыл жасауы тиіс.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ТӨЗІМСІЗДІК

Сыбайлас жемқорлық біздің акционерлеріміз, инвесторларымыз өзге тұтас алғанда мүдделі тысқары қоғамдар үшін біздің ұйымдар құратын құнды бұзады.

Біз барлық мүдделі тараптармен өзара әрекеттесуде сыбайлас жемқорлыққа оның кез келген түрлеріне төзімсіздік танытамыз.

Сыбайлас жемқорлық істеріне тартылған лауазымды тұлғалар мен қызметкерлер заңмен көзделген тәртіппен жұмыстан шығаруға және жауапкершілікке тартуға жатады.

Қордағы және ұйымдағы ішкі бақылау жүйесі сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарына жол бермеуге, алдын алуға және анықтауға бағытталған шараларды да қамтуы тиіс.

Мүдделі тараптармен олардың сыбайлас жемқорлықпен күрестегі хабардарлығын көтеру үшін диалогты дамыту қажет.

Біз сыбайлас
жемқорлыққа
қарсымыз

0
сыбайлас жемқорлық
жағдайлары

2017 жылы ҚМГ Басқармасының шешімімен «Сыбайлас жемқорлықты мониторингтеуді өткізу және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау қағидасы» (бұдан әрі – Қағида) және «Сыбайлас жемқорлық стандарты» бекітілген және енгізілген.

Қағидаға сәйкес тоқсан сайынғы негізде компаниялар тобында сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жүйелік талдау жүзеге асырылады, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және сыбайлас жемқорлық заңнамасын сақтау бойынша ҚМГ және еншілес және тәуелді ұйымдарының (бұдан әрі – ЕТҰ) құрылымдық бөлімшелерінің қызметі бағаланады.

Бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар, соның ішінде ҚМГ және көптеген ЕТҰ-да тәулік бойы

ұйымдастырылған ақпараттық сенім жүйелері арқылы жеке және заңды тұлғалардың өтініштері сыбайлас жемқорлықты мониторингтеуді өткізу үшін ақпарат көздері болып табылады.

Қазіргі күні ҚМГ қызметкерлері және әрбір азамат электрондық почта немесе сенім телефон желісі бойынша кез келген қызметкердің, мердігерлік ұйымдардың немесе қызметі ҚМГ-мен байланысты басқа тұлғалардың заңға қайшы іс-әрекеттері бойынша жүгіне алады.

Сенім телефонының нөмірі мен электрондық адресі ҚМГ-нің корпоративтік сайтында мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде орналасқан. Осыған ұқсас мәліметтер ЕТҰ сайттарында бар.

Мәселен, өткен жылы ҚМГ ақпараттық сенім жүйесіне компаниялар тобындағы әртүрлі бұзушылықтар туралы 60 астам хабарламалар мен өтініштер келіп түскен. Осы өтініштердің тең жартысы «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС сауда маркасымен жұмыс істейтін АҚС персоналы тарапынан көрсетілетін қызмет көрсету сапасына қатысты болған.

Бұдан басқа, тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу мәселелері бойынша 7 шағым мен өтініш қаралған.

Барлық өтініштер бойынша тиісті тексерулер жүргізілген, сол тексерулердің нәтижелері бойынша өтініш берушілердің бұзылған құқықтарын қалпына келтіру бойынша іс-шаралар қабылданған, сондай-ақ заңмен белгіленген тәртіппен оларға рұқсат беру тәртібі туралы түсініктемелер берілген.

Бұл ретте өтініштерді қарау мерзімдерін бұзуға немесе өтініштерді қарауды негізсіз қабылдамауға жол берілген жоқ.

90 астам ішкі құжатқа және сатып алу бойынша 110 шартқа сараптама жүргізілген. 435 қызметкер мен бос лауазым орындарына үміткерлердің ҚМГ Басқармасының 2016 жылғы шешімімен бекітілген бос әкімшілік лауазымдарға бәсекелестік іріктеу және персоналды бейімдеу қағидасына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа және өзге құқық бұзушылықтарға қатыстығы тексерілді.

Сонымен қатар, алдын алу мақсатында 2017 жылы қыркүйекте Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің, сондай-ақ «Нұр Отан» партиясының өкілдерімен тақырыптық кездесулер нысанында кеңейтілген жалпы корпоративтік іс-шаралар ұйымдастырылған.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша осыған ұқсас кездесулермен тренингтер барлық ЕТҰ-да жүргізілген. Қызметкерлердің 39,4%-ы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша оқытудан өткен.

Қызметкерлер мен басшылар, сондай-ақ ЕТҰ 100% сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша саясатпен және рәсімдермен таныстырылған.

ҚМГ әкімшілік ғимаратында ақпараттық мониторында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шеңберінде КҚД бастамасы бойынша әзірленген сыбайлас жемқорлық

құқық бұзушылықтарының жауапкершілігі туралы промо-роликтер мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде таратылады.

ЕТҰ ұсынған мәліметтер бойынша 2017 жылы компаниялар тобында сыбайлас жемқорлық саясаты мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл әдістері туралы тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді жеткізушілер 100% хабардар болды, ал 2016 жылы бұл көрсеткіш 55% контрагенттен аспады. Аталған мәліметтер ҚМГ мен ЕТҰ тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу туралы типтік шарттарына сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы бөлімді, сондай-ақ ҚМГ мен ЕТҰ шарттар жасасқан кезде компаниялар тобының сыбайлас жемқорлық саясатымен әлеуетті жеткізушілерді таныстыру туралы тапсырысшылар ретіндегі міндеттемелерін енгізу есебінен орын алып отыр.

2017 жылы сыбайлас жемқорлықпен байланысты тәуекелдерді бағалауды тексеру және қызметкерлер құқықтарын сақтау 85 компанияда ұйымдастырылған, ал 2016 жылы осындай тексерулер тек 38 компанияда ғана жүргізілген. Бұл ретте сыбайлас жемқорлық көріністерінің бірде бір оқиғасы, ұлты мен жынысы бойынша, діни сенімі мен саяси көзқарастары бойынша кемсітушілік фактілері анықталған жоқ. Мәжбүрлі және міндетті еңбекті пайдалану фактілеріне, сыбайлас жемқорлықпен байланысты сотта іс қараулар мен қылмыстық тексерулерге жол берілген жоқ. Компаниялар тобының корпоративтік қауіпсіздігі бөлімшелері қызметкерлерінің тарапынан өкілеттіліктерін асыра қолдану оқиғасы белгіленбеді.

Қауіпсіздік қызметі қызметкерлерінің 21,2%-ы адам құқықтары аспектілеріне қатысты саясат және рәсімдерге оқытудан өтті.

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша қабылданатын іс-шаралар және өзге де құқыққа қайшы әрекеттер жүйелік сипатта болады және ҚР заңнамасына және ҚМГ ішкі құжаттарына қатаң сәйкес келеді.

Адам құқықтарын сақтау бойынша бағалау жүргізілген компанияларда 100% адам құқықтарын сақтау мәселесі бойынша 25 сағат оқыту өткізілген.

Есепті кезеңде адам құқықтарын сақтау бойынша 89 инвестициялық келісім және келісімшарттар енгізілді.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БАЛАНС

Біздің мақсатымыз – біздің қызметіміздің қоршаған ортаға теріс әсерін үздіксіз азайту. Қызметіміздің басым бағыттары мыналар болып табылады: парникті газ тасталымдарын басқару, жалындатып жағуды қысқарту, тарихи қалдықтарды кәдеге жарату, жерді құнарландыру және энергия тиімділігін арттыру.

Нысаналы функционалға қол жеткізу мақсатында ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ блогы келесі жобаны іске асыруда:

- ◆ Еңбекті және қоршаған ортаны басқарудың жаңа моделін енгізу

7-қағидат

Қоршаған орта: Іскерлік орталар экологиялық проблемаларды шешу кезінде аса мұқият тәсілдерді қолдауы тиіс.

8-қағидат

Қоршаған орта: Іскерлік орталар үлкен экологиялық жауапкершілікті алға жыл жыту үшін бастамалар көтеруі тиіс.

9-қағидат

Қоршаған орта: Іскерлік орталар экологиялық қауіпсіз технологияларды тарату және дамытуды ынталандыруы тиіс.

COMMUNICATION ON
PROGRESS**ЕСЕП БЕРУШІЛІК**

Біз ресурстарға (энергияны, шикізатты, суды қоса алғанда) үнемді қарау, шығарындыларды, қалдықтарды дәйекті қысқарту және өнімділігі жоғары энергия және ресурс сақтаушы технологияларды енгізу жолымен қоршаған ортаға және қоғамға өз қызметіміздің кері әсерін барынша азайтуға ұмтыламыз.

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 102-29

ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ бойынша қызмет Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі вице президенті мен корпоративті қорталық тәуілестіріледі. Корпоративті қорталық жетістіктерді талдайды және ЕҚОҚ саласындағы болашақтағы қызмет үшін мақсаттар мен міндеттерді және жақсартуға арналған энергиялық тиімділікті анықтайды, өткен кезеңдердегі көрсеткіштер және сала бойынша жетекші халықаралық компаниялардың (IOGP, IPIECA) осыған ұқсас көрсеткіштері бойынша бенчмар-

кинг өткізеді, өндірістік объектілердің аудитін жүзеге асырады. Біз экологиялық салауаттылықты сақтау және қоршаған ортаға келеңсіз әсерлерді азайту мақсатында жаңа практикалар мен технологияларды қолдану мен енгізу мүмкіндіктерін үздіксіз зерттейміз.

ЕҚОҚ бойынша мәселелер ай сайын ҚМГ Басқармасымен ДК отырыстарында тыңдалады, ал бұл басшылармен мамандардың жауапкершілігін арттырады.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК

(GRI) 102-11, 103-2, 103-3, 102-34, 069, 0610, 0612

2017 жылы ЕҚОҚ жағдайын жақсарту жөніндегі жол картасын іске асыруды жалғастырдық, ал бұл 2020 жылға дейінгі кезеңдегі біздің мақсатымызды айқындап берді. Жол картасы тұрақты даму саласындағы негізгі стратегиялық бастамаларды қамтиды.

ҚМГ сақтық шаралары қағидаттарының негізгі ережелерін бөледі (БҰҰ Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Рио-де-Жанейро декларациясының 15-қағидаты, 1992 ж.). Біз жаңа жобалар мен объектілерді іске қосар алдында міндетті түрде әсерлерді бағалау процесінде қоғамдық пікірді анықтау және қоғамдық пікірлерді ескеру мақсатында жоспарланған қызмет және оның мүмкін әсерлері туралы қоғамды ақпараттандыруға бағытталған қоршаған ортаға әсер ететін әсерлерді бағалау (ҚОӘБ) шеңберінде іс-шаралар кешенін өткіземіз. Біз ҚОӘБ жобаларына барлық мүдделі тараптардың қол жеткізуін, ескертулерді және ұсыныстарды қабылдау мен тіркеуді қамтамасыз етеміз. Материалдар халықты жоспарланған іс-шаралармен таныстыру мақсатында жергілікті билік органдарының веб-сайттарына және БАҚ-та орналастырылады. Орхусский орталықтарымен өзара қарым қатынас жасау кезінде жергілікті қауымдастықпен және қоғамдық ұйымдармен консультациялық кездесулер өткізіледі. Біз қауымдастықтың өтініштеріне дереу жауап береміз және Топтың маңызды басымдықтарының бірі ахуалдарды сотқа дейін реттеу болып табылады.

Қызмет ететін өңірлерде қоршаған ортаға өндірістің мүмкін теріс әсерлерін мониторингтеуді жүзеге асырудың негізі тұрақты өндірістік экологиялық бақылау болып табылады.

Есептік мерзім ішінде ұйымдардың қоршаған ортаға әсер етуі бойынша шағымдар экологиялық шағымдарды беру тетіктері арқылы берілген.

1. Атырау қаласы тұрғындарының көше ауасы сапасының нашарлауымен – мұнай өнімдерінің және күйік иісінің пайда болуымен байланысты шағымдары негізінде Атырау облысы Экология департаментімен 2017 жылғы 26 сәуір мен 2017 жылғы 22 маусым аралығындағы мерзімде «АМӨЗ» ЖШС жоспардан тыс тексеру жүргізілді. Тексеру нәтижелері туралы

№06-17/1актісіне сәйкес «АМӨЗ» ЖШС тарапынан бұзушылықтар анықталған жоқ.

Тексеру барысында 2017 жылғы 26–27 сәуір мерзімінде зауыттың жанына орнатылған ауаның сапасын мониторингтеу станциясының көрсеткіштері қаралған, соның нәтижелері бойынша көрсетілген мерзімде шекті-рұқсат етілген концентрациядан асып кету көрсеткіші белгіленбеген. Сонымен қатар тексеру жеке көздер бойынша қоршаған ортаға эмиссиялардың жобалық нормативтерінен асып кетуі анықталмады.

Атырау МӨЗ-да атмосфералық ауаның сапасын бақылайтын төрт автоматты станция жұмыс істейді, бұлар келесі ластағыш заттарды: күкіртті сутегін, көміртегі оксидін, азот оксидін, күкіртті ангидрид, көмірсутектері нбақылайды. Сондай-ақ станцияларда атмосфералық ауаның метеорологиялық сипаттамалары анықталады. Экологиялық қосындардың деректері әрбір 10 минут сайын орталық зауыт зертханасына тапсырылады, «Казгидромет» республикалық мемлекеттік кәсіпорынның Атырау облысы бойынша филиалы АМӨЗ деректер базасына қол жеткізе алады.

2. Атырау қаласы тұрғындарының Атырау МӨЗ санитарлық-қорғаныш аймағына (оның кеңеюіне байланысты) тұрғындардың қоныс аударуына қатысты шағымдары негізінде, 2017 жылы шілдеде ҚР экологиялық заңнамасын сақтауды жоспардан тыс тексеру ашылды. Атырау облысы Қоғамдық денсаулықты қорғау департаменті Мұнайды терең өңдеу кешенін пайдалану (МТӨК) басталғанға дейін тұрғындарды орналастыру толық көлемде аяқталуы тиіс. Қазіргі заманғы 14 технологиялық қондырғылары бар МТӨК құрылысы – бұл зауытты толық жаңартуды аяқтаушы кезең. Атырау МӨЗ тұрғындарды орналастыру бойынша іс-шаралар жоспарын іске асыруды 2016 жылдан бастап жүргізіп келеді. МТӨК толық масштабты пайдалану басталғанға дейін тұрғындарды орналастыру аяқталады (2018 жылғы 1-тоқсан).

ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ РЕСУРСТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯЛЫҚ ТИІМДІЛІКТІ АРТТЫРУ

7 НЕДОРОГОСТОЯЩАЯ И ЧИСТАЯ ЭНЕРГИЯ

Барлығымыз үшін сенімді, тұрақты, қазіргі заманғы және қымбат емес энергия көздеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету.

(GRI) 103-1, 103-2, 103-3, 302-1, 302-2, 302-3, 302-4

Топтың энергия үнемдеуді және энергиялық тиімділікті дамытудың негізгі стратегиялық бағыттары – технологиялық жабдықтардың жаңғырту, энергия үнемдеуші технологияларды енгізу, жылу энергиясын өңдеуді және тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ меншікті өндіру көздерін, соның ішінде ІМГ пайдалана отырып, дамыту.

Қоршаған ортаны қорғау және ҚМГ өндірісінің тиімділігін арттыру саласындағы негізгі міндеттердің бір і-энергиялық тиімділікті артты русаласындағы қызметті жалғастыру болып табылады. Корпоративтік орталық

энергияны тұтыну және энергиялық тиімділік көрсеткіштері бойынша деректерді жинайды және талдайды, прогресті қадағалайды және жақсартуға арналған мүмкіндіктерді сәйкестендіреді, өткен кезеңдердегі көрсеткіштер және сала бойынша ұқсас компаниялардың (IOGP) көрсеткіштері бойынша бенчмаркинг өткізеді.

Компанияның энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділігін арттыру саласындағы қызметі ISO 50001 «Энергетикалық менеджмент жүйесі» халықаралық стандартының әдіснамасына негізделеді, бұл осы қызметті жүйелік басқару бойынша ең озық жалпыға таңылған халықаралық практика болып табылады.

Энергиялық ресурстарды тұтыну

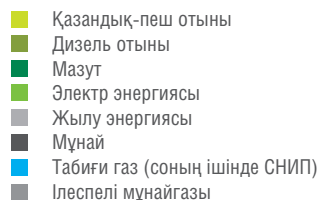
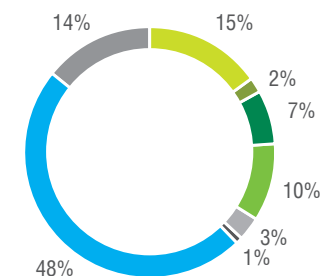
GRI 302-1 есептік мерзім ішінде барлығы 119,42 млн ГДж отын-энергетикалық ресурстар тұтынылды, бұл 2016 жылғы деңгейден 5%-ға жоғары, соның ішінде: электрэнергиясы – 11,45 млн ГДж, жылу энергиясы – 3,45 млн ГДж, табиғи газ – 56, 89 млн ГДж, ПНГ – 17,21 млн ГДж, қазандық- пешотыны 18,27 млн ГДж және энергетикалық ресурстардың басқа түрлері тұтынылды.

2016 жыл мен салыстырғанда энергиялық ресурстарды тұтынудың ұлғаюы ең біріншіден, қаныққан кенорындарда өндірудің суланғандығының артуымен, сондай-ақ ҚР МӨЗ жаңғыртумен байланысты. Соның нәтижесінде мұнайды өңдеу тереңдігін ұлғайту үшін жаңа технологиялық қондырғылар енгізілген.

Энергия ресурстарын жалпы тұтыну

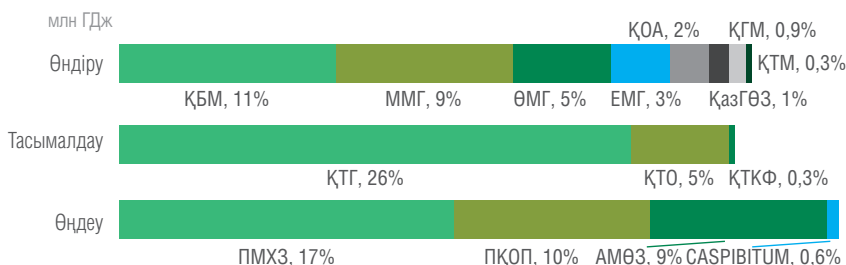

Отын түрлері бойынша энергия ресурстарын тұтыну

Еншілес ұйымдардың энергияны тұтыну үлесі

Қазіргі кезде біз тек ұйымның ішінде энергетикалық ресурстарды тұтынуды есепке алуды жүргіземіз, осыған байланысты осы есепте ұйымның шегінен тыс энергияны тұтыну көрсетілмеген.

Энергия СЫЙЫМДЫЛЫҒЫ

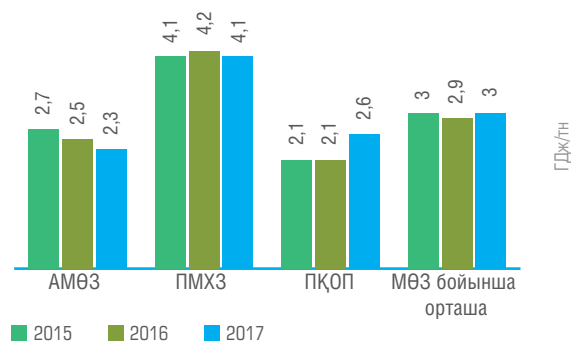
2017 жылы компаниялар тобында орташа алғанда көмірсутегін өндіру бағыты бойынша меншікті энергияны тұтыну өндірілген КСШ тоннасына 1,6 ГДж құрады, бұл IOGP Халықаралық мұнай мен газ өндірушілер қауымдастығының көрсеткіштерімен салыстырғанда (2016 жылы өндірілген көмірсутегінің тоннасына 1,4 ГДж) 16 % артық қалады. Мұнай өндіруде энергия ресурстарын меншікті тұтыну ең біріншіден, қаныққан кенорындарда өндірудің суланғандығының артуымен байланысты.

2017 жылы МӨЗ бойынша орташа алғанда мұнайды өңдеу бағыты бойынша меншікті энергияны тұтыну өңделген мұнайдың тоннасына 3,0 ГДж құрады, бұл еуропалық зауыттың көрсеткіштерімен бір деңгейде екендігін көрсетеді. ПМХЗ-да меншікті энергияны тұтынудың неғұрлым жоғары деңгейі ең біріншіден, мұнай-химия кәсіпорны өңірінің неғұрлым қатаң климаттық жағдайларымен байланысты. ПҚОП-та есептік жылы меншікті энергияны тұтынуды ұлғайту зауыты жаңғыртумен, мұнай өңдеу тереңдігін ұлғайту үшін қолданыстағы технологиялық қондырғыларды қайта жаңартумен және жаңа қондырғыларды салумен байланысты.

КСШ өндіру бағыты бойынша меншікті энергияны тұтыну

Мұнайды өңдеу бағыты бойынша меншікті энергияны тұтыну

Энергия тұтынуды қысқарту

Топтың энергия үнемдеуді және энергиялық тиімділікті дамытудың негізгі стратегиялық бағыттары – технологиялық жабдықтардың жаңғырту, энергия үнемдеуші технологияларды енгізу, жылу энергиясын өңдеуді және тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ меншікті өндіру көздерін, соның ішінде ИМГ пайдалана отырып, дамыту.

Энергия үнемдеу бойынша жүргізілген іс-шаралар арқылы ТЭЖ тұтыну базалық жылмен салыстырғанда 0,7%-ға қысқарды.

Энергия үнемдеу және энергиялық тиімділік бойынша 82 астам іс-шара орындалды, ТЭЖ үнемдеу 833,3 мың ГДж құрады, нақты көрінісі 12,3 млн кВт электрэнергиясы (0,4%), 2,1 мың Гкал жылу энергиясы (0,3%), 7 879 мың м³ табиғи газ (0,5%) және 14,6 мың тонна қазандық-пеш отыны (3,3%) тұтынылды. Осыған байланысты Энергия үнемдеу және энергиялық тиімділік бойынша

2017 жылғы қызметтің нәтижелері

2017 жылы Корпоративтік орталығының энергетикалық аудиті өткізілді. Энергиялық аудит нәтижелері бойынша энергия үнемдеу және энергиялық тиімділік бойынша 11 іс-шара өзірленді. Іс-шараларды енгізудің мүмкін әлеуеті базалық 2016 жылы ТЭР тұтынудың жалпы көлемінен 14,3%-ды құрады.

2018 жылға арналған іс-шаралар:

- 2018 жылы энергия үнемдеу және энергиялық тиімділік бойынша іс-шараларды іске асыру, соның

негізгі іс-шаралар, атап айтқанда технологиялық жабдықтарды енгізу 2017 жылы IV тоқсанында іске асырылған, ал энергия ресурстарының нақты көріністегі экономикалық нәтижесі 2018 жылы ғана байқалады. Аталған іс-шараларды іске асыруға арналған қаржылық шығындар 1 387 млн теңгені (4,25 млн АҚШ долларын) құрады. ТЭЖ сатып алуға жұмсалған қаржылық шығындарды үнемдеу 410,3 млн теңге (1,26 млн АҚШ долларын) құрады.

Компания қызметінің әртүрлі бағыттары бойынша тұтастай 2017 жылы Энергияны үнемдеу бағдарламасын іске асыруда ТЭЖ үнемдеу бойынша келесі нәтижелер алынған:

- Мұнай-газ өндіру – 26,7 мың ГДж;
- Мұнай мен газды тасымалдау – 325,1 мың ГДж;
- Мұнайды өңдеу – 481,5 мың ГДж.

нәтижесі бойынша кемінде 0,8 млн ГДж энергия үнемделеді;

- әлемдік озық зауыттармен салыстырғанда ҚР МӨЗ дамуының жалпы деңгейін талдау үшін Solomon индекстерін бенчмаркингтік зерттеулер өткізуді жоспарлау.
- ЭСКО арқылы энергия үнемдеу саласында инвесторларды тарту бойынша жұмыстарды жалғастыру.

СУ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 303-1, 303-2, 303-3

Барлығы үшін су ресурстары мен санитарияның болуын және рационалды пайдаланылуын қамтамасыз ету.

Қазақстанда сумен қамтамасыз ету проблемасы өзекті болып тұр, елімізде су ресурстарына деген ұлттық тапшылық сезілмесе де, өте күрделі өңірлік су тапшылығы байқалады. Өнеркәсіп су жинау көлемі бойынша ауылшаруашылығынан кейін екінші орында тұр, бұл ретте су жинауды жыл сайын ұлғайту атап айтқанда, мұнай мен газды өндіру және өңдеу саласымен ғана қамтамасыз етіледі. Тұщы су тапшылығы байқалатын өңірлерде мұнай мен газды өндіру операциялық, беделді және экономикалық тәуекелдермен, сондай-ақ су тұтынуды реттейтін нормативтерді қатаңдату нәтижесінде пайдалану және коммерциялық проблемалармен, соның салдарынан тиісті шығындардың ұлғаюымен ілесе жүреді. Осыған байланысты, ҚМГ-нің көптеген еншілес және тәуелді ұйымдары өз қызметін су тапшы және бағалы табиғат ресурсы болып табылатын өңірлерде жүзеге асырады, бұл компания үшін су ресурстарын пайдалануды дұрыс, уақтылы және жан-жақты бағалауда өт емаңызды болып табылады.

ҚМГ тобындағы компаниялардың қызметі су ресурстарын пайдалану бөлігінде корпоративтік орталықта шоғырландырылады, онда еліміздің су ресурстарына компанияның қосынды әсері талданады. Қазіргі күні ҚМГ тобындағы әрбір жеке компанияның қатысу өңіріндегі су ресурстарына тікелей әсері ретінде жеткілікті толық және терең бағалауға мүмкіндік беретін деректерді ұсынудың бірыңғай нысаны әзірленген, бұл әсерлерді компаниялардың барлық тобы масштабында экстраполяциялау керек. ҚМГ Корпоративтік орталығы сонымен қатар жетістіктерді, проблемаларды, тәуекелдерді талдайды, жақсартуға арналған саланы, болашақ қызмет үшін мақсаттар мен міндеттерді анықтайды, су тұтыну динамикасын салыстырмалы талдауды және кеңістікті бөлуді жүргізеді. Кәсіпорындардың тазарту және су жи-

нау құрылыстарына бару мен өндірістік объектілердің аудиті жыл сайын жүргізіледі. ҚМГ компаниялары тобы бойынша су ресурстарын пайдалану жөніндегі ақпарат қауымдастық деректерінің талаптарына (нұсқаулық, стандарттар мен әдістемелер) сәйкес IOGP мен IPIECA қауымдастықтарына есептілікті ұсыну есебінен мұнай-газ саласының шетелдік және халықаралық компанияларымен салыстыру контексінде талдау жүргізіледі. Компания су ресурстарына жүктемені азайту мақсатында жаңа практикамен су үнемдеуші технологияларды қолдану және енгізу мүмкіндіктері үздіксіз зерттеледі.

Сондай-ақ қоршаған ортаны қорғау және бағалы табиғи объектілерді ластауға жол бермеу мақсатында Топтың барлық компаниялары Қазақстан Республикасының су және экологиялық заңнамаларының нормалары мен талаптарын мүлтіксіз сақтайды.

Топ-менеджменттер арасында, сондай-ақ құрылымдық бөлімшелер басшыларының деңгейін дедесу ресурстарын оң тайлып айдалану мәселесінің маңыздылығын түсіну жыл сайын артып келеді. Сондықтан аталған аспектіге үлкен назар аударылады: компаниялар тобында су ресурстарын басқару жөніндегі корпоративтік стандарт әзірленеді, су ресурстарымен байланысты мәселелерді талқылау мен шешу үшін әртүрлі еншілес ұйымдардың мамандары енгізілген функционалды топ құрылған; ЕҚОҚ бойынша Форумда Топ компанияларының бас директорлары үшін 2018 жылы компаниядағы су ресурстарын пайдалану мен қорғау бөлігінде проблемалармен перспективалар бойынша тұсаукесер алғаш рет өткізілді.

* ҚР сумен жабдықтау және су тарту саласындағы экономикалық тәсілдерді талдау /Эк.ғыл.док, проф. Есекина Б.К.редак. – Астана, 2016. -88-бет.

Көздер бойынша бөлумен жиналатын судың жалпы саны

2017 жылы ҚМГ компаниялары тобының жалпы су жинауы 84,5 млн м³ құрады, бұл 2016 жылмен салыстырғанда 4%-ға артық (2016 жылы – 81,3* млн м³). Су жинаудың негізінен ұлғаюы мұнай өңдеу зауыттарына арналған қондырғылар санының және КТО-дан суды сатып алатын субабоненттер санының ұлғаюымен байланысты суды өңдеу (1,5 млн м³) және тасымалдау (1,9 млн м³) бағыттары бойынша орындалды;

Жиналатын судың келесі көздер бойынша мың метр кубқа бөлумен жалпы саны:

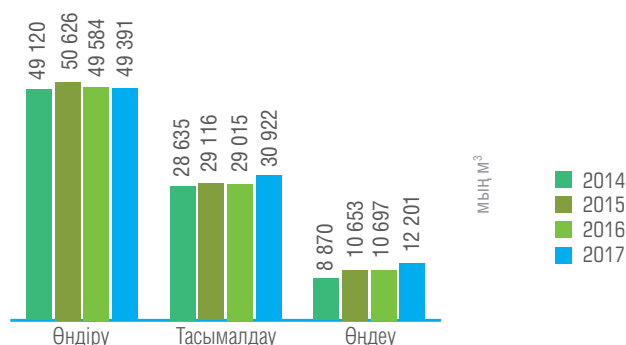
Көзі \ жылы	2014	2015	2016	2017
Беттік көздері	32 478	31663	31707	36813
Жерасты көздері	20 907	23006	23 077	22 875
Қалалық су мен жабдықтау жүйесі	5 072	2686	2 656	3 249
Теңіз	28 168	20987	20275	21369
Басқа кәсіпорындардың ағынды сулары	0**	41	93	87

Ағындысуларсу жинаудың бір бөлігі ретінде тек ПМХЗ-да ғана бар (2017 жылы 87 мың м³) – зауыт өзінің тазарту құрылыстарына басқа кәсіпорындардың ағынды суларын қабылдайды. Компанияда көрсетілген периметрде тікелей жиналған жаңбыр суы бойынша есепке алу жүргізілмейді.

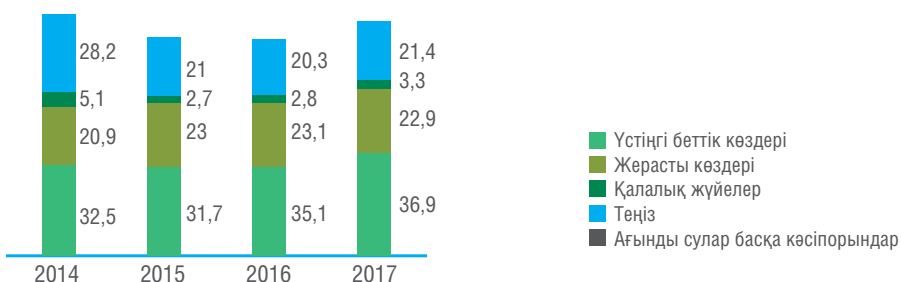
Компаниядағы су ресурстары келесі негізгі қажеттіліктерге: өндірістік, шаруашылықты-ауыз су және ТЭЦ үшін буды өндіру мен суды жинауда (мұнай өңдеу зауыттары үшін) пайдаланылады. Сонымен қатар жиналатын судың бір бөлігі басқа тұтынушыларға пайдаланусыз тапсырылады, сондай-ақ көптеген операцияларда суды тасымалдау мен пайдалану кезіндегі судың техникалық шығыны ілесе жүреді.

Барлау және Өндіру бағыты барынша су шығындары болып табылады – 2017 жылы 1 тонна КСШ өндіру үшін 2,13 м³ су жұмсалған. 2017 жылы мұнайды өңдеу үшін өңделген 1 тонна КСШ өндіру үшін 0,86 м³ су жұмсалған.

Бизнес-бағыттар бойынша су жинау

ҚМГ компаниялар тобы бойынша көздер бойынша суды бөлу мен су жинау, млн м³

* 2016 жылы ТДЕ-дежалпы су жиналу көлемі 78 млн м³ деп көрсетілген, 3 млн м³ айырмашылығы компанияның ішінде жалпы су жинау дықайта есептеу үшін 2016 жылға арналған ҚМГ компаниялары КТО тапсырылған судың көлемі бойынша дұрыс емес деректер берілуі мен байланысты (нақты 8 млн м³ орнына 11 млн м³).

** аталған параметр көрсетілген жылы қадағаланбады.

Өндірістік қажеттіліктерге жұмсалатын судың көлемінен ең үлкен бөлігі (80% артық) қабат қысымын ұстап тұру үшін қабатқа айдалады, қалған 20%-ы мұнай өңдеу, қабаттың гидроаажырауы, ұңғымаларды күрделі жөндеу, өрт сөндіру жүйесін толықтыру және т.б. сияқты өндірістік қажеттіліктерге жұмсалады. Компанияда су шығындары бойынша суды КТО жүзеге асыратын басқа тұтынушыларға тапсыру екінші орында, оның иелігінде Астрахань – Маңғышлақ магистральдық су құбыры бар.

Типі бойынша ұйымдардың субөгеттеріне маңызды әсер ететін су көздерінің жалпы саны:

ҚМГ тобының компаниялары үшін су жинаудың негізгі беттік көздері Каспий теңізі (21,4 млн м³), Волга және Қиғаш өзендері (29,4 млн м³), Орал өзені (5,2 млн м³), Ертіс өзені (1,9 млн м³) және Пятимарский су қоймасы (321 мың м³) болып табылады. Бұл ретте Каспий теңізі мен Ертіс өзені Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 21 қаңтардағы қаулысымен бекітілген ерекше мемлекеттік маңызы бар су объектілерінің тізбесіне енеді. Орал өзені аталған тізбеге енбейді, алайда 2016 жылы қазанда Астана қаласында Қазақстан Республикасы Үкіметі мен Ресей Федера-

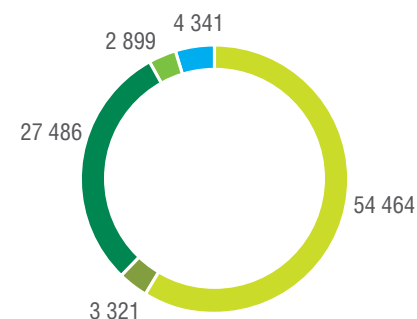
циясы Үкіметі арасындағы Орал трансшекаралық өзені бассейнінің экожүйесін сақтау жөніндегі келісімге қол қойылды. Орал өзені 1971 жылғы 2 ақпанда бекітілген суда жүзетін құстардың мекендейтін ортасы ретінде негізгі халықаралық маңызға ие сулы-батпақты алқаптар туралы конвенцияға және 1992 жылғы 17 ақпанда бекітілген трансшекаралық ағынсуларды және халықаралық өзендерді қорғау мен пайдалану жөніндегі конвенцияға негізделеді.

Пятимарский су қоймасы су айнасының ауданы 5 000 га және Көшім өзені бойында Пятимарский ауылдық қокругі аумағында орналасқан, жергілікті маңызды балық шаруашылығы су қоймаларының тізбесіне енгізілген (Батыс Қазақстан облысы әкімдігінің 2017 жылғы 16 маусымдағы № 176 қаулысы).

ҚМГ Ақтөбе облысы Мұғалжар ауданында орналасқан мұнай-газ конденсатты кенорны – «Өріктау» кенорнында көмірсутекті шикізатты барлауды және өндіруді жүргізеді. Кенорынның үлкен бөлігі тұщы су қорымен белгілі Көкжиде құмында болады.

Көкжиде құмы Батыс Қазақстандағы жерасты суларының қоры бойынша ірі кенорны және ауызсу

Операциялар типі бойынша су ресурстарын пайдалану, мың м³

- Өндірістік қажеттіліктер
- Шаруашылық-ауыз су қажеттіліктері
- Пайдаланусыз берілген
- Техникалық шығындар
- Өндіріс /бу/ЖЭО

сапасы бойынша бірегейі болып табылады. Аумақта Қазақстанның «Қызыл кітабына» енгізілген сирек кездесетін өсімдіктердің эндемикалық түрлері кездеседі. Көкжиденің жерасты сулары Республикалық және халықаралықмаңызыбар мемлекеттік табиғат-қорық қорының геологиялық, геоморфологиялық және гидрогеологиялық объектілерінің тізбесінеенеді (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 18 қарашадағы № 1212 қаулысы).

Жалпы су жинау, мың м ³	Қайтадан пайдаланылатын су көлемі, мың м ³	% Жалпы су жинаудан қайтадан пайдаланатын су	Айналма су көлемі, мың м ³	% жалпы сужинаудан айналма су
84 541	4 331	5,12	296 649	351

2017 жылы ҚМГ тобының компанияларымен қайтадан 4,3 млн м³ су пайдаланылған. Негізінен тазартылған ағынды суларды қайтадан пайдалану мұнай өңдеу зауыттарында қолданылады, онда ағынды сулар арнайы тазарту ғимараттарында механикалық және биологиялық тазартудан кейін қабылдағыштарға (жинақтау тоғандарына) жартылай бұрып жіберіледі, ал қалған бөлігі бұдан әрі қарай

пайдалану үшін зауыттарға кері қайтарылады. Осындай су, ең алдымен, қондырғыларда су айналма жүйесін толықтыру үшін, сондай-ақ өрт сөндіру жүйесін толықтыру, жасыл көшеттерді суару және басқа қажеттіліктер үшін пайдаланылады. ҚМГ зауыттарында суды қайтадан пайдалану проценті 35% құрайды (Өңдеу бағыттары бойынша су жинау көлемінен).

БИОӘРТҮРЛІЛІКТЕРДІ САҚТАУ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГТЕУ

GRI 103-3, 064, 103-2, 103-1, 304-1, 304-2, 304-3, 304-4, 306-5

Мұхиттарды, теңіздерді және теңіз ресурстарын сақтау және тұрақты даму мүддесінде рационалды пайдалану.

Құрлықтағы экожүйелерді қорғау, қалпына келтіру және оларды рационалды пайдалануға ықпал ету, орманды рационалды басқару, шөлейттенумен күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері бұру және биологиялық әртүрліліктердің жойылу процесін тоқтату.

Біз биоәртүрлілік – бұл экологиялық қолайлылық кепілі екенін түсінеміз.

Біз абиотикалық ортамен қатар, қатысу өңірлеріндегі табиғат объектілерін мекендейтін тірі ағзаларға тигізетін өз әсерімізді барынша азайтуға тырысамыз. Бұл үшін біз болашақ қызметті жоспарлау кезінде биоәртүр-

лілікке тигізетін мүмкін әсерлерді бағалаймыз және осы әсерлерді азайту үшін шаралар қабылдауға тырысамыз. Өндірістік операцияларды тікелей жүргізу кезінде ҚР экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес тұрақты экологиялық мониторинг жүргіземіз, бұл ретте ерекше қорғалатын табиғат аумақтарымен қорық аймақтарына жоғары көңіл бөлеміз.

Біз қатысатын өңірлердегі қорғалатын табиғат аумақтары

Республикалық маңызы бар Солтүстік Каспий қорық аймағы

Солтүстік Каспий шығыс бөлігінің айдыны Еділ (ҚР шегінде) және Жайық өзендерінің сағасымен Каспийдің солтүстік бөлігіндегі мемлекеттік қорық аймағына енеді. Каспийдің солтүстік бөлігіндегі сулы-батпақты алқап, әсіресе Еділ, Жайық және Ембі өзендерінің сағасы, сондай-ақ іргелес жағалаумен теңіздің акваториясы Евразиялық континенттегі маңызды суалқаптары болып табылады. Бұл суда жүзетін құстармен су жағасында жүзетін құстардың ұя салуы, түлеуі, маусымдық қоныс аударуы мен қыстап қалу кезеңінде құстарға қолайлы мекен болуын қамтамасыз етеді.

Қазақстанның биоәртүрлілігін сақтау үшін және барлық Евразиялық континент үшін осындай маңызды аумақ тұрақты мониторингтеуді және қазіргі заманғы және тұрақты қорғалатын іс-шараларды жүргізуді талап етеді. ҚМГ Солтүстік Каспийдегі өзінің қызметін бастаған сәттен бастап осы өңірдің табиғат қорғау мәселелеріне назар аударып келеді.

Республикалық маңызы бар Новинский мемлекеттік табиғат (зоологиялық) қорықшасы ҚР Қызыл кітабына енгізілген флора мен фаунаны көбейту үшін оңтайлы жағдай жасау мақсатында құрылған. Қорғау режимі – қорықша режимі.

Республикалық маңызы бар Кендерлі-Қаясан қорық аймағы дуадақтар мен ителгілердің табиғи өсіп-өнуі және мекендеу ортасын сақтау мақсатында құрылған. Беліленген режимдері: қорық режимі, қорықша режимі, реттелетін режим.

Үстірт мемлекеттік табиғи қорығы республикалық маңызы бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жоғары санатына жатады. Қорық мекемесінің мақсаты — Үстірт қыратындағы солтүстік шөлейтті табиғат кешенін, соның ішінде фауна мен флораның бірқатар сирек түрлерін табиғи күйінде сақтау. Қорғау режимі – қорықша режимі.

Жергілікті маңызы бар «Көкжиде – Құмжарған» мемлекеттік табиғат кешенді қорықшасы. Аталған қорықшаның аумағында республикалық маңызы бар мемлекеттік табиғат-қорықша қорының екі объектісі: Көкжиде құмы мен Көкжиде жерасты сулары орналасқан, бұлар республикалық және халықаралық маңызы бар мемлекеттік табиғат-қорық қорының геологиялық объектілерінің тізбесіне енгізілген.

Ерекше қорғалатын табиғат аумақтардың жанында және шекара шегінде орналасқан өндірістік алаңдар

ЕҚТА типі	Шекараның ішінде	Аралас шекара (аумақтың бір бөлігі енеді)	Шекарадан тыс (1-5 км жақын орналасқан)
IUCN I-IV санат	0	0	Қансу
IUCN V-VI санат	Жамбыл Сәтпаев	Жамбыл Қансу Өріктау	Әлібекмола Қожасай
Дүниежүзілік мұра объектілері	–	–	–
Рамсар алқабы	–	–	–

Биоәртүрліліктің негізгі аймақтарына қатысы бойынша өндірістік қызметтің орналасқан жері және масштабы

Учаскесі	Орналасқан жері	Биоәртүрліліктің негізгі аймақтары (КБЗ)	БНА қатысы бойынша орналасқан жері	Келісімшарттық аумақтың ауданы (км ²)	Әсер етуді азайту бойынша Жоспары
Қансу	Маңғыстау облысы Қарақия ауданы	Кендерлі-Қаясан қорық аймағы және Үстірт мемлекеттік қорығы	Қорық аймағында және қорыққа жақын орналасқан	4 374,6	Биологиялық мониторинг
Өріктау	Ақтөбе облысы Мұғалжар ауданы	Жергілікті маңызы бар «Көкжиде – Құмжарған» мемлекеттік табиғаткешенді қорықшасы	Аумақтың бір бөлігін енгізеді	239,9	Гидрогеологиялық мониторинг
Әлібекмола және Қожасай	Ақтөбе облысы Мұғалжар ауданы	Көкжиде құмы мен Көкжиде жерасты сулары	Жақын орналасқан	156,5	Гидрогеологиялық мониторинг
Жамбыл	КСКМ Атырау ауданы	КСКМ ерекше экологиялық сезімталды аймағы, Новинский қорықшасы	Қорық аймағында орналасқан және аумақтың бір бөлігін енгізеді	1 935,2	Тұрақты экологиялық мониторинг, теңіз мұнай операцияларын жүргізу кезіндегі шектеулер
Сәтпаев	КСКМ Атырау ауданы	КСКМ ерекше экологиялық сезімталды аймағы	Қорық аймағында орналасқан	1 481	Тұрақты экологиялық мониторинг, теңіз мұнай операцияларын жүргізу кезіндегі шектеулер

2017 жылы ерекше қорғалатын аумақтармен және қорық аймақтарымен жақын немесе шекаралас орналасқан учаскелерде Сәтпаев теңіз блогында ұңғымаларды барлау-бұрғылау жүргізілді. Аталған ауданда қызметтің қазіргі заманғы кезеңінде техногенді әсер шамалы және жабайы жануарлар мен құстардың өздерінің мекендей-

тін аумағында еркін ұшулары мен жүрулеріне кедергі жасамайды. Барлау-бұрғылаудың барысында келесі жұмыс түрлері: бұрғылау қондырғыларын монтаждау, ұңғымаларды бұрғылау мен сынау, кеме жасау сияқты жұмыстар қоршаған ортаға әсерін тигізеді. Келесілер: теңіздегі құрылыс мерзімінде судағы өлшенділер кон-

центрациясының артуы, түптегі шөгінділердің табиғи құрылымының бұзылуы, соның ішінде қарқынды кеме құрылысының әсері, физикалық шу әсері келеңсіз факторлар болып табылады.

Теңіз деңгейі көтерілгенде су жайылған аймақта болатын жағалаудағы мұнай кенорындарының тарихи ұңғымалары теңіз ортасына әсер етудің тағы бір көзі болып табылады. Көп жылғы фондық зерттеулер нәтижесі бойынша әсерлер әсер ету кеңістігі мен уақыт бойынша оқшауланған, теңіз ортасының жағдайына маңызды келеңсіз әсерін тигізбеді. ҚМГ-да осы ұңғымаларды кезең-кезеңмен іске асыру жоспары әзірленген және іске асырылып жатыр.

«Қансу» учаскесі Маңғыстау облысы Қарақия ауданында орналасқан, Кендерлі-Қаясан қорық аймағының шегінде жартылай орналасқан және Үстірт мемлекеттік табиғат қорығымен шекараласады (учаске шекарасынан 2 км буферлік аймақ). 2016 жылы учаскеде геологиялық-барлау жұмыстары жүргізілмеді.

Өріктау, Әлібекмола және Қожасай ҚР Ақтөбе облысы Мұғалжар ауданында орналасқан. «Өріктау» кенор-

нының келісімшарттық аумағының солтүстік-батыс бөлігі Көкжиде құмында орналасқан, сондай-ақ кенорын жергілікті маңызы бар «Көкжиде – Құмжарған» мемлекеттік табиғат кешенді қорықшасымен шекаралас жатыр. Жерасты суларының ластануына жол бермеу мақсатында Топтағы компаниялар қызметінің аймағында, сондай-ақ Келісімшарттық аумақта іргелес жатқан Көкжиде құмды алқабының аймағында қоршаған орта жағдайын тұрақты бақылау бойынша жұмыстар жүргізіледі.

«Жамбыл» және «Сәтпаев» учаскелері Каспий теңізінің солтүстік бөлігінде орналасқан. Келісімшарттық аумақтар Каспий теңізінің қорық аймағының шегінде, сондай-ақ Новинский қорықшасының шегінде жартылай орналасқан, бірақ өндірістік алаңдар экологиялық сезгіш аймақтарға жанаспайды. Аталған учаскелерде экологиялық сезгіштігі жоғары кезеңде өндірістік операцияларды өткізуге шектеулер сақталмайды (3-қосымша. Каспий теңізінің табиғат ресурстарының экологиялық сезгіштік деңгейі). Учаскелер акваториясын зерттеу кезеңінде қандай да бірауыт қу табиғи құбылыстар, алаңдаушылық немесе жоғары назар қоюды тудыратын қоршаған ортаның жағдайы немесе табиғи емес сипаттағы факторлар тіркелген жоқ.

2017 жылы биоәртүрлілікті сақтауға қосқан біздің үлесіміз:

- 2017 жылы флора мен фаунаны сақтауға жұмсалатын шығындар 121,7 млн теңгені құрады. Негізінен бұл шығындар аумақты көгалдандыруға және құнарландыруға жұмсалған.
- Бұзылған жерлердің топырақ құнарлығы қалпына келтірілді – 4,9 км² (2016 жылы 149,2 км). «Ембімұнайгаз» АҚ топырақ құнарлығын қалпына келтіру жобасын әзірледі, соған сәйкес орташа мерзімді перспективада 1 364,4 км² тарихи бұзылған жерлердің топырақ құнарлығы қалпына келтіру жоспарланып отыр.
- Бекіре балық түрлерін шығару 4 700 мың теңгеге (2016 жылы 508,35 мың теңге) жоспарланған.

Ерекше қорғалатын табиғат аумақтарының флорасы мен фаунасының түрлері

Флора мен фаунасының түрлері	Кендерлі-Каясан мемлекеттік қорық аймағы (түрлерін)	Үстірт мемлекеттік табиғат қорығы (түрлерінің саны)	Новинский қорықшасы (түрлерінің саны)	Каспий теңізінің солтүстік бөлігінің қорық аймағы (түрлерінің саны)	«Көкжиде – Құмжарған» мемлекеттік табиғат кешенді қорықшасы (түрлерінің саны)
Өсімдігі	20 (13)	336 (5)	4	229 (54)	94
Құстар	10	166 (18)	27	466 (63)	75
Жануарлар, соның ішінде	18		3		
сүтқоректілер	17	29 (8)		125 (41)	44
бауырымен жорғалаушылар		15 (1)		20 (9)	8
Балықтар				133 (27)	

* жақшаларда: ҚР Қызыл кітабына енгізілген түрлерінің саны

МҰНАЙДЫҢ ТӨГІЛУІНІҢ АЛДЫН АЛУ ЖӘНЕ ДАЙЫНДЫҚТЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

GRI 103-1, 103-2, 103-1, 306-3

Қалалар мен елді мекендердің ашықтығын, қауіпсіздігін, тіршілікке бейімділігін және тұрақтылығын қамтамасыз ету.

Мұхиттарды, теңіздерді және теңіз ресурстарын сақтау және тұрақты даму мүддесінде рационалды пайдалану.

Құрлықтағы экожүйелерді қорғау, қалпына келтіру және оларды рационалды пайдалануға ықпал ету, орманды рационалды басқару, шөлейттенумен күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері бұру және биологиялық әртүрліліктердің жойылу процесін тоқтату.

Мұнайдың апатты төгілуін жоюға (МАҚЖ) тұрақты дайындық біз үшін негізгі басымдық болып табылады.

Біздің Теңіздегі операцияларымыз

Каспий теңізі бірегей табиғат объектісі болып табылады, оның сезгіш экожүйесіне әсіресе мұнай ластанулары қатты әсерін тигізеді. Біз теңіздегі мұнай операцияларын жүргізу кезінде экологиялық қауіпсіздікке жоғары талаптар қоямыз: кез келген жұмысты бастар алдында келісімшарттық аумақтарда фонды экологиялық зерттеулер жүргіземіз, біздің әлеуетті әлеуметтік және экологиялық әсерлерімізді бағалаймыз, сондай-ақ операцияларды жүргізу уақытында және операцияларды жүргізгеннен кейін әсер ету мониторингісін, эмиссиялар мониторингісін және апатты оқиғалар мониторингісін жүзеге асырамыз.

Біз теңізді бұрғылау операцияларын бастар алдында мұнайдың барлық мүмкін апатты құйылуын жоюға тұрақты дайындықты қамтамасыз етеміз. Жұмыстар аяқталған соң жойылған ұңғымаларды үздіксіз экологиялық мониторингтеу жүргіземіз. Келісімшарттық аумақтарда теңіз учаскелеріне арналған экологиялық мониторингтеу бағдарламасы бойынша ұңғымаларды сүңгуірмен тексеру енгізіледі. Келісімшарттық аумақтарда жойылған ұңғымаларды мониторингтеу: атмосфералық ауаның сапасын, теңіз суының және түпкі шөгінділердің ластануын, биоәртүрлілік жағдайын, сондай-ақ зертханалық-аналитикалық жұмыстарды, жойылған ұңғымалар сағасын фотоға түсіру және бейнетүсірілім жасауды қадағалау енгізеді.

Біз теңіздегі операциялар кезінде келесі қағидаттарды сөзсіз ұстанамыз:

- ◆ Жобалық шешімдерді қатаң сақтау;
- ◆ «Нөлдік тасталым» қағидаты – барлық қалдықтар және ағынды сулар жағалауға шығарылады;
- ◆ Балық қорғайтын құрылғылармен барлық жүзу құрылғыларын және льяльных сулардың болмауын қамтамасыз ету;
- ◆ Уылдырық шашукезеңінде-1 сәуірден бастап 15 шілдеге дейін өндірістік операцияларды өткізугетыйым салу;
- ◆ Өндірістік кемелермен балық аулауға тыйым салу;
- ◆ Түнгі уақытта ұңғымаларды сынауға және көмірсутекті шикізатты жағуға тыйым салу;
- ◆ Арнайы пайдалану режимін сақтау.

Топта төтенше жағдайларға, соның ішінде мұнайдың төгілуіне жедел және тиімді ден қоюды қамтамасыз ету, олардың зардаптарын жою бойынша тиісті операцияларды орындау жүйесі қолданылады. МАҚЖ-қа дайындық деңгейін арттыру үшін практикалық және теориялық сабақтарды, персоналдың практикалық дағдыларын жетілдіруге арналған әртүрлі деңгейдегі жаттығулар мен оқу-жаттығуларды тұрақты түрде жүргіземіз.

Біз есептік мерзім ішінде Сәтпаев учаскесінде теңіз бұрғылау ұңғымаларына бұрғылауды жүргіздік, сол үшін

Практикадан үлгі**Қазтеңізкөлікфлоты Баутино порты акваториясында мұнайдың апатты төгілуін жою (МАҚЖ) жөніндегі оқу-жаттығу өткізді**

2017 жылғы 27 маусымдағы оқу-жаттығу сәтті өткізілді.

ҚМГ компаниялар тобына енетін «Қазтеңізкөлікфлот» ұлттық теңіз кеме компаниясы КСКМ-де Сәтпаев учаскесінде барлау-бұрғылау кезіндегі МАҚЖ білдіреді. «Қазтеңізкөлікфлот» бұрғылау жұмыстарын бастағанға дейін мұнайдың апатты құйылуларын жою (МАҚЖ) жөніндегі оқу-жаттығу өткізді. Оқу-жаттығуға 4 кеме қатысты: теңіз операцияларын қолдайтын 2 мамандандырылған көпфункционалды кеме, сондай-ақ буксир мен баржа. Құйылудың мүмкін болатын нақты жағдайына барынша жақын оқиға сипатталды, кеме үлгі бойынша арнайы жабдықты пайдалана отырып, мұнайдың апатты құйылуларын жойды. «Қазтеңізкөлікфлот» кеме экипажы мен жағалау персоналы жоғары

дайындықты, біліктілікті және құзіреттілікті таныта білді.

Мұнайдың апатты құйылуларын жою жөніндегі қызметтер теңіз кенорындарын барлау мен өндіру бойынша жұмыстар жүргізу кезінде теңіз операцияларының ажырамас бір бөлігі болып табылады. Осындай қызметтің мақсаты – теңіз бетіне мұнайдың жылыстап ағуы немесе соның салдарынан құйылуымен байланысты теңіздегі төтенше апатты жағдайларға жол бермеу. Себебі мұндай апаттар теңіз экологиясы үшін ауыр зардаптарға, сондай-ақ адамдардың өмірі мен денсаулығына келеңсіз әсер етуі мүмкін.

теңіздің ластануын болдырмау бойынша арнайы бағдарлама әзірленген. Бағдарлама теңіз ортасын қорғауға, су жайылған аймақтан сақталатын материалдарды, қоршаған ортаға зиянын тигізуге қабілетті бұрғылау ерітінділерін мен өзге заттарды алып шығу, теңізді және өзге шаруашылықты қызметті заңға сай пайдалануға арналған іс-шараларды енгізеді.

Біз мүмкін құйылулар пайда болған жағдайда тиісті жаттығулар жүргіземіз және 1 мен 2 деңгейдегі мұнай құйылулары бойынша арнайы компаниялармен шарттар жасасамыз. 3 деңгейдегі құйылу болған жағдайда

теңіз мұнай кенорындарындағы апаттарды жоюға маманданған «Oil Spill Response Limited» халықаралық қауымдастығымен келісім жасалады.

KMG еншілес ұйымы Systems & Services ЖШС (бұдан әрі – KMG S&S) МАҚЖ үшін арналған ҚР жалғыз арнайы объектісі – Атырау облысындағы Солтүстік Каспий экологиялық ден қою базасын (бұдан әрі – СКЭДБ) иеленеді.

Есептік мерзім ішіндегі теңізге құйылулардың нольдік деңгейі.

Жерүсті объектілері

GRI 306-3

Құбыр жолдарының тұтастығын қамтамасыз ету – Компанияның өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздігі саласындағы саясатының басым бағыттарының бірі.

Апаттылық деңгейі өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы және аталған бағыттағық олданыстағы жүйелік жұмыстар саласындағы шаралар тиімділігінің негізгі көрсеткіші болып табылады. Мұнай құйылуларының жалпы саны 2017 жылы алдыңғы жылдың деңгейімен салыстырғанда 81%-ға азайды, 2017 жылы құйылған мұнайдың көлемі 1749,65 тоннаны құрады, ал бұл өткен жылғы көрсеткіштен біршама жоғары. Аталған нәтижелер тозған құбырларды ауыстыруға және баяулату тәсілі арқылы құбырларды жемірілуден қорғауға бағытталған «Барлау және өндіру» бизнес-бағыты бойынша Компанияның ЕТҰ-да кәсіпшілік құбыр жолдарының сенімділігін арттыру жөніндегі бағдарламаларды іске асыру қорытындысы болып табылады.

Аталған бағдарламаларды табысты орындау мұнайдың төгілу санын азайтуға, соның салдарынан топырақтың ластану ауданын азайтуға тікелей әсерін тигізеді.

Мұнайдың құйылу көлемі (жерүсті объектілері)

2017 ж.	1 749,65
2016 ж.	1 619,93
2015 ж.	4 527,06

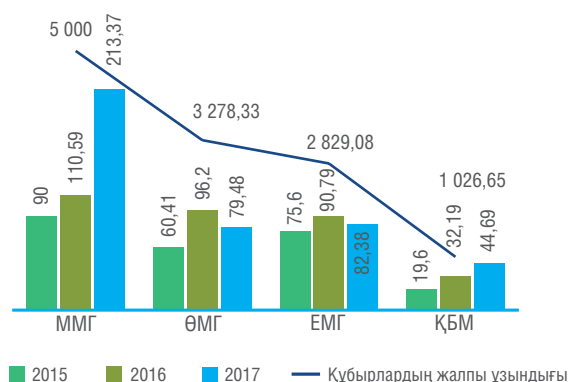
Есептік жылы ішінде тозған кәсіпшілік құбыр жолдарының (3219,7715 км, 2016 ж.) 41923,492 км ауыстырылған. Құбырларды ауыстыру кезінде сапасы неғұрлым жоғары құбырларды, көбінесе коррозиялық төзімділігі жоғары құбырларды, қорғаныш жабыны бар және металл емес (шыны пластикті) құбырларды пайдалану ұсынылады.

2012–2017 жылдар аралығында «ҚазТрансОйл» АҚ-та құбырлардың техникалық жағдайының себебі бойынша апат тіркелмеген («ҚазТрансОйл» АҚ мұнай құбырларының жалпы ұзындығы – 5 377,3 км).

Уәкілетті органдардың тексерулері мен расталған статистикалық деректер «ҚазТрансОйл» АҚ құбыр жолдары жүйесінің пайдалану сенімділігі туралы растайды.

Құбыр жолдары жүйесінің апатсыз жұмыстарының маңызды буыны оның техникалық жағдайын қазіргі заманғы диагностикалау болып табылады. Құбыр жолдарының ақауларын анықтау және жедел жою мақсатында 2012–2017 жылдар аралығында компанияда қазіргі заманғы диагностикалық жабдықтарды қолдана отырып, мұнай құбырларының 4 874,07 км-не құбыршілік және сыртқы диагностикалауды жүргізу (жалпы ұзындығының 91%-ы) қамтамасыз етілді.

Кәсіпшілік құбыр жолдарын қайта құру (ауыстыру), км

Есеп туралы

Тұрақты болашақ құра отырып

Корпоративтік басқару

«ҚазТрансОйл» АҚ-та пайдаланылатын коррозияға қарсы қорғау құралдарының тиімділігі 2012–2017 жылдар аралығында магистральдық мұнай құбырларында коррозиялық себептерінің болмауын растайды.

Құқық қорғау органдарымен тығыз өзара әрекеттесу кезінде 2012 жылдан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ компаниясының құбырларын қылмыстық заңсыз кесу оқиғаларының алдын алады. 2013 жылы жылына бірнеше оншақты және тіпті 17 фактіге дейін құбырларды заңсыз кесу санын азайтуға қол жеткізілді; 2014 жылдың қорытындылары бойынша құбырларды заңсыз кесудің 12 оқиғасы анықталған; 2015 жылы құбырларды заңсыз кесудің 14 оқиғасы жасалған; 2016 жылы – құбырларды заңсыз қосудың 3 оқиғасы, ал 2017 жылы құбырларды заңсыз кесудің 6 оқиғасы анықталған.

«ҚазТрансОйл» АҚ құбыр жолдары жүйесін пайдалану және қызмет көрсетуде мерзімдік анықталатын шамалы ауытқулар жүйелік бұзушылықтар болып табылмайды, құбыр жолдары жүйесіне және республика тұрғындары үшін зардаптары сезілмейтіндей барынша қысқа мерзімде жедел түрде жойылады.

Рұқсат етілмеген кесулер

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ ЖӘНЕ АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАНЫҢ САПАСЫ

GRI 103-1, 103-2, 102-21, 103-3

Климаттың өзгеруімен және оның зардаптарымен күрес бойынша шұғыл шаралар қабылдау.

Әлемдік энергетикалық жүйе соңғы он жыл ішінде күрделі өзгерістерді сезінуде, біріншіден, экономикалық өсім байқалатын дамушы елдер тарапынан энергия ресурстарына деген сұраныстың өсуімен байланысты, ал екінші жағынан, отынның қазба түрлерін пайдаланудан қоршаған ортаға өсуші жүктеменің өсуіне байланысты. Себебі біз энергияға деген әлемдік сұраныстың артуын қанағаттандыру үшін мұнай мен табиғи газды ұлғайтуға тырысамыз. Біз табиғат қорғау заңнамасының талаптарын сақтай отырып, табиғат ресурстарын оңтайлы пайдалана отырып және табиғат қорғау қызметін жетілдіре отырып, өз қызметіміздің қоршаған ортаға келеңсіз әсерлерін барынша азайту жөніндегі іс-шараларға басты назар аударамыз.

Парниктік газ шығарындылары бойынша сандық көрсеткіштер Топтың 17 еншілес ұйымын қамтиды, парниктік газ шығарындылары жылына 20 000 тоннадан астам CO₂ – баламасын құрайды және 2018–2020 жылдары парниктік газ шығарындыларына арналған квоталарды бөлудің ұлттық жоспарына енгізілді. Биомассаны өртеуден немесе оның ыдырауынан болатын CO₂ шығарындылары ескерілмейді.

ҚМГ корпоративтік орталық деңгейінде парниктік газ шығарындылары және атмосфераға ластағыш заттардың бөлу саласында еншілес және тәуелді ұйымдардың қызметін басқарады, эмиссияларға рұқсат алу, парниктік газ шығарындыларына квота алу, газды жағуға рұқсат алу және т.б. сияқты қызмет түрлерін жүргізуге арналған барлық қажетті рұқсат етуші құжаттарды уақтылы алуды қадағалайды. Біз атмосфералық ауаны қорғау, ластағыш заттардың және парниктік газ шығарындылары көздерін түгендеу, жобалық құжаттаманы дайындау, өндірістік экологиялық бақылау мен мониторингтеуді

ұйымдастыру, ластағыш заттар шығарындыларын азайтуға әкелетін жабдықтарды жаңғырту бойынша табиғатты қорғау іс-шараларын әзірлейміз.

Мұнай өңдеу зауыттарында жаңғырту жүргізіледі, бұл соңғы тұтынушыдан бастап атмосфераға ластағыш заттар шығарындыларын азайтуға, К4 және К5 экологиялық класс талаптарына сай келетін сапалы мұнай өнімдерін шығаруға мүмкіндік береді.

2018 жылы атмосфералық ауаға бөлінетін шығарындыларды басқару жөніндегі ҚМГ Корпоративтік стандартын бекітуді жоспарлап отырмыз және онда атмосфераға зиянды әсерлерді қысқарту бойынша қызметті басқарудың негізгі қағидаттары анықталады.

ЭКСПО шеңберінде Future energy Forum панельді сессияларында мүдделі тараптарға ҚМГ Тобының экологиялық тұрақтылықты қамтамасыз ету және көміртегіні қадағалау жөніндегі ҚМГ қызметі туралы ақпаратты жарияладық, бұл компанияның сарапшыларымен бағаланған. Біз болашақта CDP Климаттық бағдарламасы шеңберінде парниктік газ шығарындылары бойынша есеп береміз.

Біз атмосфералық ауаға әсерлерді азайту бойынша өндірістік объектілердің қызметін жақсарту жұмыстарын жалғастыра береміз. Біз еліміздің нормативтік заңнамалық базасын жетілдіруге белсене қатысамыз, эмиссияларды басқару жөніндегі жұмыс тобының отырыстарын өткіземіз, климаттың өзгеруімен байланысты форумдарға және конференцияларға қатысамыз, шығарындыларды қысқарту бойынша стратегияларды іске асырудағы өз мүмкіндіктерімізді арттыру үшін біліміміз мен дағдыларымызды жетілдіреміз.

ПАРНИКТІК ГАЗ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ

GRI 305-1, 305-4, 305-5, 305-6, 066

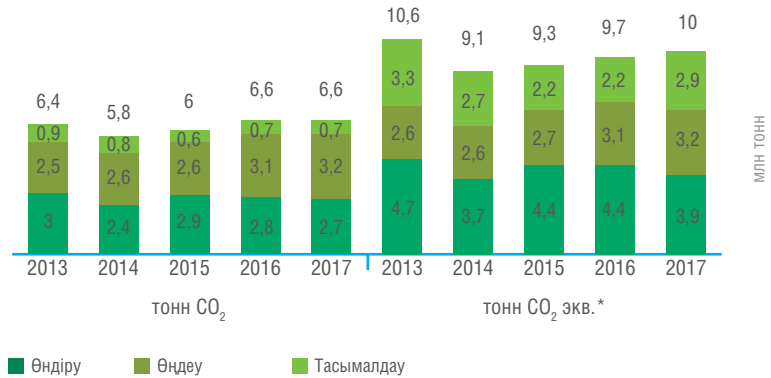
Біз тікелей парниктік газ шығарындыларын есепке алуды жүргіземіз, деректер тексеріледі және уәкілетті органға жыл сайынғы негізде тапсырылады. Квоталарды бөлудің ұлттық жоспарына енгізілген ұйымдар қондырғылардың паспорттарын тексереді және мониторингтеу жоспарының сенімділігін растайды.

Парниктік газ эмиссияларын есептеу уәкілетті орган бекіткен парниктік газ шығарындыларын есептеу бойынша әдістемелік нұсқаулықтар негізінде жүргізіледі және келесі парниктік газдарды: көмірқышқылгазы (CO₂); метан (CH₄); азот қышқылы(N₂O); перфторкөмірсутегілері (ПФУ) жабады.

Парниктік газ шығарындыларын мемлекеттік реттеу (CO₂) көмірқышқыл газ шығарындыларының көлемі бойынша жүзеге асырылады. 2017 жылғы нәтижелер бойынша ҚМГ компаниялары тобындағы көмірқышқыл газ шығарындыларының көлемі 6,57 млн тонна (2016 жылы 6,53 млн) болды. Шығарындылардың шамалы ұлғаюуы есептілік шекарасының кеңеюімен байланысты (17 ЕТҰ – 2017 жылы, 15 ЕТҰ – 2016 жылы).

Көмірсутегі шикізатын өндірудің ұлғаюуына және мұнай өңдеу зауыттарын жаңғыртуға қарамастан парниктік газ шығарындыларының деңгейі CO₂ баламасы Компанияда

Қызметтің бағыттары бойынша парниктік газ шығарындылары

* CO₂ баламасы – парниктік газдардың жаһандық жылу әлеуетін өлшеу бірлігі. Көмірқышқыл газы оның көмегімен қалған парниктік газдар бағаланатын эталон болып табылады. Ел Әдістемелерінде метан үшін жаһандық жылу коэффициенті – 21 және азот қышқылы үшін – 310 қолданылады.

соңғы 5 жыл ішінде базалық 2013 жылдың деңгейінен 5% төмен болып келеді, ал бұл газды жалындатып жағудың қысқаруымен, соған сәйкес метан шығарындыларының азаюымен, энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділік бойынша іске асырылатын іс-шаралармен байланысты. Алайда тоннаға шаққандағы CO₂ шығарындылар деңгейі базалық 2013 жылдың деңгейінен 2%-ға жоғары.

Парниктік газ түрлері бойынша шығарындылардың жалпы көлемі

Парниктік газдар	2013		2014		2015		2016		2017	
	мың т	мың т CO ₂ экв.	мың т	мың т CO ₂ экв.	мың т	мың т CO ₂ экв.	мың т	мың т CO ₂ экв.	мың т	мың т CO ₂ экв.
CO ₂	6 420	6 420	5 850	5 850	6 027	6 027	6 527	6 527	6 569	6 569
CH ₄	178	4 131	142	3 195	149	3 132	147	3 062	163	3 391
N ₂ O	0	33	0	20	0	106	0	88	1	77
ПФУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Жиынтығы:	6 598	10 584	5 992	9 064	6 176	9 266	6 675	9 678	6 732	10 037

2017 жылы «Көмірсутегілерін өндіру» бизнес бағыты бойынша парниктік газ шығарындыларының тікелей көлемі 2,57 млн тонна CO₂ құрайды, ал бұл өткен жылдың деңгейінен 2%-ға төмен (2016 жылы 2,62 млн тон-

на). Энергиялық тиімділігін арттыру бойынша қолданылатын шаралар арқылы өндірілген көмірсутегі шикізаты көлемінің өсуі кезінде де CO₂ шығарындылар қарқындылығының көрсеткіші азаяды.

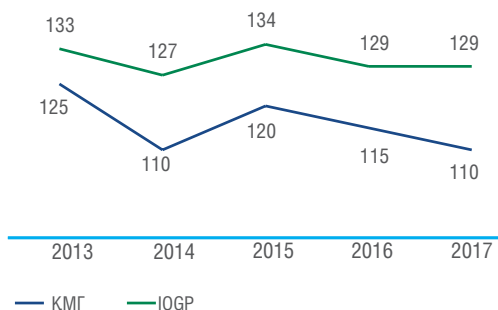
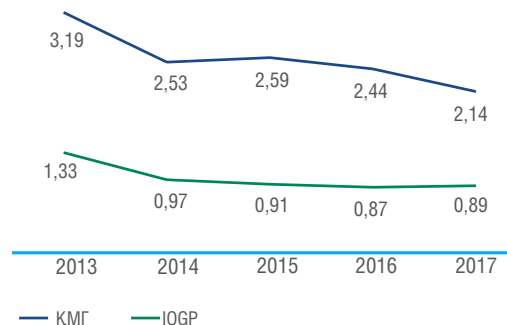
Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

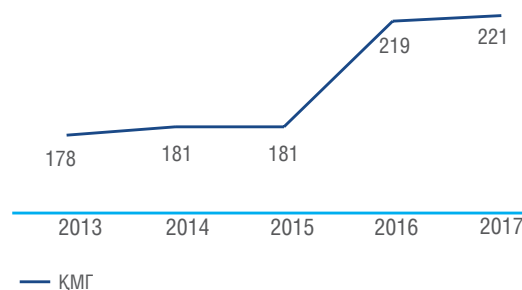
Қосымшалар

Өндірудегі CO₂ шығарындылар қарқындылығы**Өндірудегі CH₄ шығарындылар қарқындылығы**

Біз ағымдағы жылдан бастап «көмірсутегілерін өндіру» бизнес бағыты бойынша метан шығарындылар (CH₄) қарқындылығын есептей бастадық. Соңғы 5 жыл ішінде метан шығарындылары 30 %-ға қысқарды, бірақ шығарындылар қарқындылығы орташа салалық көрсеткіштерден жоғары. Жалындатып жағуды қысқарту жөніндегі іс-шараларды іске асыру бойынша аталған көрсеткішті азайту нәтижесі күтіліп отыр.

«Өңдеу» бизнес бағыты бойынша мұнайды терең өңдеудің өсуіне байланысты соңғы екі жылда шығарындылардың қарқын алуы байқалады.

Қазіргі кезде мұнайды тасымалдау бағытында тек бір компания ғана ұсынылғандықтан, ал ұсынылған ұйымдардың газды тасымалдау бағытында ПГ шығарындыларының көлемі мен газды тасымалдау көлемінің сәйкес келмеуіне байланысты «тасымалдау» бизнес бағыты бойынша қарқындылықты есептеу жүргізілмейді.

Мұнай өндеудегі шығарындылар қарқындылығы**Метанның кемуін тікелей анықтау бойынша жоба**

Біздің өндірістік объектілерімізде метанның кемуін анықтау және сандық өлшеу бойынша 2015–2016 жылдары ішінде Қоршаған ортаны қорғау агенттігі мен «Carbon Limits» норвегиялық компаниясымен бірігіп жүргізілген пилоттық жобалар нәтижесінде біз 2017 жылы Жаһандық Метандық Бастамашылық (ФМБ) жобалау желісіне кірдік. Біздің компанияның бастамасы бойынша Астана қаласында Жаһандық Метандық Бастамашылық (ФМБ) өкілдерінің Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің қызметкерлерімен, ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдарының қызметкерлерімен таныстыру кездесуі өткізілді. 2017 жылы Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі ФМБ мұнай мен газ ішкі комитеті ретінде енгізілді.

Ынтымақтастықты жалғастыра отырып, 2018 жылы Компанияның жаңа өндірістік объектілерінде метанның кемуін анықтау бойынша жаңа жобаларды жүргізу, сон-

дай-ақ Жаһандық Метандық Форумға қатысу жоспарланып отыр.

Мұнай өңдеу зауыттарын жаңғырту шеңберінде парниктік газ шығарындыларын қысқарту бойынша, буды рекуперациялау қондырғыларын іске қосу, жаңа резервуарларда қалқымалы қақпақтар орнату сияқты бірқатар іс-шаралар жүргізіледі. Шығарындыларды азайту энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділік бойынша, қазандықтағы дизель отынды газға ауыстыру, газ турбиналы жетегі бар компрессорлық станцияларды КС жүктеуді оңтайландыру, технологиялық жабдықтарды қайта құру, көлікті (арнайы техниканы) газға ауыстыру, артық ауаның шектеулі мәнін анықтау үшін цирконийлі датчиктерді орнату (пештегі жалындатып жағу кезінде отыншығынын азайту) сияқты іс-шараларды іске асыру нәтижесінде байқалады.

Практикадан мысал**Парниктік газ шығарындыларын қысқарту**

Н. Шманов атындағы мұнай айдау станциясын (МАС) қайта жаңарту барысында атмосфераға зиянды шығарындылардың шығып кетуін болдырмау үшін «ҚазТрансОйл» АҚ Атырау облысында буды рекуперациялау қондырғысын пайдалануға енгізді, оның міндеті мұнайды толтыру, тасымалдау және сақтау кезінде пайда болатын жеңіл көмірсутектердің буын өңдеу болып табылады. Нәтижесінде атмосфераға таза ауа бөлінеді, сол уақытта көмірсутектің бөлшектері ұсталып, сіңіретін сұйықтық қолдану арқылы резервуарға қайтып келеді.

2017 жылы «ПКОП» ЖШС ағызу эстакадасының ағызу құбырларынан буды құру құрылғыларымен байланысты буларды рекуперациялау қондырғысын реттеп іске қосу жұмыстары жүргізілді.

АМӨЗ-де жаңғырту шеңберінде көмірсутек газын рекуперациялап, теміржол цистерналарына ашық түсті мұнай өнімдерін такттік құю автоматтандырылған қондырғысын салу жүргізілуде, оны пайдалануға енгізу

қю операциялары кезінде атмосфераға көмірсутектердің шығынын азайтуға мүмкіндік береді және қоршаған ортаға парникті газдардың шығарындыларын алдын алуға септігін тигізетін болады.

Компания өз қызметінде озонды бұзатын заттардың шығарындыларына жол бермейді, бұл климаттың өзгеруіне алып келеді. Мерзім-мерзіммен бақылау және мониторинг жүргізіледі.

Атмосфералық ауаның сапасы

GRI 102-48, 103-2, 305-7

Біз операциялар мен өндірістік процестер нәтижесінде түзілетін ластағыш заттардың атмосфераға бөлетін шығарындыларын азайту бойынша экологиялық мониторингтеу жүргіземіз және шаралар қабылдаймыз.

2017 жылы Топтар бойынша барлықластағышзаттардыңшығарындыларыныңнормативтік көлемі 256 мың тоннаны (2016 жылы 241 мың тоннаны) құрады. Пайдалануға жаңа көздердің енгізілуімен байланысты шыға-

рындылардың шамалы ұлғаюы байқалады. Ластағыш заттардың атмосфераға бөлетін шығарындыларының негізгі көлемі тасымалдау секторы – 58%, өндіру және өңдеу секторларының қосқан үлесі-22% мен 18% болды.

2016 жылдан бастап көздер бойынша шығарындыларды талдау жүргізіліп жатыр.

	2017	2016*
Электр энергиясын өндіру	5 013	4 643
Жалындатып жағу	14 509	16 587
Басқа стационарлық көздер	236 828	219 851
Барлығы:	256 350	241 081

* 2017 жылғы тұрақты даму есебіндегі деректер жаңа өндірістік объектілердің енгізілгенін ескере отырып есептелген (2016 жылғы есепте шығарындылардың жалпы көлемі 173,4 мың тонна көлемінде көрсетілген).

Ластағыш заттардың атмосфераға бөлетін шығарындыларын есептеу ластағыш заттардың атмосфераға бөлетін шығарындыларын анықтау бойынша қолданыстағы әдістемелік нұсқаулықтарға және ұсыныстарға сәйкес қолданылатын жабдықтардың техникалық сипаттамаларының негізінде жүргізіледі. Біз пайдалана отырып, мысалы, нақты уақыт режиміндегі газ талдағыштарға тікелей өлшеуді жүргізбейміз, алай-

да Еліміздің цифрландыруға ауысуы аясында қоршаған ортаны қорғау жөніндегі уәкілетті органмен шығарындылар көздеріне арналған датчиктерді/газ талдағыштарды орнату арқылы ластағыш заттардың шығарындыларын автоматтандырылған мониторингтеуге бірлескен ауысу жоспарланып жатыр. Аталған мәселе табиғат қорғаушыларымен қарастырылады. Атмосфералық ауаға бөлінетін негізгі шығарындылардың бірі күкірт тотығы

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

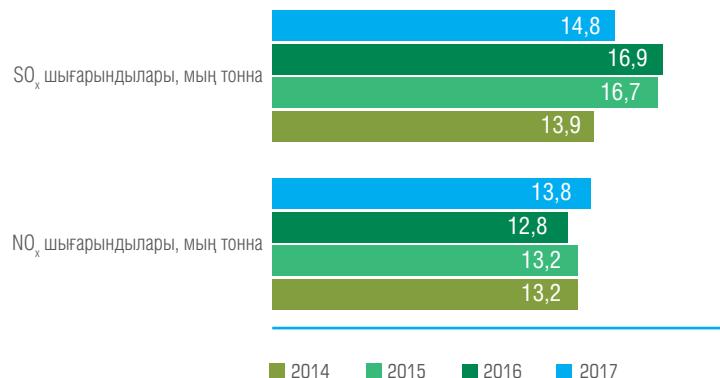
Қосымшалар

(SO_x) және азоттотығы (NO_x) болып табылады.

Компания өз қызметінде төзімді органикалық ластағыштардың шығарындыларын жүзеге асырмайды.

2017 жылы ҚМГ Компаниялары тобы бойынша мұнай баламасындағы көмірсутегі шикізатын өндірудің жалпы көлеміне NO_x шығарындыларына қатысты орташа көрсеткіш КСШ өндірудің мың тоннасына шаққанда 0,25 тоннаны құрады, ал IOGP орташа көрсеткіші – 0,4. 2016 жылмен салыстырғанда NO_x шығарындыларының шамалы азаюы байқалады. ҚМГ Компаниялары тобы бойынша мұнай баламасындағы көмірсутегі шикізатын өндірудің жалпы көлеміне SO_x шығарындыларына қатысты орташа көрсеткіш КСШ өндірудің мың тоннасына 0,32 тоннаны құрады, ал IOGP орташа көрсеткіші – 0,2. 2016 жыл мен салыстырғанда SO_x шығарындыларының шамалы азаюы байқалады.

Ластағыш заттар шығарындыларының саны

Практикадан мысал

АМӨЗ күкіртті өңдеу және сағалық газдарын тазарту қондырғысы

Күкіртті өңдеу және сағалық газдарын тазарту бойынша жаңа үйлестірілген қондырғыны пайдалануға енгізу «АМӨЗ» ЖШС ауданында және Атырау облысында экологиялық ахуалды жақсартуда маңызды зор, себебі зауытта өңделетін мұнайдағы күкірттің құрамы жоғары болады.

Аталған жобаны іске асырумен байланысты күкірт сутекті газ регенерациялаудан өтеді, ал бұл атмосфераға SO₂ шығарындыларын елеулі азайтуға, маңызды өндірістік өнімді – күкіртті ұнтақтау блогында тауарлық күкіртті бір уақытта алумен байланысты.

Практикадан мысал

Мұнай өнімдерін автоматты нүктелі құю қондырғысы (АНҚК)

Шымкент мұнай өңдеу зауытында («ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС) «ШМӨЗ жаңғырту және қайта құю жобасын іске асыру шеңберінде Қазақстанда бірінші рет мұнай өнімдерін автоматты нүктелі құю қондырғысы (АН өндіріске енгізілді, бұл экологиялық талаптар есебінен жобаланған және салынған. Қондырғының технологиялық/телескопиялық жабдықтар арқылы әрқайсысының 730 м³/сағат өнімділігімен вагон-цистерналарға екі жеке нүкте бойы мұнай өнімдерін герметикалық құюды қамтамасыз етеді, ал бұл атмосфераға бөлінетін көмірсутегі буы шығарындыларының алдын алады.

Сондай-ақ жаңғырту шеңберінде технологиялық газдарды қауіпсіз жоюды қамтамасыз ететін газ жалындап жанатын қондырғы, дизель отынын және күкірт өндірісін гидро тазалаудың жаңа қондырғылары пай-

далануға енгізілген. Жалпы зауыттық объектілерде іске қосу баптау және жоғары октанды бензинді алуға мүмкіндік беретін нафтаны изомеризациялау қондырғысын орнату жұмыстары жүргізіледі. Атмосфералық ауаға бөлінетін шығарындылар 1089,62 тн/г қысқарды.

Қазіргі кезде компанияның басқа МӨЗ-да осыған ұқсас АНҚК құрылысы жүргізіліп жатыр. Жаңа резервуар парктерде және ағызу-құю парктерінде атмосфераға бөлінетін көмірсутегі шығарындыларын азайту үшін МӨЗ резервуарлардың бензин паркі понтондармен және азотты жастықтармен, ал шикізат паркі – қалқымалы қақпақпен жабдықталған. Барлық резервуарлар шағылыстырғыш дискілермен жабдықталған. Көмірсутегі шығарындыларын тұтып қалу тиімділігі 95-99%-ды құрайды.

Ілеспе мұнай газын кәдеге жарату

GRI 06 6

Газды кәдеге жаратау деңгейі 2017 жылы 85%-ды құрады (2016 жылы 86%). Көптеген кенорындарда газ өңдеу зауыттарында мұнай газын өңдеу арқылы ілеспелі мұнай газын толық кәдеге жарату, газ электр станцияларында электр энергиясын өндіру және меншікті кәсіпшіліктердің технологиялық қажеттіліктері үшін ІМГ пайдалану байқалады. Тауар газы жергілікті халыққа жеткізіледі. Бірнеше кенорындарда ІМГ тұрақты жағу әлі де жүргізіледі. Алайда ұйымдарда ІМГ дамыту және өңдеу өзектілігі бағдарламасы бар, соған сәйкес жақын жылдары ІМГ тұрақты жағу ІМГ дайындау қондырғыларын, газ-поршеньді электрстанцияларын салу арқылы түпкілікті жойылады. Жақын жылдары газды кәдеге жарату деңгейі 95% болады деп күтілуде.

Компания ІМГ қабатқа кері айдау жүргізілмейді.

ІМГ кәдеге жарату бойынша инфрақұрылымдарды және қазіргі заманғы қуаттарды салу өндіру активтерін толық масштабты әзірлеуге және атмосфераға парникті газ шығарындыларын маңызды азайтуға мүмкіндік береді.

2016 жылы ҚМГ Компаниялары тобы бойынша мұнай баламасындағы көмірсутегі шикізатын өндірудің жалпы көлеміне жағылған газға қатысты орташа көрсеткіш КСШ өндірудің мың тоннасына шаққанда 11 тоннаны құрады, ал IOGP орташа көрсеткіші – 12,9.

2017 жылғы 1 тоқсанда компанияда 2030 жылға қарай ІМГ жалындатып жағуды тоқтату жөніндегі Дүниежүзілік банктің жаһандық бастамалары шеңберінде 2016 жылы ішінде ІМГ жағудың жалпы көлемі бойынша алғашқы есептілік тапсырылды.

Практикадан мысал

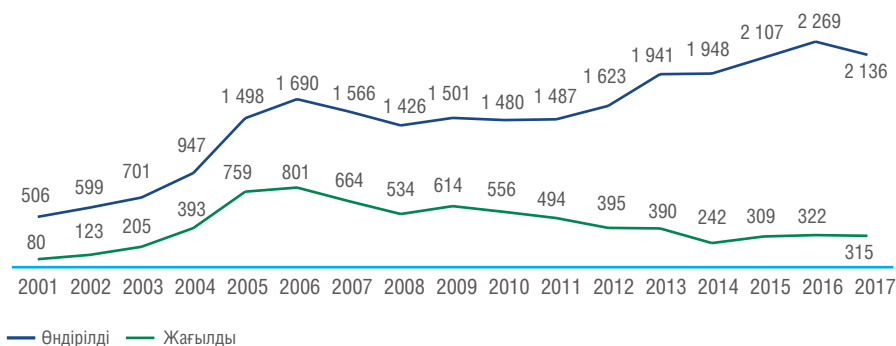

Ілеспелі мұнай газын дайындау қондырғысын енгізу

2017 жылы Прорвинский тобы кенорындарында жылына қуаты-150 млн м³ болатын ілеспелі мұнай газын дайындау қондырғысы іске қосылды. Қондырғы ІМГ кәдеге жаратуға арналған. Қондырғыға қолданылатын Merichem фирмасының – LO-CAT-газ өңдеу технологиясы экология жағынан қауіпсіз және күкіртсутегін жоюдың жоғары тиімділігін қамтамасыз етеді. Газды дайындаудың барлық процесі толықтай автоматтандырылған және апатты оқиғаларға қарсы қорғаудың бірнеше деңгейлерін қарастырады. Қондырғыда жыл сайын тауарлық газ, тұрақты газ конденсаты – 4,1 мың тонна және түйіршіктелген күкірт – 2,7 мың тонна өндіріледі.

ҚМГ-дағы ілеспелі мұнай газды өндіру және жағу, млн м³

ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ

Тұтыну мен өндірудің рационалды модельдерін қамтамасыз ету.

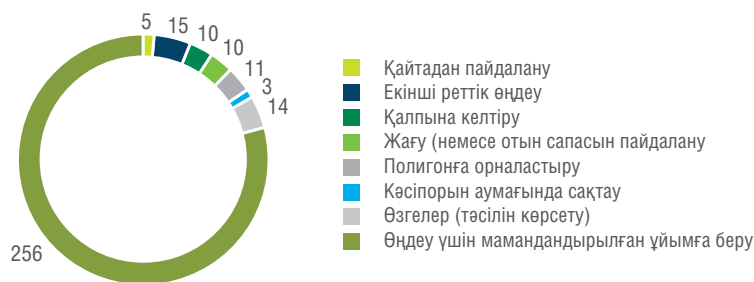

Компаниялар тобында қалдықтарды басқару маңызды экологиялық аспектілердің бірі болып табылады. Себебі көмірсутегі шикізаттарын өндірумен өңдеу индустриясы әртүрлі қалдық түрлерінің жоғары түзілуімен, соның ішінде қауіпті қалдықтардың маңызды көлемдерімен ерекшеленеді. ҚМГ осындай немесе басқа қалдық түрлерінің түзілуіне әкелетін процестерді, кәдеге жарату тәсілдері мен көлемдерін және жылжыту жолдарын қадағалап отырады.

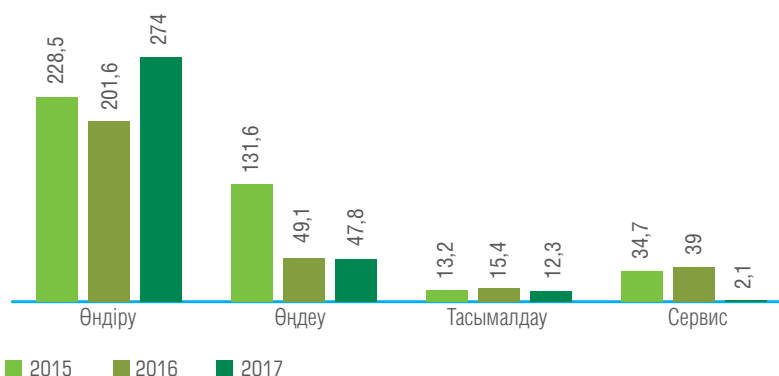
Топтағы компаниялар қалдықтарға қатысты заңнама талаптарына сәйкес келуге ұмытылады. Осы мақсатта Топтағы компанияларда Қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламалар әзірленеді және іске асырылады. Қалдықтардың түзілуімен және өндірістік объектілерде жердің ластануына байланысты проблемаларды шешу үшін елеулі ақша қаражаты бөлінеді. Кейбір компаниялар ерікті түрде тарихи қалдықтардың және ластанған жерлердің маңызды көлемін қайта өңдеуді орындайды. Соңғы жылдары ҚМГ-да барлық келісімшарттық аумақта түзілген қалдықтарды, сондай-ақ мердігерлік компаниялар бойынша түзілген барлық қалдықтарды есепке алу жүргізіледі. ҚМГ өзінің мердігерлік ұйымдарын олардың қызметінің қалдықтарды қауіпсіз тасымалдау, орналастыру және кәдеге жарату бойынша талаптарға сәйкестігін бақылайды. Біз өндірістік объектілерімізге енгізу үшін қалдықтарды басқару саласындағы жаңа тәсілдер мен технологияларды тұрақты түрде зерттейміз.

2017 жылы түзілген қалдықтардың көлемі – 336,3 мың тонна (2016 жылмен салыстырғанда

Қолдану түрлері бойынша қауіпті қалдықтардың 2017 жылы ішіндегі көлемі, мың тонна

Бағыттар бойынша қалдықтардың түзілу динамикасы, мың тонна

* Сервис бағыты бойынша қалдықтардың түзілу көлемінің күрт азаюы көрсетілген жылы ішінде Oil Services Company ЖШС қызметінің нәтижесінде түзілген қалдықтар ММГ АҚ келісімшарттық аумағында түзілген қалдықтар ретінде ескерілуімен байланысты атап көрсетіледі. Себебі Oil Services Company ЖШС тек ММГ үшін ғана бұрғылау жұмыстарын жүргізеді.

10,2%-ға жоғары), осы қалдықтардың ішінен «қауіпті» деп жіктелетін қалдықтар – 323,58 мың тонна, ал «қауіпсіз емес» қалдықтар – 12,7 мың тонна. Қауіпті қалдықтардың үлкен бөлігі – 57,4%-ды бұрғылау қалдықтары (бұрғылау шламы және пайдаланылған бұрғылау ерітінділері) құрайды.

Барлық түзілген қалдықтардың 80%-ы шарт бойынша арнайы компаниялармен өңдеуге тапсырылады. Қалдықтарды арнайы қолданудың басқа тәсілдері: қайталап пайдалану, қалпына келтіру, жағу және полигонда орналастыру болып табылады.

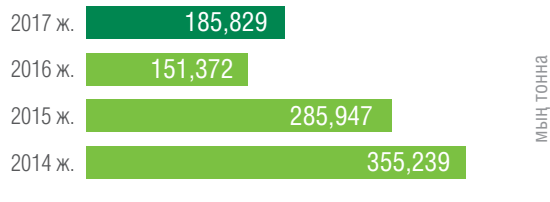
Бұрғылау қалдықтарының түзілуі

GRI 067

2017 жылы ҚМГ өндіруші компаниялары 185,829 мың тонна бұрғылау қалдықтарын (2016 жылғымен салыстырғанда 22,8%-ға артық) шығарды, оның ішінде: 50,49 мың тонна – пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі; 135,339 мың тонна – бұрғылау шламы. 2017 жылы бұрғылау қалдықтарының көлемінің ұлғаюы өткен жылмен салыстырғанда бұрғыланған ұңғымалар санының ұлғаюымен байланысты. ҚМГ тобының өндіруші компанияларының барлық бұрғылау қалдықтары мамандырылған ұйымдарға кәдеге жарату үшін тапсырылады. Осы компаниялармен қалдықтардың бұдан әрі қарай кәдеге жарату әдістері: қалдықтарды инерттеу, термиялық әдіс, химиялық әдіс, биологиялық ремедиация және арнайы полигондарда көму.

ҚМГ өндіруші компаниялары көрсетілген периметрден сулы емес бұрғылау ерітіндісін пайдалана отырып, бұрғылау жұмыстарын жүргізбейді (тек қана сулы негізде жүргізеді).

ҚМГ бойынша бұрғылау қалдықтарының жалпы түзілуі

Мың тонна

Жыл	Құрлықтағы жобалар		Теңіздегі жобалар	
	Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі, мың тонна	Бұрғылау шламы, мың тонна	Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі, мың тонна	Бұрғылау шламы, мың тонна
2014	116,501	236,954	0,905	0,879
2015	83,079	200,62	1,144	1,104
2016	44,242	107,13	0	0
2017	49,499	134,279	0,991	1,06

Қауіпті қалдықтарды тасымалдау

GRI 306-1, 306-4, 306-5, 065

Біз Қазақстан ішінде/шегінен тыс қауіпті қалдықтарды импорттамаймыз/экспорттамаймыз.

Қазақстан Республкасы үшін қауіпті қалдықтарды импорттауға және экспорттауға шектеулер қою ҚР Экологиялық кодексінде, сондай-ақ ҚР Үкіметінің 2007 жылғы 11 шілдедегі №594 қаулысымен бекітілген Қалдықтарды әкелу, әкету және транзиттеу ережесінде баяндалған.

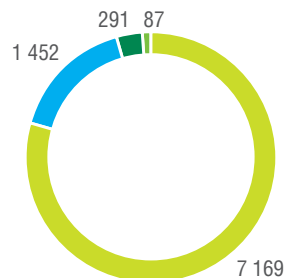
Судың сапасы және тағайындау орны бойынша лақтырындысы

2017 жылы ҚМГ компаниялары тобы бойынша сутартудың жалпы көлемі – 9 млн м³, албұл 2016 жылғы мен салыстырғанда 2%-ға артық.

Бағыттар бойынша су тарту көлемі, мың м³.

	2014	2015	2016	2017
Өндіру	916	783	773	1131
Тасымалдау	1 190	1 016	1 220	1 390
Өңдеу	5 988	6 207	6 795	6 477

Қабылдаушы объектілердің типтері бойынша ҚМГ компаниялары тобының суды тартуы, мың м³

- Арнайы жинақтағыштарға төгілген
- Бөгде ұйымдарға тапсырылған
- Жергілікті жер бедеріне төгілген
- Кәдеге жарату мақсатында қабатқа айдалған

ҚМГ кәсіпорындарының ағынды суларының негізгі қабылдағышы (және ақырғы пункті) әртүрлі арнайы қабылдағыштар: жинағыш тоғандар, буға айналу алаңы мен сүзгіден өткізу алаңы болып табылады. Аталған объектілер ағынды суларды табиғи тазартуға және қоршаған ортаның ластануына жол бермеуге арналған техникалық құрылыстар болып табылады. Кәсіпорындардың барлық ағынды сулары жинағыштарға келіп түскенге дейін механикалық және биологиялық тазартудан өтеді. Меншікті су жинағыштары бар кәсіпорындар ағынды суларды мамандандырылған компанияларға тазарту және кәдеге жарату үшін тапсырады.

Басқа компанияларда кәсіпорындарының ағынды суларын пайдалану туралы ақпарат кездеспейді. Компаниялар топтарының ішінде бір компанияның ағынды суларын басқа компаниялардың тазарту имараттарына тапсыратын орын болады. Мысалы, ҚазГӨЗ өзінің ағынды суларын кәдеге жарату үшін ӨМГ-ге тапсырады.

ҚМГ компаниялары тобында жоспардан тыс тастылымдар болмайды. Төгілетін сулардың барлық көлемімен сапасын ормалауға жатады.

Су тасталымдары және ағынды сулармен толтырылатын су қоймалары

ҚМГ тобындағы компаниялар табиғи су объектілеріне ағынды сулардың тасталымын жүзеге асырмайды. Кәсіпорындардан барлық ағынды сулары тиісті тазартудан кейін арнайы объектілерде (жинақтағыштар, су буланатын тоғандар, сүзгілеу алаңдары) жүргізіледі. Ағынды сулардың лақтырындысы үшін үстіңгі беттік су объектілерін пайдалануға ҚР Су Кодексінің 89-бабымен тыйым салынған.

ҚМГ тобындағы теңізде қызметін жүргізетін компаниялар «нөлдік лақтырынды» – барлық қалдықтармен ағын-

ды сулар кәдеге жаратуға арналған жағалауларға тасы-малданады. Ағынды сулардың лақтырындысына Каспий теңізінің солтүстік бөлігіндегі мемлекеттік қорық аймағы шегінде ҚР Экологиялық кодексінің 262-бабымен тыйым салынған.

Қабат суларының көлемі және кәдеге жарату

2017 жылы ҚМГ өндіруші компаниялары мұнай өңдеу процесінде 124,416 млн м³ ілеспелі-қабат суларын үстіңгі беткет артып шығарған (2016 жылы мен салыстырғанда 1,2 млн м³ артық, 2015 жылғымен салыстырғанда 2,4 млн м³ артық). Осы сулардың үлкен бөлігі (123,328 млн м³ немесе 99%) қабат қысымын ұстап тұру үшін қабатқа кері айдалған. Ілеспелі-қабатты суды кері айдау бір уақытта кәдеге жарату тәсілі және мұнайды беруді қарқындатудың тиімді әдісі болып табылады. Ілеспелі-қабатты судың қалған 1%-ы жұтатын сорылатын ұңғымаларға айдалады (себебі ілеспелі мұнайды өндіретін кенорындарда қабат қысымын ұстап тұру талап етілмейді). Үстіңгі бетте мұнайды өндіру процесінде су-мұнайлы эмульсия тартып шығарылады, соның салдарынан гравитациялық әдіспен сумен мұнайға бөлінеді. Осылайша тұндырылған су қосымша өңдеулерсіз бірден қабатқа айдауға жіберіледі.

Қабаттағы қысымды ұстап тұру үшін ілеспелі-қабаттағы суды айдау көмірсутегі шикізатын игеру кезінде ҚР Су кодексінің 66-бабына сәйкес арнайы суды пайдалану объектісі болып табылады.

Өндірілетін ілспелі-қабаттағы судың жалпы көлемі, мың м³

2015	2016	2017
121 933	123 172	124 416

Отынның құрамындағы бензол, қорғасын және күкірт

ҚР индустриалдық-инновациялық даму бағдарламасына сәйкес Қазақстан Республикасының үш мұнай өңдейтін зауытында қазақстандық МӨЗ шығаратын жаңа отын К4, К5 класты бензинді шығаруға мүмкіндік беретін жаңғырту және жаңарту жобалары іске асырылады. Бұл жақсартылған экологиялық қасиеттерге ие бензин түрі Қазақстанның барлық өңіріне жеткізіледі және тұтынушылар жоғары бағалап жатыр. МӨЗ шығарылатын өнімдер TC013/2011 «Автомобильді және авиациялық бензинге, дизель және кеме отынына, реактивті қозғалтқыштарға арналған отынға және мазутқа қойылатын талаптар туралы» техникалық регламентінің TP талаптарына сай келеді.

Гидротазарту процесі технологиялық процестің ажырама бір бөлігі болып табылады, ал бұл S/N/O/тиімсіз компоненттерді, металл құрамындағы қосылыстарды және т.б. азайтуға мүмкіндік береді. Өндірісте қазіргі заманғы технологияларды пайдалану күкірт пен бензол деңгейінің азаюын, К4/К5 экологиялық класс талаптарына сәйкестігін қамтамасыз етеді. Металл құрамындағы қосындылар пайдаланылмайды (техникалық регламентпен тыйым салынған (TP TC 013/2011)).

Тиісті сападағы отынмен қамтамасыз ету үшін мұнай өнімдерін жеткізудің барлық тізбегі бойынша: зауыттан мұнай базаларына және АЭС дейін үздіксіз бақылау жүзеге асырылады.

АВТОБЕНЗИНДЕР

GRI 103-2, 103-3, 068

Автобензиндер химиялық бейтарапты болуы және коррозия тудырмауы тиіс. Бензиндердің және олардың жану өнімдерінің коррозиялық белсенділігі жалпы және меркаптанды күкірт құрамына, суда еритін сілтілер мен қышқылдардың құрамына және судың болуына байланысты болады.

Бензиндердің экологиялық көрсеткіштері арасында олардың құрамындағы қорғасын қосылысының болуы аса маңызды болып табылады. Осыған байланысты «ПМХЗ» ЖШС этилді сұйықтықты қолданудан толықтай бас тартты. Автобензиндерде улылығы жоғары қосылыстар мүлдем болмайды.

ДИЗЕЛЬ ОТЫНЫ

Дизель отыны құрамындағы күкіртті, азотты, қышқылды қосылыстарды жәнe металл органикалық қосылыстарды азайту мақсатында гидротазарту процесінен өткен

дизель отыны бар мұнайды бастапқы өңдеу қондырғысынан бастап тұзу ағынды компонентті араластырудың негізгі жолмен жүргізіледі.

Битумдар

«CASPIBITUM» БК» ЖШС (бұданәрі – CASPIBITUM) битум зауыты Қазақстан Республикасының жолдарын салу кезінде сапалы жол битумына деген қажеттіліктерді жабуға арналған Қазақстан Республикасының үдемелі индустриалдық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010–2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына сәйкес салынған. CASPIBITUM 2009 жылы құрылған. CASPIBITUM – Қаражанбастың ауыр мұнайынан алынған жол битумдарын өндіретін зауыт.

ҚР СТ 2534-2014 МҰНАЙЛЫ ТҮРЛЕНДІРІЛГЕН ЖОЛ БИТУМДАРЫ сәйкес келетін түрлендірілген жол битумдары. Техникалық шарттары. Жобалық өнімділігі – жылына 120 мың тоннаға дейін.

Тұтқырлы жол битумдары жол салу және жолға төсеу кезінде тұтқырлы материал ретінде қолданылады.

Жобаға сәйкес технологиялық бөлігінде жеке инновациялық шешімдерді қолданумен жол битумын алудың классикалық технологиясы қолданылған:

Битум зауытының өнімдері:

ҚР СТ 1373-2013 МҰНАЙЛЫ ТҰТҚЫР БИТУМДАР сәйкес келетін жол битумдары. Техникалық шарттары. Жобалық өнімділігі- жылына 400 мың тоннаға дейін. Қолданылатын шикізаттағы табиғи радионуклидтердің меншікті тиімді белсенділігі 740 Бк/кг-тан аспауы тиіс, аталған көрсеткіш мерзім сайын «ҰСО» ШЖҚ РММ» (Ұлттық сараптама орталығы) зертханасында жүргізіледі, мұнайдағы меншікті тиімді белсенділіктің орташа нақты құрамы – 204 Бк/кг-дан аспайды.

- түрлендірілген жол битумдарын алу – жылына 120 мың тоннаға дейін шикізатты жүктеу бойынша жобалық өнімділігі бар жинақты қондырғы. Шикізат ретінде гудронды пайдалану қарастырылған, оның модификаторы SBS полимерлік модификатор болып табылады. Модификаторды және тұрақтандырышты қажетті пропорцияда қосу қажетті маркадағы түрлендірілген жол битумдары налуға мүмкіндік береді;
- жол битумдарын «биг-бэги» (1000 кг) қаптарға салу және ұсақ даналы ыдыстарға (40 кг) салу және бөлшектеп өлшеу технологиясы битумды өндіруге және жеткізуге арналған арнайы теміржол цистерналарын қолданбай-ақ тұтынушыларға жыл бойы жеткізуге мүмкіндік береді.

Автомобильді АИ-80-К2 бензині

ТУ 38.001165-2014

Көрсеткіштің атауы	Әдіске арналған НД	Норма	
		ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165-2014
Қорғасынның массалық концентрациясы, мг/дм ³ , артық емес	МЕМСТ Р 51942-2010	5	5
Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 51947-92	500	500
Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ 29040-91		5

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

Автомобильді АИ-92-К2 бензині

ТУ 38.001165-2014

Көрсеткіштің атауы	Әдіске арналған НД	Норма	
		ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165-2014
Қорғасынның массалық концентрациясы, мг/дм ³ , артық емес	МЕМСТ Р 51942-2010	5,00	5,00
Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 52660-2006(ЕН ИСО 20884:2004)	500	500
Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ Р ЕН 12177-2008	5	5

Автомобильді АИ-95-К2 бензині

ТУ 38.001165-2014

Көрсеткіштің атауы	Әдіске арналған НД	Норма	
		ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165-2014
Қорғасынның массалық концентрациясы, мг/дм ³ , артық емес	МЕМСТ Р 51942-2010	5	5
Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 52660-2006 (ЕН ИСО 20884:2004)	500	500
Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ Р ЕН 12177-2008	5	5

Автомобильді АИ-98-К2 бензині (СУПЕР-98 этилденбеген)

МЕМСТ Р 51105-97

Көрсеткіштің атауы	Әдіске арналған НД	ТР ТС 013/2011	Норма
			МЕМСТ Р 51105-97
Қорғасынның массалық концентрациясы, мг/дм ³ , артық емес	28828-90	5	–
Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 52660-2006(ЕН ИСО 20884:2004)	500	500
Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ 29040-91	5	5

Дизель ДТ-З-К2 отыны (ДЗЭЧ-0,05-40 экологиялық таза)

ТУ 38.1011348-2003

Көрсеткіштің атауы	Әдіске арналған НД	Норма
Күкірттің массалық үлесі: %, артық емес	МЕМСТ Р 51947-2002	0,05
Күкірттің массалық үлесі: мг/кг, артық емес		500

Табиғи газ отыны

Табиғи газдың негізгі бөлігін метан (CH_4) – 98%-ға дейін құрайды. Табиғи газдың құрамында неғұрлым ауыр көмірсутегілер – метангомологтары: этан (C_2H_6), пропан (C_3H_8), бутан (C_4H_{10}), сондай-ақ басқа көмірсутегі емес заттар: сутегі (H_2), күкірт сутегі (H_2S), көмірсутегі диоксиді (CO_2), азот (N_2), гелий (He) болады.

Табиғи газдың түсі мен иісі болмайды. Иісі бойынша жылыстауды анықтау үшін газға қатты жағымсыз иісі бар заттардың (одоранттар) шағын мөлшері қосылады. Көбінесе одорант ретінде этилмеркаптан қолданылады.

ТАЛАПТАРҒА СӘЙКЕСТІГІ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 307-1

Біз өндірістік қызметімізді Қазақстан Республикасының заңнамасы шеңберінде жүргізуге және қоршаған ортаға зиян келтіруді болдырмау жөніндегі тиісті шараларды қабылдауға ұмтыламыз.

ҚМГ корпоративтік деңгейде өндірістік объектілерді заңнамалық талаптарға қандай да бір сәйкессіздігін анықтау және қызметті жақсарту бойынша алдын алу шараларын жүргізу бойынша мерзімдік тексеру жүргізеді. Өрбір еншілес және тәуелді ұйымдарда әртүрлі басқару деңгейіндегі өндірістік объектілердің ҚР табиғат қорғау заңнамасына сәйкестігін анықтау үшін өндірістік объектілерге тексеру жүргізу жоспары мен өндірістік бақылау жоспары болады. Сонымен қатар кейбір өндірістік объектілерде қызметті жақсарту бойынша ұсыныстарды анықтау үшін 5 жыл мерзімділік пен ерікті экологиялық аудит жүргізіледі.

Компания өндірістік объектілерде Қазақстан Республикасының табиғат қорғау заңнамасына сәйкессіздіктерді анықтау бойынша, заңнама талаптарына қандай да бір сәйкессіздікті болдырмау жөніндегі іс-шаралар жүргізу үшін проблемалық мәселелерді анық тау және тәуекелерді басқару бойынша жұмыстарды жалғастырады. 2016–2017 жылдардың қорытындысы бойынша өткен жылмен салыстырғанда экологиялық заңнаманың бұзушылықтарына жол бермеу үшін нақты төленген айыппұлдарды азайту үрдісі байқалады.

2017 жылы әкімшілік айыппұлды, шығындарды өтеу және нормативтен жоғары төлемдерді қоса алғанда, төленген айыппұлдардың жалпы сомасы 245 млн теңге (2016 жылы 1 170 млн теңге, 2015 жылы 1 764 млн теңге) құрайды.

Негізгі сипатты бұзушылықтар: қоршаған ортаға эмиссияларға арналған рұқсатты уақтылы алмау, табиғатты қорғау жағдайларын орындамау, қоршаған ортадағы нормативтен артық эмиссиялар, қалдықтарды басқару бойынша жоспарларды орындамау болып табылады.

Қаржылық емес санкцияларды қолдану оқиғаларының саны 2017 жылы 2 дана деп тіркелген (2016 жылы 6 дана).

2017 жылы дауларды шешу тетіктерін пайдалана отырып 2 істі атап өтеміз. Оның біреуі бойынша эмиссияларға арналған рұқсатты уақтылы алмағаны үшін 2016 жылы заңнамаға сәйкессіздігі бойынша 49 млн теңге төленді. Ал екінші жағдай бойынша сотта іс қаралып жатыр. Компания бірінші инстанциядағы сотта дауды жеңіп шықты, соның нәтижесінде шағым білдірілген 953 млн теңге мөлшері төленбеді.

Төленген экологиялық айыппұлдар, млн. теңге

Практикадан мысал

GRI 307-1

2017 жылы мұнай өңдеу зауыттарын жаңғыртудан әлеуметтік-экономикалық нәтиже

АМӨЗ

Зауыттың бензин және К4 пен К5 экологиялық кластарындағы ДО өндіруді бастауының арқасында канцерогенді зат болып табылатын күкірт пен бензолдың құрамы айтарлықтай азаюда. К4, К5-тің К2-ден негізгі айырмашылығы:

- бензиндер үшін – құрамында күкірт, бензол және хош иісті көмірсутектері бар (құрамындағы күкірт 50-100 есе аз);
- дизотын үшін – цетандық сан бойынша, құрамында күкірт пен көпциклді хош иісті көмірсутектердің массалық үлесі.

Отын класы (К5) жоғары болған сайын, соншалықты қоршаған орта үшін қауіпсіз болады.

Бұдан басқа, 2017–2021 жылдарға арналған су ресурстарын ұтымды пайдалану және үнемдеу бойынша жоспарға сәйкес АМӨЗ-де таза суды тұтынуды 500 мың м³ орташа жылдық төмендету, ағыстарды бұруды 115 мың м³ қысқарту күтілуде.

Жобаны іске асыру кезінде құрылыс-монтаждау жұмыстарына 4 000 жуық адам іске жұмылдырылды. МТӨК кейін пайдалану үшін 490 жаңа жұмыс орны құрылды.

КПА және МТӨК санитариялық-қорғаныш аймағына кіретін Перетаска кенті үйлерінің тұрғындары Атыраудың қауіпсіз аудандарға қоныс аударуда. Сонымен, 2016 жылдың аяғында З.Қабдолов көшесінің бойында орналасқан №6, 10, 12 көппәтерлі үйлердің тұрғындарын көшіру аяқталды. Бұл жұмыс 2017–2018 жылдары жалғастырылуда.

ПМХЗ

- Зауыт КО Кеден кодексінің талаптарына сәйкес К4 экологиялық класындағы бензидер мен ДО өндіруді бастауының арқасында канцерогендік заттар болып табылатын күкірт пен бензолдың құрамы айтарлықтай азаяды;

- ПМХЗ-да таза суды тұтыну ағымдағы деңгейде жылына 1,1 м³ қалып отыр, ағын суды бұру 360 мың м³ қысқарту күтілуде;
- жаңа қондырғыларды салу кезеңінде жұмыстарға 2 000 адам қатысты, пайдалану кезеңінде жергілікті мамандар үшін 161 жұмыс орны құрылды.

ПҚОП

- Зауыт КО Кеден кодексінің талаптарына сәйкес К4, К5 экологиялық класындағы бензидер мен ДО өндіруді бастауының арқасында канцерогендік заттар болып табылатын күкірт пен бензолдың құрамы айтарлықтай азайды;
- ПҚОП-та балғын суды тұтынуды 743,9 мың м³ қысқарту күтілуде;
- құрылыс кезеңінде 4800 адамға дейін, пайдалану кезеңінде – 445 адам тартылды.

ЖЕТКІЗУШІЛЕРДІ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ БАҒАЛАУ

GRI 103-2, 103-3, 308-1, 308-2

Тұрақты даму мүддесінде тұрақты даму жетістіктерінің құралдарын нығайту және жаһандық серіктестік механизмдерінің жұмысын жандандыру.

Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ қағидасына сәйкес жүзеге асырылады. Жеткізушілер сатып алуды жүргізу кезінде алдын ала біліктілік іріктеуден өтеді, соның ішінде «Қоршаған ортаны қорғау» критерийі бойынша өтеді. Акционерлерге 2017 жылы әлеуетті білікті жеткізушілерден сатып алынатын тауарлар, жұмыстар және қызметтер тізбесі бекітілген.

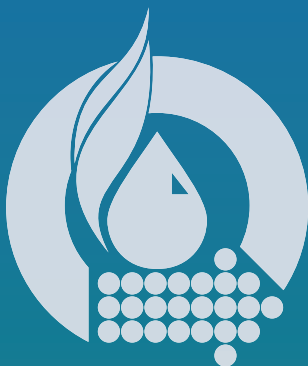
Топта жеткізушілерді экологиялық бағалау бойынша құжатталған рәсімдер жоқ. Алайда 2018 жылы ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ мәселелері бойынша мердігерлерді басқару жөніндегі корпоративтік стандартты әзірлеу жоспарланып жатыр. Қазіргі кезде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, экологиялық қауіпсіздікті сақтау жөніндегі талаптар ҚМГ барлық Контрагенттерінің міндеттемелеріне енгізілген. Жеткізушілер шартқа қол қойған кезде ҚМГЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ саласындағы менеджменті жүйесінің құжаттарымен танысқанын растайды.

Жеткізушілердің тауарларға, жұмыстарға және қызметтерге әсері қоршаған ортаға әсерететін әсерлерді жалпы бағалауды құрастыру кезінде ескеріледі. Жобалар мемлекеттік экологиялық сараптамадан өтеді, жұмыс басталаралдында барлық қажетті рұқсаттар алынады, жұмыстармен қызметтердің барлық жеткізушілерінің өндірістік операцияларды жүзеге асыру кезінде қатысуы мен әсерлері ескеріле отырып келісіледі.

Практикадан мысал

2017 жылы сәуірде Атырау мұнай өңдеу зауытында «АМАН» жобасын енгізу шеңберінде кәсіпорындардың қолданыстағы объектілерінде жұмыстарды орындайтын емердігерлің және сервистік ұйымдарды еңбек қауіпсіздігі мен еңбектік орғауды балдық бағалау жүйесін енгізу жөніндегі бағдарлама іске асырыла бастады. Бағдарламаға бес мердігерлік ұйым қатысты. Бағдарламаға қатысқан компаниялардың қызметі келесі критерийлер бойынша бағаланады: еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі техникасының қағидаларын сақтау, жеке қорғаныс құралдарының болуы, инженерлік-техникалық құрамының кәсіптік деңгейі, жұмыстарды орындау сапасы мен уақтылы орындау, еңбек тәртібі, техникалық жарақтандыру.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК

Біздің қызметкерлер – Компанияның басты ресурсы және активі. Олардың кәсіптік және қауіпсіздік деңгейін көтере отырып, біздің қызметіміздің нәтижесінде болатын оң өзгерістер мен инвесторлар үшін жасалатын құндылықтарды көре аламыз.

Нысаналы функционалға қол жеткізу шеңберінде мынадай жобалар іске асырылуда:

- ◆ адами ресурстарды басқару бойынша жаңа моделді енгізу;
- ◆ корпоративтік мәдениеттің жаңа моделін енгізу;
- ◆ өндірістік қауіпсіздікті басқарудың жаңа моделін енгізу.

ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 401-1, 401-2, 401-3, 402-1

Барлығы үшін мүлтіксіз, бәрін қамтитын және тұрақты экономикалық өсуге, толық және өнімді еңбекпен қамтуға және лайықты жұмысқа ықпал ету.

4-қағидат

Еңбек: Іскерлік орталар күштеу немесе мәжбүрлі еңбектің барлық түрлерін түп-тамырымен жоюды қамтамасыз етуі тиіс.

6-қағидат

Еңбек: Іскерлік орталар еңбек және жұмыс саласындағы кемсітушіліктерді түп-тамырымен жоюды қамтамасыз етуі тиіс.

ЕСЕП БЕРУШІЛІК

Біз өзіміздің даму стратегиямыз және мүмкіндіктеріміз шеңберінде жұмыс орындарын сақтаймыз және құрамыз.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН САҚТАУ

Біз Қазақстан Республикасының Конституциясында және халықаралық құжаттарда, Адам құқықтары туралы жалпыға ортақ декларацияда қарастырылған адам құқықтарын сақтаймыз және адам құқықтарын сақтауға ықпал етеміз.

Біз балалар еңбегін мүлдем қолданбаймыз және оған қатаң тыйым саламыз.

Біздің қызметкерлер – біздің басты құндылығымыз және негізгі ресурсымыз, олардың кәсіптік және қауіпсіздік деңгейінен біздің қызметіміздің нәтижелері мен инвесторлар үшін жасалатын құндылығымыз тікелей байланысты.

Біз еңбек нарығындағы кәсіптік кандидаттарды меритократия қағидатына негізделген ашық және айқын тәсілмен тартуға, қызметкерлерді оқытуға, олардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге және тиісті уәждеме мен кәсіптік дамуға арналған бағдарламалар әзірлеуге ұмтыламыз.

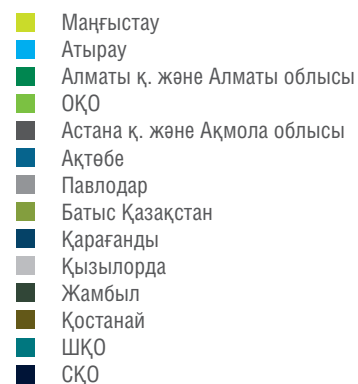
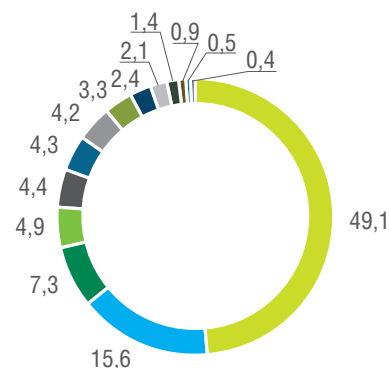
2017 жылы есептік мерзім соңында қызметкерлердің саны «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобы бойынша 90 111 адамды (2016 жылы 91 121 адам, 2015 жылы 80 131 адам, 2014 жылы 86 216 адам), аутстаффинг 3 118 адамды құрады.

Бұл ретте, персоналдың жалпы санындағы өндірістік персоналдың үлесі – 89,4%, әкімшілік-басқарушылық персоналдың үлесі – 10,6% (2016 жылы 90% және соған сәйкес 10%). Компания қызметінің бағыты ауыр, қауіпті және зиянды еңбек жағдайы мен түйіндесетінін ескере отырып, ер адамдардың үлесі – 80,8% ал әйелдердің үлесі – 19,2% құрайды.

COMMUNICATION ON
PROGRESS

Қазақстан өңірлері бойынша жұмыс орындарымен қамтамасыз ету, %

2015–2017 жылдар ішінде жынысы бойынша бөлінетін қызметкерлер, %

Жылы	2015	2016	2017
Еркектер	74,8	79	80,8
Әйелдер	25,2	21	19,2

Жас санаты бойынша топтағы қызметкерлердің негізгі үлесі 31 жастан 50 жасқа дейін – 58%, бұл ретте еркектердің үлесі – 78,9%, әйелдердің үлесі – 21,1% құрайды. 51 жастан асып кеткен қызметкерлер саны персоналдың жалпы санынан – 24,5% құрайды, бұл ретте еркектердің үлесі – 83,1%, әйелдердің үлесі – 16,9%. 30 жасқа дейінгі жастардың үлесі персоналдың жалпы санынан 17,5%-ды құрайды, бұл ретте еркектердің үлесі – 84%, әйелдердің үлесі – 16%.

Жас санаты бойынша қызметкерлер, %

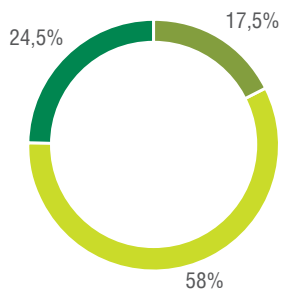
Жылы	2015	2016	2017
30 жасқа дейін	–	23	17,5
31 жастан 50 жасқа дейін	–	54	58
50 жастан жоғары	–	23	24,5

2017 жылы жұмысқа жалданған қызметкерлер саны 8 050 адамды құрайды немесе 9,4%.

2015–2017 жылдар ішінде қайтадан жұмысқа жалданған қызметкерлер, %

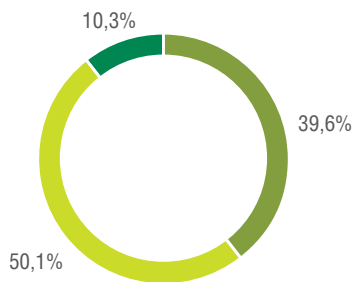
2015	2016	2017
23,9	20,7	9,4

Жас санаты бойынша қызметкерлер, %

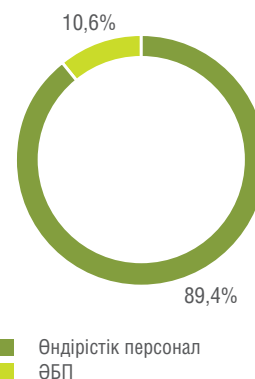
- 30 жасқа дейін
- 31 жастан 50 жасқа дейін
- 50 жастан жоғары

Есепті кезеңде жас санаты бойынша қайтадан қабылданған қызметкерлер, %

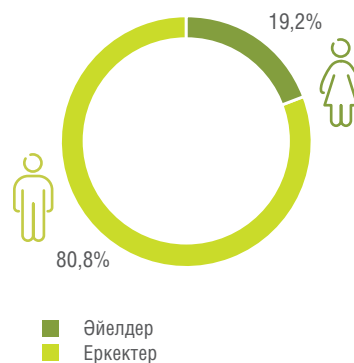
- 30 жасқа дейін
- 31 жастан 50 жасқа дейін
- 50 жастан жоғары

Есептік мерзімішіндегі санаттар бойынша бөлінетін қызметкерлер, %

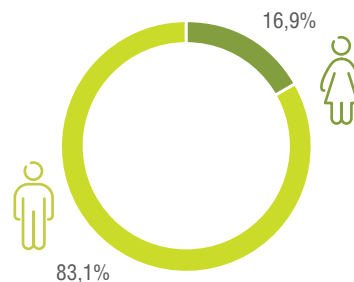
- Өндірістік персонал
- ӘБП

Есепті кезеңде жас санаты бойынша бөлінетін қызметкерлер, %

- Әйелдер
- Еркектер

Есепті кезеңде жынысы бойынша бөлуде қайтадан қабылданған қызметкерлер, %

- Әйелдер
- Еркектер

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

Есепті кезеңде олармен еңбек қатынастары тоқтатылған қызметкерлердің саны 12 мыңнан астам адамды құрайды. ҚМГ компаниялары тобы бойынша кадрлардың тұрақтамау коэффициенті орташа алғанда 14%-ды құрайды (2016 жылы 13,8%, 2015 жылы 11,1%).

ҚМГ қызметкерлерге кепілдікті әлеуметтік пакетті ұсынады, оған әртүрлі әлеуметтік жәрдемақы мен өтемақы түрлері енгізіледі: еңбек демалысы кезіндегі сауықтыруға арналған материалдық көмек, жүктілігі мен босануына байланысты төлемдер, 1,5 жасқа дейінгі бала күтімі бойынша демалыста болатын қызметкерлерге ай сайынғы төлемдер, еңбек шарты бұзылған кезде еңбек қабілетін жалпы жоғалтумен, мүгедектік алумен байланысты басқа жұмысқа ауыстыру мүмкін болмаған жағдайда өтемақылар, қызметкердің қайтыс болуына байланысты жерлеуді ұйымдастыруға біржолғы төлемдер, өндірістегі жазатайым оқиғалар нәтижесінде қайтыс болған қызметкердің отбасына бір жолғы төлемдер.

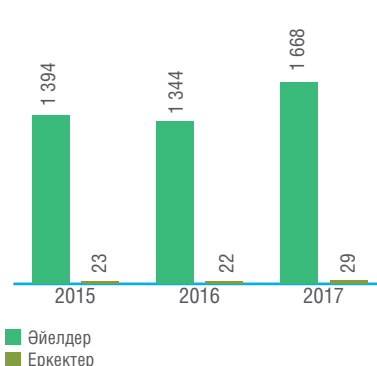
Компания сондай-ақ Қазақстанның балалар сауықтыру лагерьлеріне қызметкерлердің балаларының демалысын ұйымдастыру және ауырған жағдайда ерікті медициналық сауықтыруға арналған әлеуметтік кепілдіктерін ұсынады.

Бұдан басқа қызметкерлерге әлеуметтік қолдаудың тарихи қалыптасқан түрлері ұсынылады. Әлеуметтік көмектің аталған түрлері ұжымдық шарттарда бекітілген немесе кәсіпорынның ішкі құжаттарымен қарастырылған. Осындай төлемдерге зейнеткер жасына жетумен байланысты, неке құруымен байланысты, некеге тұрған кездегі қысқа мерзімді демалысқа байланысты, баланың тууына байланысты, еңбекақысының сақталуымен туысының қайтыс болуына байланысты төлемдер, егер емделуге жұмсалған шығындар сақтандыру бағдарламасында белгіленген лимиттен асып кеткен жағдайда мүгедек қызметкерлерге, қызметкердің мүгедек балаларына емделуге және медициналық операцияларға төлеуге және т.б. байланысты төлемдер жатқызылады.

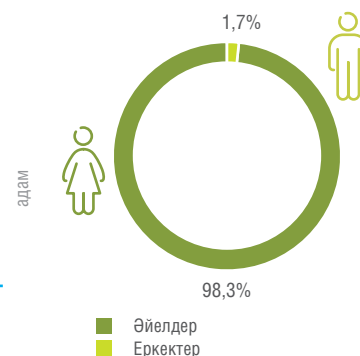
ҚМГ компаниялары тобының қызметкерлерін әлеуметтік қолдау, млрд теңге

Есептік мерзім ішінде және жылдар бойынша ана болу/әке болу бойынша демалыстағы қызметкерлер

Есептік мерзім ішінде бойынша ана болу/әке болу бойынша демалыстағы қызметкерлер, %

Ұлттық заңнамаларға сәйкес азаматтардың зейнетақы қорлары Бірыңғай Жинақтаушы Зейнетақы Қорында болады. Зейнетақы қорлары минимум зейнетақы мөлшерлемесі, жеке зейнетақы қорынан (еңбекақыдан 10% ай сайынғы төлем) және қосымша өңірлік үстемеақылардан тұрады.

Топта қосымша ретінде жұмыс істемейтін зейнеткерлер үшін зейнет бағдарламасы іске асырылады, соған сәйкес қызметкерлер зейнет жасынан шыққаннан кейін белгілі бір материалдық қолдауға ие болады.

Топтың кейбір мұнай-сервис ұйымдарында зейнеткерлік жасы алдындағы қызметкерлерге тараптардың келісімі бойынша еңбек қатынастарын бұзу кезінде төлемақы төлеумен зейнетке ерте шығу мүмкіндіктерін, ал зейнет жасына жеткен қызметкерлерге – еңбек қатынастарын бұзу кезінде төлемақы төлеуді ұсыну жөніндегі жоба іске асырылады.

2017 жылы ҚМГ компаниялары тобының қызметкерлерін әлеуметтік қолдауға арналған шығындар, жұмыс істемейтін зейнеткерлерге әлеуметтік көмекті қоса алғанда, 18 859 161 мың теңге (\$55 млн) құрады.

Есептік мерзімнің соңын да бала күтімі бойынша еңбек ақыны төлеу сақталмаған демалыста болған қызметкерлердің саны 1697 адамды құрады, бұл ретте әйелдердің үлесі – 98,3%, еркектердің үлесі – 1,7% құрады. Жүктілігі мен босануына байланысты демалыста болатын әйелдер саны – 800 адам.

Компания еңбек шарттарын өзгерткен жағдайда қызметкерді он бес күннен бұрын кешіктірмей жазбаша хабардар етеді. Компания қызметінде маңызды өзгерістерге қатысты хабарлаудың минимум кезеңі 4 аптаны құрайды.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 406-1, 407-1, 408-1

Гендерлік теңдікті қамтамасыз ету және барлық әйелдер мен қыздардың құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту.

Еліміздің ішінде және сыртында теңсіздік деңгейін азайту.

1-қағидат

Адам құқықтары: Іскерлік орталар халықаралық түрле танылған адам құқықтарын қолдауы және қорғауы тиіс.

2-қағидат

Адам құқықтары: Іскерлік орталарадам құқықтарын бұзуға сыбайлас қатысушы болып табылмайтындығын куәландыруы тиіс.

Біз адамның негізін қалаушы құқықтарын қатаң сақтаймыз. Біз әрқайсысымызға тең құқықтар берудің анық маңыздылығын мойындаймыз.

Біз балалар еңбегін пайдаланбаймыз, мәжбүрлі еңбекті қолданбаймыз, барлық қызметкерлердің нәсіліне, діні мен жынысына қарамастан олардың тең құқығын мойындаймыз.

Компания Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасының талаптарын қатаң орындайды және шығу тегі, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайлардың дәлелдері бойынша, жынысы, нәсілі, ұлты, тілі, дінге көзқарасы, сенімі, тұрғылықты жері, жасы немесе дене кемшіліктері бойынша, сондай-ақ қоғамдық бірлестіктерге тиесілігі бойынша еңбек құқықтарын іске асыру кезінде қандай да бір кемсітушілікке ұшырамайтындай сәйкестікте еңбек заңнамасының нормаларын бұзбайды. Есептік кезеңде бірде-бір кемсітушілік фактілері анықталған жоқ.

Кез келген қызметкер еңбек заңнамасына сәйкес өзінің өкілдері арқылы ұжымдық келіссөздерге қатысуға және ұжымдық шарт жобасын әзірлеуге, сондай-ақ қол қойылған ұжымдық шартпен танысуға құқылы.

Компанияның әрбір қызметкері еңбек саласындағы өзінің құқықтары мен еркіндіктерін іске асыруда тең мүмкіндіктерге ие бола алады. Бұдан басқа, компания ұжымдық шартты жасасу, өзгерту, толықтыру бойынша қызметкерлермен келіссөздерге белсене қатыса алады, келіссөздер жүргізу мерзімін қатаң сақтайды және тиісті бірлескен комиссиялардың жұмысын қамтамасыз етеді, келіссөздер жүргізу үшін қажетті ақпаратты ұсынады, ұжымдық шарт ережелерінің шарттарын қатаң орындайды.

Қызмет түрлері бойынша немесе аумақтық белгілер бойынша ұжымдық келіссөздер жүргізуге және қауымдастық еркіндігіне арналған құқықтарға қандай да бір шектеулер компания қызметінде қарастырылмаған. Біз әлеуметтік жауапты компания ретінде осы құқықты толықтай қолдаймыз және қызметкерлердің бірлестіктегі еркіндік құқығын іске асыру үшін қолайлы жағдай жасаймыз.

58 838 адам – 2017 жылы ұжымдық шарттармен қамтылған Топтағы қызметкерлер саны (54 197 – 2015 ж., 58 658 – 2016 ж.)

Компанияның кәсіподақ ұйымдарымен өзара әрекеттесуі салалық және өңірлік деңгейлердегі еңбек заңнамасымен белгіленген әлеуметтік серіктестік шеңберін-

3-қағидат

Еңбек: Іскерлік орталар қауымдастық еркіндігін және ұжымдық келіссөздерге арналған құқықтарды тиімді тануды қамтамасыз етуі тиіс.

5-қағидат

Еңбек: Іскерлік орталар балалар еңбегіне тыйым салуы тиіс.

6-қағидат

Еңбек: Іскерлік орталар еңбек және жұмыс саласындағы кемсітушіліктерді түп-тамырымен жоюды қамтамасыз етуі тиіс.

Практикадан мысал

Маңғыстау облысы әкімдігінің жанынан әлеуметтік әріптестік жөніндегі үшжақты комиссияның отырысы болып өтті, онда облыстық кәсіподақ орталығының ҚМГ мұнай-сервис компанияларында өтемақы төлеп, тараптардың келісімі бойынша қызметкерлермен еңбек шарттарын мерзімінен бұрын бұзу жөніндегі Ұзақ мерзімді бағдарламаны іске асыруды тоқтату туралы өтініші қаралды.

Қарау қорытындылары бойынша комиссия еңбек шарттарын ерікті бұзуды және еңбек заңнамасының бұзылмауын ескере отырып, осы Бағдарламаны одан әрі іске асыруды мақұлдады.

Топтың еншілес компанияларындағы әлеуметтік жағдайға мониторинг жүргізу мақсатында туындаған жағдайға уақытында ден қоюға, олардың туындау себептерін анықтауға, жауаптыларды бекітуге және проблемаларды жою бойынша тиісті шешімдер қабылдауға мүмкіндік беретін «Әлеуметтік ахуал мониторингіне» (ӘАМ) арналған құралдар әзірленді. 2017 жылы ӘАМ 13 ЕТҰ-да енгізілді.

Практикадан мысал**Әлеуметтік тұрақтылық рейтингісі**

«Самұрық-Қазына» АҚ әлеуметтік серіктестік орталығы жүргізген Әлеуметтік тұрақтылық рейтингісінің (ӘТР) зерттеулеріне сәйкес ҚМГ ӘТР 2013 жылдан бастап 2017 жылдар аралығында 61 проценттен 76 процентке дейін өсті және «орташа деңгейден жоғары деңгейге ауысты.

ӘТР зерттеуінің нәтижелері бойынша ҚМГ-да және кейбір ЕТҰ-да анықталған барлық қауіпті аймақтар бойынша Әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленеді және жандандырылады.

ҚМГ-нің 2016–2018 жылдарға арналған әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар жоспары қызметкерлердің әлеуметтік көңіл-күйіне әсер ететін компаниялар қызметінің әртүрлі салаларын қамтиды.

де жүзеге асырылады. Өзара әрекеттесудің негізгі параметрлерінің салалық деңгейінде (әлеуметтік кепілдіктер, еңбек ұйымының мәселелері, еңбекті төлеу қағидаттары, жұмыспен қамту, гендерлік және жастар саясаты, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, еңбек қақтығыстарын болдырмау мен шешу және т.б.) ҚР 2017–2019 жылдарға арналған мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-химия салаларындағы салалық келісімде белгіленді.

Өңірлік деңгейде әлеуметтік серіктестік бойынша облыстық комиссия жұмыс істейді, соның шеңберінде еңбекті қорғау және жұмыспен қамту бойынша өңірлік мәселелермен қатар нақты ұжымдық еңбек дауларын қарастырады.

ПЕРСОНАЛДЫ ДАМУ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 404-1, 404-2

Барлық адамдарды өмір бойы жан-жақты қамтитын және әділ де сапалы біліммен қамтамасыз ету және оқыту мүмкіндігін көтермелеу.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН САҚТАУ

Біз еңбек нарығына кәсіби кандидаттарды ашық әрі айқын негізде тартып отырмыз және өз қызметкерлерімізді меритократия қағидаты негізінде дамытамыз.

Біз қызметкерлерді ынталандыру мен дамытудың тиімді жүйесін құрамыз.

Корпоративтік мәдениетті дамытамыз.

ҚМГ қатысатын өңірлерде адами капиталды дамытуға ерекше көңіл бөледі. Қойылған стратегиялық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу үшін ҚМГ жыл сайынғы негізде персоналды оқыту және дамытуды қамтамасыз етеді және ҚМГ компаниялары тобының қызметкерлерін оқыту және дамытудың жаңа тәсілдері мен әдістерін енгізеді.

Персоналды оқыту және дамыту, қажетті біліктілік деңгейін қалыптастыру және қолдау процесін жақсарту, сондай-ақ бюджеттік қаражатты тиімді пайдалану мақсатында 2016 жылдан бастап ҚМГ компаниялары тобында «70/20/10 – жұмыс орнында оқыту/ішкі оқыту/сыртқы оқыту» персоналды оқыту мен дамытудың жаңа тұжырымдамасы іске асырылуда. 2017 жылы оқытудың жаңа моделін енгізу шеңберінде ҚМГ компаниялары тобы бойынша ішкі жаттықтырушылар институтын енгізу жұмысы жалғастырылды. Мәселен, ішкі тренерлермен 24 семинар өткізіліп, оған 650 астам адам қатысты.

Бұдан басқа, 2017 жылы озық тәжірибені алмасу және зерттеу, кәсіби білім мен дағдыларды алу мақсатында ҚМГ компанияларының тобы бойынша «Табыс формуласы» тағылымдамасын ұйымдастыру бағдарламасының тұжырымдамасы әзірленді, оның шеңберінде 2017 жылы ҚМГ ЕТҰ 8 компаниясының ішінен 6 компаниясындағы 39 қызметкер тағылымдамадан өтті. Бұл ретте 2017 жылы ҚМГ компаниялары тобының қызметкерлері үшін тағылымдаманы ұйымдастыру саласында «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-мен ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды.

2017 жылы «Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг» ЖШС, ТДБ ҒЗИ ЖШС, «Professional Geo Solutions» ЖШС,

«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС компанияларымен 2018 жылы тағылымдамаға қызметкерлерді жіберу туралы уағдаластыққа қол жеткізілді.

Бұдан басқа, 2017 жылы ҚМГ Кадр комитетінің шешімімен ҚМГ мен ЕТҰ корпоративтік орталығының топ-менеджерлеріне (СЕО-1, СЕО-2) арналған «Бірыңғай дамыту бағдарламасы», сондай-ақ директорлар мен олардың орынбасарлары және Бірыңғай кадр резервінің қатысушылары үшін «Тиімді басшы» дамыту бағдарламалары бекітілді.

Көрсетілген жобалармен қатар ҚМГ оқытылған қызметкерлерінің санын жыл сайын белсенді түрде арттыруда. Мәселен, 2017 жылы ҚМГ жалпы сомасы **5,6 млрд теңгеге 120 мыңнан астам адам оқытылды**, ол алдыңғы жылдың көрсеткіштерінен 15%-ға жоғары. Оқығандар санының және шығыстардың ұлғаюы жоғарыда көрсетілген бағдарламаларды іске қосумен және іске асырумен байланысты. Бұдан басқа, 2017 жылы жиынтық есепті шоғырландыру периметріне KMG International NV, «Каспий мұнай-газ компаниясы» ЖШҚ сияқты осындай ҚМГ ЕТҰ енгізілгенін, 2016 жыл ішіндегі есепте олардың ҚР шекарасынан тыс жерлерде болуына байланысты ескерілмегенін атап өткен жөн. Биыл жинаққа акцияларының 50% және одан көп пайызы ҚМГ-ге тиесілі компаниялар енгізілді.

Оқудан қызметкерлердің ішінде 14%-ын әйелдер, 86% – ерлер құрайды. Бұл ретте, білім алғандардың 15%-ы – әкімшілік-басқарушылық персонал, 85%-ы – өндірістік персонал.

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

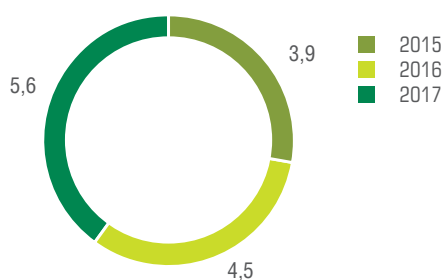
Жылдар бойынша білім алған қызметкерлердің жалпы саны, мың адам

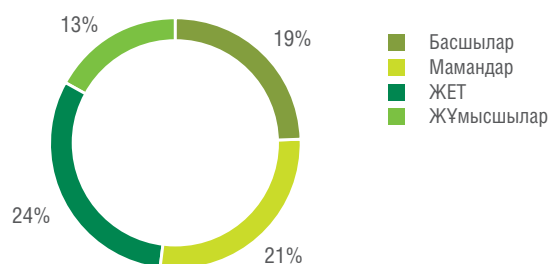
Қызметкерлердің санаттары бойынша білім алғандардың жалпы саны, %

Персоналды дамытуға арналған шығындар, млрд теңге

Қызметкерлердің санаттарын бойынша бір оқып-үйретілетін қызметкерге академиялық сағаттардың орташа жылдық саны, %

Жынысы бойынша бөліп, оқудан өткен қызметкерлердің саны, %

Жылдар	2015	2016	2017
Ерлер	86,5	88	86
Әйелдер	13,5	12	14

Міндетті оқудан өткен қызметкерлердің үлесі 36,7% құрады. Бұл ретте, білім алғандардың 41,6%-ы жұмыс мамандықтарымен оқудан өтті және 5,6%-ы – өндіріспен байланысты оқудан өтті. Осы тақырыптар бойынша білім алуға барлық шығыстардың 50% жұмсалды.

Оқытылған бір қызметкерге академиялық сағаттың орташа жылдық саны 16,1 сағатты, оның ішінде бір ер адамға – 15,8 сағат, әйел адамға – 18,3 сағатты (2016-да 33,6 сағат) құрайды.

Сонымен бірге қызметкерлерді оқыту және дамыту жыныс белгісіне және атқаратын лауазымына қарамастан жүзеге асырылады.

Сертификациялық бағдарламалар бойынша оқудан өткен қызметкерлердің үлесі 0,1% құрады. ҚМГ ұзақ мерзімді дамуының басым бағыттарының бірі қазіргі заманға сай құзыреттерге ие, жаңа форматтағы басшы-

ларды дайындау мақсатында жастар мен перспективалы көшбасшыларды іздеу мен анықтауды қамтитын кадрлық резервті дайындау болып табылады.

Оның негізгі қағидаты басқару сабақтастығын қамтамасыз ету, сондай-ақ қызметкерлерге ҚМГ компаниялары тобында даму және мансаптық өсу үшін мүмкіндіктер беру мақсатында басшы кадрларды мақсатқа сай және жүйелі дайындау болып табылады.

2017 жылы резервшілер үшін тренингтер үздік қазақстандық және ресейлік тренерлерді тарта отырып жүргізілді және жеке тұлғалық-іскерлік құзыреттер мен кәсіби білімдерін дамытуға бағытталды. 2017 жылы ҚМГ Кадр комитетімен бекітілген «Тиімді басшы» бағдарламасын іске асыру шеңберінде 28 резервші оқудан өтті. 9 тақырып бойынша аталған бағдарлама бойынша барлығы 54 резервте тұрған адамды оқыту жоспарланып отыр.

Резервшілер үшін арнайы тренингтік бағдарламалардан басқа EMBA қос дипломдық бағдарламасы әзірленді және жүргізілуде. 2017 жылы EMBA бағдарламасына сәйкес 6 резервші оқуды сәтті аяқтады, 9-ы ҚБТУ-РГУ бағдарламасы бойынша және 18 резервші ҚБТУ-УГНТУ бағдарламасы бойынша оқуын жалғастыруда.

Тағылымдамалар бағдарламасын іске асыру шеңберінде 7 резервші General Electric және Ресеймұнай сияқты компанияларда, сондай-ақ Еуропаның мұнайлы астанасының Абердина университетінде тағылымдамадан өтті.

Мұнай-газ саласы үшін жас білікті кадрларды даярлау және келген өңірлерінде адами капиталды дамытуға ҚМГ ұмтылуы мақсатында дуальдік оқытуды ұйымдастыру жұмысы жүргізілуде, оның негізгі қағидаты кәсіпорында оқыту болып табылады – уақыттың 60%, колледждегі оқыту – уақыттың 40%.

Павлодар мұнай-химия зауытының базасында Павлодар химия-механикалық колледжі МКК небәрі 50 оқушысы оқудан өтті: төртінші курстың 32 оқушысы және үшінші курстың 18 оқушысы.

Төртінші курстың 32 оқушысының ішінен 15-і «Мұнай және газды өңдеу технологиясы» (бұдан әрі – МГӨТ) мамандығы бойынша, 17-і – «Жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу» (бұдан әрі – ЖТҚЖ) мамандығы бойынша оқудан өтті. Практикадан өту қорытындылары бойынша ПХМК 27 түлегі зауытқа жұмысқа орналастырылды.

2015 жылдан бері «Ембімұнайгаз» АҚ кен орындарында Атырау мұнай және газ университетінің және «АРЕС Retrotechnic жоғары мектебінің» студенттері үшін «Мұнай және газ кен орындарын пайдалану» мамандығы бойынша дуальдік оқыту пилоттық режимде ұйымдастырылды. Жоба іске қосылған кезден бастап жоғарыда көрсетілген оқу орындарының 69 студенті дуальдік оқудан өтті және қазіргі уақытта тағы 24 студент дуальдік оқудан өтеді.

Біз жас мамандарды даярлау бойынша нысаналы жұмыс жүргіземіз. Еліміздің бейінді ЖОО-лары бар (ҚБТУ, Сәтпаев атындағы ҚазҒТУ, Атырау мұнай және газ институты, Ш. Есенов атындағы Ақтау мемлекеттік университеті, Л.Гумилев атындағы ЕҰУ және т.б.) студенттердің практикадан өтуі туралы келісім жасалды.

Қызметкерлерді оқыту және біліктілігін арттырудың іске асырылатын бағдарламаларының тізбесі

- 1 Жаңа қызметкерлерге арналған бейімдеу бағдарламасы
- 2 Басқарушылық дағдылар
- 3 Персоналды басқару
- 4 Ішкі бақылау және аудит. Тәуекелдерді басқару.
- 5 Басқарудың интеграцияланған жүйелері, ISO және OHSAS стандарттары
- 6 Экология, ЕҚЖҚТ, МҚЖТЖ
- 7 Қазақстандық қамту және тауарлар, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу
- 8 Экономика және қаржы
- 9 Заңнама
- 10 Корпоративтік басқару. Жобаларды басқару.
- 11 Құжаттамалық қамтамасыз ету
- 12 Ақпараттық технологиялар
- 13 Тілдік оқыту
- 14 Іскерлік дағдылар
- 15 Медиация, келіссөз процесі бағдарламалары бойынша оқыту
- 16 Өндіріс (БӨ, тасымалдау, газ бизнесі, қайта өңдеу және маркетинг, сервистік жобалар)
- 17 Жұмысшы кәсіптерін оқыту
- 18 Магистрлік бағдарламалар
- 19 Тағылымдама
- 20 Конференцияларға, симпозиумдарға, форумдарға қатысу

ПЕРСОНАЛДЫ БАҒАЛАУ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 404-3

ҚМГ-де персоналды бағалау рәсімі 2004 жылдан бастап жұмыс істейді және баламалы материалдық және материалдық емес сыйақыны ынталандыруға және қызмет тиімділігін айқындауға бағытталған.

Рәсім ҚМГ әкімшілік персоналын бағалау қағидаларымен регламенттеледі және бағалаудың екі түріне негізделеді: кәсіби дамуды бағалау және қызмет нәтижелілігін бағалау.

Адами ресурстарды тиімді басқарудың танылған халықаралық практикасына сәйкес аталған рәсім есепті жыл ішінде қызметтің нәтижелілігін бағалауды ескере отырып қызметкерлердің іскерлік және көшбасшылық құзыреттерін бағалауға негізделген.

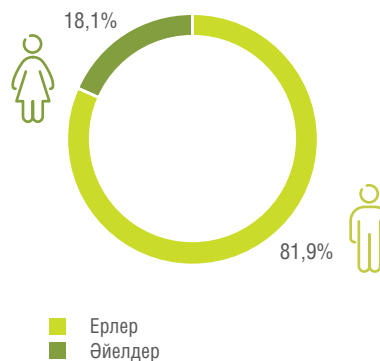
Нәтижелілікті бағалау тоқсан сайын бір жылға мақсаттар қою негізінде өткізіледі және тоқсандық сыйлықақы төлеу ретінде 1.5-тен 0 лауазымдық жалақыға дейін нақты сандық нәтижелерге ие.

Кәсіби дамуды бағалау жыл сайын жүргізілуде және материалдық емес ынталандырудың мақсатын қадағалайды – бағалау комиссиясы кадрлық резервке есепке алынуын, лауазымда жоғарылауын, ҚМГ компаниялары тобына орналастырылуын, жеке оқытуын немесе кәсіби дамуы үшін өзге де мүмкіндіктерді ұсына алады.

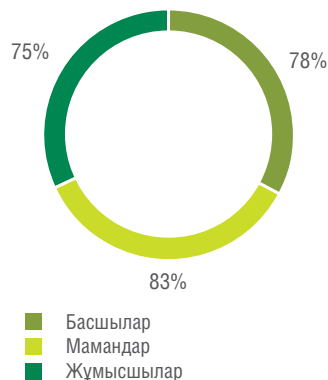
2017 жылы қызметкерлердің 2016 жыл ішіндегі қызметіне жыл сайынғы бағалау жүргізіліп, оның нәтижелері бойынша ҚМГ корпоративтік орталығы қызметкерлерінің 14%-ы кадрлық резервке алуға, 12%-ы – лауазымда жоғарылауға, 32%-ы – лауазымдық жалақыны қайта қарауға ұсыныс алды.

Барлық қызметкерлердің 77%-ы есепті кезең ішінде нәтижелілік бағалауынан өтті.

Жынысы бойынша бөлгендегі нәтижелілікті бағалау, %

Қызметкерлердің санаттары бойынша нәтижелілікті бағалау, %

ТЕҢ МҮМКІНДІКТЕР ЖӘНЕ БІЗДІҢ НАРЫҚТАРҒА ҚАТЫСУЫМЫЗ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 202-1, 202-2, 405-1, 405-2

10
УМЕНЬШЕНИЕ
НЕРАВЕНСТВА

Елдің ішінде және олардың арасында теңсіздік деңгейін азайту.

Біздің персоналды ынталандыруға деген тәсіліміз қызметкерлердің еңбек төлемінің лайықты деңгейін, құқықтарының айқындығын және сақталуын қамтамасыз ету қағидаттарына негізделген. Еңбек төлемінің жүйесіндегі барлық өзгерістер мүдделі тараптардың әкірлері мен ұсыныстары есебімен енгізіледі.

Бизнес бағытындағы компанияларда шолу мен өндіру Еңбек төлемінің бірыңғай жүйесіне (ЕТБЖ) енгізілді, мақсаты еңбек төлемінің жүйесін реттеу, барлық бөлімшелердегі еңбек төлемінің бірыңғай тәртібін қамтамасыз ету және еңбек нәтижелерінде қызметкерлердің мүдделілігін күшейту жолымен ҚМГ стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге көмек көрсету болып табылады. Аталған жүйеде бірқатар шарттар көзделген, сол арқылы қызметкерлерге өтемақылар төлеу, үстемақылар мен қосымша ақылар беріледі, сондай өлшемшарттардың бірі Өңірлік коэффициент болып табылады, ол – қиын климаттық жағдайларындағы өңірлерде жұмыстың орындалуна қатысты қосымша шығындар мен жоғары еңбек шығындарына өсімақы төлеу мақсатында еңбекақы төлемінің ұлғаюына қатысты көрсеткіш. Аталған коэффициенттің ең жоғары мәні Маңғыстау және Атырау облыстарына тән.

Ұлттық заңнамада белгіленген 2017 жылдағы ең аз еңбекақы төлеміне берілген Топтағы бастапқы деңгейдегі еңбекақы төлемі қатынасы 6:1-ден 8:1-ге дейінгі шекте. (2016 жыл – 5:1 – 10:1 дейін).

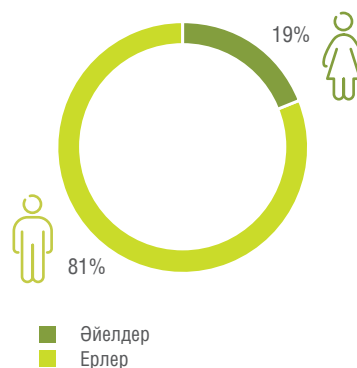
Жергілікті халықтың арасынан жалға алынған келген өңірлеріндегі жоғары рангтегі басшылардың үлесі 72% (2016 жылы – 89%).

Басшылық құрамға кіретін қызметкерлердің үлесі қызметкерлердің жалпы санының 10%. Оның ішінде әйелдер 19%, ерлер 81%.

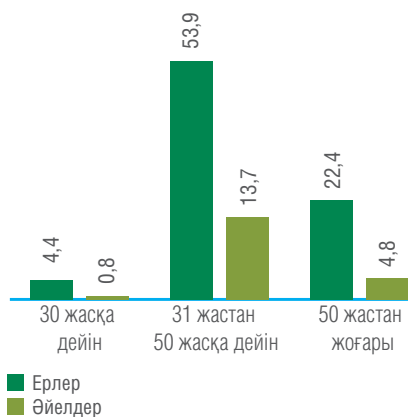
Мамандардың үлесі қызметкерлердің жалпы санының 20%-ын құрайды.

Жұмысшылардың үлесі қызметкерлердің жалпы санының 70%-ын құрайды.

Жынысы бойынша бөлгендегі басшылардың үлесі, %

Жасы бойынша басшылардың үлесі, %

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

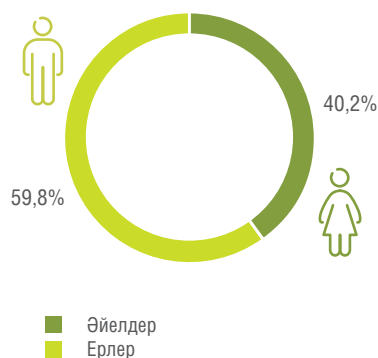
ҚМГ компанияларының тобында гендер айырмашылықтарына байланысты базалық еңбекақы және сыйақы төлемі жүйесінде айырмашылық жоқ. ҚМГ компаниялары топтарының ұйымдарында еңбекақы төлемінің деңгейі қызметкерге емес лауазымға бекітілген, яғни бір лауазымда жұмыс істейтін еркектер мен әйелдер бірдей жалақы және ұйымдағы еңбек төлемі қағидалаында қарастырылатын басқа да төлемдерді алады.

Біз еңбекақы төлеу жүйесін жетілдіру үшін адами ресурстарды басқару саласындағы халықаралық әдіснаманы пайдалана отырып, бірқатар лауазымдарды (Корпоративтік орталықтың әкімшілік қызметкерлері деңгейінен еншілес ұйымдардың топ-менеджмент деңгейіне дейін) бағалауға жаңа тәсілдемені енгіздік.

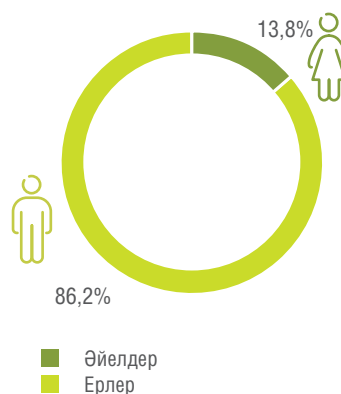
Жоғары басқару органы және басшы құрам үшін жалақыны есептеу жүйесі нәтижелілікке, уәждеуге, еңбек өнімділігін арттыруға және қызмет тиімділігіне шоғырландырылған, қызметтің түйінді көрсеткіштеріне қол жеткізу қорытындылары бойынша қысқа мерзімді сыйақы элементтерін де қамтиды. Үздік әлемдік практикаларға сәйкес басшы қызметкерлердің нәтижелілік көрсеткіштері Топтың экономикалық, экологиялық және әлеуметтік міндеттерін көрсетеді.

Трансформациялау бағдарламасы шеңберінде 2017 жылы басшы қызметкерлердің атқаратын лауазымдарына (Job Matching) сәйкестігін бағалау бойынша жобаны іске асыру жалғастырылған. Аталған жобаның нәтижелері бойынша Топта еңбекақы төлеу жүйесін жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірленді.

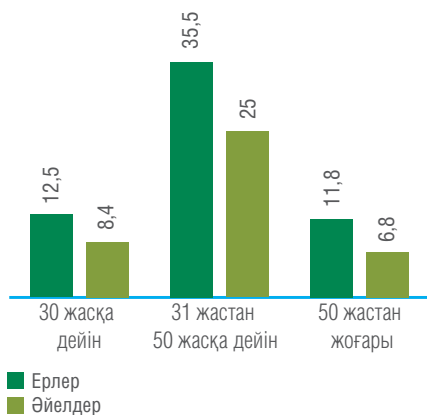
Жынысы бойынша бөлгендегі мамандардың үлесі, %

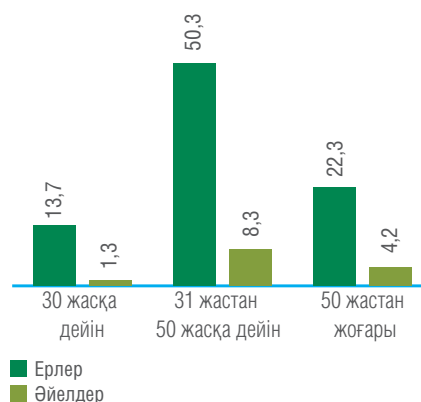
Жынысы бойынша бөлгендегі жұмысшылардың үлесі, %

Жасы бойынша мамандардың үлесі, %

Жасы бойынша жұмысшылардың үлесі, %

Практикадан мысал

«ҚазМұнайГаз» АҚ «Job Matching» адами ресурстарды басқару саласында жобаны одан әрі жалғастыруда. Бұл жоба, яғни мақсатты функцияға лауазым талаптарының сәйкес келуінде кандидаттарды бағалау жөнінде болып отыр. Процесс екі бөлімнен тұрады: мақсатты функционалды бекіту және кандидаттарды бағалау. Кандидаттарды бағалау екі кезеңнен тұрады: бірінші – ҚМГ компаниялары тобынан кандидаттар қарастырылады, екінші кезеңде – 2 кандидаттан кем болған жағдайда сырттағы кандидаттар қарастырылады. Комиссиялар құрамы Самұрық-Қазына және ҚазМұнайГаз басшылығы өкілдерінен қалыптастырылады.

2017 жылы лауазымға қойылатын талаптарға сәйкес кадрларды іріктеу бойынша іске асырылатын бағдарламаға арналған инфосессия болып өтті. Әріптестермен кездесуді Басқарманың төрағасы Сауат Мыңбаев және адами ресурстарды басқару вице-президенті Серік Әбденов өткізді. Сауат Мыңбаевтың пікірі бойынша Job Matching жобасы – қажет, ал ең бастысы қазіргі заманғы. Кәсібилер штаты дегеніміз кім де кім алға қарай ынталанса және одан әрі даму және де жаңа машыққа ие болу, ол – кез келген компанияның бәсекеге жарамды басымдығының кепілі. Жобаның алғашқы толқынының қорытындысы бойынша конкурстық іріктеу CEO-1, CEO-2 деңгейіндегі 25 позицияны қамтыды, оған 63 кандидат үміткер болды. Кон-

курстық рәсімнің нәтижесінде 17 позицияны әрекет ететін қызметкерлер, ал 8 позицияны жаңа қызметкерлер ұстанды. Оның бірі жаңа командадағы Дәурен Қарабаев, вице-президенттің атқарушысы, қаржы директоры: «ҚМГ дейін мен шет елдегі халықаралық компанияда жұмыс істегенмін. Job Matching конкурсы және процесс халықаралық компаниялардағы өте ұқсас болды. Ол кәсіби білімдерге, психологиялық, сыни ойлау қабілетіне, тілдерді білуіне арналған бірнеше сынақ түрлерін және директорлар кеңесінің мүшелерін әңгімелесуді қамтыды. Мән-жайлық және дәлме-дәл жолы, лауазымды егжей-тегжейлі сипаттау, міндеттемелер болды. Олар ағымдағы қызметтен қатар ҚМГ мейлінше тиімді, қарапайым және ұқыпты ұйымын құру жөніндегі трансформация бағдарламасымен өзара іс-қимылды да қамтыды. Қазір аталған рәсімді біз барлық ұйым бойынша қатысушылардың бәрі үшін айқын әрі түсінікті етіп, таралымға шығарудамыз».

CEO-1 және CEO-2 деген 25 позициядан тыс 2017 жылы Job Matching рәсімі 113 позицияда жүргізілді, оған корпоративтік функциялардың құрылымдық бөлімшелері басшыларының, мұнайды тасымалдау, қайта өңдеу және маркетинг дивизондары, Ішкі аудит қызметінің желілік қызметкерлері мен «Өндіру және бұрғылау технологиялары» ҒЗИ еншілес компаниясы басшылығының позициялары кірді.

БІЗДІҢ ҚАУЫМДАСТЫҚТАР

GRI 103-1, 103-2, 413-1, 413-2, 06-10, 06 12

Біз үлесімізді қатысатын өңірлерді дамытуға қосамыз және барлық мәселелер бойынша негізгі мүдделі тараптармен үнемі сұқпат жүргізуді қолдаймыз.

Компаниялардың еншілес ұйымдарының жер қойнауын пайдалануға арналған келісім-шарттарда өндірістік қатысатын өңірді дамытуға едәуір ақшалай қаражат бөлу көзделген. Компания жергілікті атқарушы органдарға қаражат аударады, олар жергілікті қоғамның қажеттілігіне байланысты қаражатты одан әрі бөледі. Компания осы қызметтің әрекетін бағалау жүргізуді жоспарлауда.

Біз халықпен өзара іс-қимыл жасау жөнінде жүйелі жұмыс жүргізудеміз. Халықтың мұқтаж бөліктеріне әлеуметтік көмек көрсетеміз, жергілікті инфрақұрылымды дамытуға үлес қосамыз.

Жергілікті қауымдастықтарға әлеуетті теріс әсері Маңғыстау облысында орналасқан мұнай-сервис компаниялары болуы мүмкін. Шығындылығына байланысты осы компаниялар санын азайту бойынша шараларды алдын ала қабылдайды, ол өңірдің еңбек нарығына теріс әсерін тигізе алады. Сонымен бірге босатылатын персоналдың басым бөлігі (70% жуығы) өздерінің мердігерлік ұйымдарына жұмысқа орналастырылуы мүмкін.

Экологиялық мәселелер бойынша қоғаммен өзара іс-әрекет ету және жергілікті қоғамдастықпен кездесулер кез келген шаруашылық қызметтің басталуы, өндірістік объектілердің құрылысы немесе қайта құрылуы мен жаңғыртылуы алдында ОВОС жобалары бойынша қоғамдық тыңдауларды өткізу арқылы жүзеге асырылады. Орхус орталығымен өзара іс-әрекет ету кезінде жергілікті қоғамдастық пен қоғамдық ұйымдармен консультациялық кездесулер өткізіледі.

ҚМГ компаниялары тобында жыл сайын 100 астам қоғамдық тыңдалым өткізіледі.

Бұған қоса ҚМГ реттеу жоспарларын әзірлеуге жергілікті қоғамдастықты тарта отырып, төтенше жағдайларға арналған реттеу жүйесін жетілдіру жөніндегі барлық мүдделі тұлғалармен өзара іс-қимыл жасауға қолдау көрсетеді. Егер өндірістік жұмыстар Каспий теңізі акваториясында жүргізілген жағдайда жоспарларды әзірлеуге жергілікті қоғамдастықтың тікелей қатыстыру мен оларды тарту жобалық материалдарды (қоғамдық тыңдаулар) жасау кезеңінде ғана жүзеге асырылады. Облыс тұрғындарының, қоғамдық бірлестіктер мен мемлекеттік органдардың алдында тыңдалым өткізу барысында алдағы жобаның төтенше жағдайларына арналған барлық реттеу жүйесі ашылады.

Ауылдық және кенттік округтер әкімдіктерінің (Оңтүстік-Қазақстан, Жамбыл және Алматы облысының 21 ауданы) базасында күзетілетін аймаққа және Газ құбырынан (А,В, С нүктелері) аз ғана алшақ орналасқан аймақта дәл түсетін жер учаскелерінің жер пайдаланушылары/меншік иелерімен газ құбырын қауіпсіз пайдалану мақсатында хабарлама беріле отырып, түсіндіру жұмыстары жүргізілді (2015 жылы – 104 кездесу; 2016 жылы – 104 кездесу, 2017 жылы – 104 кездесу).

Газды тұрмыста қауіпсіз пайдалану бойынша жергілікті атқарушы органдар, ТЖ және ИМ органдары өкілдерінің қатысуымен халықпен брифинг және жиындар үнемі өткізіліп тұрады.

Топ БАҚ-та Топ ұйымдарының қызметі, экологиялық әсерін және халықтың денсаулығына әсері туралы қоғамдастықтың уақтылы ақпараттануын жүзеге асырып отырады. Экология және табиғатты пайдалану туралы апта сайынғы ақпарат/есептер жарияланады. Жергілікті және республикалық БАҚ-та Топ кәсіпорындарының табиғатты қорғау іс-шаралары туралы баптар жарияланып тұрады.

Бұдан тыс, халықтың компанияның ресми веб-сайтына, жедел желілеріне, поштаға пікір білдіру арқылы қайта байланыс жасауға мүмкіншілігі бар. Қоғамдық ұйымдар мен жеке тұлғалар заңнамада белгіленген тәртіпте уәкілетті және сот органдарына өтініш жасауға құқылы.

ҚМГ компаниясының тобында өндірістік объектілердің жергілікті қоғамдастыққа айрықша теріс экологиялық әсері байқалмайды. Өндірістік объектілердің қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына әсері эмиссиялар нормативтерінің жобаларында уәкілетті органдар бекіткен жол берілетін нормативтер шегінде. Қалдықтарды шығару, түсіру және орналастыру қоршаған ортадағы эмиссияға берілетін рұқсаттар негізінде жүзеге асырылады.

Барлық өндірістік процестер қауіпсіз тәсілдермен және заңнамалық талаптарды сақтаумен орындалып жатыр.

Есепті кезең ішінде «Қазақстан – Қытай» магистралды газ құбырының «С» тармағын салу барысында жерді пайдалану мәселесі бойынша «Азиялық газ құбыры» ЖШС-да маңызды (ұзақ, 2015 жылдан бастап 2017 жылға дейін) сот талқылауларының бірі атап көрсетілді. Жер пайдаланушы ұсынылған өтемақы сомасымен келіскен жоқ. Серіктестіктің қуыным талаптары қанағаттандырылды. Қазіргі кезде Серіктестіктен бұрын өндіріп алынған соманы қайтару бойынша атқарушылық іс жүріп жатыр.

Практикадан мысал

«Өзенмұнайгаз»АҚ Жаңаөзен қаласының (700 млн теңге) және Қарақия ауданының (200 млн теңге) инфрақұрылымын дамытуға әлеуметтік бағдарламалар қорына жыл сайын 900 млн теңге бөледі. Мәселен, 2015-2017 жылдар кезеңінде жалпы алғанда 2 700 млн теңге жұмсады, оның ішінде:

- Автомобиль жолдарын салу, кеңейту және жөндеу – 1 054 млн теңге;
- Аулаішілік аумақтарды абаттандыру – 117 млн теңге;
- Жаңаөзен қаласының халқын жұмыспен қамтуға жәрдемдесу, жаңа жұмыс орындарының

құрылуымен қамтамасыз ету – 400 млн теңге;

- Ашық жағажай салу – 263 млн теңге;
- Туберкулез ауруханасын реконструкциялау – 116 млн теңге;
- Әлеуметтік жұмыс орындарын құру – 200 млн теңге;
- Аз қамтылған қызметкерлер үшін пәтерлер сатып алу – 464 млн теңге;
- Денсаулық сақтау және жергілікті полиция қызметі салалары үшін көлік сатып алу – 86 млн теңге.

АМӨЗ-де Мұнайды тереңдетіп өңдеу кешенін салуға (МТӨК) байланысты зауыттың санитариялық-қорғау аймағына (СҚА) жылжымайтын мүліктің небәрі 194 объектісі түсті, солардың ішінде көшуге 188 объекті жатады (ҚР Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы №237 бұйрығымен бекітілген ҚР Санитариялық қағидалары мен нормалары 5-бөлімінің 55-тармағына сәйкес):

- ◆ Перетаска к. және Химкент аудандарындағы 133 жер учаскесі;
- ◆ З. Қабдолов көшесінің бойындағы 3 жатақхана (55 пәтер);

Атырау МӨЗ-де МТӨК салу жобасы мемлекеттік және салалық бағдарламаларға енгізілген: 2015–2019 жыл-

дарға арналған ИИДМБ, 2015–2019 жылдарға арналған Индустрияландырудың республикалық картасы. Оның шеңберінде жоғары октанды бензин мен дизотын өндіруді, мұнайды өңдеу тереңдігін ұлғайту, K4, K5 моторлы отындарының стандарттарына қол жеткізу жоспарланып отыр. Мұның бәрі ауыр мұнай қалдықтарын өңдеудің жаңа заманауи технологиялық қондырғыларды салуды талап етеді.

Қазіргі кезде Атырау МӨЗ санитариялық-қорғау аймағының аумағына түсетін тұрғындарды көшіру жөніндегі іс-шаралар жоспарын іске асыру жалғастырылуда. Қоныс аудару бойынша жұмыстар 2018 жылғы 1-тоқсанда аяқталады.

ЖҰМЫС ОРНЫНДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 403-1, 403-2

Салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және кез келген жаста бәрінің әл-ауқатына жәрдемдесу.

Қалалар мен елді мекендердің ашықтығын, қауіпсіздігін, өмірге төзімділігі мен тұрақтылығын қамтамасыз ету.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫН САҚТАУ

Біз өз қызметкерлеріміздің қауіпсіздігін және еңбегін қорғауды қамтамасыз етеміз; сауықтыру бағдарламасын жүргіземіз және қызметкерлерге әлеуметтік қолдау көрсетеміз.

Тұрақты дамуды басқару	Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
<p>Қауіпсіздіктің жоғары стандарттарына сәйкес ҚМГ өндірістік жетістіктерінің критикалық қозғалтқышы және стратегиялық мақсаттарының бірі болып табылады. Өндірістің жоғары көрсеткіштеріне қол жеткізу және оған қолдау көрсету үшін біз ҚМГ компанияларының барлық тобы бойынша өзіміздің қауіпсіздік мәдениетімізді дамыту үстіндеміз. Біз регламенттер және рәсімдермен ғана шектеліп қоймаймыз, керісінше іс қызметіміздегі, мүмкіндіктеріміздегі, технологияларымыз мен қауіпсіздік бағдарламаларымыздағы тәуекелдерді басқаруға қатысты болса, бизнес жүргізу мәдениетін алмастырып отырамыз. Біз бизнес-модельден тиісті стандарттарға, ортақ стандарттарды талап ететін алдан әрекет жасайтын және біздің қадамымызбен алға басатын осындай өзгерістердің іргетасы болып табылатын барлық компаниялардың моделіне және процестері мен рәсімдеріне ауысамыз.</p>	<p>Мәліметтер жиналғаннан кейін бірнеше жылдар біз қызметіміздің қауіпсіздік көрсеткіштеріне ықпал ететін негізгі факторларды түсіне бастады. Ішкі рәсімдер, қызметкерлерді оқыту және құзыретіне байланысты проблемалар – негізгі факторлар, олар өндірісіміздің сенім екендігіне тікелей ықпал етеді. Жаңа мәліметтермен қарулана отырып, қазіргі сәтте біз сенімділікті қамтамасыз ету үшін мақсатты бағдарламалар жасаймыз, олар жаңғырту процесінде адами факторларды қамтитын болады.</p>	<p>Біздің міндетіміз – ҚМГ және мердігерлік ұйымдар қызметкерлерінің күн сайын үйлеріне аман-есен оралуына мүмкіндік жасаймыз. Біз негізгі мақсатымыз – жарақаттың, аварияның және қақтығыстардың толық болмауына қол жеткізу жолында әрдайым жұмыс істеуден жалықпаймыз.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Авариялар мен оқиғалардың алдын алу үшін қауіпсіздіктің проактивті мәдениетін құру; ◆ Барлық мүдделі тараптар арасындағы тиімді коммуникация; ◆ Жұмыстардың қауіпсіз орындалуын қамтамасыз ету және қауіпсіз емес мінез-құлықты түп-тамырымен жою. 	<p>2017 жыл қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласында айтарлықтай жақсартулар жылына және ҚМГ компаниялары тобында қауіпсіздік мәдениетін жетілдіру жолдарының жалғасына айналды.</p>	<p>Еңбекті қорғауды басқару процесіне желілік басшыларды тарту бойынша негізгі бағдарлама 2017 жылы іске асырылған Жұмыстардың қауіпсіздігі бойынша мінез-құлықты бақылау бағдарламасы (ЖҚМБ) болды.</p>
<p>Біздің міндетіміз – ҚМГ және мердігерлік ұйымдар қызметкерлерінің күн сайын үйлеріне аман-есен оралуына мүмкіндік жасаймыз. Біз негізгі мақсатымыз – жарақаттың, аварияның және қақтығыстардың толық болмауына қол жеткізу жолында әрдайым жұмыс істеуден жалықпаймыз.</p>	<p>Мәліметтер жиналғаннан кейін бірнеше жылдар біз қызметіміздің қауіпсіздік көрсеткіштеріне ықпал ететін негізгі факторларды түсіне бастады. Ішкі рәсімдер, қызметкерлерді оқыту және құзыретіне байланысты проблемалар – негізгі факторлар, олар өндірісіміздің сенім екендігіне тікелей ықпал етеді. Жаңа мәліметтермен қарулана отырып, қазіргі сәтте біз сенімділікті қамтамасыз ету үшін мақсатты бағдарламалар жасаймыз, олар жаңғырту процесінде адами факторларды қамтитын болады.</p>	<p>Біздің міндетіміз – ҚМГ және мердігерлік ұйымдар қызметкерлерінің күн сайын үйлеріне аман-есен оралуына мүмкіндік жасаймыз. Біз негізгі мақсатымыз – жарақаттың, аварияның және қақтығыстардың толық болмауына қол жеткізу жолында әрдайым жұмыс істеуден жалықпаймыз.</p>	<p>ЖҚМБ бағдарламасының мақсаты:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Жұмыс орнында қауіпсіздік мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру және арттыру; ◆ Жазатайым оқиға болғанға дейін қауіпті әрекеттер мен жағдайларды анықтау және жою; ◆ Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу әдістерінің орындалуын болғызбайтын кедергілерді анықтау; ◆ Қызметкерлердің мінез-құлқына ықпалы және олардың еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелеріне деген қатынасы; ◆ Басшылық тарапынан еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелеріне бейілділігін көрсету; ◆ Әлеуетті оқиғалардың алдын алу және өндірісте жарақатты азайту болып табылады. 	<p>Бағдарлама жергілікті жерлердегі желілік басшылар мен қызметкерлер арасындағы еңбек қауіпсіздігі мен оны қорғау бойынша ашық диалог жүргізу үшін жасалған. ЖҚМБ әлемдегі үздік тәжірибелердің бірі болып табылады және 2017 жылдың нәтижелеріне негізделгенде Компаниялардың топтарында қауіпсіздік мәдениеті мен жарақаттанушылықты төмендетуге тиетін әсерінің пайдасы бар. Қауіпсіздік бойынша жүргізілген мінез-құлықтық бақылаулардың сандық көрсеткіші өндірістік ЕТҰ жетекшілері үшін функционалдық ҚТК есептеген кезде ескерілді.</p>	<p>Қауіпсіздіктің негізгі көрсеткіштерінің бірі жұмыс уақыты жоғалтылған жазатайым жағдайлар коэффициенті (LTIR) корпоративтік ҚТК кірді және ҚМГ еншілес пен тәуелді ұйымдарына енгізілді. Жұмыс уақыты жоғалтылған жазатайым оқиғалар коэффициенті (LTIR) ЕТҰ үшін 2018 жылы ҚТК ретінде анықталды. Жетекшілер үшін функционалдық ҚТК, атап айтқанда жұмыстардың қауіпсіздігін және жүргізу қауіпсіздігін мінез-құлықтық бақылау жөніндегі кеңейтілген ҚТК енгізілуде. Сондай-ақ 2017 жылы анықталған қызметкерлердің қауіпті мінез-құлықтары негізінде әзірленген Түзетуші іс-шаралар жоспарының орындалуы ескерілді.</p>
<p>Біз үздік әлемдік практикаларға сәйкес келетін белгіленген басымдықтармен және тәсілдемелермен жүруді жалғастырамыз, олар мынадай:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Өндірістік қызмет нәтижелеріне қатынасы бойынша адамның өмірі мен денсаулық құндылығының басымдығы; ◆ ЕҚОҚ мәселелеріне барлық деңгейдегі басшыларды тарту және оқыту; ◆ Қауіпсіздік және еңбекті қорғау талаптарын сақтау үшін қызметкерлердің әрқайсысының дербес жауапкершілігі; 	<p>Мәліметтер жиналғаннан кейін бірнеше жылдар біз қызметіміздің қауіпсіздік көрсеткіштеріне ықпал ететін негізгі факторларды түсіне бастады. Ішкі рәсімдер, қызметкерлерді оқыту және құзыретіне байланысты проблемалар – негізгі факторлар, олар өндірісіміздің сенім екендігіне тікелей ықпал етеді. Жаңа мәліметтермен қарулана отырып, қазіргі сәтте біз сенімділікті қамтамасыз ету үшін мақсатты бағдарламалар жасаймыз, олар жаңғырту процесінде адами факторларды қамтитын болады.</p>	<p>Біздің міндетіміз – ҚМГ және мердігерлік ұйымдар қызметкерлерінің күн сайын үйлеріне аман-есен оралуына мүмкіндік жасаймыз. Біз негізгі мақсатымыз – жарақаттың, аварияның және қақтығыстардың толық болмауына қол жеткізу жолында әрдайым жұмыс істеуден жалықпаймыз.</p>	<p>ЖҚМБ бағдарламасының мақсаты:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Жұмыс орнында қауіпсіздік мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру және арттыру; ◆ Жазатайым оқиға болғанға дейін қауіпті әрекеттер мен жағдайларды анықтау және жою; ◆ Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу әдістерінің орындалуын болғызбайтын кедергілерді анықтау; ◆ Қызметкерлердің мінез-құлқына ықпалы және олардың еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелеріне деген қатынасы; ◆ Басшылық тарапынан еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелеріне бейілділігін көрсету; ◆ Әлеуетті оқиғалардың алдын алу және өндірісте жарақатты азайту болып табылады. 	<p>Бағдарлама жергілікті жерлердегі желілік басшылар мен қызметкерлер арасындағы еңбек қауіпсіздігі мен оны қорғау бойынша ашық диалог жүргізу үшін жасалған. ЖҚМБ әлемдегі үздік тәжірибелердің бірі болып табылады және 2017 жылдың нәтижелеріне негізделгенде Компаниялардың топтарында қауіпсіздік мәдениеті мен жарақаттанушылықты төмендетуге тиетін әсерінің пайдасы бар. Қауіпсіздік бойынша жүргізілген мінез-құлықтық бақылаулардың сандық көрсеткіші өндірістік ЕТҰ жетекшілері үшін функционалдық ҚТК есептеген кезде ескерілді.</p>	<p>Қауіпсіздіктің негізгі көрсеткіштерінің бірі жұмыс уақыты жоғалтылған жазатайым жағдайлар коэффициенті (LTIR) корпоративтік ҚТК кірді және ҚМГ еншілес пен тәуелді ұйымдарына енгізілді. Жұмыс уақыты жоғалтылған жазатайым оқиғалар коэффициенті (LTIR) ЕТҰ үшін 2018 жылы ҚТК ретінде анықталды. Жетекшілер үшін функционалдық ҚТК, атап айтқанда жұмыстардың қауіпсіздігін және жүргізу қауіпсіздігін мінез-құлықтық бақылау жөніндегі кеңейтілген ҚТК енгізілуде. Сондай-ақ 2017 жылы анықталған қызметкерлердің қауіпті мінез-құлықтары негізінде әзірленген Түзетуші іс-шаралар жоспарының орындалуы ескерілді.</p>

2017 жылдан бастап ЕҚОҚ жөніндегі комитеттердің үш деңгейлі жүйесі бекітілді. Комитеттердің құрамына жоғары басшылық, өндірістік басшылар және ЕҚОҚ жөніндегі басшылар кірді. Комитеттер жүйесін құрудың мақсаты – пайымды айқындау, ҚТК жүйесін, ЕҚОҚ бойынша стратегиялар мен негізгі басқарушы құжаттарды бекіту. Комитеттер мынадай міндеттерді шешуге арналған:

- ◆ ЕҚОҚ мәселелерінде жоғары басшылықтың көзқарасын ұсыну;

Жетістіктер

ҚМГ компанияларының барлық қызметкерлерінің жалпы еңбегі соңғы үш жылда болған оқыс жағдайлар мен оқиғалар бойынша есеп беруде алынған өте жақсы нәтижелер және түпкілікті себептерді айқындау нәтижелері бойынша тиісті шаралар қабылдау болып табылады. Бұл фактіге өндірістегі жарақаттанушылықты жыл сайын төмендетілгенін дәлелдейді. Әлемдегі үздік тәжірибелерді енгізу бөлігінде оң нәтижелерге қол жеткізілді. Біз дұрыс жолда болуға тырысудамыз, бірақ біз «оқыс жағдайлар, авариялар мен тасқын сулардан нөл» деген мақсатты көрсеткіштерімізге әлі де қол жеткізе алмаудамыз және де қауіпсіздік мәселелеріне барлық қызметкерлердің назарын аударуға көп күш жұмсауымыз қажет.

Өндірісте қауіпсіздік мәдениетімізді арттыру және жарақаттанушылық деңгейін төмендету үшін мынадай жұмыс атқарылған:

- ◆ Жұмыстардың қауіпсіздігі бойынша мінез-құлықтық қадағалау бағдарламасын (ЖҚМБ) енгізу – Топ бойынша жүргізілген ЖҚМБ 85 301.
- ◆ Компаниялардың бүкіл тобы бойынша ҚЖЕҚ мәселелеріне жүйелі және жаппай тәсілдемені қамтамасыз ететін әлемдік практикаға негізделген жеті корпоративтік құжаттарды әзірлеу.
- ◆ Жарақаттанудың ең жоғары деңгейімен ЕТҰ-да кешенді аудиттер жүргізу.
- ◆ Қызметкерлерді қауіпсіздік, топ-менеджмент бойынша жаңа бағдарламаларға оқыту мақсатында көшпелі таныстырылымдар өткізу – оларды қауіпсіздік процестеріне тарту маңыздылығы.
- ◆ ЕҚОҚ саласындағы стратегиялық бастаманы қамтитын 5 жылдық жол картасын енгізудің жалпы пайызы 2017 жыл ішіндегі қызмет нәтижелері бойынша 82% құрады.
- ◆ ЕжҚОҚ қызметтері директорларының 18 жыл сайынғы форумын өткізу.
- ◆ «еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау саласындағы шоқтығы биік көшбасшылық» қамқорлық аясында еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау саласындағы жыл сайынғы III Бас директорлар форумы өткізілді.
- ◆ Компания шеңберінде қауіпсіздік белдіктерін пайдалануды түсіндіруді аттыру бойынша Астана қала-

- ◆ Денсаулықты және еңбекті сақтау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және белгілі бір мақсаттары мен міндеттері бар қоршаған ортаны қорғау саласында Топтың пайымын жасау;
- ◆ ЕҚОҚ саласындағы нысаналы бағдарламаларды әзірлеуге өндірістік бірліктерді басшылыққа алынуын тартуды қамтамасыз ету және бесжылдық жоспарды орындау үшін қажетті ресурстарды беру;
- ◆ ЕҚОҚ саласындағы қауіп-қатерлер мен мүмкіндіктер бойынша консультациялар беру.

сы корпоративтік орталықтарының шамамен 250 қызметкері «Конвинсер» жаттықтыру-симулятор әрекетіне байқап көрді. 1000-нан астам қызметкер презентациялардың өзіне тікелей қатысып отырды. Бұдан әрі «Конвинсер» өңірлерде кампанияны одан әрі өткізу үшін Маңғыстау облысына жіберілді. 2018 жылдың сәуіріндегі жағдай бойынша Маңғыстау өңірінде жаттықтыру презентацияларында шамамен 1 500 қызметкер қатысты, оның 1 000-нан астамы «Консинсер» әрекетінен сынақтан өтті.

- ◆ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялары тобының денсаулықты, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласындағы үздік инновациялық бастамалар мен практикалар» ҚМГ басқармасы төрағасының III жыл сайынғы конкурсын өткізілді.
- ◆ «Орталық Азия Интергаз» қызметкерлерінің «8 Алтын қағида», «Қауіпсіздік азбукасы», сауықтыруға он қадам мобильдік қосымшаларын әзірлеу.

Қауіпсіздік мәселелері топтарын басқару және әлемдегі үздік тәжірибені енгізуге деген сенімділік жоғары деңгейдегі тұрақтылық позициясын сақтап қалды: қауіпсіздікті оқытатын іс-шараларға бірінші басшылардың 90% қатысуы, әлемдік стандарттарды қолдану және де ең бастысы – еңбекті қорғаудың жоғары көрсеткіштерінен өндіріс тиімділігіне тиетін тікелей пайданы түсініп білу.

Сонымен ҚазМұнайГаз тарихында «Ембімұнайгаз» АҚ базасында («ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ еншілес ұйымы) Атырау қаласындағы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ директорлары кеңесінің көшпелі отырысы алғаш рет өткізілді. Компанияда өткізілетін кез келген басқа да мәжілістер сияқты отырыста аса маңызды мәселе – еңбек және қоршаған ортаны қорғау мәселесін қараудан басталды.

2017 жылғы 28 маусымда «Еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау саласындағы шоқтығы биік көшбасшылық» тақырыбында үшінші жыл сайынғы бас директорлар форумы болып өтті. Іс-шаралар шеңберінде ҚазМұнайГаз ҰК АҚ Басқармасының төрағасы С.М. Мыңбаевтың қатысуымен 2016 жылдың нәтижелері бойынша еңбекті қорғау саласындағы жақсы көрсеткіштер үшін ҚМГ

еншілес-тәуелсіз ұйымдарының мақтау қағаздарымен салтанатты түрде марапаттау рәсімі болып өтті. Жеңімпаздар еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау (FAR, LTIR, MVCR), көрсеткіштерін бағалауға, қызметкерлердің санына, компания қызметкерлерінің жалпы санына еңбекті қорғау қазметкерлерінің қатынасына негізделді; еңбекті қорғау саласындағы компаниялардың корпоративтік стандарттары мен бастамаларын енгізу, сондай-ақ озық тәжірибелерді пайдалану ескерілді. Нәтижесінде мақтау қағаздарын «Интергаз Орталық Азия», ПМХЗ, «Ем-бімұнайгаз», «Ойл Транспорт Коропорейшн» и «Мұнай-Телеком» компанияларының басшылары иеленді.

ҚМГ бастамасы бойынша Қазақстанда алғаш рет төмен жылдамдықты жол-көлік соқтығысында қажет етілетін «Конвинсер» қауіпсіздік белдігінің жаттықтыру-симуляторы әзірленді, ол ЖКК кезінде болатын қатты күшті сенізбеуге септігін тигізеді. Бұл тренажер Бас директорлар форумында жоғары басшылыққа берілді және ҚМГ компаниялары топтарының бірінші басшыларына жан-жақты қолдау көрсетілді. Нәтижесінде қызметкер-

лердің қауіпсіздік белдігінің пайдалану қажеттілігін үнемі көрсетіп жүру үшін «Конвинсер» сатып алуға шешім қабылданды.

ҚМГ өндірістегі еңбекті қорғау, өнеркәсіп қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау (ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ) процестерін жақсарту саласында халықаралық Мұнай және Газ Өндіруші қауымдастықтың көрінісі мен мақсатын, сондай-ақ бастамасына қолдау көрсетеді.

2014 жылдан бастап IOGP талаптары мен стандарттарына сәйкес есептілік жүргізу тәжірибесіне, еңбекті, денсаулықты және қоршаған ортаны қорғау мәселелерін жақсарту үшін, сондай-ақ оқыс жағдайлар мен өндірістік қақтығыстар көрсеткіштерін төмендету үшін областардың айқындау мақсатында ұқсас мұнай газ секторы компанияларымен бенчмаркинг жүргізуге бастамашылық етті. 2018 жылдың қаңтарынан бастап ҚМГ IOGP толық құқылы мүшесі болып табылады және алғаш рет мүшелік шеңберінде еңбек қауіпсіздігі және қорғау бойынша есептілік тапсыруға қатысты.

ҚЖЕҚ бойынша көрсеткіштер

Есепті кезеңде біз 5 қызметкерді жоғалттық. Кісі өліміне алып келетін жағдайлардың жалпы саны 2017 жылы 2016 жылмен салыстырғанда 5 және 7 жағдайға төмендеді. (2015 жылы 4 жағдай).

Бұдан бұрын айтылғандай, 2017 жылдан бастап жұмыс уақытын жоғалтуға қатысты оқыс жағдайлар коэффициенті (LTIR) ҚОҚ бойынша корпоративтік КПД есептеу кезінде ескерілді. 2017 жылға арналған мақсат адамның істелген жұмысының адам-сағат саны 1 миллионға 0,42 тең. Факт 2017 жылы = 0,39 (Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес еңбек заңнамасына қатысты адам-сағат санының 1 млн оқыс жағдайлар) құрады, яғни 2016 жылғы көрсеткіштен 20% төмен. Осылайша, 2016 жылы 87 және 2017 жылы 71 болып жұмыс уақытын жоғалта отырып оқыс жағдайлар санының жыл сайын азая түсуі байқалуда (2015 жылы 99 оқыс жағдай).

Жұмыс уақытын жоғалта отырып болған оқыс жағдайлар коэффициенті (LTIR) IOGP сәйкес 2017 жылдың соңында 0,43 құрады.

Компания жұмысының ажырамас бір бөлігі жолдарда компания тобы қызметкерлерінің қауіпсіздігін тұрақты жақсартылуын қамтамасыз ету болып табылады. Осы бағытта ауқымды жұмыс жүргізіліп жатыр.

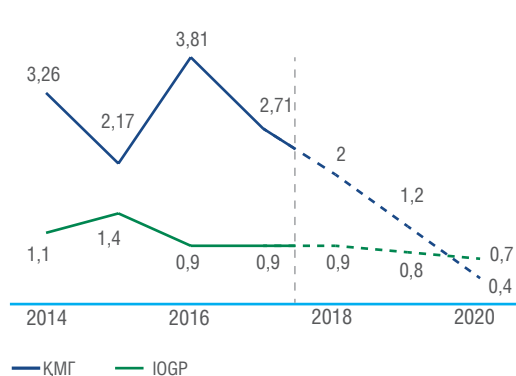
2017 жылдың аяғында Топ бойынша жалпы ЖКО көрсеткіші 1 млн жүріп өткен кмге аварияның 0,49 құрады. ЖКО саны 71-ден 89 жағдайға дейін өсті. (2015 жылы 64 ЖКО).

Қызметкерлердің жалпы санының ЕҚОҚ бір қызметкеріне арақатынасы 7%-ға жақсарды (1:87 бастап 1:81 дейін).

Қауіпсіздіктің негізгі көрсеткіштері

	2015	2016	2017
Жұмыс істелген адам-сағаттар (млн)		175,0	170
Жүріп өткен км (млн)		157,6	178,3
Еңбек қызметімен байланысты өлім жағдайлары		7	5
Өлім жағдайлары 100 млн адам-сағатқа		4,00	2,89
Жұмыс уақыты жоғалтылған жазатайым оқиғалар		87	71
Жазатайым оқиғалар (ҚР заңнамасына сәйкес) 1 млн адам-сағатқа	0,56	0,49	0,39
Жол-көлік оқиғалары		71	89
Жол-көлік оқиғалары 1 млн жүріп өткен км		0,43	0,49

Еңбек қызметімен байланысты өлім жағдайларының коэффициенті

Жұмыстың болашақ бағыттары

Компаниялар тобындағы өндірісте жазатайым жағдайларсыз және апаттарсыз жұмыс істеу ҚМГ мен ЕТҰ қызметкерлерінің нысаналы әрекеттеріне ғана емес, сонымен бірге мердігерлік ұйымдардың қызметкерлеріне де байланысты, олардың жалпы саны Компания қызметкерлерінің санынан 2 есеге асып отыр. Бұл ретте жазатайым жағдайлар мен оқиғалар тәуекелінің орын алу ықтималдығы тепе-тең тәуелділікте тұр. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша корпоративтік ережелер мен қағидаларды бұлжытпай сақтау бойынша мердігерлік ұйымдарға қойылатын талаптар ҚМГ ЕҚОҚ саласындағы басқарудың тиімді жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады.

Осылайша, 2018 жылдан бастап ЕҚОҚ саласында жауапты мінез-құлық мәдениетін қалыптастыру бойынша ҚМГ компаниялары тобына кірмейтін мердігерлік ұйымдармен жұмысты бастау шешімі қабылданды. Жұмыстың алғашқы кезеңдерінің бірі ҚМГ ЕТҰ (келісім-шарттық аумақтарында) өндірістік объектілерде жұмыстарды орындау кезіндегі оқиғалар туралы ақпаратты ұсыну ашықтығы болып табылады. Келесі жылдан бастап мердігерлік ұйымдардың өкілдері ЕҚОҚ бойынша ірі іс-шараларға жеке қатысатын болады, ол мердігерлік ұйымдар арасында қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыру үшін базалық негізді қалыптастыруға мүмкіндік береді.

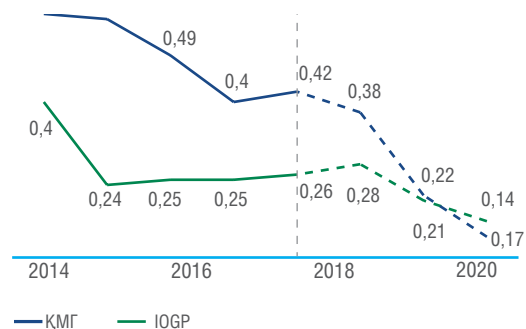
Қауіпсіз жүргізу философиясы, барлық жол-көлік оқиғаларының 95%-ы егер қауіпсіз жүргізу қағидалары мен тәсілдерін қолданса, құтылуға болады дейді.

2018 жылы қауіпсіз жүргізу мәдениетін қалыптастыру, желілік басшы мен жүргізушілер арасындағы ашық сұхбатты құру, ең бастысы, жүргізушілерге бірінші кезектегі міндетті нақты түсіну – белгіленген орынға дейін жола-

Есеп туралы

Тұрақты болашақ
құра отырыпКорпоративтік
басқару

Жұмыс уақытын жоғалтумен жазатайым жағдайлардың саны

ушыларды қауіпсіз жеткізу үшін Қауіпсіздік жөніндегі мінез-құлықтық бақылау бағдарламасын енгізу жоспарланып отыр. Аталған бағдарлама Компаниядағы көлік қауіпсіздігін арттыруға елеулі үлес қосатын үздік әлемдік практикалардың бірі болып табылады деп санаймыз. Сондай-ақ қауіпсіз жүргізу бағдарламаларын енгізу және әзірлеу жоспарланды.

Жүргізілген тексерулер нәтижелері бойынша өндірісте қызметкерлердің хабардар болу деңгейі төмен сыни деңгейде тұрғаны анықталды. Сондықтан жұмыстың басым бағыттарының бірі мынадай негізгі іс-шараларды қамтитын жер-жерлерде қызметкерлердің хабардар болу деңгейін арттыру бойынша бағдарламаны әзірлеу және енгізу болып табылады: Басқарма төрағасының қызметкерлерге қауіпсіздік мәдениетін арттыру мақсатында тоқсан сайынғы жолдаулары, әртүрлі тақырыптарға, сондай-ақ ЕҚОҚ бойынша ақпараттық интерактивті ұтқыр қосымшаларды әзірлеуге арналған брошюралар тарату.

ДЕНСАУЛЫҚТЫ САҚТАУ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 403-2, 403-3, 403-4

Кез келген жаста барлық адамдардың әл-ауқатын жәрдемдесу және салауатты өмір салтын қамтамасыз ету.

ҚМГ мен ЕТҰ-дағы денсаулықты және еңбек гигиенасын сақтау саласындағы мәселелерді басқару қазақстандық заңнаманың талаптарына сәйкес жүргізіледі: Еңбек кодексі, Денсаулық туралы кодекс, Қазақстан Республикасының санитариялық қағидалары мен нұсқаулықтары, денсаулықты және еңбек гигиенасын сақтау саласындағы халықаралық талаптар.

2017 жылы ЕТҰ қызметкерлерінің ауруларына байланысты жұмысқа жарамсыздығы күндерінің саны 224,565 мың күнді құрады, ол 2016 жылға қарағанда 19,311 мың күнге аз немесе 7,9%. ЕТҰ қызметкерлері арасында жарақаттануға байланысты емес өлім жағдайларының саны 2017 жылмен салыстырғанда 15 жағдайға немесе 36,5%-ға азайды.

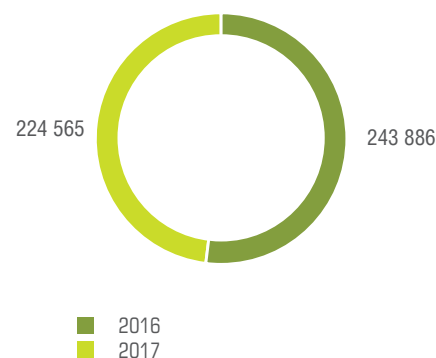
Басқарманың 27.09.2016 ж. шешімімен (№ 39 хаттама) бекітілген «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялары тобындағы еңбекті және қоршаған ортаны қорғаудың жай-күйін жақсарту жөніндегі жол картасы-2020 іске асыру шеңберінде бірінші кезекте, қызметкерлердің ауруларын және жарақаттанумен байланысты емес өлім-жітімдерін азайтуға бағытталған ҚМГ корпоративтік сауықтыру бағдарламалары кезең-кезеңмен енгізілуде.

2017 жылы негізгі міндеттері қызметкерлерді шұғыл медициналық көмекпен қамтамасыз ету, медпункттерді жарақтандыру және шұғыл медициналық әсер ету жоспарын қамту бойынша жмұыстарды ұйымдастыруға қойылатын талаптарды анықтау болып табылатын «Сауықтыруға 10 қадам» корпоративтік бастамасы және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялары тобына шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыру жөніндегі регламент» ішкі реттеуші құжаты әзірленді және енгізілуде.

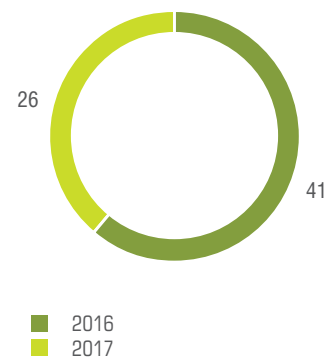
Денсаулықты және еңбек гигиенасын қорғау саласындағы басқаруды жақсарту және тиімділік үшін мынадай іс-шаралар жүргізілді:

1. ЕТҰ мамандарын үйлестіру үшін денсаулықты және еңбек гигиенасын сақтау жөніндегі ҚМГ функционалдық тобы (ФТ) құрылды; 20.11.2016 ж. ММГ базасында проведено семинар «Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттау» семинары өткізілді, оның нәтижелері бойынша жағдайды жақсартуға бағытталған шешім қабылданды;
2. тәжірибе алмасу мақсатында ФТ мүшелерінің қатысуымен кешенді тексерулер, денсаулықты және еңбек гигиенасын сақтау, өнеркәсіптік және көлік қауіпсіздігі бойынша талаптардың сәйкестігіне ЕТҰ 6 аудит өткізілді;
3. өндірістік учаскелер мен цехтар, қызметкерлерге арналған демалыс бөлмелері, тұрмыстық үй-жайлар, асханалар мен медициналық көмек орындары тексерілді, тексеру және нормалардан ауытқулардың анықталған нәтижелері бойынша 281 ұсыным берілді;
4. қызметкерлерге жүргізілген кәсіптік қарау негізінде ЕТҰ-да қорытынды актінің негізінде анықталған ауру адамдарды сауықтыру бойынша 2017 жылға арналған іс-шаралар жоспары әзірленді.

Ауру бойынша жарамсыздық күндерінің саны

Жарақаттануына байланысты емес өлім-жітім жағдайларының саны

2018 жылы мынадай басым бағыттар бойынша жұмыс жүргізу жоспарланып отыр:

1. ҚМГ корпоративтік сауықтыру, оның ішінде жүрек қан тамырлары ауруларының (ЖҚА) жиынтық қауіп-қатерін айқындау бойынша бағдарламаларды әзірлеу және енгізу.
2. ДСД қызметкерлері арасында скринингтік зерттеулер.
3. Денсаулықты қорғау және еңбек гигиенасы мәселелерін бақылау және мониторинг жасау үшін ЕТҰ-да аудит өткізу.
4. «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялары тобында шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыру.
5. ФТ қолданылуы.
6. «Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын профпатология және аттестаттау» тақырыбы бойынша «ҚМГ» ҰК АҚ еншілес пен тәуелді ұйымдарының еңбекті және денсаулықты қорғау жөнінде семинар (оқу) өткізу.

2017 жылы негіз ЕТҰ-мен еңбекті қорғау және денсаулықты қорғау мәселелері көрсетілген Жұмыс беруші мен Кәсіподақтар арасында ұжымдық шарттар жасал-

ды және қолданылды. Ұжымдық шарттарда қызметкерлердің денсаулығы үшін жұмыс орындарының қауіпсіздігі бойынша шаралар, сондай-ақ қызметкерлерді сауықтыруға (емдеуге арналған материалдық көмек, медициналық қызмет көрсету ұйымдастыру, салауатты өмір салтын насихаттау, спорт іс-шараларын ұйымдастыру) бағытталған әлеуметтік кепілдіктер, жеңілдіктер және өтемақылар көзделген.

Қызметкерлердің жергілікті кәсіподақтарының еңбекті қорғау талаптарын қамтамасыз ету, өндірістік жарақаттанудың және кәсіби аурулардың алдын алу, сондай-ақ жұмыс орындарында еңбек жағдайлары мен еңбекті қорғауға тексерулер жүргізу бойынша жұмыс берушімен бірлескен іс-қимылды ұйымдастыруға құқығы бар.

Өндірістік объектілерде еңбектің қауіпсіз жағдайларын қамтамасыз ету мақсатында еңбек жағдайлары бойынша өндірістік объектілердің аттестаттауын өткізуді ұйымдастыру үшін Аттестаттау комиссиялары құрылуда.

Кәсіби аурулардың оқиғалары тіркелмеген.

ЕҚ, ҚҚ ЖӘНЕ ҚОҚ БОЙЫНША ДАЙЫНДЫҚ ЖӘНЕ БІЛІМ БЕРУ

Кез келген жастағы адамдар үшін салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және әл-ауқатына жәрдемдесу.

Жан-жақты қамтылған әрі әділ сапалы білім берумен қамтамасыз ету және барлық адамдар үшін бүкіл өмір бойғы білім алу мүмкіндіктерін ынталандыру.

GRI 103-2, 103-3, 404-2

Қауіп-қатерді азайтуға арналған технологиялардың маңыздылығына қарамастан, ешқандай технологиялық инновация ойланбаған шешімдер проблемасын шеше алмайды. Адамдар айқындаушы фактор болып қалуын жалғастырады. Сондықтан қызметкерлердің құзыреттілігін қамтамасыз ету дамудың ажырамас бөлігіне айналады.

ҚМГ компаниялары тобында ЕҚ, ҚҚ және ҚОҚ саласындағы оқытуға көп көңіл бөлінуде. 2015/2016 жылдардағы өткен есепті кезеңдермен салыстырғанда оқудан өткен қызметкерлердің саны, сондай-ақ осы мақсаттарға шығындар артты.

Тұтастай алғанда, көрсеткіштердің динамикалық өсуі ҚМГ компаниялары тобында ЕҚ, ҚҚ және ҚОҚ мәселелерін оқытуға қажеттілік сұранысқа ие болып қалатындығын көрсетеді.

ЕҚӨҚОҚ бойынша оқыту

■ Сомасы, теңгемен
■ Оқып жатқан қызметкерлердің саны

* Жинақтық деректерде БӨ («Қазгермұнай» СП) ЖШС-тан басқа) бойынша ақпарат жоқ.

ҚР мұнай-газ секторының ерекшелігін, сондай-ақ персоналды міндетті оқыту, даярлау және біліктілігін арттыру бөлігінде ҚР заңнамасының міндетті талаптарын ескере отырып, тұтастай алғанда қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігінің бағыттары барынша басым болып табылады.

Есепті кезең ішінде 56 мың қызметкер міндетті оқудан өтті, ЕҚ, ҚҚ және ҚОҚ оқып-үйретілген персоналының жалпы санының 490 млн теңгеге 92%-ын құрайды.

Жалпы алғанда, 2017 жылдың ішінде жалпы сомасы 625 млн теңгеге ҚМГ компаниялары тобының 61 140 қызметкері оқытылды.

ЕҚ, ҚҚ және ҚОҚ мәселелері бойынша 2017 жылы оқудан өткен ҚМГ компаниялары тобының қызметкерлері арасынан жоғары буын деңгейі – 1,3 мың адамды және орташа – 59,8 мың адамды құрайды.

Персоналды оқыту және дамыту, қажетті біліктілік деңгейін қалыптастыру және қолдау процесін жақсарту, сондай-ақ бюджеттік қаражаттарды тиімді пайдалану мақсатында ҚМГ компаниялары тобына «70/20/10 – жұмыс орнында оқыту/ішкі оқыту/сыртқы оқыту» оқыту моделі енгізілді.

Сонымен, ҚМГ кейбір еншілес пен тәуелді ұйымдары дәріс берушілер мен оқытушылар ретінде өздерінің желілік басшылары мен жоғары біліктіліктегі мамандарының арасынан тарта отырып, меншікті Оқу бөлімі комбинаттары мен орталықтарының базасында қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі бойынша оқуларды ұйымдастырады және өткізіп тұрады.

Оқытудағы жаңа тәсілдеме осылайша жас мамандардың өз кәсібінде үздік болуға ұмтылу әлеуетін ашып, дағдылар мен білімді жақсартып қана қоймай, сонымен бірге тәжірибелі қызметкерлердің тәлімгерлігіне бастамашылықты арттыруға, ішкі коммуникацияларды жетілдіруге мүмкіндік береді.

ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ӨНДІРІСТІҢ ТҰТАСТЫҒЫН БАСҚАРУ

(GRI) 103-2, 103-3, 06-13

Салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және кез келген жаста барлығы үшін әл-ауқатына жәрдемдесу.

Қалалар мен елдімекендердің ашықтығын, қауіпсіздігін, өмірге төзімділігін және тұрақтылығын қамтамасыз ету.

Өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесін үнемі жетілдіру Компания жұмысының басты басымдықтарының бірі болып қалмақ. Есепті жылы Компания барлық қауіпті өндірістік объектілерде авариялар мен оқиғаларға жол бермеу бойынша қажетті шараларды алдын ала қабылдап, ол бойынша 2017 жылы авариялық деңгейін азайту бойынша жүйелі жұмыс жүргізуді жалғастырды, Компания мынадай іс-шараларды орындауда:

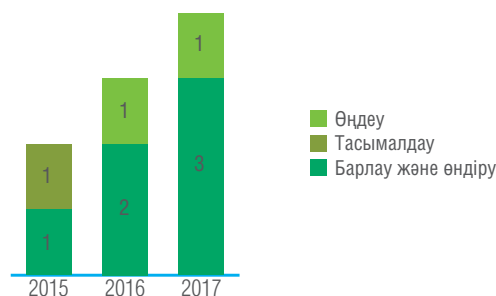
- ◆ Техникалық құрылғыларға куәландыру, жөндеу және ауыстыруды уақтылы жүргізілуін жүйелік бақылау;
- ◆ Технологиялық тәртіпті қатаң сақтау;
- ◆ Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында өндірістік бақылауды орындау;

- ◆ Заңда және нормативтік құқықтық актілерде белгіленген өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарын толық сақтау.

2017 жылы Компанияның өндірістік объектілерінде 8,192 млн теңге мөлшерінде ең аз жиынтық залалымен, адам құрбанысыз техногендік сипаттағы 4 авария болды. Оқиғалар деректерінің сипатын негізге отырып, олардың екеуі газдың, мұнай мен судың бөліну (ГМСБ) болып табылады және тағы екеуі техникалық құрылғылардың ашылуымен, қауіпті заттардың (газ бен мұнай өнімдерінің) тасталуымен және кейін жануымен байланысты.

2017 жылы болған барлық авариялар бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы заңнаманың талаптарына сәйкес авариялардың себептеріне техникалық тергеулер өткізілді, сондай-ақ Компанияның барлық ЕТҰ-лары үшін «Оқиғалар шолулары» кейін бағыттай отырып, корпоративтік деңгейде түзетуші іс-шаралар жоспары, авариялардың тікелей және жүйелі себептері айқындалды.

Өндірістік объектілерде (техногендік сипаттағы) авариялар саны

Өнеркәсіптік қауіпсіздік деңгейін арттыру бойынша негізгі қызмет

Мұнай өңдеу

2017 жылы «ПМХЗ» ЖШС және «АМӨЗ» ЖШС 1 жылдан бастап 3-4 жылға дейін ұлғайтылған пайдаланудың жөнделуаралық кезеңіне (ПЖАК) көшуді орындады.

2017 жылдан бастап «АМӨЗ» және «ПМХЗ» ЖШС жабдықтарға техникалық қызмет көрсетудің қажетті деңгейін, сенімділік пен механикалық тұтастықты қамтамасыз ету мақсатында HONEYWELL (АҚШ) компаниясымен автоматтандырудың мынадай цифрлық шешімдері мен құралдары енгізілуде:

- ТОРО жабдығына техникалық қызмет көрсетуі және жөнделуін басқару жүйесі (IBM MAXIMO). Аталған жүйе қажетті материалдары бар барлық жөнделудің операциялықтан кейінгі карталарын, жабдықтарды іске қосу және тоқтату бойынша операциядан кейінгі міндеттерді, ағымдағы, сақтандыру және авариялық қорларға арналған материалдардың шығыс нормаларын жасауды ескере отырып, МӨЗ-де жабдықты жөнделу және техникалық қызмет көрсетуді басқарудың операциялық міндеттерін шешу және стандартты жұмыс процестерін автоматтандыруға арналған;
- инспекцияларды басқару және жабдықтың сенімділігін қамтамасыз ету жүйесі (Meridium APM). Осы жүйе жабдықтың жай-күйін міндетті мерзімді техникалық бақылауды, ағымдағы жай-күйін, бас тарту себептерін, жөнделуаралық интервалдарды ұзарту тәуекелдерін талдауды автоматтандыруға, жабдықтың

нақты жай-күйін, өз функцияларының технологиялық қондырғылармен орындау үшін оның жұмыс істеу сенімділігіне қойылатын талаптарды ескере отырып жөнделу бағдарламаларын оңтайландыруға арналған;

- жабдыққа мониторинг жасауды басқару жүйесі (Uniformance Asset Sentinel). Бұл жүйе электр қозғалтқыштары, конвейерлер, сорғылар, компрессорлар, желдеткіштер, түтінсорғыштар, пештер, қазандар, жылуалмастырғыштар, сүзгілер, реакторлар, ТПБАБЖ жүйелері, ілмекті-реттеуші арматура, талдағыштар, БӨА және А приборлары және т.б. сияқты осындай түрлі типтердегі жабдықтардың динамикалық сипаттамалары есептеулерін математикалық түрде сипаттауға және дамып келе жатқан ақаулардың белгілерін анықтау базасында ағымдағы да, болжамды да жай-күйін анықтау үшін нақты уақыт режиміне жақын режимде осы есептеуді орындауға мүмкіндік береді;
- тоқтап қалуды есепке алу жүйесі/функционалы (Downtime Reporting). Аталған функционал өнімділікті жоғалтуға және өнім сапасын жоғалтуға байланысты толық тоқтап қалуды да, ішінара тоқтап қалуды да автоматты түрде тіркеуге мүмкіндік береді. Тоқтап қалу себептерін жіктеуді орындауға, технологиялық процестің тиімділігі мен сенімділігін талдауға, технологиялық процестің сенімділігін жақсарту бағыттарын айқындауға, тар орындарды жоюға және тоқтап қалулардан шығынды азайту.

Газды тасымалдау

Қазақстанның газын экспортқа тұрақты тасымалдауды қамтамасыз ету және елдің оңтүстік өңірлерінде газ тапшылығын болдырмау мақсатында қауырт жылыту кезеңінде «Бозой» жерасты газ сақтау қоймасын ауқымды реконструкциялау іске асырылуда.

Газдың сапасын арттыру, оны механикалық қоспалар мен ылғалдан тазалау үшін жоба шеңберінде «Бозой» жерасты газ сақтау қоймасының технологиялық схемасы қазіргі заманға сай «Газ кептіру қондырғысымен» жарақтандырылды. Жүргізілген жұмыстар газ сақтау

қоймасының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға, сондай-ақ магистралды газ құбырларын пайдалану мерзімін ұзартуға мүмкіндік берді.

Газ кептіру қондырғысы осылайша жылыту маусымында сапалы, үздіксіз газбен жабдықтаумен қамтамасыз ете отырып, Ақтөбе облысы мен Қазақстанның оңтүстік өңірлерінің тұтынушыларына «Бұқара – Орал» және «Бейнеу – Бозой – Шымкент» магистралды газ құбырлары арқылы 3 газохранилища «Бозой» газ сақтау қоймасынан алынатын табиғи газды тасымалдауға мүмкіндік

береді. Бұдан басқа, Ресей Федерациясына, Өзбекстан Республикасына және Қытай Халық Республикасына тауарлы газдың халықаралық транзиті қамтамасыз етілетін болады.

Салынған кешен өз көлемі мен өнімділігі бойынша бірегей болып табылады. Бұған дейін Қазақстанда газ инфрақұрылымының осыған ұқсас объектілері салынған жоқ. Жобаны іске асыру кезінде Еуропадан және Украинадан келген ең заманауи жабдық пайдаланылды.

ТҰТЫНУШЫНЫҢ ДЕНСАУЛЫҒЫ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІГІ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 416-1, 416-2

Салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және кез келген жаста барлығы үшін әл-ауқатына жәрдемдесу

Өнім-табиғи газдың тұтынушысы халық болып табылатындықтан, «ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ тұрмыста газды қолдану кезінде тұтынушылар арасындағы жазатайым жағдайларды мониторингілеу, талдауды жүргізеді және үй ішінде жабдықты пайдалану кезінде халыққа қауіпсіздік талаптарын насихаттау, хабардар ету, нұсқау жүргізу және оқыту бөлігінде алдын алу шараларын қабылдайды. Сондай-ақ «Тұрмыста табиғи газды қауіпсіз

пайдалану» тақырыбында ТЖ өкілдерімен рейд жүргізді, бейнероликтер таратылуда. Үйшілік жабдықтарға қызмет көрсетуге, тұтынушылардың газ тұтынатын жүйелеріне қызмет көрсетуге аутсорсингтік компания қызмет көрсететініне қарамастан, ҚТГА АҚ тұтынушылардың қауіпсіздігі мен денсаулығын сақтау мақсатында төменде көрсетілген іс-шараларды жүргізеді.

	Роликтер, қауіпсіздік бойынша (көрсетілімдер саны)	Рейдтер/ жиындар	Жүгіртпе жол (шығулар)	БАҚ-қа мақала	Сюжеттер
Тұтынушының хабардарлығын арттыру жөніндегі іс-шаралар	3 030	350	2 115	69	64

«ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС қызметінің маңызды басымдықтарының бірі мәлімделетін стандарттардың талаптарына сай келетін сапалы өніммен (мұнай өнімдерімен) тұтынушыны қамтамасыз ету болып табылады. Тұтынушыларға мұнай өнімдерінің кепілдік берілген сапасын ұсыну және компанияның имиджін арттыру мақсатында Серіктестікпен отын қозғалысының – қабылдаудан, сақтаудан бастап АЖС мұнай өнімдерін өткізу және сатуға дейінгі барлық кезеңдерді қамтитын мұнай өнімдерінің сапасын өтпелі бақылайтын меншікті жүйе құрылды.

Мұнай өнімдерінің сапасын бақылау Қазақстан Республикасының МЕМСТ ИСО/МЭК 17025-2009 талаптарына сәйкестігіне аккредиттеудің мемлекеттік жүйесіне ак-

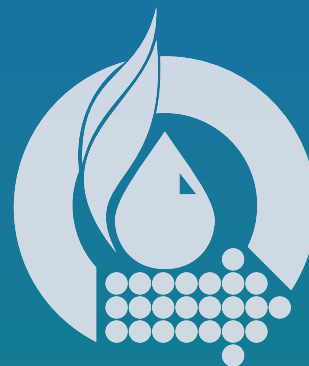
кредиттелген Астана, Алматы мен Атырау қараларында сынау зертханаларымен жүзеге асырылуда. Олар Кеден одағының Техникалық регламентінің талаптарына және өнімге арналған нормативтік құжаттамаға сәйкестігіне мұнай өнімдерінің барлық сапалы параметрлерін қадағалауға мүмкіндік беретін және тараптық ұйымдарға мұнай өнімдерінің сынақтарын жүргізу бойынша қызметтер көрсететін техникалық бақылаудың бірыңғай жүйесімен жаратандырылған.

2017 жылы «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС зертханаларында мұнай өнімдері қабылдау, сақтау және өткізу кезеңдерінде мұнай өнімдерінің сапасына тексеру жүзеге асырылды. Сынау нәтижелеріне сәйкес мұнай өнімдері сынамаларының Кеден одағының «Автомобиль мен

авиация бензиніне, дизель және кеме отынына, реактивті қозғалтқыш отыны мен мазутқа қойылатын талаптар туралы» техникалық регламентінің және ескертулер, айыппұлдар немесе өндіріп алуларға әкелетін өнімге нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкессіздіктері уәкілетті мемлекеттік органдар тарапынан белгіленген жоқ. Мұнай өнімдерінің сапасын бақылау процесіне зертханалардың қызметкерлері ғана емес, сонымен бірге өндірістік филиалдардың қызметкерлері де тартылған.

«ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС-да тұтынушыларды қолдаудың тәулік бойғы желісі Call-орталық жұмыс істейді. Call-орталыққа түскен барлық шағымдар бойынша мәселені толық шешкенге дейін тікелей жұмыс жүргізіледі. Отын сапасына шағымдар түскен кезде клиенттің қатысуымен мұнай өнімдерінің сынамаларын комиссиялық іріктеу бойынша жұмыс ұйымдастырылуда, ол Серіктестіктің зертханасында немесе кез келген тәуелсіз аккредиттелген зертханада отынның сапасын тексеруге мүмкіндік береді. Жүргізілген сынаулардың нәтижелері (есептер, сынаулардың хаттамалары) тұтынушылардың атына дер кезінде жіберіліп тұрады. Серіктестіктің зертханаларында да, тәуелсіз зертханаларда да жүргізілген отын сынауларының нәтижелері бойынша өнімге арналған нормативтік құжаттаманың талаптарына отынның сәйкестігі анықталды. Өнімдер мен қызметтердің әсеріне қатысты заңнама мен ерікті кодекстердің талаптарына сәйкессіздік жағдайлары денсаулық пен қауіпсіздікте анықталмаған. Есепті кезең ішінде тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігіне арналған өнімдер мен қызметтердің әсеріне қатысты сәйкессіздіктер жағдайлары тіркелмеген.

ӨНДІРІСТІ ДАМУ

Павлодар мұнай-химия зауытын жаңғыртуды аяқтау және Атырау мұнай өндеу зауытында жаңа жабдықты орнату бойынша барлық механикалық жұмыстарды аяқтау біз үшін маңызды оқиға болды. 2018 жылдың 2-жартыжылдығында Шымкент мұнай өндеу зауытын жаңғыртуды аяқтау жоспарланып отыр. Қазақстандық МӨЗ-ді жаңғыртуды аяқтау 2018 жылдың соңына қарау ішкі нарықты мұнай өнімдерімен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Бұл сондай-ақ К4, К5 стандарттары бойынша автомобиль отынын шығаруға өту үшін жағдай жасайды.

Негізгі функцияларды трансформациялау және ERP енгізу жобасының шеңберінде техникалық қызмет көрсетуді және өндірістік активтерді жөндеуді басқару бойынша өндірістік бизнес-процестер реинжинирингі жүргізілуде.

2017 ЖЫЛЫ ЖЖМ ӨТКІЗУ

GRI 102-2, 102-6, 102-43, 102-44

Барлығы үшін энергияның қымбат емес, сенімді, тұрақты әрі қазіргі заманға сай көздеріне қолжетімділігін қамтамасыз ету.

ҚҰРМЕТ

Біз заңнамадан, жасалған шарттардан немесе тікелей іскерлік өзара қарым-қатынастар шеңберінде қолданатын мүдделі тараптардың құқықтары мен мүдделерін құрметтейміз.

2017 жыл шешуші жыл болып табылады, сондықтан, осы жылдары ҚМГ компаниялары тобының мұнай өңдеу зауыттарын жаңғырту бойынша негізгі жұмыстар аяқталды. Сондай-ақ Энергетика министрлігі белгілеген ППР кестесіне сәйкес жыл сайынғы жоспарлы-сақтандыру жөндеу жұмыстары жүргізілді.

Жөндеу жұмыстарын жүргізу ішкі нарықта отын жеткізудің төмен деңгейіне әкеп соқтырды, осыған байланысты 2017 жылдың күзінде Қазақстанның кейбір өңірлерінде, атап айтқанда Оңтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Алматы мен Қызылорда облыстарында бензин шектеулі көлемде, карталар мен талондар бойынша сатылды.

Бұдан басқа, 2017 жылы 20 қазанда жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде Павлодар МӨЗ сутегіні өндіру қондырғысына дәнекерлеушінің айрықша біліктілігін, арнайы жабдықты және дәнекерлеу алдындағы дайындықты талап ететін бөлшек зақымдалды. Жергілікті қызметкерлермен дәнекерлеу жұмыстары технологияны бұзумен өткізілді. Бұған қоса, жауапты қызметкерлер лайықты түрде бұл жөнінде хабарламаған және өз күштерімен жөндеуге тырысқан, ол жабдыққа зиянды одан да көп қиындата түсті. Бүлінген бөлшек әлемде зауыттарда шектеулі санмен даналап дайындалады. Зерттеу жүргізу үшін шетелдік сарапшылар шақырылды, оның нәтижелері бойынша бүлінген жабдықтың жарамсыздығы анықталды. Қорытындылай келе, жаңа бөлшекке Ұлыбританияға тапсырыс берілді және оны тасымалдау, орнату және іске қосу-жөндеу үшін тағы бір айға жуық қажет етілді. Соның салдарынан ПМХЗ бас механигі және техникалық директоры, зауыттың бас директоры Шухрат Данбай өз еркімен жұмыстан шықты.

Отын жетіспеген кезде қалған МӨЗ толық қуатта штаттық режиммен жұмыс істеді. Алайда үш МӨЗ жаңғыртуды аяқтағанға дейін Қазақстан бензинді 30%-ға дейін және Ресейден дизельдік отынды 15%-ға дейін импорттауға мәжбүр. Елдің өңірлерінде дизельдік отынның жетіспеушілігін болдырмау мақсатында 100 мың тоннаға

дейін көлемде «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС атына ресейлік «ЛУКОЙЛ», «Газпром», «ФортеИнвест», «Роснефть» компанияларымен импортқа арналған келісім-шарттарға қол қойылды.

Есепті кезең ішінде маусымаралық дизельдік отынның бағасы бір литрі үшін 155-160 аспайтын теңгені құрады. Қазақстандық бензинге төмен баға шекара ішінде отынды көтерме әкелу қауіп-қатерлерінің бірі болып табылады. Ашық шекаралар мен бірыңғай экономикалық кеңістікті ескере отырып, болашақта да отынның ағу қаупі қала бермек. Мемлекет пен нарықтың қатысушыларының алдында ресейлік және қазақстандық бөлшек бензин бағалары арасында бағалы басымдықты белгілеу міндеті тұр, сондай-ақ оған Өзбекстандағы бағаның ықпалы бар.

ЖЖМ қазақстандық бөлшек нарығы «Газпром нефть», Helios және Sinooil сияқты осындай көптеген компаниялармен ұсынылған. 2017 жылы «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС үлесі нарықта 14%-ға жуығын құрады.

2017 жыл ішінде ЖЖМ бөлшек бағаның кішігірім қымбаттауы болды, ол бірнеше факторларға байланысты:

- ◆ Ресейде ЖЖМ көтерме бағалардың 7%-ға өсуі – тоннасы үшін 517-ден 555 долларға дейін,
- ◆ теңгенің долларға шамамен 9%-ға (\$1 үшін 312-ден 340 теңгеге дейін) нашарлауы,
- ◆ МӨЗ-де жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде сұраныстың нашарлауы.

2017 жылы АИ-92 литрі үшін 155-160 теңгеге дейін бөлшек бағаларды жоғарылатқаны үшін Қазақстанның монополияға қарсы ведомстволарының санкцияларына қатынасы бойынша бөлшек сату қатысушыларының арасында кейбір шиеленістер болды, ол бағалық келісім ретінде түсіндірілуі мүмкін. Алайда 4 қазанда ҚР Энергетика министрлігі және ҚР Табиғи монополияларды реттеу, бәсекелестікті және тұтынушылардың құқықтарын қорғау комитеті Ресей Федерациясынан импорттық

жеткізілімдерге қатысты бірлескен хаттамаға қол қойды. Осылайша, ЖЖМ үшін өскен баға «нарықтың барлық субъектілеріне әсер ететін тең дәрежедегі фактор» ретінде түсіндірілді және өнім берушілердің бағалық келісімі болған жоқ.

ҚМГ 2017 жылғы мамырда ПМХЗ қоса алғанда, МӨЗ жөндеу мерзімдерін ҚР Энергетика министрлігімен өзгерту және келісім бойынша қажетті жұмыс жүргізді. Осыны ескере отырып, Ресейден импорттық жеткізулер бойынша қорларды күні бұрын толтыру өткізілуі тиіс. Алайда, көршілес елмен бағалы теңгерімсіздік себебі бойынша бұл жеткілікті көлемде болған жоқ: Ресейдегі ЖЖМ бағасының жоғары болуына байланысты нарық қатысушыларына Қазақстандағы төмен бағалар арқылы сатып алу және сату тиімсіз болды, соның салдарынан қорлардың әжептәуір азайды. Бір жағынан бұл Қазақстанда бағаны айқындау және баға басымдығын белгілеу тетігінің жоқтығынан туындап отыр. Осылайша, кез келген тауар сияқты ЖЖМ бағасына қарамастан, бағаны реттеу бойынша мемлекеттік саясаттың болмауының негізгі себебі болды, ол нарықтық қағидат бойынша белгіленуі тиіс. 2017 жылдағы жағдай бойынша Қазақстандағы ЖЖМ бөлшек бағасы көршілес Ресей, Өзбекстан мен Қырғызстанға қарағанда, айтарлықтай

төмен. Қазақстандағы мұнай өнімдерінің бағалары ТМД елдерінде ғана емес, бүкіл әлемдегі ең төмен бағалардың бірі. Ішкі нарықтағы бағалар да өңірлерге байланысты айырмашылығы бар.

Бұл факт жер қойнауын пайдаланушылардың кірістілігінде де көрсетіледі. Ұзақ мерзімді перспективада МӨЗ шикізатпен жүктелуін қамтамасыз ету үшін жер қойнауын пайдаланушылар олар мұнайды экспортқа жібергендегі кіріспен салыстырылатын кірісті алатындай етіп жасау қажет. Өндіруші кәсіпорындармен кірісті толық алмау оларды өз ресурстық базасын кеңейтуден, барлауға арналған шығындарды ұлғайтудан шектемейді. Шартты баға кезінде жер қойнауын пайдаланушылар үшін экспортқа жеткізілімдер қайта өңдеуге ішкі нарыққа мұнайды жеткізгенге қарағанда, тиімдірек. Егер мұнай экспорттан және төмендетілген кірістілікпен алынса, ішкі өңдеуге жіберіледі және бұл ретте өнім көрші елдерге кетеді, бұл не ішкі тұтынушылар үшін де, не өнім берушілер үшін де пайда әкелмейді. Осы сияқты факторлар мұнай-химия бағытына да әсерін тигізеді: мұнай-химияны дамытуда инвестициялау және мұнай өңдеу технологияларын жетілдіру үшін инвесторларда баға белгілеуді тұрақты түсіну және рентабельділіктің жеткілікті нормасын алу мүмкіндігі болуы тиіс.

ҚҰҚЫҚТЫҚ ІС-ҚИМЫЛДАР ЖӘНЕ НАРЫҚТЫҚ РЕТТЕУ

(GRI) 103-1, 103-2, 103-3, 206-1, 419-1

АНЫҚТЫЛЫҚ

Біз құпия ақпаратты қорғау бойынша нормаларды ескере отырып, заңнамада және құжаттарымызда көзделген ақпаратты ашамыз.

Монополияға қарсы заңнаманың бұзушылықтарына жүргізілген тексеру нәтижелері бойынша 2017 жылы Астана қаласы бойынша ТМРБҚҚ департаментінде отынның түрлері бойынша әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы үш хаттама жасалды, онда «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС «тауарларды сатып алу немесе өткізу бағаларын не басқа да жағдайларын белгілеу және (немесе) ұстап тұру» бөлігінде ҚР Кәсіпкерлік кодексінің 170-бабы 1-тармағының 1) тармақшасын бұзды деп есептелінеді. Жоғарыда аталған хаттамалар Астана қаласының мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотына берілді, соның нәтижесінде әкімшілік құқық

бұзушылықтар туралы Қазақстан Республикасы Кодексі 2-бабының 159-бабында көзделген құқық бұзушылықты жасағаны үшін «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС әкімшілік жауапкершілікке тарту және мемлекеттің кірісіне айыппұл түрінде әкімшілік өндіріп алуды салу туралы қаулы шығарылды. Жоғарыда көрсетілген қаулылар заң күшіне енген жоқ. Соттың қорытындыларымен келіспеген «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС 1-инстанциядағы соттың қаулысына апелляциялық шағым берді. Осы есепті дайындау кезінде апелляциялық шағымдар Астана қ. қалалық сот ісін жүргізуде қарау кезеңінде тұр.

ГАЗДАНДЫРУ ЖОБАЛАРЫ

GRI 103-1, 103-2, 103-3, 201-1

Барлығы үшін энергияның қымбат емес, сенімді, тұрақты әрі қазіргі заманға сай көздеріне қолжетімділігін қамтамасыз ету.

Барлығына ұдайы, жан-жақты қамтылған және тұрақты экономикалық өсуіне, толық әрі өнімді жұмыспен қамтылуына және лайықты жұмыс істеуіне жәрдемдесу.

Табиғи газ мұнай өнімдерінің басқа түрлерімен салыстырғанда отынның барынша экологиялық таза түрі болып табылады. Бұл әсіресе өңірлердің экологиялық сезгіштігі және жершарындағы климаттың өзгеруі аясында, өйткені табиғи газ жанған кезде түтін шықпайды және өзінен кейін күл қалдырмайды, осылайша жердің

атмосферасына аздаған әсерін тигізеді. Өңірлердің тұтынушылық секторын және көлік секторын газдандыру климаттың өзгеруімен күресу және қоршаған ортаға теріс әсерді азайту бойынша ең басымды бағыттардың бірі болып табылады.

ҚР өңірлерін газдандыру өңірі

Қазіргі кезде ҚР 10 өңірін газбен жабдықтау жүйелерімен жабдықталған. Елде газдың негізгі тұтынушылары өнеркәсіптік кәсіпорындар болып табылады, олардың үлесіне жалпы тұтынудың 70% астамы келіп отыр. Сонымен бірге, 2014 жылы бекітілген «ҚР газдандырудың басты схемасы» ҚР 600 астам елді мекенін қосымша газбен қамтамасыз ету мақсаты тұр, ол 2030 жылға қарай табиғи газды тұтынуды жылына 18 млрд текше метріне дейін ұлғаюына алып келеді.

Халыққа газдың жеткізілуін қамтамасыз ету ҚМГ басым міндеті болып табылады. Алайда газбен жабдықтау жүйесіне аз елді мекендерді қосу елеулі күрделі шығындарға әкеп соқтырады.

Қазіргі кезде «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ «инвестицияларға айырбастайтын тарифтер» формуласы бойынша Қазақстанның өңірлерінде ірі инвестициялық жобалар табысты іске асыруда. Компания мыңдаған километрдегі тозған газ құбырларын жаңа, сапалы әрі сенімді құбырларға ауыстырды.

2015–2021 жылдарға арналған инвестициялық бағдарламалар шеңберінде жалпы ұзындығы 5 мың км жуық газ құбырларын салу жоспарлануда, оның ішінде 2015–2017 жылдары 3,955 мың астам км газ құбырлары салынды:

- ◆ Қызылорда облысының 5 елді мекені (Арал қ., Әйтеке би кенті, Шиелі кенті, Жаңақорған кенті және Байқоңыр қаласы);
- ◆ Ақтөбе облысының 10 елді мекенінде (Богословка, Комсомол, Еңбек, Талдысай, Қосестек, Аққұдық, Ырғыз ауылдары, Алтынды, Ойыл, Жайсан кенттері),
- ◆ Қостанай облысының 8 елді мекені (Қашар, Октябрь, Ғылыми Тоғызак, Антоновка, Алчановка, Ворошиловка, Қарабалық, Боскөл кенттері);
- ◆ Маңғыстау облысында (Жарма, Басқұдық, Батыр, Боранқұл, Бейнеу ауылдары) 5 елді мекен, газдандыруды жалғастыру – Бейнеу ауылында және Мұнайлы ауданының Батырдың маңында.

2018–2021 жылдары «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ бекітілген инвестициялық бағдарламалар шеңберінде С. Шапағатов ауылын, Маңғыстау, Бейнеу ауылдарын, Маңғыстау облысының Форт-Шевченко қаласын, сондай-ақ Алматы қаласы мен Алматы облысын газдандыру бойынша жұмысты жалғастыратын болады. Бұл ретте 740 км көп жаңа газ құбырлары салынатын болады. Өңірлерді газдандыру және 2015–2021 жылдарға арналған Қазақстанның газ бөлу жүйелерін жаңғырту бойынша «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ инвестициялық бағдарламаларының жалпы сомасы 122 млрд астам теңгені құрайды.

Көлік секторын газдандыру

Барлығы үшін энергияның қымбат емес, сенімді, тұрақты әрі қазіргі заманға сай көздеріне қолжетімділігін қамтамасыз ету.

Атмосфералық ауаның негізгі ластаушысы көлік секторы болып табылатыны белгілі, ол барлық шығарындылардың 60% дейін тура келіп отыр. Автомобильдердің ұтытылығын зерттеу нәтижелерін талдау кезінде мұнай отынның орнына табиғи газды пайдаланған кезде қоршаған ортаға улы заттар шығарындысы шамамен көміртегі оксиді бойынша 8 есе, азот қышқылдары бойынша – 2 есе, көмірсутегілер бойынша – 3 есе, түтіндеуі бойынша – 9 есеге төмендейді, бірақ дизельдік қозғалтқыштарға тән күйенің пайда болуы жоқ, ЕУРО-5,6 стандартына сәйкес келеді. Қауіпсіздік бөлігінде метан ауаға қарағанда 2 есеге дерлік жеңіл, сондықтан ашылған кезде ол бірден ұшып кетеді, бірақ отынның басқа түрлеріне қарағанда тұнбайды. Бұдан басқа, төмен температураларға төзімділігі және жанудың концентрациялық көрсеткіштерде газдарда бензин, дизельдік отын және сұйытылған көмірсутегі газына қарағанда, жоғары. Газ үлкен қысымдағы баллондарда болуы себепті жалындау немесе жарылуы үшін қажетті оларға түсетін ауаның мүмкіндігі жоққа шығарылады, сондай-ақ октанды мөлшерімен манипуляциялау және отынды ұрлау мүмкіндігі жоққа шығарылады.

«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС газ-моторлы отынды пайдалануда меншікті көлікті қайта жабдықтау бойынша жоспарлы жұмыс жүргізеді. 2015 жылдан бастап 2017 жылдарға дейінгі кезеңде газ-моторлы отында көлік 409 бірлікке қайта жабдықталды, оның ішінде 2017 жылы 72 бірлік, ол шамамен 150 млн теңгеге отынға арналған шығындарды азайтуға және атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларын төмендетуге мүмкіндік жасады.

Сондай-ақ осы бағыттағы қызмет түрлерінің бірі АГНКС – газ жанармай станцияларын салу болып табылады. Тұтастай алғанда, Қазақстан Республикасындағы АГНКС жалпы саны 15 бірлікті құрайды, соның ішінде 7 бірлік ҚТГ тобына тиесілі, оның ішінде 1 АГНКС 2017 жылы пайдалануға берілді. ҚР-да жанармай инфрақұрылымын кеңейту бойынша жұмыстар жалғастырылуда, жергілікті атқарушы органдармен келіссөздер жүргізілуде. «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» ХТК КПП мен

СТК-де жағармай құю инфрақұрылымын дамыту туралы «Газпром» ЖАҚ, CNPC және «ҚМГ» АҚ-мен ынтымақтастық туралы меморандум жасалды. Осы бағдар бойынша КПП мен СПГ халықаралық автожүріске дайындау бойынша жұмыстар жүргізілуде.

Метанның негізгі тұтынушылары – бұл күнделікті жұмыс істейтін, көп жүрістері және отынның көп шығысы бар автомобильдер. Ең алдымен, бұл автобустар мен коммуналдық техника. Сонымен, мысалы, Алматы қаласында табиғи газды шамамен 700 автобус пайдаланады, бұл ластаушы шығарындыларды азайтуда едәуір нәтиже береді.

Экономикалық, экологиялық, ресурстық және техникалық өлшемшарттар бойынша метан әлі ұзақ уақыт бойы үздік моторлы отын болып қала бермек. Тауарлы газды қолдану муниципалды және жеке парктардың көлігін ұстауға арналған шығыстарды үнемдеуді ескеретін табиғи газды пайдалануға көлікті ауыстыру, отынның импорт алмастырылуын қамтамасыз ету, қоршаған ортаны және халықтың денсаулығын жақсарту, жаһандық жылытумен күрес саласындағы Қазақстан Республикасының міндеттемелерін және өңірлерді дамытудың басқа да әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштері нәтижесінде алынуы мүмкін және моторлы отын ретінде табиғи газды пайдалануға ҚР көлігінің көшуін ынталандыру және мемлекеттік қолдау шараларын қабылдау кезінде ескерілуі мүмкін әлеуметтік-экономикалық нәтиже береді.

Елді газдандыру жобалары шеңберінде ҚазТрансГаз стратегиялық орта мерзімді жоспарлары мынаны қамтиды:

- ◆ «100 АГНКС салу» жобасын іске асыру;
- ◆ ҚР бірыңғай газ жабдықтау жүйесінің ГРС-да СПГ алу технологияларын іріктеп коммерцияландыру;
- ◆ «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» халықаралық көлік бағдарында СПГ/КПП өндірістік-өткізу инфрақұрылымын дамыту;
- ◆ «Жерүсті объектілерін авиа мониторингі» жобасын іске асыру (шағын авиация).

ИННОВАЦИЯЛАР МЕН ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ТИІМДІЛІКТІ ДАМУ

9 ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ,
ИННОВАЦИИ И
ИНФРАСТРУКТУРА

Берік инфрақұрылымды құру, жалпылама және тұрақты индустрияландыруды қамтамасыз етуге және инновацияларды енгізуге жәрдемдесу.

12 ОТВЕТСТВЕННОЕ
ПОТРЕБЛЕНИЕ
И ПРОИЗВОДСТВО

Тұтыну мен өндірудің ұтымды модельдерін қамтамасыз ету.

ҚМГ инновациялық-технологиялық дамуы бизнестің негізгі секторлары бойынша Компанияның стратегиялық көрсеткіштерінің нысаналы мәндеріне қол жеткізуде және еңбек өнімділігін өсіруде көрсетілген өндірістік қызметтің тиімділігін арттыру арқылы әлеуетті дамытуға бағытталған.

Қазіргі уақытта ҚМГ кен орындарында өндірілетін мұнай мен газдың басым бөлігі игерудің кемел кезеңінде тұр. Осыған байланысты сұйық көмірсутектерді өндіру секторында ең өзекті мәселелерді шешу бойынша жұмыстар жүргізіліп жатыр: мұнай беру төлемақысын арттыру, өндіруді қарқындалту, ұңғымаларды жерасты жөндеу кезіндегі қиындықтарды, сондай-ақ технологиялық сұйықтарды тасымалдау кезіндегі қиындықтарды жою.

ҚМГ ӨБТ ҒЗИ

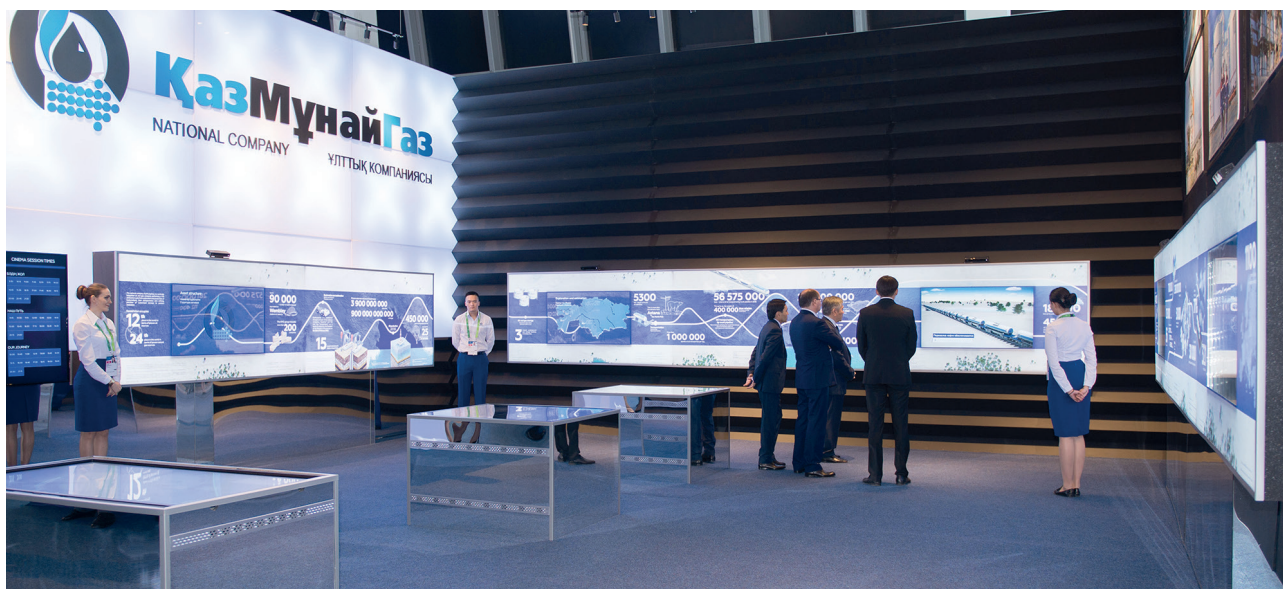
GRI 062, 063

Компанияның ғылыми және инновациялық инфрақұрылымының негізін «ҚазМұнайГаз» өндіру және бұрғылау технологиялары ғылыми-зерттеу институты» (ҚМГ ӨБТ ҒЗИ) және «ҚазТрансОйл» акционерлік қоғамының Ғылыми-техникалық орталығы» құрайды. ҚМГ ғылыми-зерттеу институттары Компанияның кемел кен орындарында өндіруді ұлғайту технологиялары бойынша зерттеулер мен тәжірибелік-өнеркәсіптік сынақтар өткізеді. «ҚазМұнайГаз өндіру және бұрғылау технологияларының ғылыми-зерттеу институты» ҚМГ жобаларының инновациялық-технологиялық даму флагманы болып табылады, оның қызметі геологиялық-кәсіпшілік және геофизикалық ақпарат базаларын мониторингілеуге, геология, геофизика және өндіру технологиялары саласында зертханалық жұмыстарды жүргізуге шоғырландырылған. Сондай-ақ ӨБТ ҒЗИ мұнай мен газды өндіру проблемалары бойынша құзыреттер орталығы болып табылады, сондай-ақ кен орнын игергені үшін бөлшектеп бақылаудың барлық кезеңін қамтитын супервайзинг жүйесін қалыптастырады, ол кен орнының өмір циклдері туралы ақпаратты жүйелендіруге және ҚМГ басқа да өндірілетін мұнай-газ кен орындарында тиімділікті арттыруды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Көмірсутегі шикізатын барлау және өндіру секторында мынадай міндеттер айқындалған:

1. Жаңа әдістер мен технологияларды тарту есебінен геологиялық барлау жұмыстарының тиімділігін арттыру.
2. ГБЖ жоспарлау үшін аумақтарды кеңейту мақсатында перспективалық учаскелерді зерттеу бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу.
3. Кен орындарын барлау және игеру жүйесін басқарудың тиімділігін арттыру.
4. Бұрғылау және өндіру технологиялары саласында құзыреттердің меншікті орталығын дамыту.
5. Ағындарды қарқындалтудың жаңа технологияларын әзірлеу және қабаттардың мұнай беруін арттыру.
6. Ірі мұнай-газ жобаларын игеру тиімділігін арттыру.
7. Кәсіптік жабдықтарды жаңғырту.

Бүгінгі таңда мұнай мен газ тасымалдау секторында мұнай құбырлары мен газ құбырларының қауіпсіздік деңгейі, оларды пайдалану кезіндегі энергия сыйымдылығы мен ресурс сыйымдылығы, қазіргі заманғы диагностика және коррозияға төзімді материалдарды, магистралды құбырлар мен резервуарларды тазалаудың заманауи әдістерін іздеу компания үшін өзекті болып қалып отыр. Сұйытылған газ, көмір метаны, синтетикалық сұйық көмірсутектер, газ-химия өнімдерін өндіру, тасымалдау және маркетинг және газды пайдалана отырып энергияны өндіру жобалары перспективалық бағыттар болып табылады.

Мұнай мен газды тасымалдау секторында мынадай міндеттер айқындалған:

1. Заманауи озық энергия және ресурс үнемдейтін технологияларды қолдана отырып өндірістік объектілерді (құбырлар, сорғы станциялары, компрессорлық станциялар, жерасты газ қоймалары) техникалық қайта жарақтандыру.
2. Магистралды мұнай құбырлары мен резервуарларды тазалаудың заманауи технологияларын енгізу.
3. Зерттеулерді жоғарылату және құбырлардың тотығуға қарсы беріктігін арттырудың озық әдістері мен технологияларын енгізу.
4. Магистралды газ құбырлары мен газ бөлу желілерін пайдалану және қауіпсіздік деңгейін арттыру бойынша инновациялық технологиялар саласында әлемдік тәжірибені зерттеу және қолдану.
5. Энергия тиімділігін арттыу бойынша зерттеулер жүргізу.

Компанияның бәсекеге қабілеттілігін арттыру және мұнай өңдеу және мұнай-химия секторындағы мемлекеттік мүдделерді қамтамасыз ету үшін елдің ішінде және шет елде меншікті мұнай өңдеу қуаттарын технологиялық жаңғырту және инновацияларды дамыту негізгі бағыт болып табылады. Таяудағы келешекте ҚМГ осындай міндеттерді шешу бойынша жұмысты жалғастырады: мұнай-химия өнімдерінің жиынтүрін одан әрі кеңейту, өндірістік процестердің энергия тиімділігін арттыру, жаңғыртылған өндірістік қуаттарды пайдалануға іске тартылған кадр әлеуетін дамыту.

Мұнай өңдеу және мұнай-химия секторында мынадай міндеттер айқындалған:

1. Компанияның мұнай өңдеу қуаттарын жаңғырту шеңберінде гидротазалау, каталитикалық крекинг, алкилдеу, изоөлшеудің озық технологияларын енгізу.
2. Атырау МӨЗ базасында жоғары қосылған құны бар базалық мұнай-химия өнімдерін (бензол, параксилол) өндіру.
3. Өнімнің жаңа номенклатурасын жасау.
4. Энергия сыйымдылығы мен ресурс сыйымдылығын азайту, еңбек өнімділігін арттыру, технологиялық шығындарды азайту бойынша зерттеулер жүргізу.
5. Пайдалану шығыстарының тиімділігін және өндірістік персоналдың біліктілігін арттыру.
6. Ішкі және шетелдік нарықтарда ҚМГ брендин алға бастыру үшін озық маркетингтік және технологиялық құралдарды енгізу.

Сервистік секторда мынадай міндеттер айқындалған:

1. Озық технологияларды енгізу және мұнай-газ жобаларының тиімді іске асырылуын қамтамасыз ететін техникалық базаны құру.
2. Сервистік секторда инновациялар және технологиялар трансферті саласындағы халықаралық ынтымақтастықты дамыту.
3. Сервистік және логистикалық инфрақұрылымды дамытуда әлемдік тәжірибеге және үздік практикаларға талдау жүргізу.

ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ КЕН ОРЫНДАРЫ

2017 жылы ҚМГ Атырау облысында «Ембімұнайгаз» АҚ-дағы УАЗ кен орны базасында, Өзен, Қаражанбас, Ақшабұлақ, Прорва кен орындары тобы сияқты 14 кен орнында 2015 жылы басталған цифрлық кен орны жобасын енгізуді жалғастырды. Цифрлық кен орны – бұл бірыңғай интеграцияланған ақпараттық жүйеге бөлек-бөлек жүйелерді біріктіру есебінен оның ең жоғары тиімділігіне қол жеткізетін мұнай-газ кәсіпшілігін басқарудың автоматтандырылған жүйесі.

2017 ж. қыркүйекте ҚМГ Мемлекет басшысының қатысуымен цифрландыру мәселелері бойынша Республикалық кеңес шеңберінде ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігі ұйымдастырған цифрлық технологиялар көрмесіне цифрлық кен орындары жобасын ұсынды.

Сондай-ақ 2017 ж. «Цифрлық кен орны» жобасы РФ Байланыс және бұқаралық коммуникациялар министрлігі құрған «Мұнай-газ саласындағы 10 үздік ІТ жобалар» ІХ бүкіл ресейлік конкурсында жеңімпазға айналды, оның қорытындылары Санкт-Петербургте 14 қыркүйекте салтанатты түрде жүргізілді.

Интеллектуалдық кен орнының технологиясы мұнай өндірудің барлық кезеңдерінде жабдықтың орнатылуын көздейді, ол параметрлерді алатын және онлайн-режимде диспетчерлікке қашықтықтан тарататын болады, мұнда оператор шешімді жедел қабылдай алады. Күллі ақпарат «Ембімұнайгаз» АҚ Өндірістік процестерін визуалдандыру орталығына және Астанадағы ӨБТ ҒЗИ Құзырет орталығына қатар түседі, мұнда ол тасымалданады және оның негізінде ұзақ мерзімді жоспарлау жүзеге асырылады. Кен орнында жерасты және жерүсті жабдықтарының жұмысы басқару станцияларымен реттеледі, ақпарат өзекті үздіксіз режимде беріледі. Арнайы әзірленген және енгізілген бағдарламалық өнім осы ақпаратты өңдейді және оны әртүрлі деңгейлерде береді: кен орындағы өндіру операторынан ұлттық ком-

панияға дейін. Кен орындарын техникалық әзірлеу қазақстандық мамандармен жүзеге асырылып жатыр.

Іске асырылғаннан бастап жоба мұнай мен газ өндіруді автоматтандыруға, мұнай өндірудің қосымша өсуін қамтамасыз етуге, ұңғыманың жұмысын қалпына келтіру уақытын қысқартуға, ұңғымаларды жөндеуаралық кезеңін ұлғайтуға, сондай-ақ энергия тиімділігін айтарлықтай арттыруға мүмкіндік берді. Жалпы өндіруді тұрақтандыру және энергия тиімділігін арттыру есебінен әлеуетті экономикалық пайдалар алдын ала есептеулер бойынша шамамен 30 млрд теңгеге бағаланып отыр.

Мұнай өндіру процестерін талдау және визуалдандыру үшін өндірісті басқарудың заманауи кешенді жүйесін әзірлеу және енгізу мыналарды қамтиды:

- мұнай-газ өндіру объектілерін қашықтықтан мониторинг жасау;
- ұңғымаларды салу кезінде болуы мүмкін тәуекелдерді айқындау;
- мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдаланумен нақты уақытта бұрғылау процестеріне жедел талдау жасау және визуалдандыру;
- талдамалық жұмыс жүргізу, интеллектуалдық кен орындарын игеру саласында процестерді жетілдіру және тиімділікті арттыру бойынша шешімдер қабылдау үшін кейіннен визуалдандырумен ұсынымдарды енгізу;
- кен орындары бойынша ақпараттық деректер мен процестерді визуалдандыру;
- мұнай-газ өндіру объектілерінің мониторингін жүзеге асырған кезде проблемалар мен сәйкессіздіктерді анықтау;
- жұмыстарды жақсарту жөніндегі ұсынымдарды әзірлеу мақсатында кен орындарын игеру және жедел бақылауға талдау жүргізу;
- интеллектуалдық кен орындары саласында процестерді жетілдіру бойынша шетелдік ғылыми және жобалық-зерттеу ұйымдарының тәжірибесін зерттеу және енгізу.

ҚазТрансГаздағы инновациялар

9 ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ,
ИННОВАЦИИ И
ИНФРАСТРУКТУРА

Берік инфрақұрылымды құру, жалпылама және тұрақты индустрияландыруды қамтамасыз етуге және инновацияларды енгізуге жәрдемдесу.

12 ОТВЕТСТВЕННОЕ
ПОТРЕБЛЕНИЕ
И ПРОИЗВОДСТВО

Тұтыну мен өндірудің ұтымды модельдерін қамтамасыз ету.

ҚТГ ғылыми-техникалық кеңесі кәсіпорынның ғылыми-техникалық және инновациялық қызметін қалыптастыру және іске асыру саласында мәселелерді алқалық талқылауды қамтамасыз етеді. 2017 жылы ҚТГ ФТК 7 отырысы ұйымдастырылып, онда 12 мәселе қаралды және мақұлданды, соның ішінде инновациялық дамудың 6 мәселесі. Мысалдар:

- Жөнделген құбырларды пайдалану тиімділігін және магистралды құбырлардың желілік бөлігіне күрделі жөндеу жүргізу сапасын арттыру: нәтижесінде құбырларды қайта қолдану мәселесі одан әрі пысықтауға қабылданды.
- Агрессивті орталарда пайдаланылатын газ құбырларын қорғау: магистральдық және бөлу газ құбырларында электр химиялық қорғанышты қолдану бойынша 2018 жылы тәжірибелік-өнеркәсіптік сынаулар жүргізу туралы шешім қабылданды.
- Экспо-2017 ресейлік павильонында ұсынылған «Табиғи газдан жасанды көмірсутектерді алу» технологиясын талқылау.

Экспо таныстырылымы рәсімі

ҚазМұнайГаз тобының жоғары басшылығының қатысуымен ресми рәсімде экспозицияны ашып, Сауат Мыңбаев мұнай мен газ, оны өндірумен айналысатын ҚазМұнайГаз Қазақстанның экономикалық дамуында маңызды рөл атқаратынын атап өтті. Дәстүрлі энергия тасушылар әлі ұзақ уақыт бойы оның өсуінің басты құрамдауышы болып қалады. Бұл ҚМГ-ге ерекше жауапкершілік жүктейді. «Біз көп нәрсе өзіміздің әрекетімізге байланысты екендігін, біздің болашақ ұрпағымыз қандай әлемде өмір сүретінін түсінеміз. Бірінші кезекте тұрақты даму мәселелері, кен орындарын игеруге қойылатын инновациялық тәсілдемелер, энергия үнемдеу және энергия тиімділігі, экологиялық қауіпсіздік проблемаларының заманауи шешімдері тұр» – деп атап көрсетті ол.

«Біз өз экспозициямызды көрмеге келушілердің ең ауқымды тобы үшін қызықты етіп жасауға тырыстық, қазіргі заманға сай кинозалмен, интерактивті дисплейлермен жабдықтадық, энергияның баламалы түрлерін өндіруге арналған жабдықтың үлгілерін ұсындық, еле-

- Қарағанды бассейні Шерубай-Нұра тас көмірлі ауданның көмір қабаттарының метанын өндіру және коммерцияландыру перспективалылығын бағалау: 98% концентрациясымен метанның ағыны, кернды талдау деректері, ТЭР және бағаланған қорлар жобаның перспективаларын және көмір қабаттарының метанын өнеркәсіптік өндіру мүмкіндігін жоғары бағалауға мүмкіндік береді. Көмір қабаттары метанын барлау және өндіру жөніндегі қызметті заңнамалық қолдау бойынша жұмыс жүргізілді: МУП барлау және өндіру бойынша қызметті реттеу шаралары, геологиялық барлау жұмыстарының мүмкіндіктері енгізілді. МУП бойынша жобаларды дамыту мақсатында «СНК Гуанхай и Датанг» ЖШҚ, «АрселорМиттал Теміртау» АҚ, «Самұрық-Қазына Инвест» АҚ компанияларымен бірлескен ынтымақтастық бойынша келіссөздер жүргізілуде.

стетіп көріңізші біз де осындай идеяны іске асырып жатырмыз», – деді өзінің сөйлеген сөзінде Басқарма төрағасы.

Экспо технологиялары/инновациялық технологияларды қолдану

Экспо-2017 аяқталғаннан кейін ҚР Энергетика министрлігі қазақстандық энергетикалық компаниялардың, соның ішінде ҚМГ компаниялары тобының өкілдері де қатысқан кәсіпорындарға қолдану мүмкіндігі мәнінде халықаралық павильондармен ұсынылған жаңа технологияларды бағалау жөніндегі сараптамалық жұмыс тобы құрылды. Осы жұмыстың нәтижесінде ҚазТрансОйл, ҚазТрансГаз, Маңғыстаумұнайгаз, Өріктау Оперейтинг сияқты ҚазМұнайГаз тобының бірқатар компанияларында көрменің халықаралық павильондарында ұсынылған бірқатар инновациялық технологиялар іріктелді. Атап айтқанда, ұйымдар жылумен жабдықтаудың интеллекту-

алдық жүйелері, құбырларға арналған шарлы крандар, графитті шамдар, күн сәулесінің желге тұрақты концентраторлары, жел генераторларымен және фотоэлектрлік панельдермен жарақтандырылған тұрмыстық өндірістік үй-жайларды жылыту мен салқындатудың гелиожүйелері сияқты технологияларды қолдану, сондай-ақ ұтқыр күн электр станцияларын қолдану мүмкіндігін растады. Бағалау нәтижелері бойынша ҚМГ компаниялары тобының кәсіпорындарына енгізілуі мүмкін бірқатар жобалар іріктеп алынды. Бүгінгі таңда «ҚазТрансГаз» АҚ объектілерінде, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-та «Велкинмяки» ағынды суларды тазалаудың ұтқыр кешендерінде және

ҚАЗМҰНАЙГАЗДЫҢ «БІЗДІҢ ЖОЛ» ЭКСПОЗИЦИЯСЫ

17 ПАРТНЕРСТВО
В ИНТЕРЕСАХ
УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

Тұрақты даму мүддесінде жаһандық серіктестік тетіктерінің тұрақты дамыту және жұмысын жандандыруға қол жеткізу құралдарын бекіту.

GRI 102-44

Біздің өркениетімізді дамыту энергияға бүкіл өсіп келе жатқан сұранысты білдіреді. Экономиканың доңғалақтары оларды айналдырып тұратын мұнай мен газға байланысты – энергияның жеткізілуін қамтамасыз ету өсуге мүмкіндік береді. Мұнай және газ – бұл біздің өткен ғаламшарымыздың энергиясы және жадысы. Адам жердің қойнауынан алған энергия үлкен жүйелі ұйым түрінде. Бұл энергия интеллектуалдық және технологиялық әлеуеттің арқасында әр адамның өмірінің ажырамас бөлігіне айналды. Біз жасыл болашаққа ұмытылмасақ та, мұнай мен газдың өзі жап-жаңа уақыттың техникалық ілгерілеуінің маңызды аспектісіне айналды. Мұнай біздің автомобильдеріміздің отыны үшін шикізат қана емес, сонымен бірге пластик пен полиэтилен, фармацевтикалық өнім, автомобиль индустриясы, пестицид, жабысқақ заттар, детергенттер, бояғыш пигменттер мен лубриканттар, сондай-ақ басқа да көптеген нәрселерді өндіруге арналған компонент болып табылады. Адамзатқа сол жылдамдықтарда қозғалуға мүмкіндік бере отырып, қазірдің өзінде мұнайда қолдану перспективаларының орасан зерттелмеген деңгейжиектері әлі қалып отыр. Газ көмірсутегінің ең экологиялық таза түрі және көмірсутегі ғасырынан жаңартылатын энергия ғасырына өткізетін

таңдаулы көпір болып табылады. Жер шарында шектеулі ресурс бола тұра, пайдалы көмірсутегі қазбалары адамзаттың дамуындағы өте құнды қарқын болып табылады.

Әлемде болып жатқан өзгерістерге жауапкершілігін, қоғамға, Қазақстанның экономикасына және қоршаған табиғи ортаға өзінің ықпалын сезіне отырып, ұлттық мұнай-газ операторы ҚазМұнайГаз өмірде жүзеге асыруда және тұрақты даму саласында үздік практикаларды енгізуде. Осы дамуды барынша тұрақты етіп жасау үшін адамзат табиғаттың байлығын ұтымды пайдалана білуді үйренуі және оның қабілетін ұқыппен қарауы, қалпына келтіруі және өркендетуі тиіс. Жауапты басқару барлық деңгейде қызметкерлерге ең жоғары талаптарды қоятын адамдардың қауіпсіздігіне қатынасының ерекше басымдық етіп қояды. Айрықша құрмет пен қамқорлықты талап ететін шектеулі ресурс болып табылатын қоршаған орта туралы қамқорлығына тұрақты тәжірибе жүргізілуде. «Біздің жол» экспозициясы Болашақ энергия саласындағы адамзаттың жетістіктерін жариялау бойынша Экспо барлық үздік бастамаларына жолын ұстаушылығымызды және көшбасшылығымызды көрсетеді.

«Астана Экспо-2017» халықаралық мамандандырылған көрмесінде ҚазМұнайГаз компанияларының тобы негізгі стратегиялық демеушілердің бірі болды, сондай-ақ «Біздің жол» атты өзінің экспозициясын ұсынды. Толық тігінен интеграцияланған мұнай-газ компаниясы бола тұрып, ҚазМұнайГаз ауқымды технологиялық инфрақұрылымның тамаша желісін білдіреді, бұл Қазақстанның ұлттық игілігі. «Біздің жол» экспозициясы келушілердің мұнай мен газдың – оны барлаудан бензинді автомобиль бағына құйғанға дейін, оның тарихынан құндылықтары мен тұрақты дамуына дейінгі өмірлік циклмен таныстырды. Мұнай мен газ – бұл Қазақстан халқының негізгі энергетикалық шикізаты. Экспозиция тақырыбы жаңартылатын көздердің – күн, жел және геотермальды энергияның инновациялық технологияларын да ұсынды, олар ҚазМұнайГаз еншілес ұйымы болып табылатын «Қазақстан-Британ технологиялық университеті» АҚ өзiрленуде. Экспозиция үш тұжырымдамалық тақырыптық аймақты қамтыды.

«Жетістіктер» аймағы алып мұнай-газ индустриясының ауқымдылығы, мұнай-газ индустриясының тарихы мен мұрасы туралы қызық ақпарат берген. Интерактивті материалдарда қызық фактілермен бірге өндірістің барлық циклі көрсетілген.*

ПЕРСОНАЛ САНЫ –
ШАШАМЕН

90 мың
АДАМ

УЭМБЛИ СТАДИОНЫНЫҢ
СЫЙЫМДЫЛЫҒЫНА
СӘЙКЕС КЕЛЕДІ

18 000 км

АСТАМ МАГИСТРАЛДЫҚ
ГАЗ ҚҰБЫРЛАРЫ

ЖЕРДІҢ ЭКВАТОРЫ
ҰЗЫНДЫҒЫНЫҢ
ҚҰРАЙДЫ

45%

КҮНІНЕ ӨНДІРЕЛІНІП
МҰНАЙ
КӨЛЕМІ

450 000
БАРРЕЛЬ,

АЗРОСТАТ КӨЛЕМІНЕ
СӘЙКЕС КЕЛЕДІ

5 300 км

АСТАМ МАГИСТРАЛДЫҚ
МҰНАЙ ҚҰБЫРЛАРЫ

АСТАНАДА СОЛТҮСТІК
ПОЛЮСКЕ ДЕЙІНГІ
АРАҚАШЫҚТЫҚТАН КӨП

ЖЫЛЫНА ҚҰБЫРЛАРМЕН
56 000 000

ТОННА МҰНАЙ
ТАСЫМАЛДАНАДЫ

400 000

КӨК КИТТИҢ САЛМАҒЫНА САЙ

44 000 км-ден

АСТАМ ТАРАТУ ГАЗ
ҚҰБЫРЛАРЫ
БҮЛ АМАЗОНКА
ӨЗЕНІНЕН

6

ЕСЕ ҰЗЫН

КҮН САЙЫН

281 000 000

М³ ГАЗА
ТАСЫМАЛДАНАДЫ

112 400

ОЛИМПИАДА БАССЕЙНІНІҢ
КӨЛЕМІМЕН МӨЛШЕРЛЕС

ЖЫЛЫНА ТЕҢІЗ КӨЛІГІМЕН

7 000 000

ТОННАДАН АСТАМ МҰНАЙ
ТАСЫМАЛДАНАДЫ

КҮНІНЕ

275 000 БАРРЕЛЬ МҰНАЙ ӨНДЕЛЕДІ
БҮЛ КӨЛЕМ:

23 375 000 ЛИТР
БЕНЗИН

5 775 000 ЛИТР
АВИАЦИЯ
ОТЫНЫН

ТОРТҚА АРНАЛҒАН

46 750 000

БАЛАҒЫЗ ӨНДІРУ
ҮШІН ЖЕТКІЛІКТІ

тазалау құрылыстары кешенінде турбодетандерлік қондырғыларды, «Турбиналық сала» энергия үнемдейтін қондырғысын, газ турбиналарды, сондай-ақ «Ембі-мұнайгаз» АҚ-да «General Electric» компаниясының реттеуіш клапанын пайдалану мүмкіндігін қарау бойынша жұмыстар жүргізілуде.

Жалпы алғанда, ҚР ЭМ деректері бойынша мұнай-газ компанияларымен 25 астам түрлі инновациялық технологиялар іріктеп алынды.

ЖАҢАРТЫЛАТЫН ЭНЕРГИЯ КӨЗДЕРІ

7 НЕДОРОГОСТОЯЩАЯ
И ЧИСТАЯ ЭНЕРГИЯ

Барлығы үшін энергияның қымбат емес, сенімді, тұрақты және қазіргі заманғы көздеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету.

9 ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ,
ИННОВАЦИИ И
ИНФРАСТРУКТУРА

Берік инфрақұрылым құру, жалпыға ортақ және тұрақты индустриаландырумен және инновацияларды енгізуді қамтамасыз етуге ықпал ету.

13 БОРЬБА
С ИЗМЕНЕНИЕМ
КЛИМАТА

Климаттың өзгеруімен және оның салдарларымен күрес жөніндегі шұғыл шараларды қабылдау.

GRI 062, 063

Инновациялық технологияларды қолдану және жаңартылатын энергия көздерін пайдалану салыстырмалы түрде жаңаша бағыт және мұнай-газ саласының перспективалы бағыты болып табылады. ҚМГ-да қоршаған ортаға зиянды әсерлерді азайтатын «жасыл» технологиялардың әртүрлі түрлері қолданылады.

ҚТГ компаниялар тобы бойынша 2017 жылы ішінде жаңартылатын энергия көздеріне салынатын инвестицияның жалпы сомасы 12 186 мың теңгені құрайды.

2017 жылы «Интергаз Центральная Азия» АҚ Инженерлік-техникалық орталығының объектісінде (Орал қаласы) күн элементтерін пайдалана отырып, сырттай жарықтандыру жүйесін қолдану технологиясын енгізу үшін салынатын инвестиция 12 186 мың теңгені құрайды. Басқа ЕТҰ бойынша 2017 жылы жаңартылатын энергия көздеріне инвестиция салынбады.

ҚТГ компаниялар тобы бойынша 2017 жылы ішінде көздер бойынша бөлгенде өндірілетін (өндіруші) жаңартылатын энергия көздерінің жалпы көлемі:

Геотермальды энергия: 2017 жылы жылу сорғысымен геотермальды (жылу) энергиясын өндіру 678,54 Гкал құрады.

Түсініктеме: Жылу және ыстық сумен қамтамасыз ету үшін (ЫСҚ) «Waterkotte» типтегі геотермальды жылу сорғылары «Интергаз Орталық Азия» АҚ-та табысты жұмыс істеп тұр («Уральск» МГҚБ – 3 бірлік және «Атырау» МГҚБ – 6 бірлік).

Күн энергиясы: ҚТГ компаниялар тобы бойынша 2017 жылы ішінде күн панельдерімен электр энергиясын өндіру 472 543 кВт*сағатты құрады.

Түсініктеме: Күн энергиясын өндіру «Интергаз Орталық Азия» АҚ инженерлік-техникалық орталығының аумағын жарықтандыруға арналған күн панельдерімен электр энергиясын өндіру 2017 жылы ішінде 7 884 кВт*сағатты құрады.

«Қазақстан – Қытай» МГ объектілерінің желілік бөлігінде орнатылған күн панельдерімен электр энергиясын өндіру 2017 жылы ішінде 464 659 кВт*сағатты құрады.

ҚОСЫМШАЛАР

1-ҚОСЫМША

GRI көрсеткіштері жөніндегі ақпарат 102-18, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың 2017 жылғы жылдық есебін-102-19, 102-20, 102-21, 102-22, 102-23, 102-24, 102-25, 102-26, 102-27, 102-28, 102-29, 102-30, 102-31, 102-32, 102-33, 102-34, 102-35, 102-36, 102-37, 102-38, 102-39, 201-1, 201-2, 201-3, 201-4. «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың 2017 жылғы жылдық есебін-де көрсетілген және сілтеме бойынша қол жетімді: http://www.kmg.kz/uploads/KMG_2017_AnnualReport-FINAL.pdf

2-ҚОСЫМША. МАТЕРИАЛДАРДЫ МАССАСЫ МЕН КӨЛЕМІ БОЙЫНША ПАЙДАЛАНУ

(GRI) 103-1, 103-2, 103-3, 301-1, 301-2, 301-3

Барлау ұңғымасының өндірістік қызметінде пайдаланатын барлық материалдар, сондай-ақ олардың типі мен массасы мен көлемі техникалық және жұмыс жобаларымен қарастырылады, ҚР экологиялық заңнамасына және азаматтық қорғау мен техникалық реттеу саласындағы заңнамаларға сәйкес тиісті тіркеуі мен қолдануға рұқсаты болады.

СӨТПАЕВ

Пайдаланылған материалдардың жалпы саны – 3 699,219, олардың ішінде: ЖЖМ – 2 161,329 тн, химиялық реагенттер мен материалдар – 1 537,89 тн.

АМӨЗ

Массасы мен көлемі көрсетілген пайдаланылған материалдар

№	Көрсеткіш	Негізгі материалдар	Жаңартыл-майтын материалдар	Өлшем бірлігі	Саны
1.	Шикізат	Шикізат	+	тонна	7 723 647,00
2.	Өндірістік процеспен байланысты материалдар	Катализаторлар мен адсорбенттер	+	тонна	366
		Реагенттер	+	тонна	1 163,765
3.	Жартылай дайын өнімдер	Автобензин компоненттері: тұрақты катализат изомеризат кокстеу бензині КУ ГБД тұрақты бензині Дизель отыны компоненттері: 20-SN-003+004 гидротазаланған дизель отынының АТ+АВТ қоспасының тура айдайтын керосин-газ-ойл фракциясы	+		
4.	Орау мақсаттары үшін пайдаланылатын материалдар	Күкіртті орауға арналған қағаз қапшықтар	+	дана	43 796,00

Ескерту: «АМӨЗ» ЖШС-те жаңартылатын материалдар болмайды.

ҚТКФ

Мұнай:

- Дизель отыны – 7155,611 тонна;
- Бензин – 24,649 тонн;
- Ауыр отын – 1 889,529 тонна;
- Майлау материалдары – 0,857 тонна.

Табиғи газ – 169336,00 м³;

ПКОП

АТАУЫ**2017 жылы**

Шикізатты өңдеу 4 685 631 тонна

Реагенттердің 2017 жылғы шығындары

Реагенттер атауы	2017 жылы
Алюминий сульфаты	8 300 кг
С-100 сулы-аммиак	25 204 кг
Аммофос	6 350 кг
DISSOLVAN V 3359 дезэмульгатор	4 972 кг
Дихлорэтан	854 кг
ДОДИГЕН-481 С-100 коррозия ингибиторы	1 823 кг
ДОДИГЕН 2808 коррозия ингибиторы	350 кг
HELAMIN 9012Н коррозия ингибиторы	9 030 кг
HELAMIN HS 190Н коррозия ингибиторы	1 320 кг
НОРАМЕР 2200 тұнба ингибиторы	12 880 кг
Тұз қышқылы (қазан-наурыз)	21 337 кг
Тұз қышқылы	14 700 кг
Тотияйын	2 020 кг
Метилдиэтанолламин	76 247,7 кг
Техникалық күйдіргіш сілті	495 311 кг
Перхлорэтилен	89 379 кг
N-Метиланилин қоспасы	6 310 253 кг
Майлағыш HiTEC 4140A қоспасы	14 075 кг
BIOSPERSE-250реагенті	1 275 кг
Аммиак селитрасы	6 110 кг
Кальций қосылған сода	7 156 кг
С9005 DEPRUST қайта өңдеу тұзы	10 850 кг
Атегоуал 363 қаттылық тұрақтандырғышы	3 758 кг
Метил-трет-бутилді эфир	2 945 032 кг

ПМХЗ

Негізгі материалдар	Жаңартылмайтын материалдар	Өлшем бірлігі	2017 жылы, саны
Шикізат	+	тонна	4 746 923
Катализаторлар мен адсорбенттер	+	тонна	117,906
Реагенттер	+	тонна	634,9
Күкіртті орауға арналған полиэтиленді қағаз қапшықтар	+	дана	473 740

ҚазГПЗ

Дайын өнімдерді өндіру үшін ілеспелі-мұнай және табиғи газдың 727,494 млн м³ қабылданған.

«ҚазГПЗ» ЖШС-те өнімдерді өндіру кезінде жаңартылатын материалдар қолданылмайды.

ӨМГ

Қышқылдар – 1 059,969 тонна; биоцидтер – 95,346 тонна; бактерицидтер – 1 036,228 тонна; балшық тұрақтандырғыштары – 2 561,922 тонна; коррозия ингибиторлары – 149,011 тонна; гель тәріздес агенттер – 85,4501 тонна; беттік-белсенді заттар – 714,197 тонна.

ҚМГ тобында өңделген шикізатпен материалдар пайдаланылмайды.

3-ҚОСЫМША. ӨНДІРЕЛТІН ӨНІМДЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚҰРАМЫ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР

Тұтыну мен өндірудің рационалды модельдерімен қамтамасыз ету

АМӨЗ

АИ-80-К2 (ТУ 38.001165-2014) автомобиль бензині

р/б №	Көрсеткіш атауы	Нормативтік құжат	Норма		
			ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165-2014	Факт, орташа жылдық
2	Қорғасынның массалық концентрациясы, мг/дм ³ , артық емес	МЕМСТ Р 51942-2010	5	5	жоқ
8	Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 51947-92	500	500	311
12	Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ 29040-91	–	5	1,79

АИ-92-К2 (ТУ 38.001165-2014) автомобиль бензині

р/б №	Көрсеткіш атауы	Әдіске арналған НД	Норма		
			ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165-2014	Факт, орташа жылдық
2	Қорғасынның массалық концентрациясы, мг/дм ³ , артық емес	МЕМСТ Р 51942-2010	5,00	5,00	жоқ
8	Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 52660-2006(ЕН ИСО 20884:2004)	500	500	106
12	Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ Р ЕН 12177-2008	5	5	2,08

Тұрақты дамуды
басқаруЭкономикалық
өркендеу

Экологиялық баланс

Әлеуметтік
жауапкершілік

Өндірісті дамыту

Қосымшалар

АИ-95-К2 (ТУ 38.001165-2014) автомобиль бензині

р/б №	Көрсеткіш атауы	Әдіске арналған НД	Норма		Факт, орташа жылдық
			ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165- 2014	
2	Қорғасынның массалық концентрациясы, мг/ дм ³ , артық емес	МЕМСТ Р 51942-2010	5	5	жоқ
8	Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 52660- 2006 (ЕН ИСО 20884:2004)	500	500	51
12	Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ Р ЕН 12177-2008	5	5	2,15

АИ-98-К2 автомобиль бензині (СУПЕР-98 этильденбеген) (МЕМСТ Р 51105-97)

р/б №	Көрсеткіш атауы	Әдіске арналған НД	Норма		Факт, орташа жылдық
			ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165- 2014	
2	Қорғасынның концентрациясы, мг/ дм ³ , артық емес	28828-90	5	–	жоқ
5	Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес	МЕМСТ Р 52660- 2006 (ЕН ИСО 20884:2004)	500	500	39
6	Бензолдың көлемді үлесі, %, артық емес	МЕМСТ 29040-91	5	5	1,36

Дизель ДТ-З-К2 отыны (ДЗЭЧ-0,05-40 экологиялық таза) (ТУ 38.1011348-2003)

р/б №	Көрсеткіш атауы	Әдіске арналған НД	Норма		Факт, орташа жылдық
			ТР ТС 013/2011	ТУ 38.001165- 2014	
6	Күкірттің массалық үлесі, %, артық емес	МЕМСТ Р 51947-2002	–	0,05	0,041
	Күкірттің массалық үлесі, мг/кг, артық емес		500	–	410

ПМХЗ

Көрсеткіштер	К2 бензині	К4 бензині
1. Күкірттің массалық үлесі, мг/кг	90	40
2. Бензолдың көлемді үлесі, %	3,4	0,8
3. Қорғасынның массалық үлесі, мг/дм ³	жоқ	жоқ

ҚазТрансГаз компаниялар тобы бойынша 2017 жылы ішіндегі бензолдың, қорғасын мен күкірттің құрамы:
Амангелді тобындағы кенорындардан тартып шығарылатын газдың құрамында бензол, қорғасын мен күкірт болмайды.

Негізгі еншілес және тәуелді ұйымдарда мекенжайлар туралы ақпарат

1-деңгей	Иелену үлесі	Мекенжайы
«ҚазМұнайГаз» БӨ АҚ	63%	Астана қ., 010000, Қабанбай батыр көшесі, 17
«ҚазТрансГаз» АҚ	100%	Астана қ., А.Бөкейхан көшесі, 12-ғимарат
«ҚазТрансОйл» АҚ	90%	Астана қ., Есіл ауданы, Қабанбай батыр көшесі, 19-үй, Б блогы
«АМӨЗ» ЖШС	99,53%	Атырау қ., Қабдолов көшесі, 1
«ММХЗ» ЖШС	100%	Павлодар қ., Химкомбинатовская көшесі, 1
«ПКОП» ЖШС	99,43%	Шымкент қ. Қапал Батыр 5 км, 160011

4-ҚОСЫМША. ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

GRI 103-3

Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалатын шығындар

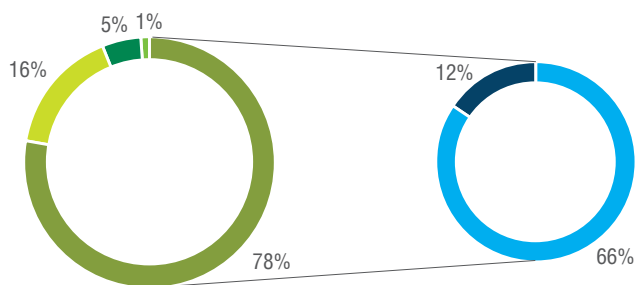
Шығындар	2014		2015		2016		2017	
	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD
Қалдықтармен, шығарындылар мен лақтырындыларды тазартумен байланысты шығындар, барлығы	10 996,7	61,4	7 661,7	34,6	14 185,8	41,5	15 861,5	49
Қалдықтарды өңдеу және орналастыру	4 793,3	26,7	1 858,1	8,4	2 330,6	6,8	4 323,2	13
Шығарындылар мен лақтырындыларды тазарту	2 304,9	12,9	2 515,1	11,3	3 778,3	11,0	4 880,3	15
Парникті газ шығарындылары бойынша құжаттар пакетін әзірлеуге және растауға жұмсалатын шығындар	450,8	2,5	79,9	0,4	52,6	0,15	33,4	0,1
Тиісті жабдықтар мен материалдарды және оларды пайдалану мен техникалық қызмет көрсету үшін қызметтерді амортизациялау, тиісті қызметпен байланысты персоналға жұмсалатын шығындар	2 430,7	13,6	2 942,9	13,3	7 506,6	22	4 291,9	13
Экологиялық жауапкершілікті сақтандыру	238,0	1,3	238,0	1,0	365,5	1,1	99,0	0,3
Экологиялық шығындарды жоюға жұмсалатын шығындар, құйылуларды жоюға арналған шығындар	1 079,1	6,0	27,8	0,1	152,1	0,45	1,3	0,004
ҚОҚ саласындағы өтемақылық іс-шараларға жұмсалатын шығындар	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	2 232,2	7
Қоршаған ортаға әсерлерді болдырмауға арналған инвестиция және экологиялық менеджмент, барлығы	1 303,4	7,3	1 354,6	6,1	1 394,7	4,08	3 021,9	9,3
Қызметкерлерді оқытуға және дайындауға арналған персонал	21,7	0,1	9,7	0,04	246,3	0,7	1 028,6	3,2
Экологиялық менеджмент жүйесі үшін сыртқы қызметтер	15,1	0,08	11,2	0,05	7,8	0,02	754,8	2,3

	Тұрақты дамуды басқару	Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар			
	2014		2015		2016		2017		
	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD	млн теңге	млн USD	
Шығындар									
Менеджмент жүйесін ішкі сертификаттау	24,9	0,1	38,8	0,2	33,5	0,09			
Экологиялық менеджмент саласындағы жалпы қызметке арналған персонал	5,3	0,03	4,3	0,02	2,1	0,006	11,5	0,04	
Зерттеулер мен әзірлемелер	351,5	1,9	376,1	1,7	263,1	0,76	807,0	2,5	
Неғұрлым таза технологияларды енгізуге арналған қосымша шығындар	4,2	0,02	6,5	0,03	0,0	0,0	0	0	
«Жасыл сатып алуларға» жұмсалатын қосымша шығындар	7,6	0,04	5,1	0,02	6,1	0,01	58,0	0,2	
Экологиялық менеджментпен байланысты басқа шығындар	873,0	4,9	903,0	4,1	835,6	2,5	362,1	1,1	

Экологиялық төлемдер (нормативтік)

	2014		2015		2016		2017	
	млн теңге	USD	млн теңге	USD	млн теңге	USD	млн теңге	USD
ІМГ жалындатып жағудан атмосфераға бөлінетін шығарындылар	2 074	11 574 306	3 340	15 063 365	4 325	12 655 820	3 886	11 917 244
Атмосфераға бөлінетін шығарындылар (ІМГ жалындатып жағусыз)	860	4 779 375	1 087	4 902 359	1 064	3 113 478	1 217	3 733 852
Судың ластануы	51	284 614	38	171 379	40	117 048	43	131 125
Қалдықтарды орналастыру	431	2 405 268	514	2 318 135	412	1 205 595	178	547 228

2017 жылы ішіндегі экологиялық төлемдер құрылымы, млн теңге

Нормативтік төлемдер

- Атмосфераға жалындатып жағу шығарындылары – 3 886
- Атмосфераға бөлінетін шығарындылар (жалындап жағусыз)
- Қалдықтарды орналастыру – 178
- Судың ластануы – 43

Шығындар

- Экологиялық әсерлердің зардаптарын жоюмен байланысты шығындар – 15 862
- Қоршаған ортаға әсерлерді болдырмауға жұмсалатын шығындар, экологиялық менеджмент – 3 022

Тұрақты дамуды басқару	Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
------------------------	-----------------------	--------------------	--------------------------	------------------	------------

Каспий теңізінің табиғат ресурстарының экологиялық сезгіштік деңгейлері

Экологиялық сезгіштік деңгейі	Анықтама
1	2
Су өсімдігі	
Жоғары	Планктон үшін – сәуір-қазан мерзімінде және тереңдігі 3–5 м таяз су аймағында Макрофиттер үшін – өсімдіктердің даму мерзімінде (мамыр-маусым) және түрлердің мол болуы кезінде, тереңдігі 4 м таяз су аймағында
Орташа	Планктон үшін – сәуір-қазан мерзімінде және тереңдігі 5–9 м аймағында Макрофиттер үшін – шілде-қарашада псевдолиторалдық аймақта және түрлердің мол болуы кезінде, тереңдігі 4 м таяз су аймағында, ал сәуір-мамырда – осы аймақта, бірақ өсімдіктердің шоғырлануы жоғарғы емес кезінде
Төмен	Планктон үшін – наурыз-қараша мерзімінде, тереңдігі 3–5 м таяз су аймағында Сәуір-қазанда псевдолиторалдық аймақта және тереңдігі 3 м-ге дейінгі таяз су аймағында Макрофиттер үшін – сәуір-қараша – тереңдігі 4–9 м теңіз акваториясында
Минимум	Планктон үшін – желтоқсан-наурызда барлық теңіз акваториясы бойынша Макрофиттер үшін – желтоқсан-наурызда Солтүстік Каспийдің барлық акваториясы бойынша
Бентос	
Жоғары	Көктемгі көбею мерзімінде (мамыр-маусымның ортасы) Солтүстік-Шығыс Каспийдің тереңдігі 3–5 м таяз су аймағында
Орташа	1. Осы учаскелерде және жоғары учаскелерде, бірақ маусым мен тамыз аралығы мерзімінде 2. Солтүстік-Шығыс Каспийдің барлық акваториясы бойынша атамиз мен қыркүйек аралығы мерзімінде
Төмен	1. Көктемгі көбею мерзімінде (мамыр-маусымның ортасы) псевдолиторалдық аймақта (0–2 м) және таяз су аймағында (кемінде 3 м) 2. Осы учаскелерде, бірақ қазан мен қараша аралығы мерзімінде
Минимум	Желтоқсан – наурызда Каспийдің барлық акваториясы бойынша
Балықтар	
Жоғары	Бекіре балықтар үшін: көктемгі уылдырық шашу кезінде (10 наурыз – 30 маусым) өзен сағасының шығыңқы бөліктерінен 20 км дейінгі ара қашықтықтағы Еділ мен Орал арасындағы аймақта, ал Орал мен Ембі арасындағы учаскеде – жағалау сызығынан 15 км-ге дейін. Майшабақ балықтар үшін (көзі үлкен және солтүстік каспийлі қарынсаулар, долгинск майшабағы) – Солтүстік-Шығыс Каспийдің таяз су аймағында (1 - 3 м) уылдырық шашу кезінде және уылдырықтың даму кезінде наурыз – маусымның ортасы кезеңінде. Частик балықтар үшін (қызылқанат, жайын) – өсімдіктер өсетін шығанақтарда, уылдырық шашу кезінде және уылдырықтың даму кезінде (мамыр – маусым)
Орташа	Жоғары учаскелердегі сияқты осындай мерзімде, бірақ теңіздің басқа учаскелері үшін. Сезгіштігі жоғары аймақта – жазда – күзде
Төмен	Сезгіштігі жоғары аймақтан ерекшеленетін тереңдігі 7 м-ге дейінгі таяз су учаскелерінде, шілде – қараша аралығы мерзімінде
Минимум	Тереңдігі > 7 м учаскелерде, жаз – күз мезгілінде Солтүстік Каспийдің барлық акваториясы бойынша желтоқсан – ақпан кезеңінде

Экологиялық сезгіштік деңгейі

Анықтама

Құстар

Жоғары	Аққулар мен үйректер үшін – ұя салу мен түлеу мерзімінде (сәуір – 15 шілде), қамыс қопасында Балықшы құстар үшін – ұя салу мерзімінде (1 сәуір – 15 шілде), қамыс қопасында
Орташа	Аққулар мен үйректер үшін – сезгіштігі жоғары мерзімде, құстар аз шоғырланған учаскерлерде немесе құстардың түлеуі біткен мерзімінде (15 шілде – тамыздың соңы) тығыз өскен қамыс қопасы бар учаскелерде Балықшы құстар үшін – ұя салу мерзімінде, бірақ құстар аз шоғырланған учаскерлерде (сирек өскен қамыс қопасында)
Төмен	Аққулар мен үйректер, балықшы құстар үшін – ұшып келу мерзімінде ұя салу аймағынан тыс учаскелерде
Минимум	Аққулар мен үйректер үшін – қыста Құстардың басқа түрлері үшін – қыста және ұя салу мерзімінен ерекшеленетін мерзімде

Итбалықтар

Жоғары	Қазан мен наурыз аралығында – Каспийдің акваториясы бойынша аралда және мұзды жатақтарында, жануарлар жоғары шоғырланған кезде көбею мерзімінде
Орташа	Сәуір мен мамыр аралығында жануарлар шағын шоғырланған кезде аралда және мұзды жатақтарында Маусым мен қыркүйек аралығында аңдардың қоректену мерзімінде жаппай түнектері бар құмды мүйістерде, аралдарда, шалықтарда
Төмен	Орташа учаске сияқты осындай, бірақ сирек шоғырланған таралу аймағымен шекаралас популяция бөлігінде
Минимум	Жеке дара түрлері кездесетін акватория учаскелері үшін

GRI 103-1, 103-3, 303-2, 304-1, 304-2, 304-3, 304-5, 306-5

5-ҚОСЫМША. ЕСЕПТЕ ПАЙДАЛАНЫЛАТЫН ШЕКАРАЛАР, РҰҚСАТТАР, СТАНДАРТТАР МЕН ӘДІСНАМАЛАР.

«Экологиялық баланс» бөлімі

Аталған бөлімде келтірілген GRI 103-1, GRI 103-2 и GRI 103-3 келесі: GRI 301-3, 302-1, 302-3, 302-4, 303-1, 303-2, 303-3, 304-1, 304-2, 304-3, 304-4, 305-1, 305-4, 305-5 305-7, 306-1, 306-2, 306-3, 306-4, 306-5, 307-1, 308-1, 308-2, OG4, OG5, OG6, OG7, 403-1, 403-2, 403-3, 403-4 көрсеткіштерге таралады. Тақырыптарды басқарудың өзіндік ерекшеліктері болған жағдайда GRI 103-1, GRI 103-2 мен GRI 103-3 тиісті бөлімдерде неғұрлым толық баяндалады.

Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар

ҚМГ Барлау Өндіру АҚ шекарасы («Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қаражамбасмұнай» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қазақ ГПЗ» ЖШС, «ӨзенмұнайСервис» ЖШС), «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Қазақойл Ақтөбе» АҚ, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазМұнайТеңіз» ТМК АҚ, «Қазтеңізкөлікфлот» ҰТКК АҚ, «Oil Construction Company» ЖШС, «Oil Services Company» ЖШС, «Сәтпаев Оперейтинг» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «KMG Systems & Services» ЖШС, «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ, «Атырау МӨЗ» ЖШС, «Павлодар МХЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «ҚМГ-Өнімдері» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС).

Энергетикалық ресурстарда пайдалану

Аталған бөлімнің шекараларын МЭТ (Мемлекеттік энергетикалық тізілім) субъектілері болып табылатын 15 ЕТҰ құрайды, олар Топтағы кәсіпорындардың энергия сыйымдылығын барынша толық көлемде көрсетеді. Отын-энергетикалық ресурстарды тұтыну жөніндегі деректер және т.б., егер өзгесі белгіленбесе, тікелей тұтынуды білдіреді. Ақпарат «Мұнай және газ өндіру», «Мұнай және газ тасымалдау» және «Мұнай және газ өңдеу» бизнес бағыттары бойынша жеке-жеке ашылады.

«Мұнай және газ өндіру» – «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қаражамбасмұнай» АҚ, «ҚазГПЗ» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Қазақойл Ақтөбе» АҚ.

«Мұнай және газ тасымалдау» – «Қазтеңізкөлікфлот» ҰТКК АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазТрансОйл» АҚ.

«Мұнай және газ өңдеу» – «Атырау МӨЗ» ЖШС, «Павлодар МӨЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС.

Су ресурстарын пайдалану

Шекаралары: «Қазақойл Ақтөбе» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қаражамбасмұнай» АҚ, «ҚазГПЗ» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «Қазтеңізкөлікфлот» ҰТКК АҚ, «Павлодар МХЗ» ЖШС, «Атырау МӨЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС, «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС, «Сәтпаев Оперейтинг» ЖШС, «Н» Оперейтинг компани» ЖШС, «Жамбыл Петролеум» ЖШС, «Өзенмұнайсервис» ЖШС, «Oil Construction Company» ЖШС, «Oil Services Company» ЖШС – аталған еншілес және тәуелді компаниялар ҚМГ-нің негізгі операциялық активтері болып табылады және Қазақстанның су ресурстарын пайдалануға маңызды әсерін тигізеді.

Биоәртүрліліктерді сақтау және экологиялық мониторингтеу

Биоәртүрлілік бойынша көрсеткіштер шекарасы (GRI 304-3 басқа) тек өндірістік қызметті қамтиды (ішкі шекаралар – ЕТҰ, онда өндірістік қызмет жүргізлетін: Сәтпаев, Жамбыл, Қансу, Өріктау, КОА) экологиялық сезгіш өңірлерде (ішкі шекаралары – жергілікті қауымдастықтар, КСКМ, Новинский мемлекеттік табиғат қорығы, Кендерлі-Қаясан қорық аймағы, Үстірт мемлекеттік табиғат қорығы, «Көкжиде – Құмжарған» жергілікті маңызы бар мемлекеттік табиғат кешені қорықшасы)

Биоәртүрлілікті сақтауға қосатын үлесіміз

Шекаралары 304-3: аталған есепке қосылған «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС басқа, қатысу үлесі 50%-дан артық ЕТҰ.

Біздің теңіздегі операцияларымыз

Шекаралары: ҚМГ иелену үлесі >50% бар ЕТҰ, КСКМ өндірістік операцияларды жүзеге асыратын (ішкі), КСКМ теңіз учаскелері мен жергілікті қауымдастықтар (ішкі).

Климаттың өзгеруі және атмосфералық ауаның сапасы

Бөлім шекаралары ҚМГ келесі барынша ірі еншілес және тәуелді ұйымдарын қамтиды, олар атмосфераға бөлінетін ластағыш заттардың барынша маңызды шығарынды көздері болып табылады: «Қазақойл Ақтөбе» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қаражамбасмұнай» АҚ, «ҚазГПЗ» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «Қазтеңізкөлікфлот» ҰТКК АҚ, «ПМХЗ» ЖШС, «АМӨЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС, «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС, «Сәтпаев Оперейтинг» ЖШС, «Н» Оперейтинг компани» ЖШС, «Жамбыл Петролеум» ЖШС.

Ілеспелі мұнай газын кәдеге жарату

Бөлім шекаралары ҚМГ-нің келесі дауыс беруші акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан көп пайызы меншік немесе сенімгерлікпен басқару құқығында ҚМГ-ға тікелей немесе жанама түрде тиесілі барынша ірі еншілес және тәуелді ұйымдарын, сондай-ақ ҚМГ олардың қызметін бақылауға құқылы заңды тұлғаларды қамтиды: «Қазақойл Ақтөбе» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қаражамбасмұнай» АҚ,

Аталған бөлімде өндіру секторындағы компаниялар бойынша мәліметтер баяндалған, онда ілеспелі мұнай газын өндірумен және пайдалы пайдаланумен байланысты процестер орындалады.

Қалдықтарды басқару

Шекаралары: «Қазақойл Ақтөбе» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қаражамбасмұнай» АҚ, «ҚазГПЗ» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ компаниялар тобы, «ҚазМұнайТеңіз» ТМК АҚ, «ПМХЗ» ЖШС, «АМӨЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС, «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС, «Сәтпаев Оперейтинг» ЖШС, «Н» Оперейтинг компани» ЖШС, «Жамбыл Петролеум» ЖШС, «Өзенмұнайсервис» ЖШС, «Oil Construction Company» ЖШС, «Oil Services Company» ЖШС – аталған еншілес және тәуелді компаниялар ҚМГ-нің негізгі операциялық активтері болып табылады және Қазақстанның су ресурстарын пайдалануға маңызды әсерін тигізеді.

Отын құрамындағы қорғасын, бензол және күкірт

Шекаралары: «Павлодар МХЗ» ЖШС, «Атырау МӨЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС, «ҚазТрансГаз» АҚ.

Экологиялық талаптарға сәйкестігі

Бөлім шекаралары ҚМГ-нің келесі дауыс беруші акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан көп пайызы меншік немесе сенімгерлікпен басқару құқығында ҚМГ-ға тікелей немесе жанама түрде тиесілі барынша ірі еншілес және тәуелді ұйымдарын, сондай-ақ ҚМГ олардың қызметін бақылауға құқылы заңды тұлғаларды қамтиды: «Қазақойл Ақтөбе» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қаражамбасмұнай» АҚ, «ҚазГПЗ» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ, «ҚазМұнайТеңіз» ТМК АҚ, «Қазтеңізкөлікфлот» ҰТКК АҚ, «ПМХЗ» ЖШС, «АМӨЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС, «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС, «Сәтпаев Оперейтинг» ЖШС, «Н» Оперейтинг компани» ЖШС, «Жамбыл Петролеум» ЖШС.

ЕҚЖЕҚ бойынша көрсеткіштер

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша берілген көрсеткіштердің шекаралары аталған есепке қосылған «Петро Казахстан Ойл Продактс» ЖШС басқа, қатысу үлесі 50%-дан артық ҚМГ активтерінің деректерін енгізеді.

ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ бойынша дайындық пен құрылу

Шекаралары: «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ КО (ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ блогы).

«Барлау өндіру» бизнес-бағыты:

«Қазгермұнай» БК ЖШС, «Қазақойл Ақтөбе» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «ҚазМұнайТеңіз» ТМК АҚ, «Жамбыл Петролеум» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Н» Оперейтинг компани» ЖШС, «Өріктау Оперейтинг» ЖШС, «Сәтпаев Оперейтинг» ЖШС.

«Тасымалдау» бизнес-бағыты:

«ҚазТрансОйл» АҚ, «ҚазТрансГаз» АҚ ОА, «Интергаз Центральная Азия» АҚ, «ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС, «Амангелді Газ» АҚ, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ, «Азиатский Газопровод» ЖШС, Бейнеу – Шымкент газқұбыры, «Қазтеңізкөлікфлот» ҰТКК АҚ, «KMG Systems & Services» ЖШС.

«Өңдеу және маркетинг» бизнес-бағыты:

«ҚазМұнайГаз» – өңдеу және маркетинг» АҚ ОА, «Атырау МӨЗ» ЖШС, «Павлодар МХЗ» ЖШС, «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС, «ҚазМұнайГаз Өнімдері» ЖШС, «CASPIBITUM» БК ЖШС.

«Сервис» бизнес-бағыты:

«ҚазМұнайГаз-Сервис» АҚ, «Евро-Азия Эйр» авиакомпаниясы, «ТеңізСервис» ЖШС, «KMG Security» ЖШС, «KMG Drilling & Service» ЖШС, «Oil Construction Company» ЖШС, «Oil Services Company» ЖШС, «Oil Transport Corporation» ЖШС, «Мұнайтелеком» ЖШС, «Маңғыстау-энергомұнай» ЖШС, «ҚазМұнайГаз» өндіру және бұрғылау технологиялары ғылыми-зерттеу институты

Тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігі

Шекаралары: «ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ, «ҚМГ-Өнімдері» ЖШС.

Мұнайдың құйылуын болдырмау

Шекаралары: аталған есепке қосылған «Петро Казахстан Ойл Продактс» ЖШС басқа, қатысу үлесі 50%-дан артық жер үстіндегі учаскелерде өндірістік операцияларды жүзеге асыратын ЕТҰ.

Су ресурстарын пайдалану

Суды жинау, суды пайдалану және суды бұруды талдау IOGP және IPIECA есептілік талаптарына сәйкестікте жүргізіледі. Осы талаптар негізінде ЕТҰ-дан келіп түсетін экологиялық ақпаратты ұсыну нысандары әзірленген. Сондай-ақ сандық ақпаратпен қатар кенорындарда және мұнай өңдейтін зауыттарда су ресурстарын өлшеу әдістері, есепке алу аспаптары және суды пайдаланудың технологиялық ерекшеліктері туралы мәліметтер ескеріледі.

ПМХЗ қалалық ЖЭС-нан буды сатып алады. Бұл ретте конденсатты ЖЭС-на қайтару шамамен 30%-ды құрайды, қайтарылған конденсатты есепке алу аспабымен жүргізіледі. Қалған конденсат 2016 жылдан бастап ПМХЗ су жинау бөлігі ретінде есептік әдіспен ескеріледі. Сондықтан, АМӨЗ мен ПКӨП үшін табиғат көздерінен алынған тікелей су жинау, ал ПМХЗ үшін қалалық сумен жабдықтау жүйесінен су жинау, сонымен қатар конденсатты және химиялық тазартылған суды қайтармау түрінде Ертіс өзенінен қалалық ЖЭС арқылы жанама су жинау болып табылады.

ҚазТрансОйл компаниясы Қазақстанның жері құрғақ Атырау және Маңғыстау облыстарына суды пайдалану үшін Астрахань – Маңғышлақ су құбыры бойымен Еділ өзенінің суынан бұруды жүзеге асырады. КТО жинап алынған судың 90%-ын басқа суды пайдаланушыларға

пайдаланусыз береді. КТО 2017 жылы ҚМГ тобындағы компанияларға 8,1 млн м³ су берді. Сондықтан компаниялардың барлық тобы бойынша тиісті нақты көріністегі су жинаудың қосынды мөндерін алу үшін КТО-ның ҚМГ басқа компанияларына берген суын есепке алмау қажет. Сондай-ақ, осы себептен компаниялар тобы бойынша нақты су жинау сомасы бизнес-бағыттары бойынша су жинау көлемінің сомасына тең болмайды.

Аталған параметрді тексеру үшін ҚР нормативтік құжаттары: кодекстер, қаулылар, жарлықтар және т.б. пайдаланылады. Барлық аталған су объектілері бойынша нормативтік талаптарға сәйкес табиғат қорғау іс-шаралары жүргізіледі, суды жинауға уәкілетті органда рұқсат алынады. Тоқсан сайынғы негізде ауа, топырақ, беттік сулар мен атмосфераны мониторингтеу жүргізіледі. Жерасты суларының ластануын болдырмау және мониторингтеу үшін мониторингтік ұңғымаларға бұрғылау жүргізілген.

Қайтадан пайдаланылатын сулар деп тазартудан өткізілген (механикалық/биологиялық) ағынды сулардың және кәсіпорынның қажеттіліктері үшін (жүйені толықтыру, суару, көліктік жуу және т.б.) қайтадан пайдаланылатын сулардың көлемі түсіндіріледі. Өлшеу аспаптарымен тікелей өлшенеді.

Айналма сулар деп мұнай және газ өңдеу зауыттарындағы қондырғыларда белгілі бір циклдер санынан өткен су айналымы жүйесіндегі судың гипотетикалық көлемі түсіндіріледі. Барлық қондырғылар бойынша белгілі бір уақыт аралығында судың осы циклдерінен өткен санына көбейтілген айналым жүйесінің қосынды көлемі ретінде есептеледі (бұл жағдайда 2017 жылы). Судың гипотетикалық көлемі бойынша МӨЗ-дағы барлық қондырғылар жұмысына, егер оларда су айналымы жүйесі болмағанда, оң әсерін тигізеді. Сондықтан жалпы су жинау көлемінен айналма судың проценті туралы ақпарат аз.

Есепте жариялау үшін Өңдеу бағыты бойынша жалпы су жинау көлемінен қайтадан пайдаланылатын сулар проценті – 35% деп беру ұсынылған, өйткені бұл процестің нақты көрінісін анық береді, Компанияның суды тазарту және қайтадан пайдалану бойынша нақты техникалық мүмкіндіктерін көрсете алады.

«Әлеуметтік жауапкершілік» бөлімі

Бөлімнің шекаралары ҚМГ-нің келесі дауыс беруші акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан көп пайызы меншік немесе сенімгерлікпен басқару құқығында ҚМГ-ға тікелей немесе жанама түрде тиесілібарынша ірі еншілес және тәуелді ұйымдарын, сондай-ақ ҚМГ олардың қызметін бақылауға құқылы заңды тұлғаларды қамтиды.

5-ҚОСЫМША. АББРЕВИАТУРАЛАР

АГТКС	Автомобильді газ толтыру компрессорлық станция
АЗС	Автомобильдерге май құю станциясы
АМӨЗ	Атырау мұнай өңдеу зауыты
АМС	«Ақтаумұнайсервис» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
АҚ	Акционерлік қоғам
ЖОО	Жоғары оқу орны
ГМБ	Жаһандық метандық бастама
ЕТҰ	Еншілес-тәуелді ұйымдар
ЖКО	Жол-көлік оқиғасы
ЕҰУ	Еуразия ұлттық университеті
ИЦА	«Интергаз Центральная Азия» акционерлік қоғамы
ҚазГПЗ	«Қазақ газ өңдеу зауыты» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚазҰТУ	Қ.И. Сәтпаев атындағы Қазақ Ұлттық техникалық университеті
ҚБТУ	Қазақстан-Британ Техникалық Университеті
КИМЭП	Қазақстандық менеджмент, экономика және жоспарлау институты
ҚМГ	«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
ҚМТ	«ҚазмұнайТеңіз» теңіз мұнай компаниясы жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
КОА	«ҚазақОйлАқтөбе» акционерлік қоғамы
КПГ	Компримирленген табиғи газ
ҚНК	Қызметтің негізгі көрсеткіші
КТО	«КазТрансОйл» акционерлік қоғамы
МАҚЖ	Мұнайдың апатты құйылуларын жою
млн	Миллиондар
ММГ	«Маңғыстаумұнайгаз» акционерлік қоғамы
ХҚПС	Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары
ҰК	Ұлттық компания
ҚОӘБ	Қоршаған ортаға әсерлерді бағалау
ӨМГ	«Өзенмұнайгаз» акционерлік қоғамы
БҰҰ	Біріккен ұлттар ұйымы
ЕҚЖҚОҚ	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау, төтенше жағдайлардың алдын алу
ТДЕ	Тұрақты даму туралы есеп
ЖАА	Жария акционерлік қоғам
ПКОП	«ПетроКазахстан Ойл Продактс» (Шымкент МӨЗ)
ІМГ	Ілеспелі мұнай газы
ПМХЗ	«Павлодар мұнай-химия зауыты» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
ҚР	Қазақстан Республикасы
ІАҚ	Ішкі аудит қызметі
ДК	Директорлар кеңесі
БАҚ	Бұқаралық ақпарат құралдары
ЖШС	Жауапкершілігі шектеулі серіктестік

Тұрақты дамуды басқару	Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
ОЭР	Отын-энергетикалық ресурстар				
КСШ	Көмірсутекті шикізат				
ЕТҚ	Еңбекке ақы төлеу қоры				
ТЖ	Төтенше жағдайлар				
ЕМГ	«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы				
FAR	100 миллион адам-сағатына шаққанда өлім оқиғаларының коэффициенті				
GRI	Global Reporting Initiative (Тұрақты даму саласындағы есептілік жөніндегі нұсқаулық)				
IAOT	Халықаралық мұнай тасымалдау қауымдастығы				
IOGP	Халықаралық мұнай өндірушілер қауымдастығы				
LTIR	1 миллион адам-сағатына шаққанда жұмыс уақытын жоғалтатын жарақаттанушылық оқиғаларының коэффициенті				
OSRL	Oil Spill Response Limited				

7-ҚОСЫМША. 2017 ЖЫЛЫ МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРҒА САУАЛНАМА ЖҮРГІЗҮ

GRI 102-21, 102-42, 102-43

2017 жылы ішінде Тұрақты даму туралы есеп үшін маңыздылықты бағалау жөніндегі сауалнама жүргізуге қатысқан сыртқы ұйымдардың тізбесі:

- 1 «Өндіру және бұрғылау технологиясы» ғылыми-зерттеу институты» ЖШС
- 2 «Экономикалық зерттеулер институты» АҚ
- 3 KAZENERGY қауымдастығы
- 4 «Мұнай және Газ ақпараттық-талдау орталығы» АҚ
- 5 PriceWaterhouseCoopers Advisory LLP
- 6 Қазақстан жаңартылатын энергия қауымдастығы
- 7 «Астана қаласы жастар саясаты мәселелері жөніндегі басқармасы» ММ
- 8 Қазақстан Республикасы кәсіпқарулар федерациясы
- 9 «Атамекен» ҚР ҰКП
- 10 «Делойт ТУШ СНГ» ЖАҚ
- 11 «Астана Экспо-2017» ҰК АҚ
- 12 Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.
- 13 «Астана қаласы сәулет және қала құрылысы басқармасы» ММ
- 14 ҚР Инвестициялар және даму министрлігінің Инвестициялар жөніндегі комитеті
- 15 Атырау облысының Табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы
- 16 ҚР Инвестициялар және даму министрлігінің Геология және жер қойнауын пайдалану комитеті
- 17 БҰҰ Даму бағдарламасы
- 18 Тұрақты дамуға арналған қазақстандық табиғат пайдаланушылар қауымдастығы
- 19 «КИНГ» АҚ
- 20 Ernst & Young

GRI 102-55

8-ҚОСЫМША. GRI CONTENT INDEX МАЗМҰН КӨРСЕТКІШІ

GRI Стандарты	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам- дық шарты- ның қағи- даттарына байланысты	17 жаһан- дық Тұрақты даму мақ- саттарымен байланыс
GRI 101 2016 жылы құрылды					
Есептіліктің жалпы стандарттық элементтері					
GRI 102 2016 есептіліктің жалпы стандартты элементтері					
102-1	Ұйымның атауы	8			
102-2	Негізгі сауда белгілері, өнім мен қызметтер	11, 12, 13, 15, 16, 118			
102-3	Ұйымның штаб-пәтерінің орналасқан жері	8, 157			
102-4	Өндірістік алаңдардың орналасқан жері	10, 11, 12, 13, 15, 54, 55			
102-5	Меншік пен ұйымдық-құқықтық нысанның сипаты	8			
102-6	Ұйым жұмыс істейтін нарықтар	10, 11, 12, 13, 15, 54, 55			9
102-7	Ұйым ауқымы	10, 11, 12, 13, 15, 54, 55			9
102-8	Қызметкерлер мен басқа да қызметкерлердің саны	16, 93			
102-9	Жеткізу тізбегі	59			12
102-10	Ауқымның, құрылым мен меншіктің айтарлықтай өзгеруі	6, 19, 24, 52, 59			9, 12
102-11	Сақтық қағидатын қолдану	65		7	
102-12	Сыртқы бастамашылықтар	48			17
102-13	Қауымдастықтардағы мүшелік	49			17
102-14	Жоғары басшылықтың мәлімдемесі	6, 24			
102-15	Негізгі әсер ету, тәуекелдер мен мүмкіндіктер	6, 19, 24, 46, 52, 55			9
102-16	Мінез-құлықтың құндылықтары, қағидаттары, стандарттары мен нормалары	4, 19, 41			5, 10
102-17	Консультация алу үшін жүгіну тетіктері мен этикалық емес мінез-құлық туралы хабарламалар	41, 42			5, 10
102-18	Корпоративтік басқару құрылымы	26			16
102-19	Өкілеттіктерді беру	30, 130			
102-20	Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар үшін жауапты басшы лауазымдар	27, 30, 31, 34			
102-21	Мүдделі тараптармен экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар бойынша консультациялар	26, 28, 30, 32, 34, 79, 143			
102-22	Корпоративтік басқарудың жоғары органы мен оның комитеттерінің құрамы	26, 28			

Тұрақты дамуды басқару		Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
GRI Стандарты	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі		Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам-дық шартының қағи-даттарына байланысты	17 жаһандық Тұрақты даму мақсаттарымен байланыс
102-23	Жоғары басқару органының төрағасы	28				
102-24	Корпоративтік басқарудың жоғары органының мүшесіне кандидаттарды ұсыну және таңдау	28, 130				
102-25	Мүдделер қақтығы	130				
102-26	Мақсаттарды, құндылықтар мен стратегияны белгілеуде корпоративтік басқарудың жоғары органының ролі	28, 34, 130				
102-27	Жоғары басқару органының корпоративтік басқарудың жоғары органы мүшелерінің ұжымдық білімі	28, 39, 130				
102-28	Корпоративтік басқарудың жоғары органының қызметін бағалау	32, 130				
102-29	Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік салдарды анықтау	28, 31, 34, 39, 64			7	
102-30	Тәуекелдерді басқару процестерінің тиімділігі	130				
102-31	Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптарға шолу	31, 34				
102-32	Тұрақты даму саласындағы есепті дайындау корпоративтік басқарудың жоғары органының ролі	34				
102-33	Сыни маңызды проблемалар туралы хабарлау	41, 42, 130				
102-34	Сыни маңызды проблемалардың сипаты мен саны	27, 65, 130				
102-35	Сыйақы саясаты	130				
102-36	Сыйақыны белгілеу процесі	130				
102-37	Еңбекақыға қатысты мүдделі тараптардың қатысуы	130				
102-38	Жылдық сыйақы коэффициенті	құпия		құқықтық міндетте-мелерге байла-нысты		
102-39	Жылдық сыйақы коэффициентін пайыздық ұлғайту	құпия		құқықтық міндетте-мелерге байла-нысты		
102-40	Мүдделі тараптар топтарының тізімі	36, 43				17
102-41	Ұжымдық еңбек шарттары	43				17
102-42	Мүдделі тараптардың сәйкестендіру және белгілеу	36, 39, 143				17
102-43	Мүдделі тараптармен өзара іс-әрекет жасауға көзқарас	36, 39, 41, 42, 43, 118, 143				17
102-44	Негізгі тақырыптар және қауіп-қатерлер	6, 43, 46, 118, 126				
102-45	Шоғырландырылған қаржы есептілігіне қосылған заңды тұлғалардың тізбесі	39				
102-46	Есептердің мазмұнын және тақырыптар есебін белгілеу	36, 39, 139				

GRI Стандарты	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі			17 жаһандық Тұрақты даму мақсаттарымен байланыс
			Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам-дық шартының қағи-даттарына байланысты	
102-47	Маңызды тақырыптардың тізбесі	36, 39			
102-48	Қайта жариялау	39, 82			
102-49	Есептіліктегі өзгерістер	36, 39			
102-50	Есептік кезең	2, 36, 39			
102-51	Соңғы Есеп беру күні	39, 157			
102-52	Есептілік циклі	39			
102-53	Есепке немесе оның мазмұнына қатысты сұрақтар үшін байланыс ақпараты	39			
102-54	GRI стандарттарына сәйкес Есепті дайындаудың таңдалған нұсқасы туралы ақпарат	2, 36, 39			
102-55	GRI мазмұнының көрсеткіші	144			
102-56	Сыртқы куәландыру	36, 39, 144			
Маңызды тақырыптар					
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	52, 58, 120			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	52, 55, 58, 120			
103-3	Менеджмент саласындағы көзқарасты бағалау	55, 58, 120			
GRI 201 Экономикалық нәтижелілік 2016					
201-1	Белгіленген және бөлінген тікелей экономикалық құн	120, 130			8,7
201-2	Климаттың өзгеруіне байланысты қаржы аспектілері мен өзге де тәуекелдер және мүмкіндіктер	130			
201-3	Белгіленген жеңілдіктері бар зейнеткерлік жоспарларға байланысты міндеттемелердің қамтамасыз етілуі	құпия	құқықтық міндетте-мелерге байла-нысты		
201-4	Мемлекеттен алынған қаржылай көмек	130			
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	102			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	102			
103-3	Менеджмент саласындағы көзқарасты бағалау	102			
GRI 202 Нарыққа қатысу 2016					
202-1	Қызметкерлердің бастапқы деңгейінің стандартты жалақының қызметтің елеулі өңірлеріндегі белгіленген	102			13
202-2	2 Қызметтің елеулі өңірлеріндегі, жергілікті халық өкілдерінің арасынан қабылданған жоғары рангтегі басшылар үлесі	102			

Тұрақты дамуды басқару		Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар	
GRI Стандарты	Көрсеткіштер			Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ға-ламдық шартының қағидаттарына байланысты	17 жаһандық Тұрақты даму мақсаттарымен байланыс
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016							
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру			58			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас			58			
103-3	Менеджмент саласындағы көзқарасты бағалау			58			
GRI 203 Тікелей емес экономикалық әсер 2016							
203-1	Инфрақұрылымға инвестицияларды дамыту және әсері, тегін қызметтер			58			8
203-2	Тікелей емес экономикалық әсер ету			58			8
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016							
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру			59			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас			59			
103-3	Менеджмент саласындағы көзқарасты бағалау			59			
GRI 204 Сатып алу практикасы 2016							
204-1	Жергілікті өнім берушілер шығыстарының үлесі			60			12
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016							
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру			61			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас			61			
103-3	Менеджмент саласындағы көзқарасты бағалау			61			
GRI 205 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-әрекет жасау 2016							
205-1	Сыбайлас жемқорлыққа байланысты тәуекелдер мәніне бағаланатын өндірістік бөлімшелер			61		10	16
205-2	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-әрекет ету саясаттары мен әдістері туралы хабарлау және оларды оқу			61		10	6
205-3	Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары мен қолданылған іс-әрекеттер			61			
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016							
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру			119			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас			119			
103-3	Менеджмент саласындағы			119			
GRI 206: Бәсекелестікке қарсы әрекет 2016							
206-1	Бәсекелестікке қарсы іс-қимыл, трастқа қарсы және монополияға қарсы практикалар бойынша құқықтық іс-қимылдар			119			
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016							

GRI Стандарты	Керсеткіштер	Беттің нөмірі	Есеп туралы	Тұрақты болашақ құра отырып	Корпоративтік басқару
				Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ға-ламдық шартының қағидаттарына байланысты
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	130			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	130			
103-3	Менеджмент саласындағы	130			
GRI 301 Материалдар 2016					
301-1	Материалдарды салмағы және көлемі бойынша пайдалану	130			
301-2	Өңделген шикізатты пайдалану	130			7
301-3	Қалпына келтірілген өнім және орау материалдары	130			7
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	66			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	66			
103-3	Менеджмент саласындағы	66			
GRI 302 Энергия 2016					
302-1	Ұйымның ішінде энергияны тұтыну	66			
302-2	Ұйымнан тыс жерде энергияны тұтыну	66			
302-3	Энергиялық сыйымдылық	67			
302-4	Энергия тұтынудың қысқартылуы	68			
302-5	Сатып өнімнің немесе қызметтердің энергиясына деген қажеттіліктің төмендеуі	Қолданылмайды	Өнім ерекшелігіне байланысты		
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	69			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	69			
103-3	Менеджмент саласындағы	69			
GRI 303 Су 2016					
303-1	Су көздері бойынша бөлінген алынатын судың жалпы көлемі	69			
303-2	Ұйымның су айдауы елеулі әсер ететін су көзі	69			6
303-3	Көп рет және қайта пайдаланылатын судың үлесі мен жалпы көлемі	69			6
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	72			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	72			
103-3	Менеджмент саласындағы	72			

Тұрақты дамуды басқару		Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
GRI Стандарты	Көрсеткіштер		Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам-дық шарты-ның қағи-даттарына байланысты	17 жаһан-дық Тұрақты даму мақ-саттарымен байланыс
GRI 304 Биологиялық әртүрлілік 2016						
304-1	Меншіктегі, жалдаудағы немесе басқарудағы және ООПТ-да және олардың шекараларынан тыс жердегі биологиялық әртүрліліктің жоғары құндылығы бар аумақтардағы өндірістік алаңдар		72			14, 15
304-2	Қызметтің, өнімнің және қызметтердің биологиялық әртүрлілікке елеулі әсер ету		72			
304-3	Сақталған немесе қалпына келтірілген тіршілік ету ортасы		72			14, 15
304-4	Ұйымдардың қызметі қозғайтын қорғалатын түрлердің, тіршілік ету орындарының МСОП қызыл тізіміне және қорғалатын түрлердің ұлттық тізіміне енгізілген түрлердің жалпы саны		72			14, 15
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру		79			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас		79			
103-3	Менеджмент саласындағы		79, 82			
GRI 305 Шығарындылар 2016						
305-1	Тікелей парниктік газ тасталымдары		80			
305-2	Жанама энергетикалық парниктік газ тасталымдары		Ақпарат қол жетімсіз	Ақпарат ҚР заңнама-сындағы ерекшелік-ке байла-нысты жасалған жоқ, бірақ болашақта жасау жос-парланып отыр		
305-3	Парниктік газдардың өзге де жанама мәселелер		Ақпарат қол жетімсіз	Ақпарат ҚР заңнама-сындағы ерекшелік-ке байла-нысты жасалған жоқ, бірақ болашақта жасау жос-парланып отыр		

GRI Стандарты	Көрсеткіштер	Есеп туралы	Тұрақты болашақ құра отырып	Корпоративтік басқару
		Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам- дық шарты- ның қағи- даттарына байланысты
305-4	Парниктік газ тасталымдарының қарқындылығы	80		
305-5	Парниктік газ тасталымдарының қысқартылуы	80		
305-6	Озонды бұзатын заттардың тасталымы	80		
305-7	NO _x , SO _x тасталымдар мен басқа да маңызды ластағыш заттар	82		
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016				
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	76, 85		
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	76, 85		
103-3	Менеджмент саласындағы	76, 85		
GRI 306 Шығарындылар мен қалдықтар 2016				
306-1	Ағынды су мен қабылдайтын объектінің сапасы көрсетілген тасталым көлемі	85		
306-2	Жұмыс істеу түрлері мен әдістері бойынша бөлінген қалдықтар	85,86		12
306-3	Елеулі төгілу	76		
306-4	Қауіпті қалдықтарды тасымалдау	86		
306-5	Ұйымның тасталымдары мен оның аумағынан жер бетіндегі ағынды су елеулі әсер ететін су объектілері	72, 86		14
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016				
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	90		
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	90		
103-3	Менеджмент саласындағы	90		
GRI 307 Экологиялық талаптарға сәйкестік 2016				
307-1	Экологиялық заңнама мен нормативтік талаптарды сақтамау	90		
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016				
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	91		
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	91		
103-3	Менеджмент саласындағы	91		
GRI 308 Өнім берушілерді экологиялық бағалау 2016				
308-1	Экологиялық критерийлер бойынша бағалаудан өткен жаңа өнім берушілер	91		17
308-2	Жеткізу тізбегінде қоршаған ортаға теріс әсер ету және қабылданған шаралар	91		

Тұрақты дамуды басқару		Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
GRI Стандарты	Көрсеткіштер			Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам-дық шартының қағи-даттарына байланысты
						17 жаһан-дық Тұрақты даму мақ-саттарымен байланыс
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру			93		
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас			93		
103-3	Менеджмент саласындағы			93		
GRI 401 Жұмыспен қамту 2016						
401-1	Жаңадан қабылданған қызметкерлер мен кадрлардың тұрақтамауы			94,95		8
401-2	Жұмыспен толық қамту шарттарында жұмыс істейтін қызметкерлерге берілетін, уақытша немесе жұмыспен уақытша немесе толық емес қамту шарттарында жұмыс істейтін қызметкерлерге берілмейтін жеңілдіктер			95		8
401-3	Ана/әке болуына байланыс демалыс			95		8, 5
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру			95		
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас			95		
103-3	Менеджмент саласындағы			95		
GRI 402 Қызметкерлер мен басшылықтың өзара қарым-қатынастары 2016						
402-1	Қызметтегі елеулі өзгерістерге қатысты хабарландырудың ең қысқа кезеңі			95		
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру			107		
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас			107		
103-3	Менеджмент саласындағы			107		
GRI 403 Денсаулық және жұмыс орнындағы қауіпсіздік 2016						
403-1	Денсаулық және қауіпсіздік жөніндегі ресми бірлескен комитеттерінде ұсынылған персонал үлесі			107		3, 11
403-2	Өндірістік жарақаттылық түрлері мен деңгейі, жоғалған күндер және жұмыс орнында болмау коэффициенті, сондай-ақ кісі өліміне әкеп соққан жағдайлардың жалпы саны			111		3, 11
403-3	Жоғары жарақаттылығы мен ауру-сырқаттың жоғары тәуекелі бар қызметкерлер			109		
403-4	Кәсіподақтармен жасалатын ресми келісімдерде денсаулық пен қауіпсіздік мәселелерін көрсету			109		

		Есеп туралы	Тұрақты болашақ құра отырып	Корпоративтік басқару	
GRI Стандарты	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам-дық шартының қағи-даттарына байланысты	17 жаһан-дық Тұрақты даму мақ-саттарымен байланыс
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	111			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	98,101			
103-3	Менеджмент саласындағы	98,101			
GRI 404 Даярлау және білім 2016					
404-1	Бір қызметкерге шаққандағы оқу сағаттарының орта жылдық саны	98,101			4
404-2	Дағдылар мен білімді дамыту бағдарламалар, сондай-ақ мансапты аяқтау кезінде қолдау бағдарламасы	99			4
404-3	Мансап нәтижелілігі мен дамуын оқтын-оқтын бағалау жүргізілетін қызметкерлердің үлесі	100,112			4
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	101			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	102			
103-3	Менеджмент саласындағы	102			
GRI 405 Әр түрлі және тең мүмкіндіктер 2016					
405-1	Корпоративтік басқару мен қызметкерлердің әр түрлі органдары	102			10
405-2	Еркектер мен әйелдердің базалық айлықақыларының қатынасы	102			10
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	61, 96			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	61, 96			
103-3	Менеджмент саласындағы	61, 96			
GRI 406 Кемсітуге жол бермеу 2016					
406-1	Кемсіту жағдайлары мен қабылданған түзету іс-әрекеттері	61, 96		4,1	
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	96			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	96			
103-3	Менеджмент саласындағы	96			

Тұрақты дамуды басқару		Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
GRI Стандарты	Көрсеткіштер			Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғаламдық шартының қағидаларына байланысты
GRI 407 Қауымдастықтар мен ұжымдық келіссөздерді жүргізу бостандығы 2016						
407-1	Қауымдастықтар мен ұжымдық келіссөздерді жүргізу бостандығын пайдалану құқығы елеулі тәуекелге ұшырауы мүмкін бөлімшелер мен өнім берушілер		96			3
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру		96			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас		96			
103-3	Менеджмент саласындағы		96			
GRI 408 Балалар еңбегі 2016						
408-1	Балалар еңбегін пайдаланудың елеулі тәуекелі бар бөлімшелер мен өнім берушілер		96			4
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру		61			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас		61			
103-3	Менеджмент саласындағы		61			
GRI 409 Мәжбүрлі немесе міндетті еңбек 2016						
409-1	Балалар еңбегін пайдаланудың елеулі тәуекелі бар бөлімшелер мен өнім берушілер		61			4
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру		61			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас		61			
103-3	Менеджмент саласындағы		61			
GRI 410 Қауіпсіздікті қамта - масыз ету практикасы 2016						
410-1	Адам құқықтарының аспектілеріне қатысты саясаттар мен рәсімдер бойынша оқудан өткен қауіпсіздік қызмет қызметкерлерінің үлесі		61			16
GRI 411 Жергілікті және аз халықтың құқықтары 2016						
411-1	Жергілікті және аз халықтардың құқықтарын қозғайтын бұзушылықтар жағдайы			Қол-даныл-майды	ҚР заңна-масына байла-нысты, елеусіз тақырып	

		Есеп туралы	Тұрақты болашақ құра отырып	Корпоративтік басқару	
GRI Стандарты	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам-дық шартының қағида-даттарына байланысты	17 жаһандық Тұрақты даму мақсаттарымен байланыс
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	61			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	61			
103-3	Менеджмент саласындағы	61			
GRI 412 Адам құқығын бағалау 2016					
412-1	Оларға қатысты адам құқығын қорғауды бағалау немесе адам құқықтарына байланысты әсерді бағалау жүргізілген операциялар	61			16
412-2	Қызметкерлерді адам құқықтарын сақтау саясаттары мен рәсімдеріне оқыту	61			16
412-3	Адам құқықтары мәселелеріне жататын немесе адам құқығы тұрғысынан бағалаудан өткен ережелерді қамтитын елеулі инвестициялық келісімдер мен келісімшарттар	61			16
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	105			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	105			
103-3	Менеджмент саласындағы	105			
GRI 413 Жергілікті қауымда – стықтар 2016					
413-1	Жергілікті қауымдастықтармен өзара іс-әрекет жасайтын бағдарламалары, Жергілікті қауымдастықтарға қызметтің әсерін бағалау бағдарламалары мен жергілікті қауымдастық бағдарламалары іске асырылған бөлімшелердің пайызы.	105			
413-2	Жергілікті қауымдастықтарға елеулі іс жүзіндегі және ықтимал теріс әсері бар бөлімшелер	105			
GRI 414 Өнім берушілерді әлеуметтік бағалау 2016					
414-1	Әлеуметтік критерийлер қолданылып, скринингтен өткен жаңа өнім берушілер	Қолданылмайды	Ішкі қағидалар мен рәсімдерге байланысты		
414-2	Жеткізу тізбегіндегі теріс әлеуметтік әсерлер мен қолданылған әрекеттер	Қолданылмайды	Ішкі қағидалар мен рәсімдерге байланысты		

Тұрақты дамуды басқару		Экономикалық өркендеу	Экологиялық баланс	Әлеуметтік жауапкершілік	Өндірісті дамыту	Қосымшалар
GRI Стандарты	Көрсеткіштер		Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам-дық шарты-ның қағи-даттарына байланысты	17 жаһан-дық Тұрақты даму мақ-саттарымен байланыс
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру		–			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас		–			
103-3	Менеджмент саласындағы		–			
GRI 415 Мемлекеттік саясат 2016						
415-1	Мемлекеттік/әлеуметтік қажеттіліктерге қайырмалдықты		Қолда- нылмайды	Ішкі қағи- далар мен рәсім- дерге байла- нысты		
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016						
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру		115			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас		115			
103-3	Менеджмент саласындағы		115			
GRI 416 Тұтынушының денсаулығы және қауіпсіздігі 2016						
416-1	Өнім мен қызметтер санаттарының тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігіне әсерін бағалау		115			
416-2	Өнім мен қызметтердің тұтынушының денсаулығы мен қауіпсіздігіне әсеріне қатысты сәйкессіздің жағдайлары		115			3
GRI 417 2016 өнім мен қызметтерді маркалау						
417-1	Рәсімдер талап ететін өнім мен қызметтердің қасиеттері туралы ақпараттың түрлері		Қолда- нылмайды	Өнім ерекшелі- гіне бай- ланысты		
417-2	Өнім мен қызметтердің қасиеттері туралы ақпарат пен маркалауға қатысты нормативтік талаптар мен ерікті кодекстерге сәйкессіздік жағдайлары		Қолда- нылмайды	Өнім ерекшелі- гіне бай- ланысты		
417-3	Маркетингтік коммуникацияларға қатысты нормативтік талаптар мен ерікті кодекстерге сәйкессіздік жағдайлары		Қолда- нылмайды	Өнім ерекшелі- гіне бай- ланысты		
GRI 418 Тұтынушының дербес құқықтылығы 2016						
418-1	Тұтынушының қол сұқпаушылығының бұзылуына қатысты негізделген шағымдар		Қолда- нылмайды	Өнім ерекшелі- гіне бай- ланысты		

GRI Стандарты	Көрсеткіштер	Беттің нөмірі	Алып тастау / алып тастау себебі	БҰҰ Ғалам- дық шарты- ның қағи- даттарына байланысты	17 жаһан- дық Тұрақты даму мақ- саттарымен байланыс
GRI 103 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016					
103-1	Тақырыптар мен оның шекараларының маңыздылығын түсіндіру	119			
103-2	Менеджмент пен оның компоненттері саласындағы көзқарас	119			
103-3	Менеджмент саласындағы	119			
GRI 419 Әлеуметтік-экономикалық талаптарға сәйкестілік 2016					
419-1	Әлеуметтік-экономикалық саладағы заңнама мен нормативтік талаптардың сақталмауы	119			
GRI G4 Салалық қосымша: Мұнай және Газ					
OG1	Бағалау және дәлелденген қорлар мен өндіру көлемі мен сыныптамасы	53			
OG2	Жаңғыртылған энергия көздеріне салынатын инвестициялардың жалпы сомасы	122, 128			7, 9, 13
OG3	Су көздері бойынша бөлінген өндірілген жаңғыртылған энергияның жалпы көлемі	122, 128			
OG4	Биологиялық әртүрлілік пен мониторингі бағаланған және бақыланған елеулі өндірістік алаңдардағы сан мен пайыз	72, 75			14, 15
OG5	Өндірілген ілеспе-қабат су көлемі мен оны кәдеге жарату	86			
OG6	Өртенген және таратылған көмірсутегі көлемі	80, 84			
OG7	Бұрғылау қалдықтарының саны және оларды өңдеу және жою стратегиясы	86			
OG8	Отындағы бензолдың қорғасынның және күкірттің болуы	87			
OG9	Жергілікті халықтар қауымы қатысатын немесе қызметі әсер еткен және нақты өзара іс-қимыл жасау стратегиялар қолданылатын операциялар	65			
OG10	Жергілікті қауыммен және жергілікті халықтармен елеулі даулардың саны және сипаттамасы	65			
OG11	Пайдаланудан шығарылған учаскелер және пайдаланудан шығару процесінде тұрған учаскелер саны	Қолданылмайды	Есепті кезең үшін елеусіз тақырып		
OG12	Мәжүрлі түрде қайта қоныстандыру жүргізілген операциялар, қайта қоныстанғандар, әрқайсысында қайта қоныстанғандар саны, және қызмет нәтижесінде олардың өмірі қалай әсерге ұшырады	65, 105			
OG13	Қызметтің түрлері бойынша өнеркәсіптік қауіпсіздік оқиғаларының саны	113			3, 11
OG14	Орнықтылық критерийлеріне сәйкес келетін өндірілген және сатып алынған биоотын көлемі	Қолданылмайды	Жүрізілмейді		

ЕСЕПТІ ДАЙЫНДАУ ЖӨНІНДЕГІ ТОП:

Жобаның үйлестірушілері:

Бекназарова Раушан
Бесембаева Жанель

Есеппен жұмыс істегендер:

Нурекеев Арман
Токушева Гульханум
Уаисов Уалихан
Исмуратова Жанара
Амирханов Абзал
Зубарева Юлия
Абдрахманов Ерлан
Мухамедиева Бибигуль
Сихимова Енлик
Биркенова Ализа
Капанова Ирина
Никитинский Сергей
Шаронова Елена
Байжигитова Эльмира
Туребаева Айша
Бактанов Назымбек
Куанбаева Елена
Бакытқызы Гульвира
Есенбекова Карина
Юркавец Ксения
Алиев Камилжан
Урпекова Жаннат

Ажғалиев Байхат
Кажибекова Майгуль
Настагимов Бахтияр
Толепбергенова Зинаш
Чудрова Аида
Шиманский Максим
Бортник Марина
Бугубаева Жамиля
Касенова Айгуль
Жакенова Еркеш
Турниязов Ербол
Орашев Толеген
Жунусова Анель
Табулдин Рамазан
Болтеков Бауыржан
Сейдуалиев Нурмухан
Аманжол Нурболат
Юсупов Ерлан
Адамова Гульнара
Батырбай Акерке
Аблайханова Айзат

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ

GRI 102-3,102-53

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы

Мекенжайы: 010000, Астана қ., Қабанбай батыр
даңғылы, 19
Телефон: +7/7172/ 78 61 01
Факс: +7/7172/ 78 60 00
Веб-сайт: www.kmg.kz
Тұрақты даму мәселелері жөніндегі электронды почта:
sustainability@kmg.kz

Есептің шығу датасы: 2018 жылғы тамыз
Тұрақты даму туралы бұрынғы есеп 2017 жылы
жарияланған

Байланыс тұлғалары:

Бекназарова Раушан (r.beknazarova@kmg.kz,
+7 7172 78 62 73)
Бесембаева Жанель (zh.besembayeva@kmg.kz,
+7 7172 78 61 82)

GRI 102-51, 102-52

The mark of
responsible forestry

КазМұнайГаз
NATIONAL COMPANY ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ

2017
ТҰРАҚТЫ
ДАМУ
ТУРАЛЫ ЕСЕП